

Jaarstukken
Noardeast-Fryslân
2022

Voorwoord

Dit zijn de jaarstukken 2022 van de gemeente Noardeast-Fryslân. Zoals hoort volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bestaan de jaarstukken uit een jaarverslag en een jaarrekening.

Jaarrekening

In deel II van de jaarstukken vindt u de jaarrekening. De jaarrekening bestaat uit de balans met toelichting, een kort overzicht van baten en lasten en een aantal bijlagen.

De jaarrekening sluit in 2022 met een positief saldo van afgerond € 11,4 miljoen.

In het hoofdstuk Rekeningresultaat leest u de belangrijkste oorzaken van het positieve saldo van de jaarrekening. Dit bedrag ziet u op de balans terug onder het eigen vermogen. In het Raadsvoorstel bij de jaarrekening hebben wij een voorstel gedaan hoe dit saldo besteed kan worden.

Jaarverslag

In deel I van de jaarstukken vindt u het jaarverslag. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording. In de programmaverantwoording staan niet de hoofdfuncties, maar werken we met de (door de gemeenteraad) vastgestelde programmastructuur en thema's.

Programmaverantwoording

Voor elk programma is omschreven waarover het programma gaat, wat de doelen en speerpunten zijn. U leest hier ook:

- *De voorgenomen bestuurlijke activiteiten in 2022, zoals die in de begroting zijn vastgesteld.*
- *Een omschrijving van de voortgang van de doelen.*
- *Een weergave van de stand van zaken per doelstelling/activiteit. We werken met de verkeerslichten:*

	Vinkje: realisatie doelstelling is gehaald/gereed; going concern
	Groen: realisatie doelstelling ligt op schema
	Oranje: realisatie doelstelling loopt vertraging op
	Rood: realisatie doelstelling is niet gehaald

- *Een beschrijving van wat er in 2022 is bereikt en wat daarvoor is gedaan in 2022.*
- *Een overzicht wat de uitvoering van de doelstelling/activiteiten heeft gekost. Zoals ook in de begroting gebeurt, zijn de baten en lasten per thema genoemd.*
- *Wanneer de afzonderlijke verschillen van baten en lasten per thema groter zijn dan € 100.000, of een noemenswaardige oorzaak hebben, worden deze verschillen verder toegelicht.*
- *Wanneer een 'min' teken voor een bedrag is afgedrukt betekent dit een nadeel.*
- *In de tabellen worden cijfers afgerond op duizendtallen, daardoor kunnen er afrondingsverschillen ontstaan in de tabellen.*
- *Een totaaloverzicht met daarbij de eventuele afwijkingen van opnames of stortingen in de reserves.*

Wij willen iedereen bedanken voor zijn of haar inzet bij het maken van de jaarstukken 2022.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Programmaverantwoording	6
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer	7
Programma 2: Mienskip	20
Programma 3: Soarch en Wolwêzen	34
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	54
Programma 5: Wenjen en Omjouwing.....	70
Programma 6: Iepenbiere Romte	88
Algemiene dekkingsmiddels	99
Overhead	103
Heffing Vennootschapsbelasting	106
Onvoorzien	107
Rekeningresultaat.....	109
Analyse begrotingsrechtmatigheid	110
Paragrafen	112
Paragraaf lokale heffingen.....	113
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	119
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	124
Paragraaf financiering.....	133
Paragraaf bedrijfsvoering.....	136
Paragraaf verbonden partijen	143
Paragraaf grondbeleid	161
Jaarrekening	165
Grondslagen voor waardering en resultaatsbepaling	166
Balans per 31 december.....	173
Toelichting op de balans per 31 december 2022	177
Schatkistbankieren	206
Niet in de balans opgenomen verplichtingen.....	208
Gebeurtenissen na balansdatum.....	209
Overzicht van baten en lasten 2022	210
WNT-verantwoording 2022 Gemeente Noardeast-Fryslân	212
Verantwoording ten aanzien van SiSa	214
Vaststellingsbesluit	222

Jaarverslag
Noardeast-Fryslân
2022

Programmaverantwoording

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Portefeuillehouder(s): Johannes Kramer & Bert Koonstra

Inleiding:

Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente. Daaraan is in de afgelopen jaren dan ook de nodige aandacht besteed, wat onder andere tot uitdrukking kwam in de ontwikkeling en vaststelling van een aantal documenten, zoals de Besturings- en Organiseringsfilosofie 2017 (BOF), Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân 2018 en het nieuwe Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022.

Vanuit het organisatiemotto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' zal worden gewerkt aan het optimaliseren van onze dienstverlening. Daarbij wordt deze raadsperiode ingezet op de hierna onder 101.1 t/m 101.3 genoemde speerpunten.

Eén van de opbrengsten van de programmamarkt van maart 2019 is daarbij dat er extra aandacht komt voor bewustwording over (digitale) laaggeletterdheid en hulp voor en doorverwijzing van mensen die daaraan behoefte hebben.

Ten aanzien van interne dienstverlening en bedrijfsvoering worden alleen doelen of activiteiten opgenomen, als die bijdragen aan een betere (externe) dienstverlening aan de klant. Het belang van een goede interne bedrijfsvoering voor onze externe dienstverlening is onmiskenbaar.

Gebiedsgericht werken – een vorm van collectieve dienstverlening – maakt onderdeel uit van het programma Mienskip, maar een gebiedsgerichte benadering is natuurlijk ook terug te vinden bij de doelstellingen op het gebied van een krachtig en eigentijds bestuur.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente.

Het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda.

Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). In het veiligheidsdomein is het formuleren en realiseren van smart-doelstellingen door de afhankelijkheid van ketenpartners daarom niet altijd mogelijk.

Bij het bepalen van de doelen, speerpunten en activiteiten is zoveel mogelijk aangesloten op het bestaande beleid en de actuele ontwikkelingen op het gebied van veiligheid.

De inspanningen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving behoren in de regel tot de reguliere activiteiten en daar waar extra inspanning wordt gevraagd, zijn deze (door alle programma's heen) expliciet op activiteitsniveau opgenomen (bijvoorbeeld bij jeugdoverlast en evenementen).

De gemeentebesturen van de drie voormalige gemeenten hebben de afgelopen jaren ingezet op meer ruimte voor de samenleving als het gaat om zeggenschap over en invloed op het beleid en de eigen woon- en leefomgeving. Initiatieven vanuit de samenleving werden zoveel mogelijk ondersteund en gefaciliteerd.

Noardeast-Fryslân trekt die lijn door.

Bij de inrichting van de bestuurspraktijk en het functioneren van de bestuursorganen wordt er veel ruimte gegeven aan de samenleving. Zo biedt de vergaderstructuur van de raad met onder meer 'It Petear' en 'It Podium' volop gelegenheid voor een actieve inbreng vanuit alle geledingen van de samenleving.

Daarnaast wordt middels dialoogonderwerpen uit de raadsagenda het gesprek met de samenleving aangegaan.

Het college wil zoveel mogelijk met inwoners, bedrijfsleven en andere partners werken aan het behouden en verbeteren van de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de gemeente: 'Samen, In de buurt, Persoonlijk!'.

De bestaande internationale samenwerking en vriendschapsband vanuit voormalig Dongeradeel met Fulda en Crediton wordt voortgezet.

Op grond van het BBV wordt het financieel beleid (inclusief belastingen) jaarlijks verwerkt in de toelichting(en) en paragrafen bij de begroting en meerjarenraming (niet in de doelen).

Hoofddoelstelling:

De gemeente Noardeast-Fryslân is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: verbeteren van de dienstverlening

Kerdoelen

Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden, neemt verder toe

Speerpunt:

- optimaliseren digitale dienstverlening en benutten van kansen op dat gebied.

Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid

Speerpunten:

- persoonlijke, servicegerichte en integrale dienstverlening, afgestemd op behoeften van inwoners en op doelgroepen (toegankelijkheid via meerdere kanalen);
- hoge klanttevredenheid;
- optimaliseren loketfunctie.

Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen

Speerpunten:

- klantgerichte, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en werkprocessen;
- deregulering.

Onderwerp: veilige woon- en leefomgeving

Kerdoel

De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte

Speerpunten:

- Verkeersveiligheid;
- Aanpak (woning) inbraken;
- Jeugd en overlast;
- Evenementen en horeca;
- Personen met onbegrepen gedrag;
- Ondernijning.

Onderwerp: open, transparant, interactief, integer en coöperatief bestuur

Kerdoel

Open, transparante, interactieve en integere bestuursorganen

Speerpunten:

- het bestuur is herkenbaar en toegankelijk, blijft dichtbij de inwoners en zorgt zo voor verbinding met de gemeente Noardeast-Fryslân;
- de inwoners en samenleving staan centraal (van buiten naar binnen werken);
- het bestuur geeft vorm en inhoud aan een open dialoog met de samenleving;
- het bestuur biedt ruimte voor initiatieven en invloed vanuit de samenleving.

Kerdoel

De internationale samenwerking en vriendschapsband met Fulda en Crediton wordt voortgezet

- het bestendigen en stimuleren van culturele uitwisseling en contacten met Fulda en Crediton

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Onderwerp: gezond financieel beleid voor de lange termijn

Kerdoel

Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
101.1	Doel: Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden neemt verder toe.		
	<p>Smartdoel: In 2022 kan 80% van alle producten en diensten digitaal worden aangevraagd.</p> <p>Activiteit: Het plan van aanpak dat in 2019 is opgesteld, is vertaald naar uitgangspunten voor implementatie van het zaaksysteem. In 2022 zullen nieuwe formulieren ontwikkeld worden bij de producten en diensten die via de website worden aangeboden, maar waarvoor nog geen digitale aanvraag mogelijk is (bv. evenementenvergunning).</p>	✓	In oktober 2022 is het sociaal domein live gegaan met het digitaal werken, daardoor zijn er weer nieuwe digitale aanvraagformulieren bij gekomen.
101.2	Doel: Een beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid.		
	<p>Smartdoel 1: De waardering van de dienstverlening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0 (2018: 6,7).</p> <p>Activiteit: Jaarlijks wordt de klanttevredenheid en -bejegening gericht op het verbeteren van onze dienstverlening gemonitord.</p>	✓	In 2022 is de waardering van de dienstverlening aan de balie een 8,2. De klanttevredenheid wordt continu gemeten via Klant in Focus.
	<p>Smartdoel 2: De waardering van de klantbejegening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0 (2018: 6,7).</p> <p>Activiteit: Investeren in een organisatie-ontwikkelingsprogramma gericht leren denken en handelen vanuit de behoefte van de klant (klantbetrokken benadering) en de zelfredzaamheid van de klant bevorderen.</p>	✓	In 2022 is de waardering van de dienstverlening aan de balie een 8,2. De klanttevredenheid wordt continu gemeten via Klant in Focus.
	<p>Smartdoel 3: Cijfer klanttevredenheid is in 2022 gestegen naar een 7,0 (2018: 6,6).</p> <p>Activiteit: Ontwikkeling actieve sturing op managementinformatie.</p>	✓	In 2022 is de waardering van de dienstverlening aan de balie een 8,2. De klanttevredenheid wordt continu gemeten via Klant in Focus.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 4: Alle schriftelijke communicatie van de gemeenten is vanaf 2022 op B1 niveau (dit is het niveau van 80% van de Nederlanders).</p> <p>Activiteit: Inzet van taalcoaches die medewerkers trainen om op B1 niveau te schrijven.</p>		<p>Binnen de gemeente is een groep van negen taalcoaches opgeleid om medewerkers te begeleiden bij het opstellen van stukken in B1.</p>
101.3	Doel: Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen.		
	<p>Smartdoel 1: In 2022 voldoet 80% van de dienstverlening aan de vast te stellen servicenormen.</p> <p>Activiteit: De in 2019 op basis van het dienstverleningsconcept vastgestelde servicenormen worden doorlopend gemonitord op naleving.</p>		<p>Servicelevel Telefonie: KKS SD: 70,4%, KKS Fergunnings 74,8% en KKS Boargersaken 77%.</p> <p>Dit is een gemiddelde van 74% over de telefonie.</p> <p>Er ontstonden regelmatig wachtrijen door stijging van het aantal gesprekken door de Energie toeslag. Dit heeft het servicelevel negatief beïnvloed.</p>
	<p>Smartdoel 2: Effectieve implementatie van de Omgevingswet.</p> <p>Activiteit: Uitvoering van de Omgevingswet.</p>		<p>De interne processen lopen volgens planning. Intern wordt geoefend met de werkwijze en instrumenten. De Rijksoverheid heeft echter aangekondigd om de implementatie uit te willen stellen tot 1 januari 2024.</p>
102	Doel: De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte.		
	<p>Smartdoel 1: Aanpak verkeersveiligheid in Noardeast- Fryslân (op naar nul slachtoffers) door vergroten van de feitelijke verkeersveiligheid én het verhogen van de verkeersveiligheidsbeleving (zie ook programma 6).</p> <p>Activiteit 1A: De integrale verbinding tussen verkeer & vervoer én veiligheid wordt geïntensiveerd door een structurele samenwerking te organiseren tussen deze beleidsafdelingen, aangevuld met de politie.</p>		<p>Deze actie is niet tot stand gekomen vanwege andere prioriteiten.</p>
	<p>Activiteit 1B: Verkeersveiligheid wordt structureel geagendeerd in het operationeel veiligheidsoverleg met de politie én minstens eenmaal per jaar in de lokale gezagsdriehoek.</p>		<p>Er is gekozen voor een aanpak waarbij verkeersveiligheid wordt geagendeerd op basis van urgentie. In 2022 is dit onderwerp enkel besproken in de driehoek als dit het geval was.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 2: Aanpak woninginbraken: realiseren stabilisering van het aanpak (woning)inbraken naar het niveau van 2017.</p> <p>Activiteit 2A: Vergroten van het risicobewustzijn én meldingsbereidheid door blijvende inzet op inbraakpreventie, met name rond de 'donkere dagen' en vakantieperiodes. Dit wordt gedaan door het inzetten van allerlei communicatiemiddelen, maar ook door het organiseren van inbraakpreventieavonden, het gebruiken van lichtkranten of de inzet van bijvoorbeeld de 'preventietruck'.</p>		Going concern.
	<p>Activiteit 2B: Preventief bestrijden van heling door de verdere uitrol van het Digitaal Opkopers Register (DOR), waarmee de registratieplicht van handelaren in tweedehands goederen wordt gefaciliteerd.</p>		De DOR is uitgerold.
	<p>Activiteit 2C: Insteken op buurtpreventie door de begeleiding, facilitering en bekendmaking van WhatsApp groepen (onder andere door WhatsApp-borden ter beschikking te stellen).</p>		Going concern.
	<p>Smartdoel 3: De komende jaren wordt er ingezet op de aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het verminderen van criminaliteit en overlast • het versterken van de sociale positie en de jongeren perspectief bieden • het verstoren van de negatieve groepsdynamiek • het voorkomen van aanwas • het vergroten van het veiligheidsgevoel in de wijken en dorpen en onder de jongeren <p>Activiteit 3A: Implementatie en verdere ontwikkeling van de aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag (inclusief juridisch kader voor o.a. het delen van informatie). Hierbij is aandacht voor de capaciteit en beschikbaarheid van jongerenwerk en gemeentelijke toezichthouders/ boa's.</p>		Going concern.
	<p>Activiteit 3B: Jeugdoverlast is een samenspel en per casus/groep wordt een concrete aanpak ontwikkeld. Daar waar sprake is van structurele overlast, worden (fysieke) maatregelen getroffen.</p>		Going concern.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Activiteit 3C: Blijven investeren in de aanpak op en rond het water in Dokkum en aan De Swemmer.		Going concern.
	Smartdoel 4: Een evenementenrijke gemeente met een gezond horecaklimaat, waarbij een veilig verloop vooropstaat. Overlast, geweld en excessief middelengebruik wordt zoveel als mogelijk voorkomen. Activiteit 4A: Uitvoering geven aan in 2020 vastgesteld evenementenbeleid, waaronder het opstellen van verschillende locatieprofielen in 2022.		In 2022 is uitvoering gegeven aan het evenementenbeleid. De locatieprofielen zijn in 2022 onderzocht en zullen in 2023 worden opgesteld en vastgesteld.
	Activiteit 4B: Onder regie van de gemeentelijke evenementencoördinator worden aanvragen voor evenementen nauwkeurig behandeld, waarbij we nauw samenwerken met onze adviespartners als de politie en Veiligheidsregio Fryslân (brandweer/ GHOR).		Going concern.
	Activiteit 4C: Bij verschillende (grote) evenementen wordt een multidisciplinair veiligheidsteam ingericht, onder voorzitterschap vanuit het veiligheidsdomein (i.v.m. directe verantwoordelijkheid burgemeester). Dit veiligheidsteam monitort de uitvoering van het evenement en stuurt bij op beperking/ voorkoming van risicovolle situaties.		Bij de Admiraliteitsdagen en Kerstfair is een veiligheidsteam ingezet.
	Activiteit 4D: De meerwaarde en het inrichten van de functie van een gemeentelijke horecacoördinator wordt verkend.		In 2022 is dit, vanwege andere prioriteiten, niet opgepakt. Dit is vermeld in de tweede turap van 2022. In 2023 is gestart met deze verkenning.
	Smartdoel 5: De komende jaren moet de overlast door verwarde en overlast gevende personen worden verminderd, het draagvlak op straat en in de buurt worden vergroot en een snellere toeleiding tot zorg en ondersteuning. Activiteit: Naast deelname aan de regionale aanpak wordt lokaal ingezet op (multi)casuïstiek waarmee de overlast door personen met verward gedrag wordt beperkt.		Continu proces. Constatering is wel dat er meer verwarde personen/overlast gevende personen zijn dan in de vorige jaren. Dit was in 2022 ook het geval. Instellingen zitten vol, mensen kunnen minder snel verplaatst worden. Door de coronacrisis, maatschappelijke veranderingen en onzekerheden verwachten we ook in 2023 meer verwarde personen/overlast gevende mensen. (voorstel om te verwijderen)

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 6: Medewerkers, inwoners en ondernemers herkennen ondermijnende criminaliteit en weten hoe en waar ze dit moeten melden. Er is hierbij specifiek aandacht voor het buitengebied.</p> <p>Activiteit 6A: Er wordt projectmatig ingezet op locaties, fenomenen en branches binnen de gemeente waar nog onvoldoende zicht op is. In 2022 gaat dit om een project bedrijventerreinen en een project recreatieterreinen. Ook wordt er een zgn. branchescan uitgevoerd op een specifieke bedrijfstak.</p>		Dit project is niet gestart vanwege de beperkte capaciteit.
	<p>Activiteit 6B: Er wordt extra ingezet op de ambtelijke en bestuurlijke integriteit en weerbaarheid in relatie tot het thema ondermijning.</p>		Going concern.
	<p>Activiteit 6C: Het uitvoeren van onderzoeken die voortvloeien uit de in het ondermijningsbeeld genoemde signalen, bovenop de reguliere werkzaamheden.</p>		Deze activiteit krijgt vorm aan de hand van een casustafel. Er zijn echter nog geen specifieke onderzoeken voortgevloeid uit het ondermijningsbeeld.
	<p>Activiteit 6D: Er wordt, in samenhang met omgevingsplan, beleid ontwikkeld over de herontwikkeling van leegstaande boerderijen.</p>		De eenheid Feiligens is geconfronteerd met meerdere langdurige ziektegevallen en vertrek van ervaren krachten. En heeft daarom prioriteiten moeten stellen in de werkzaamheden, waarbij gekozen is om volop inzet te plegen (ook met inhuur) op de voorbereiding en uitvoering van de oud- en nieuwviering 2022 / 2023.
	<p>Activiteit 6E: Er wordt extra ingezet op bewustwording van inwoners, ondernemers en de eigen organisatie.</p>		De eenheid Feiligens is geconfronteerd met meerdere langdurige ziektegevallen en vertrek van ervaren krachten. En heeft daarom prioriteiten moeten stellen in de werkzaamheden, waarbij gekozen is om volop inzet te plegen (ook met inhuur) op de voorbereiding en uitvoering van de oud- en nieuwviering 2022 / 2023.
	<p>Activiteit 6F: Er wordt een verkennend onderzoek uitgevoerd naar aanvullende toepassingsmogelijkheden van onze Algemene Plaatselijke Verordening in de aanpak van ondermijnende activiteiten.</p>		Going concern.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
103.1	Doel: Raad en bestuur zijn open, transparant, interactief en integer.		
	<p>Smartdoel 1: De gemeente heeft een krachtig, eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie vanuit een open dialoog met de samenleving.</p> <p>Activiteit 1A: Het onderwerp bestuurlijke integriteit heeft permanente aandacht en staat minimaal één keer per jaar op de agenda van raad en college.</p>		In het kader van het startprogramma nieuwe raad is er op 10 mei 2022 een themabijeenkomst over integriteit georganiseerd in samenwerking met Governance & Integrity.
	<p>Activiteit 1B: Om ook de stem van kinderen te (laten) horen wordt er jaarlijks een nieuwe kinderburgemeester benoemd.</p>		De periode van de huidige kinderburgemeester is verlengd vanwege de coronacrisis. De start van een nieuwe termijn is daarbij verplaatst naar juli. In juli 2023 zal een nieuwe termijn van de kinderburgemeester starten.
103.2	Doel: De internationale vriendschapsband met Fulda en Crediton wordt voortgezet.		
	<p>Activiteit: Het Vriendschapscomité Dokkum wordt ondersteund bij het stimuleren van culturele uitwisseling en contacten met Fulda en Crediton. De samenwerking met Fulda en Crediton wordt verder aangehaald.</p>		Het Vriendschapscomité wordt ondersteund. In 2023 zal worden gewerkt aan een versterking van de samenwerking Crediton-Fulda.
104	Doel: Gezond financieel beleid voor de lange termijn.		
	<p>Activiteit: De gemeenteraad stelt jaarlijks een sluitende meerjarenbegroting vast. De Provincie toetst de begroting aan de financiële vereisten en baseert op basis daarvan de mate van haar wettelijke toezicht. Naast een sluitende begroting houdt de gemeente voldoende middelen in de Algemene Reserve om de risico's die de gemeente loopt op te kunnen vangen.</p>		De gemeente heeft een sluitende begroting voor 2023 vastgesteld, die voldoet aan de gestelde eisen.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Dienstverlening</i>
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)
Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
Veiligheidsagenda Noardeast-Fryslân 2020 – 2023: Mei elkoar foar feiligens
Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2020 – 2023 (Politie)
Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022 (Veiligheidsregio Fryslân)
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân

Onderwerp beleidsdocumenten
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Beleidsregels artikel 13b Opiumwet (2019)
<i>Open, transparante, interactieve en integere bestuursorganen</i>
Raadsagenda 'In nije dei, mei elkoar foarút'
Coalitieagenda 'Trochpakke!, mei elkoar foarút'
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân (2018)
Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
<i>Gezond financieel beleid voor de lange termijn</i>
Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.
Vereniging van Waddenzeegemeenten	Deze vereniging treedt op als belangenorganisatie voor alle Waddenzeegemeenten.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving
Shared Servicecentrum Leeuwarden	Het SSL garandeert en faciliteert de ICTvoorzieningen en –dienstverlening voor de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel. Zij schept zoveel mogelijk de randvoorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een klantgerichte en effectieve dienstverlening.
Centrumregeling samenwerking Dantumadiel en Noardeast-Fryslân	De gemeente Dantumadiel laat door de gemeente Noardeast-Fryslân in beginsel alle gemeentelijke taken uitvoeren, voor zover deze niet aan anderen zijn opgedragen en zoals omschreven in het dienstverleningshandvest (artikel 7 centrumregeling).

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2022	9,64	n.v.t.	31-12-2022
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2022	9,60	n.v.t.	31-12-2022
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2022	913,5	n.v.t.	31-12-2022
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2022	8,46%	n.v.t.	31-12-2022
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2021	6,00	8,00	27-02-2023
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2021	0,40	1,80	27-02-2023
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2021	2,90	4,30	27-02-2023
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2021	0,40	1,30	27-02-2023
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2021	4,40	6,00	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Formatie	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari, uitgedrukt in fte per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens
Bezetting	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is (inclusief boventallige werknemers), dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Het aantal fte wordt uitgedrukt per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens
Apparaatskosten	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.	Eigen begroting
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	CBS
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden hiervan zijn seksuele misdrijven, lichamelijk letsel door schuld, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.)	CBS
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.	CBS
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	CBS

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
101 Bestuur	74	74	1.323	1.249
102 Dienstverlening	449	449	552	103
103 Veiligheid	57	74	132	58
Totaal baten	580	597	2.007	1.410

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Lasten				
101 Bestuur	-2.259	-3.449	-4.352	-903
102 Dienstverlening	-812	-890	-950	-60
103 Veiligheid	-4.058	-4.155	-4.168	-13
Totaal lasten	-7.129	-8.494	-9.470	-976
Saldo baten en lasten	-6.548	-7.897	-7.463	434
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	53	335	335	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	53	335	335	0
Resultaat	-6.495	-7.562	-7.128	434

Toelichting op de verschillen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			1.410
101 Bestuur		1.249	
Wethouders pensioenen	I	1.249	
<p>Als gevolg van het stopzetten van de verzekering van de oud-pensioengerechtigden van de gemeente Kollumerland is een tegoed van € 702.000 ontvangen. Dit tegoed is gestort in de voorziening Wethouderspensioenen. Deze is budgetneutraal verwerkt en heeft geen invloed op het resultaat, zie toelichting bij de lasten.</p> <p>Daarnaast is de rekenrente gestegen van 0.5% naar 2.5%. Hierdoor is er sprake van een vrijval van de voorziening Wethouderspensioenen van € 547.000. In het raadsvoorstel bij de jaarstukken zal aan de raad voorgesteld worden om een reserve Wethouderspensioenen in te stellen om de grote fluctuaties tegen te gaan.</p>			
102 Dienstverlening			103
Leges reisdocumenten	I	103	
<p>Door Corona zijn er de afgelopen jaren minder reisdocumenten aangevraagd. In 2022 is een inhaalslag zichtbaar in het aantal aanvragen, waardoor de opbrengst € 103.000 hoger is dan begroot.</p>			
103 Veiligheid			58
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	58	
Lasten			-976
101 Bestuur		-903	
Wethouders pensioenen	I	-702	
<p>De lasten zijn hoger dan geraamd als gevolg van de storting in de voorziening van € 702.000. Zie toelichting bij de baten.</p>			
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-201	
102 Dienstverlening			-60
Leges reisdocumenten	I	-60	
<p>Door Corona zijn er de afgelopen jaren minder reisdocumenten aangevraagd. In 2022 is een inhaalslag zichtbaar in het aantal aanvragen, waardoor de last € 60.000 hoger is dan begroot.</p>			
103 Veiligheid			-13
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-13	
Saldo baten en lasten			434

Specificatie reserveringen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Reserves	Bedragen x € 1.000	
Toevoegingen		0
Geen afwijkingen in de toevoegingen aan reserves.	0	
Onttrekkingen		0
Geen afwijkingen in de toevoegingen aan reserves.	0	
Totaal Reserveringen		0

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Portefeuillehouder(s): Aant Jelle Soepboer & Jouke Douwe de Vries

Inleiding:

In Noardeast-Fryslân staan inwoner en samenleving centraal en gaan we uit van de leefwereld van de inwoners in onze samenleving. Dat past bij de veranderende rollen die overheid, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties innemen. We ontwikkelen ons van een overheid die beslist en stuurt en daarbij waar nodig mensen en organisaties betreft, naar een overheid die inwoners en instellingen faciliteert bij door hen aangedragen ideeën.

De rol van de gemeente is binnen dit programma vaak die van:

- een netwerkende overheid, die samenwerking zoekt met andere partijen en daarmee gezamenlijk doelen bepaalt;
- een responsieve, participerende overheid, die ruimte geeft aan maatschappelijke initiatieven van onderop en deze ondersteunt.

Vanwege de veranderende rol van de gemeente is een aantal doelen binnen dit programma opgenomen als procesdoelen: we gaan met initiatiefnemers en partners een (gebiedsgericht) proces in en het resultaat is niet vooraf te bepalen. De doelen zijn daarom vaak minder 'smart' geformuleerd.

Daar waar meetbare smartdoelstellingen zijn geformuleerd zal een nulmeting worden uitgevoerd en worden gegevens van GGD en "Waar staat je gemeente" gebruikt.

Noardeast-Fryslân kent een rijk verenigingsleven en sterke mienskipssin. Activiteiten op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven blijvend aan te jagen en te ondersteunen.

Binnen de gemeente hebben we echter wel te maken met demografische ontwikkelingen: bevolkingsdaling, vergrijzing en ontgroening. Dit heeft gevolgen voor bijvoorbeeld voorzieningen als sportclubs, scholen, zorgvoorzieningen en wonen. En daarmee voor de leefbaarheid.

Duidelijk is dat het niet mogelijk is alle voorzieningen of accommodaties in de regio te behouden. Er is discussie nodig over voorzieningsverspreiding, op thematisch of meer integraal niveau. In alle gevallen is afstemming nodig, anders riskeert de gemeente de leefbaarheid en vitaliteit. Het realiseren van een toekomstige voorzieningsstructuur (voorzieningstransitie) vergt tijd en zal vorm moeten krijgen mét de betrokken partners (zoals schoolbesturen en sportverenigingen) en de dorpen (inwoners). Het is belangrijk betrokkenen te informeren over bevolkingsontwikkelingen en met elkaar de perspectieven voor de toekomst te bespreken.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van vitale gemeenschappen en van de leefbaarheid.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: sociale verbondenheid

Kerdoelen

Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers

Speerpunten:

- aanbod van culturele activiteiten;
- aanbod van cultuureducatie voor kinderen / jeugd;
- sportactiviteiten;
- verenigingsleven;
- vrijwillige inzet in dorpen.

Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners

Speerpunten:

- ondersteunen en versterken van initiatieven van onderop;
- duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- participatie van burgers;
- samenhang in initiatieven waar mogelijk;
- overheidsparticipatie / nieuw samenspel inwoners en overheid.

Onderwerp: voorzieningenniveau

Kerdoel

Beter passend voorzieningenniveau

Speerpunten:

- onderwijs;
- culturele voorzieningen (culturele infrastructuur);
- sportvoorzieningen;
- overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's).

Onderwerp: talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kerdoelen

Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst

Speerpunten:

- doelgroep jongeren;
- aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken

Speerpunten:

- doelgroep 0-18 jarigen.

Onderwerp: verbondenheid met het gebied

Kerdoelen

Versterken van de culturele identiteit van het gebied

Speerpunten:

- samenwerkingsverbanden;
- richten op kinderen basisschoolleeftijd–educatie;
- initiatieven aanjagen en faciliteren;
- inwoners zijn trots op de streek/gemeente waar ze wonen.

Kerdoelen

Versterken van de Friese taal(cultuur)

Speerpunten:

- doelgroep kinderen basisschoolleeftijd;
- tweetalige gemeentelijke organisatie;
- zichtbaarheid van het Fries.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
201.1	Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers		
	<p>Smartdoel: Het aantal mensen dat in aanraking komt en betrokken is bij culturele activiteiten en/of culturele vorming is in 2022 toegenomen met 10% t.o.v. 2018.</p> <p>Activiteit 1: Nieuwe initiatieven op cultureel gebied worden gestimuleerd.</p>		<p>Om dit te meten was een specifieke enquêtevraag over cultuurdeelname opgenomen in de peiling 'Waar staat je gemeente'. Noardeast-Fryslân doet sinds 2020 niet meer mee aan deze peiling. Daarom wordt nu gerapporteerd o.b.v. verleende subsidies.</p> <p>Wegens corona zijn er in 2020 en 2021 minder subsidieaanvragen geweest.</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2018 hebben 14 nieuwe culturele activiteiten subsidie ontvangen. - In 2019 hebben 12 nieuwe culturele activiteiten subsidie ontvangen - In 2020 hebben 12 nieuwe culturele activiteiten subsidie ontvangen. - In 2021 hebben 10 nieuwe culturele activiteiten subsidie ontvangen. - In 2022 hebben 37 nieuwe culturele activiteiten subsidie ontvangen. <p>Conclusie: Het aantal verleende subsidies voor culturele activiteiten is gestegen. Over de meeste verleende subsidies voor dit type activiteiten hoeft geen verantwoording afgelegd te worden omdat ze (ver) onder de € 10.000,- zijn. Dus weten we niet hoeveel het aantal deelnemers in totaliteit is gestegen. In het algemeen geldt hoe meer georganiseerde activiteiten hoe meer deelnemers / bezoekers.</p>
	<p>Activiteit 2: Op basis van de Cultuurnota wordt een uitvoeringsnotitie opgesteld waarin ook de verdeling van de middelen is opgenomen.</p>		<p>De concrete doelen zijn opgenomen in de cultuurnota. De verdeling van de middelen is als bijlage opgenomen in de cultuurnota en fungeert daarmee als uitvoeringsnotitie.</p>
	<p>Smartdoel: Toename van het aantal door inwoners georganiseerde activiteiten al dan niet in verenigingsverband (o.a. cultuur en sport) gericht op de levendigheid van de dorpen.</p> <p>Activiteit 1: Er worden kennismakingslessen van diverse sporten op de scholen gegeven via de buurtsportcoach. Hierbij is aandacht voor de Fryske sporten. De plaatselijke verenigingen worden hierbij betrokken.</p>		<p>Is onder de aandacht bij het beweegteam. Heeft daar een makelaarsfunctie in tussen vereniging en school.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Activiteit 2: Eén keer per 3 jaar wordt een groot evenement georganiseerd met nationale dan wel internationale uitstraling.	✓	Dit heeft in 2021 plaatsgevonden. Toen werd de Binck Bank Tour met succes georganiseerd. Dit is een grote wielerronde in Nederland (en België) waarbij werd samengewerkt met Tytsjerksteradiel, Achtkarspelen, de provincie Fryslan en vele andere partners.
	Activiteit 3: Het lokaal Sportakkoord voor het ondersteunen van verenigingen wordt uitgevoerd, met aandachtspunt: de basis op orde na Corona.	✓	Terugkoppeling met aanbeveling en vervolgstappen is aan de portefeuillehouders gepresenteerd.
	Activiteit 4: We faciliteren mensen met een beperking om te kunnen sport en bewegen door de uitleen van sportmiddelen voor mindervaliden.	✓	We zijn en blijven aangesloten bij uitleen Sport Fryslân.
	Activiteit 5: Inbreng (communicatie) bij met name grotere evenementen met publieke aandacht zoals de (fiets)Elfstedentocht, ludieke acties voor goede doelen etc. Hierin zal de evenementencoördinator een rol spelen.	✓	Onderdeel van de werkwijze.
201.2	Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van burgers.		
	Smartdoel: Inwoners hebben meer mogelijkheden voor invloed op hun eigen leefomgeving. Activiteit 1: In 2022 ontvangen de dorpen en wijken een budget als basisondersteuning. Daarnaast kunnen dorpsbelangen en wijkraden incidenteel subsidie aanvragen voor leefbaarheidsinitiatieven.	✓	In 2022 is aan 40 dorpsbelangen en wijkraden een basissubsidie verleend. Daarnaast zijn er 33 aanvragen gedaan voor een incidentele subsidie. Daarvan zijn 2 aanvragen afgewezen en 3 aanvragen ingetrokken. In totaal is dus 28 maal een incidentele subsidie toegekend.
	Activiteit 2: Daar waar sprake is van een specifieke opgave wordt in overleg en in samenwerking met betrokkenen uit de samenleving een gebiedsagenda opgesteld (gebiedsgerichte aanpak). Initiatiefnemers / dorpen / wijken worden daarbij ondersteund en gefaciliteerd.	✓	De pilot Gebiedsgericht Werken Waddengebied is de afgelopen jaren steeds als voorbeeld gebruikt voor deze activiteit. Het was voor onze organisatie een nieuwe manier van werken binnen een gebied, waarbij verschillende disciplines aangehaakt werden. Inwoners en ondernemers uit het gebied werden betrokken bij dit proces. Deze samenwerking heeft het afgelopen jaar geleid tot een gebiedsdocument waar we integraal op willen inzetten met alle betrokken partijen. Voor de gemeente Noardeast-Fryslan zijn 6 locaties geselecteerd, de zgn. Pareltsjes. Eind 2022 is een collegeadvies uitgewerkt, waarin een projectvoorstel is opgenomen voor de uitvoeringsfase in 2023. Deze werkwijze is succesvol geweest.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Activiteit 3: De 12 Dorpsontwikkelingsmaatschappijen (DOM's) worden begeleid en gefaciliteerd. Er wordt onderzocht op welke manier de DOM-werkwijze kan worden geïntegreerd met de Uitvoeringsagenda van het Projektburo. Daar waar sprake is van een specifieke opgave wordt in overleg en in samenwerking met betrokkenen uit de samenleving een gebiedsagenda opgesteld (gebiedsgerichte aanpak). Initiatiefnemers / dorpen / wijken worden daarbij ondersteund en gefaciliteerd.</p>		<p>Het college kiest er voor om de DOM's in te bedden in het eigen beleid en geen gebruik te maken van de subsidieregeling DOM 3.0. DOM 2.0 wordt afgerond in samenwerking met de partners. De bestaande DOM's in onze gemeenten hebben tot 31 december 2023 de ruimte om gebruik te maken van het proces- en handgeld</p>
	<p>Activiteit 4: Er wordt een beleidskader voor participatie en een leidraad voor participatie ontwikkeld voor initiatieven vanuit de samenleving én gemeentelijke projecten. We gaan daarbij uit van het principe 'ja, mits'.</p>		<p>De raad heeft begin 2022 het Participatiekader vastgesteld. Participatie gaat om het tijdig betrekken van inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van beleid en/of het realiseren van initiatieven gericht op het verbeteren van de omgeving. Er wordt een nader uitvoeringsprogramma opgesteld. Daarin wordt het opstellen van meerdere handreikingen opgenomen. Gebaseerd op verschillende soorten van initiatief. De mogelijkheden van uitdaagrecht bij bewonersinitiatieven worden daarbij betrokken. In het programma verder aandacht voor de inbedding van het participatiebeleid in de organisatie. Er zijn dit jaar ervaringen opgedaan met de toepassing van een digitale wijze van participatie</p>
202	<p>Beter passend voorzieningsniveau</p>		
	<p>Smartdoel: De maatschappelijke voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeten) zijn toekomstbestendig: betaalbaar en bereikbaar. Activiteit 1: In verband met de vrijval van een aantal gebouwen wordt in Ferwert een gebiedsgericht proces doorlopen met inwoners, dorpen en initiatiefnemers, gericht op een toekomstbestendige voorzieningenstructuur.</p>		<p>Het gebiedsgericht proces is met alle betrokkenen doorlopen en afgerond. Echter dit heeft door allerlei omstandigheden (nog) niet geleid tot een toekomstbestendige voorzieningenstructuur. Het voormalige gemeentehuis van Ferwerderadiel wordt tot op heden gebruikt als opvang voor Oekraïense vluchtelingen. Vanwege de staat van het gebouw is de school gesloopt.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Activiteit 2: Initiatieven vanuit de samenleving gericht op een toekomstbestendige voorzieningenstructuur worden gestimuleerd.</p>		<p>Eind 2022 is de tijdelijke subsidieregeling duurzaamheidsmaatregelen voor maatschappelijke organisaties in de gemeente Noardeast-Fryslân in werking getreden. Besturen van dorpshuizen, sportverenigingen, culturele instellingen en jeugdhonken met een eigen accommodatie kunnen een subsidie aanvragen. Het gaat om kosten van het treffen van duurzaamheidsmaatregelen die er toe leiden dat de energielasten van de betreffende organisatie omlaag gaan.</p>
	<p>Smartdoel: De scholen zijn toekomstbestendig, betaalbaar en blijven goed bereikbaar voor leerlingen.</p> <p>Activiteit 1: In 2022 worden op basis van een vastgesteld Integraal Huisvestingsplan de huisvestingsaanvragen beoordeeld en er wordt uitvoering gegeven aan het IHP.</p>		<p>De nieuwbouwtrajecten lopen (Kollum, Dokkum). Daarnaast is er een OOGO ingepland om het IHP gezamenlijk met de schoolbesturen bij te werken naar de laatste ontwikkelingen.</p>
	<p>Smartdoel: Onderwijs-, voorschoolse en andere maatschappelijke voorzieningen worden waar mogelijk geclusterd met het oog op meer samenwerking (ook met jeugdzorg) en multifunctioneel gebruik.</p> <p>Activiteit 1: In 2022 worden de projecten Holwerd (eerste formele samenwerkingschool) en Oosternijkerk uitgevoerd. In Holwerd wordt de school verbonden met het MFA.</p>		<p>In februari 2022 werd gestart met de school in Holwerd. De school wordt op 6 maart 2023 in gebruik genomen. De school in Oosternijkerk werd in 2022 opgeleverd en in gebruik genomen. Het project wordt in 2023 financieel afgerond.</p>
	<p>Activiteit 2: Er wordt een proces doorlopen om te komen tot concentratie van onderwijsvoorzieningen (scholenpark) voor de regio in Dokkum.</p>		<p>De contouren zijn gezamenlijk verkend en de schoolbesturen zijn bezig met een visie op samenwerking. Begin 2023 wordt gezamenlijk met de schoolbesturen een projectplanning opgesteld en vastgesteld. We hebben de intentie om de initiatief- en definitiefase af te ronden in het eerste half jaar van 2023 en de ontwerpfase op te starten.</p>
	<p>Activiteit 3: Er wordt een proces doorlopen om in Kollum te komen tot een clustering van voorzieningen op gebied van opvoeden/opgroeien, onderwijs en zorg aan kinderen op het voormalige 'colle'-terrein.</p>		<p>Planning om in de zomer van 2022 het plan aan te bieden aan de raad is niet gehaald omdat het moeilijk bleek om de omvang van het project te definiëren als gevolg van toenemende leerlingengroei en daarmee gepaard gaande ruimtebehoefte. Nieuwe planning is om in april 2023 de plannen voor te leggen aan college en raad.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
203.1	Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst.		
	<p>Smartdoel: Alle kinderen hebben in 2022 kennis gemaakt met nieuwe (technologische) ontwikkelingen en vaardigheden kunnen ontwikkelen die van belang zijn voor een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.</p> <p>Activiteit: De gemeente faciliteert en stimuleert sterk techniek onderwijs in basis- en voortgezet onderwijs. De gemeente brengt partijen daartoe samen en zoekt aansluiting bij de Versnellingsagenda. Er worden projecten op het gebied van technologie en zorg uitgevoerd als onderdeel van de Regiodeal.</p>		<p>Projecten op het gebied van technologie en zorg zijn onderdeel van de Regiodeal. De gemeente is betrokken bij 'sterk techniek onderwijs'. Alle scholen participeren hierin, zodat we alle leerlingen in onze gemeente kunnen bereiken. (Zie voor uitgebreidere rapportage programma 4 doel 403).</p>
203.2	Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken.		
	<p>Smartdoel: Het aantal leerlingen van het primair- en voortgezet onderwijs dat gedurende hun schoolloopbaan in aanraking komt met meerdere culturele activiteiten is in 2022 met 5% toegenomen t.o.v. 2018.</p>		
	<p>Activiteit 1: Opus3 zet i.s.m.de Wâldsang als vervolg op UurCultuur een gevarieerd cultuuraanbod op voor het basisonderwijs (onderdeel van de Cultuurnota).</p>		<p>Opus3 en Cultuurcentrum de Wâldsang organiseren cultuuraanbod in en voor de basisscholen. Daarvan is goed gebruik gemaakt na de coronacrisis. De aantallen per jaar zijn gegeven vanaf het jaar dat ze ook werkelijk te vergelijken zijn. Dit komt o.a. door de gemeentelijke herindeling.</p> <p><u>Muzieklessen basisscholen OPUS3</u> 2018 – 25 scholen 2019 - 23 scholen (1 school opgeheven en 2 gefuseerd) 2020 – vrijwel geen activiteiten op scholen i.v.m coronacrisis 2021 – 29 scholen doen mee aan de Impulsregeling Muziekonderwijs 2022 - (nog niet bekend)</p> <p>We verwachten voor 2022 een stijging van minimaal 5% t.o.v. 2018</p> <p><u>Muzieklessen basisscholen de Wâldsang</u> 2019 - 674 uren 2020 - 542 uren 2021 – 626 uren 2022 – (nog niet bekend)</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
			<p>We verwachten voor 2022 een continuering van inzet van 2021.</p> <p><u>UurCultuur basisonderwijs sinds 2020</u> 2020 19 scholen 2021 23 scholen 2022 25 scholen</p> <p>Stijging 2022 t.o.v. 2020 is 16%</p> <p><u>Aanvullend de eenmalige activiteit VO+PO</u> 2021 : 852 leerlingen Cultuur Wad</p> <p>Algehele conclusie: de doelstelling van toename leerlingen primair en voortgezet onderwijs aan meerdere activiteiten is gemiddeld genomen waarschijnlijk gehaald.</p>
204.1	Versterken van de culturele identiteit.		
	<p>Smartdoel: Initiatieven en activiteiten zijn beter op elkaar afgestemd / met elkaar verbonden. Mensen vinden elkaar bij het voorbereiden van en bezoeken van culturele activiteiten.</p> <p>Activiteit: Activiteiten uit de nieuwe Cultuurnota worden uitgevoerd.</p>		<p>Diverse voorgenomen activiteiten zijn in uitvoering.</p>
	<p>Smartdoel: Het aantal scholen dat aandacht besteedt aan de cultuurhistorie van de regio is in 2022 toegenomen met 5% t.o.v. 2018.</p> <p>Activiteit: We stimuleren in overleg met Markant Friesland de samenwerking tussen scholen, lokale musea en andere erfgoedinstellingen (onderdeel van de Cultuurnota).</p>		<p><u>PO en VO scholenbezoek museum Dokkum + Fiskershúskes</u></p> <p>2018 : 1150 leerlingen 2019 : 900 leerlingen 2020 : 150 leerlingen (Coronaperiode) 2021 : 200 leerlingen (+ 852 leerlingen Cultuur Wad) 2022 : 1000 leerlingen</p> <p>Conclusie: de samenwerking is goed maar heeft niet geleid tot een stijging van 5% meer deelname. Waarschijnlijk heeft de coronacrisis een rol gespeeld</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
204.2	Behâld en fuortserkjen van de meartaligens en wêrûnder Frysk en streekeigen talen.		
	<p>Smartdoel: It tal trijetalige skoallen is yn 2024, neffens 2017, ferdûbele.</p> <p>Activiteit: Basisskoallen stimulearje om Frysk taalbelied in plak yn harren skoallebelied te jaan en harren stimulearje oan te slûten by it Netwurk Meartaligens.</p>		<p>It is in frije kar foar skoallen om it trajekt om in trijetalige skoalle te wurden yn te stappen. De gemeente hat dêr net folle ynfloed op. De gemeente besiket it brûken fan it Frysk op skoallen te stimulearjen mei bygelyks it projekt Jou in bern in boek. Dêrneist is der troch it sintrum Frysk en Meartaligens in koerswizing ynset wêrby 't der mear omtinken is foar de kwaliteit as de kwantiteit.</p> <p>26 Oktober wie it startmomint fan de útrikking fan it boek De Goargels oan de bern fan groep 5 fan de basisskoallen. Dit yn it ramt fan Jou in bern in boek.</p> <p>Alle skoallen ha in lesbrief krigen sadat se yn de klasse mei it boek oan de slach kinne.</p> <p>Der wurdt wurke oan in Aksjeplan Frysk. Frysk yn it ûnderwiis is hjir in ûnderdiel fan.</p>
	<p>Smartdoel: Yn 2024 bin alle pjutteropfanglokaasjes en bernedeiferbliuwen twatalich sertifisearre.</p> <p>Activiteit: Yn gearwurking mei it SFBO organisaasjes stimulearje twatalich te wurden. Dit jildt benammen foar nije organisaasjes.</p>		<p>Trochrinnend proses. It is in frije kar fan de organisaasjes om twatalich sertifisearre te wurden. De gemeente hat dêr net folle ynfloed op. De gemeente besiket it brûken fan it Frysk op de pjutte-opfanglokaasjes en de bernedeiferbliuwen te stimulearjen troch bygelyks fia de biblioteken projekten oan te bieden sa as Boekstart en Boekenpret wêr't it Frysk ûnderdiel fan is. Hast alle pjutte-opfanglokaasjes en bernedeiferbliuwen yn de gemeente binne twatalich sertifisearre.</p>
	<p>Smartdoel: De sichtberens fan it Frysk yn 'e gemeente en de gemeentlike organisaasje fergrutsje.</p> <p>Activiteit: Der wurdt mear Frysk brûkt op de gemeentelike webside, gemeentepagina krante, sosjale media, Viadesk en brieven.</p>		<p>Der ferskine regelmjittich Fryske berjochten op Viadesk. Yn de kommunikaasje nei ynwenners (fia brieven, social media, kampagnes sa as by âld en nij) wurdt it Frysk faker brûkt. Yn 2022 is it proses taret om op 1 jannewaris 2023 de Fryske plaknammen yn te fieren.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel: Yn 2022 wurdt wurke oan aktiviteiten foar it behâlden fan de streekeigen taalkultueren (ûnder oaren it Dokkumers, Kollumers en Pompsters).</p> <p>Activiteit: Der wurdt fierder útfiering jûn oan de aktiviteiten sa as neamd yn de beliedsnota Frysk taalbelied “Mei elkoar foarút mei it Frysk” en de taalferoarding Frysk. Der is in wurkgroep aktyf dy’t aktiviteiten betinkt en útfiert om de streekeigen taalkultueren te behâlden en út te wreidzjen.</p>		<p>Fjouwer kear per jier komme de Streektaal Stipers by elkoar. Tidens de gearkomsten komme de ferbining, ynspiraasje en stimulâns oan bod. Trochrinnend proses.</p>

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Sociale verbondenheid</i>
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
<i>Voorzieningsniveau</i>
Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
Naar een regionaal voorzieningsverspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFK
<i>Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)</i>
Kennislab
<i>Verbondenheid met het gebied</i>
Nota Frysk Taalbelied Noardeast-Fryslân “Mei elkoar foarút mei it Frysk”
Nog op te stellen Cultuurnota Noardeast-Fryslân

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs
Elan Onderwijsgroep	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Niet-Sporters	%	2020	60,90	49,30	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Niet-Sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 2: Mienskip

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
201 Voorzieningen	0	173	174	1
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid	62	62	123	61
203 Sport	70	100	149	49
204 Cultuur	31	51	76	25
Totaal baten	163	386	521	136
Lasten				
201 Voorzieningen	-301	-1.323	-759	564
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid	-4.143	-4.457	-4.377	80
203 Sport	-303	-448	-580	-131
204 Cultuur	-3.255	-3.818	-3.555	263
Totaal lasten	-8.002	-10.046	-9.271	776
Saldo baten en lasten	-7.839	-9.661	-8.750	911
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	390	2.165	972	-1.193
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	390	2.165	972	-1.193
Resultaat	-7.449	-7.496	-7.778	-282

Toelichting op de verschillen Programma 2: Mienskip

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		136
201 Voorzieningen		1
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	1
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid		61
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	61
203 Sport		49
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	49
204 Cultuur		25
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	25

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Lasten			776
201 Voorzieningen			564
De raad heeft bij de resultaatbestemming 2021 een reserve Coalitieakkoord ingesteld waarbij voor 2022 € 50.000 beschikbaar is gesteld om 32 dorpsbiografieën te maken. Het project start in 2023 en loopt t/m 2026. Jaarlijks is er tot 2026 per jaar € 50.000 beschikbaar (in totaal € 200.000) . De ambtelijke voorbereiding is in de 2 ^e halfjaar van 2022 gestart. Vanaf 2023 wordt er een projectleider aangesteld om uitvoering te geven aan het project. Geen lasten betekent geen onttrekking uit de reserve Coalitieakkoord. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	50	
De raad heeft bij de resultaatbestemming 2021 een reserve Coalitieakkoord ingesteld waarbij voor 2022 € 200.000 beschikbaar is gesteld voor het project dorpen- en wijkenagenda. De ambtelijke voorbereiding is in de 2 ^e halfjaar van 2022 gestart. Vanaf 2023 wordt er een projectleider aangesteld om uitvoering te geven aan het project. Geen lasten betekent geen onttrekking uit de reserve Coalitieakkoord. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	200	
Het dorpen- en wijkenbudget is een subsidieregeling voor de leefbaarheid in de dorpen en wijken. De regeling bestaat uit twee onderdelen; de eerste is een basissubsidie voor dorpsbelangen en wijkraden. Daarnaast kunnen dorpsbelangen en wijkraden een incidentele subsidie aanvragen. Voor 2022 vielen de subsidieaanvragen binnen het subsidieplafond. De budgetten worden gedekt vanuit de Algemene Reserve en uit de Reserve Ontwikkelfonds. Minder lasten betekent een lagere onttrekking uit de reserves. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	107	
Vanuit de reserve Coronacompensatie is er een tijdelijke subsidieregeling compensatie controle coronatoegangsbewijzen van € 200.000 beschikbaar gesteld. Er is voor € 40.000 subsidie aangevraagd. Op het resterende saldo rust geen verplichting en kan daarom vrijvallen ten gunste van de Algemene reserve. In de 1 ^e tussentijdse rapportage 2022 heeft de raad het besluit genomen om de reserve Coronacompensatie op te heffen en het restant saldo ten gunste van de Algemene reserve te brengen.	I	160	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	47	
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid			80
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	80	
203 Sport			-131
De twee buurtsportcoaches maken onderdeel uit van de Brede impulsregeling sport. In de begroting was geen rekening gehouden met deze lasten, waardoor hier op werkelijke basis een overschrijding ontstaan is.	I	-144	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	13	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
204 Cultuur		263
De ried hat by de resultaatbestimming 2021 in reserve Koalysje akkoart 2022 ynsteld wêrby 't foar 2022 € 100.000 beskikber steld is foar it projekt Ektra ynset Frysk. De amtlike tarieding is yn it 2e healjier fan 2022 úteinset. Fan 2023 ôf binne der projekten útset sa as de Fryske Wike en wurdt der in oersetter en projektstiper oansteld om útfiering te jaan oan de besteande en nije aktiviteiten. Gjin lêsten betsjut gjin ûntlûking út de reserve Koalysje akkoart 2022. Per saldo hat dizze ôfwiking gjin ynfloed op it resultaat.	I	100
Ut it Weryndielingsfûns, dekking Algemiene Reserve, is der foar de perioade 2022 -2027 mei-inoar € 408.000 beskikber steld foar de ynfiering fan de Fryske Plaknammen. Fan de € 408.000 is € 222.000 takend oan 2022. Dizze middels binne net folslein benut. Minder lêsten betsjut in legere ûntlûking út de Algemiene Reserve. Per saldo hat dizze ôfwiking gjin ynfloed op it resultaat.		118
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	45
Saldo baten en lasten		911

Specificatie reserveringen Programma 2: Mienskip

Reserves	Bedragen x € 1.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	-1.193
Algemene reserve	-525
Voor het dorpen- en wijkenbudget was in 2022 € 300.000 beschikbaar. Daarnaast is het restant budget van 2021 van € 175.000 overgeheveld. In totaal was er in 2022 € 475.000 beschikbaar. Hiervan wordt € 255.000 gedekt uit de Algemene Reserve en € 190.000 gedekt uit de Reserve Ontwikkelfonds. In totaal is in 2022 € 370.000 aan subsidie verstrekt vanuit het dorpen- en wijkenfonds, hierdoor resteert er € 107.000.	-107

Reserves	Bedragen x € 1.000	
De raad heeft in 2019 middelen beschikbaar gesteld voor het opstellen en uitvoeren van het integraal huisvestingsplan (IHP) In 2022 zijn er geen middelen uitgegeven. Aan de gemeenteraad is toegezegd dat het IHP inhoudelijk wordt bijgewerkt in 2023. Onder andere op het onderwerp 'kleine scholen' en op de nieuwbouwplanning is een update nodig. Voor het bijwerken van het IHP is in 2023 € 65.000 nodig. Het restant valt vrij ten gunste van de Algemene reserve.	-132	
Ut it Weryndielingsfûns wei, is der foar de perioade 2022 -2027 mei-inoar € 408.000 beskikber steld foar de ynfiering fan de Fryske Plaknammen. Fan de € 408.000 is € 222.000 takend oan 2022. Fan dy middels is € 104.000 benut.	-118	
Verschillen kleiner dan € 100.000	-168	
Reserve dekking afschrijvingen		0
Geen verschillen	0	
Reserve Ontwikkelfonds		0
Geen verschillen	0	
Reserve Coronacompensatie		-188
Vanuit de reserve Coronacompensatie is er een tijdelijke subsidieregeling compensatie controle coronatoegangsbewijzen van € 200.000 beschikbaar gesteld. Er is € 40.000 besteed. Op het resterende saldo rust geen verplichting en kan daarom vrijvallen ten gunste van de Algemene reserve. In de 1 ^e tussentijdse rapportage 2022 heeft de raad het besluit genomen om de reserve Coronacompensatie op te heffen en het restant saldo ten gunste van de Algemene reserve te brengen.	-160	
Verschillen kleiner dan € 100.000	-28	
Reserve Coalitie akkoord 2022		-480
De projecten waarvoor middelen via de resultaatbestemming 2021 beschikbaar zijn gesteld zijn alleen ambtelijk voorbereid in 2022. De projecten hebben hun uitvoering in 2023. Het betreft de projecten:	-480	
<ul style="list-style-type: none"> - Dorpen- en wijkenagenda (€ 200.000) - Dorpsbiografieën (€ 50.000) - Ektra ynset op Frysk (€ 100.000) - Theater- en cultuur samenwerking (€ 50.000) - Kleine mienskipprojecten (€ 50.000) - Sportbeleid (€ 30.000) 		
Totaal Reserveringen		-1.193

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Portefeuillehouder(s): Jouke Douwe de Vries

Inleiding:

De transitie als gevolg van het in werking treden van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet heeft de afgelopen jaren van onze inwoners/cliënten, zorgaanbieders, hulpverleners en gemeente grote inspanningen gevergd. Ook in de toekomst blijven deze inspanningen van de partijen gevraagd om het sociale domein verder te transformeren.

Met de transformatie van het sociaal domein wordt beoogd een nieuwe inrichting van ons zorgstelsel tot stand te brengen. We willen dat mensen zelfredzaam en samen redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan die inwoners die niet in staat zijn dit op eigen kracht te doen. We investeren in zowel het algemeen welzijn als de zorg van onze inwoners.

In 2019 kreeg de gemeente te kampen met grote tekorten op het sociaal domein. Wanneer we het sociaal domein bereikbaar en betaalbaar willen houden dan moeten we anders werken.

Sindsdien moet ingezet worden op kostenbeheersing d.m.v. een uitgebreide set maartegelen, die consequenties heeft voor beleid en uitvoering van welzijn en zorg. Anders werken is noodzakelijk om het sociaal domein bereikbaar én betaalbaar te houden.

Met het benutten van sturingsinformatie, een efficiëntere inzet van middelen en innovatie in de bedrijfsvoering willen we de beperkte middelen zo inzetten dat deze maximaal ten goede komt aan inwoners die het nodig hebben om te kunnen participeren in de samenleving.

De gemeente Noardeast-Fryslân streeft naar een samenleving waar inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Dit is dan ook de hoofddoelstelling van dit programma. De hoofddoelstelling is uitgewerkt in een viertal kerndoelstellingen met bijbehorende speerpunten:

- 301 Een gezondere levensstijl;
- 302 Meer maatschappelijke participatie;
- 303 Gunstiger opvoedklimaat;
- 304 Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden.

De punten uit de raads- en coalitieagenda van Noardeast-Fryslân m.b.t. dit programma zijn als volgt in de kerndoelstellingen verwerkt:

In de raadsagenda is als dialoogonderwerp opgenomen:

- Bereikbaarheid en inzet van formele zorg door gebiedsteams en informele zorgaanbieders (mantelzorg, voorzieningen in dorpen): Kerndoelstelling 304.

De volgende hoofdpunten zijn in de coalitieagenda opgenomen:

- Doelgerichte, proactieve en preventieve aanpak armoede, schulden, eenzaamheid; (netwerken, samenwerking met partners, herkenbare contactpersonen, armoede zichtbaar maken, aanpak laaggeletterdheid, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen waarderen): Kerndoelstelling 302;
- Gezonde leefstijl; (preventieve aanpak alcohol- en drugsgebruik jongeren, Mei Feste hân, voorkomen overgewicht, handhaven nulbeleid): Kerndoelstelling 301;
- Iedere inwoner kan rekenen op zorg die hij nodig heeft, nu en in de toekomst; (bereikbare zorg, één aanspreekpunt, contacten met huisartsen en wijkverpleging, schoolmaatschappelijk werk zonder wachtlijsten, ruimte voor nieuwe en kleine zorgvormen, makkelijker maken aanvragen Wmo-voorziening, waardering en ondersteuning pleeggezinnen): Kerndoelstelling 303;
- Overschotten innovatief inzetten/slimmer inzetten van geld; (overschotten voor sociaal domein reserveren, passende inzet, effectiviteit, efficiency, innovatie, monitoring en valuatie aanpak om toekomstbestendig zorgaanbod te kunnen garanderen): Kerndoelstelling 304;

- Tegenprestatie (maatwerk gericht op bijdragen aan de samenleving met werk en als dat niet mogelijk is vrijwilligerswerk, maatwerk, aanpak jeugdwerkeloosheid met NEF, tegenprestatie naar vermogen bij uitkering, goede praktijkvoorbeelden uitdragen): Kerndoelstelling 302.

Onderstaand worden de speerpunten van de kerndoelen benoemd:

Hoofddoelstelling:

Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Kerndoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: een gezondere levensstijl

Kerndoel

Een gezondere levensstijl

Speerpunten:

Verbeteren van de leefstijl:

- voorkomen onverantwoord gebruik van verslavende middelen als alcohol, drugs en tabak;
- verbeteren psychisch welbevinden;
- meer inwoners op gezond gewicht;
- verbetering gezonde voeding en levensstijl bij kinderen en jongvolwassenen;
- verbeteren toegang tot zorg.

Onderwerp: meer maatschappelijke participatie

Kerndoel

Meer maatschappelijke participatie

Speerpunten:

- zinvolle besteding van de dag;
- inkomen zekerstellen;
- schulden voorkomen;
- ondersteunen van mantelzorgers;
- bevorderen vrijwillige inzet;
- eenzaamheid/sociaal isolement tegenaan;
- vermindering laaggeletterdheid;
- ondersteuning bij zorgvraag;
- inclusieve samenleving.

Onderwerp: gunstiger opvoedklimaat

Kerndoel

Gunstiger opvoedklimaat

Speerpunten:

- veilige passende leer- en leefomgeving (thuis en op school) met voldoende middelen voor persoonlijke ontwikkeling;
- versterken ouderschap;
- alle kinderen kunnen meedoen.

Kerndoel

Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden

Speerpunten:

- opzet stuurinformatie;
- optimaliseren werkwijzen en sturing.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
301	Gezondere levensstijl		
	<p>Smartdoel 1: Gezond gewicht (bewegen en voeding) In 2022 is het overgewicht onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.</p> <p>Activiteit 1A: Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op gezond gewicht van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2021-2025), dat in 2020 aan de raad wordt aangeboden).</p>		De activiteiten worden uitgevoerd op basis van het reguliere activiteitenprogramma vanuit de GGD.
	<p>Activiteit 1B: Uitvoering van het basistakenpakket en het aanvullende pakket door GGD-Fryslân 2022. (Aanvullende pakket wordt jaarlijks herzien), gericht op gezond gewicht.</p>		De activiteiten worden uitgevoerd op basis van het reguliere activiteitenprogramma vanuit de GGD.
	<p>Activiteit 1C: Verder uitwerken programmatische aanpak status als JOGG gemeente (Jongeren op gezond gewicht”; een programmatische aanpak waarbij bestaande en nieuwe initiatieven bijeengebracht worden, gericht op gezonde voeding en levensstijl).</p>		JOGG is ondertussen in uitvoering. JOGG staat niet op zichzelf, maar is/wordt onderdeel van een brede ‘preventie’ aanpak (mienskipaanpak).
	<p>Activiteit 1D: Uitvoeren projecten vanuit GIDS (terugdringen van gezondheidsachterstanden, met speciale aandacht voor lage sociale economische status).</p>		Projecten vinden op reguliere basis doorgang. GIDS heeft veel inzichten gegeven en er zijn programma’s en projecten uitgevoerd. Vanuit het ‘Gezond en Actief Leefakkoord’ welke in 2023 gestalte krijgt, wordt binnen een brede Mienskipaanpak opvolging gegeven aan de huidige GIDS programma’s.
	<p>Smartdoel 2: Alcohol en Drugs (middelen gebruik) en Rookvrije generatie In 2022 is het middelen gebruik onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.</p> <p>Activiteit 2A: Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie, van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2021-2025).</p>		Uitvoering van het activiteitenprogramma is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid. VNN, Het samenwerkingsverband Mei fêste hân en de GGD zijn partners die een rol spelen in de uitvoering van het activiteitenprogramma.
	<p>Activiteit 2B: Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie, van het Preventie en Handhavingsplan 2020-2023.</p>		Het Preventie en Handhavingsplan 2020-2023 is eind 2021 vastgesteld. De voortgang van activiteiten ligt op koers.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 3: Psychosociale gezondheid In 2021 zijn depressie gevoelens onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.</p> <p>Activiteit 3A: Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op psychosociale gezondheid van het nieuwe Gezondheidsbeleid 2021-2025.</p>		<p>Het beleidsplan is door de Raad vastgesteld. Uitvoering van het activiteitenprogramma 2022 is gebaseerd op het vastgestelde gezondheidsbeleid. De GGD speelt een belangrijke rol in de uitvoering van het programma. De uitvoering van activiteiten ligt op koers.</p> <p>Het project Supranet is in uitvoering. Samen met de lokale coalitie zijn diverse gatekeeperstrainingen en activiteiten uitgevoerd.</p>
	<p>Activiteit 3B: Uitvoering activiteitenprogramma 2022 'Mei fêste hân' gericht op grensoverschrijdend gedrag en cyberpesten.</p>		<p>Samen met de scholen zijn en worden initiatieven, activiteiten en trainingen georganiseerd en uitgevoerd voor het schooljaar 2022/2023.</p>
302	Meer maatschappelijke participatie.		
	<p>Smartdoel 1: Het aantal huishoudens dat binnen de gemeente in armoede leeft neemt af naar <3,2%.</p> <p>Activiteit 1: Uitvoering nieuw armoedebeleid dat najaar 2021 door de raad is vastgesteld.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen en uitvoeren van nieuw vast te stellen integraal en kindgericht armoedebeleid • Inzet van minimacoaches 		<p>In 2022 is volop uitvoering gegeven aan de actiepunten uit het actieplan integraal & kindgericht armoede- en schuldenbeleid. Middels een collegebrief aan de raad is de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering in 2022.</p> <p>Het percentage armoede is volgens het CBS iets gedaald (2019: 7,1%; 2021: 6,2%, cijfers over 2022 zijn nog niet bekend). Echter is wel bekend dat de afgelopen jaren de prijzen voor levensonderhoud en energie ontzettend zijn gestegen. De gestelde cijfers en doelen zijn daarom niet meer realistisch. Volgens het CPB kunnen door de inflatie 9% tot 15% van de huishoudens in financiële problemen komen. We zien dan ook een stijging in het aantal aanvragen van miniregelingen (Lauwersregeling – stijging van 223 aanvragen, Voedselbank – stijging van 35 aanvragen, Jeugdfonds – stijging van 60 aanvragen).</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken samenwerking schuldhulpverlening, zowel intern (Gebiedsteam) als met derden (woningstichtingen); • Intensiveren van vroegsignalering; • Inzetten op preventie 		<p>Sinds 2021 zijn er drie minimacoaches. Zij voeren onder andere vroegsignalering uit en zetten 'De Voorzienen Wijzer' in. Het project loopt tot en met het voorjaar van 2023. De gemeenteraad is inmiddels met een brief op de hoogte gesteld van de resultaten en de voortgang van het project.</p> <p>Om de kwaliteit van de schuldhulpverlening te waarborgen is er de intentie om lid te worden van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK). Vanwege de ontvlechting en ombouw is de audit hiervoor uitgesteld naar 2024. Uitstel betekent geen afstel. Het komende jaar blijven we werken aan het implementeren van de kwaliteitseisen van de NVVK.</p> <p>Doorlopend zoeken we contact met ketenpartners, bijvoorbeeld met scholen, KabelNoord en huisartsen, om de samenwerking te vergroten en in te zetten op preventie.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 2: Het percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is bedraagt eind 2022 45%. Dat houdt een stijging in van 3% t.o.v. 2020. NB Friesland kent het hoogste % vrijwilligers landelijk.</p> <p>Activiteit 2A: Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk/Timpaan.</p>		<p>Dit betreft het reguliere aanbod en werkplan. De activiteiten liggen op koers.</p> <p>NB: De percentages, welke in het smartdoel worden benoemd, zijn niet meer te achterhalen. De bron, die destijds hiervoor is gebruikt, valt niet meer te herleiden.</p> <p>Wel is in de tweejaarlijkse leefbaarheidsmonitor 'Leven in Fryslân, editie 2021' van Planbureau Fryslân, te zien dat er in het algemeen landelijk minder vrijwilligerswerk wordt verricht, maar dat Fryslân kampioen hierin blijft. Meer dan de helft (54%) van de inwoners van Fryslân doet vrijwilligerswerk. Daarmee heeft Fryslân in verhouding de meeste vrijwilligers van alle provincies in Nederland (landelijk 47%). In de regio Noordoost Fryslân doen inwoners het vaakst vrijwilligerswerk (60%).</p> <p>Zowel landelijk als in Fryslân is er wel een trend zichtbaar dat het percentage vrijwilligers dalende is (landelijk tussen 2012 en 2019 van 51% naar 47% en in Fryslân van 58% naar 54%). Tijdens de coronacrisis is daarnaast veel vrijwilligerswerk noodgedwongen afgelast. De invloed van deze crises op het aantal vrijwilligers is nog niet zichtbaar in deze cijfers. Bekend is wel dat door deze crisis vrijwilligers zijn gestopt.</p>
	<p>Activiteit 2B: In 2022 zijn er nieuw uitgangspunten voor het welzijnsbeleid (2022-2025) bepaald inclusief bijbehorende activiteiten, waarbij ingezet wordt op álle speerpunten benoemd in dit kerndoel. Het welzijnsbeleid omvat mantelzorg, volwassenen / ouderenwerk, jongerenwerk, vrijwillige inzet en samenlevingsopbouw.</p>		<p>De uitgangspunten zijn bepaald en gedeeld met het Bolwerk/Timpaan. Een kwartiermaker heeft een verkenning uitgevoerd en een advies uitgebracht welke organisatievorm nodig en passend is om deze uitgangspunten van het nieuwe beleid en bijbehorende aanbod en rol van de welzijnspartij(en) uit te kunnen voeren.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 3: Het aantal inwoners dat zich sociaal en emotioneel eenzaam voelt neemt af met 5% van 39% (in 2020) naar 34% (in 2022).</p> <p>Activiteit: Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk/Timpaan.</p>		<p>Het reguliere programma en werkplan van het Bolwerk en Timpaan is vastgesteld en wordt uitgevoerd. Daarnaast zet de coalitie 'Kom Erbij', met activiteiten in op de aanpak tegen eenzaamheid en inclusie. Ook de buurtkamers spelen hierin een structurele rol en leveren daar een bijdrage in.</p> <p>NB: Het is niet te achterhalen of het gestelde smartdoel is behaald. Vermoedelijk heeft 'waarstaatjegemeente' destijds als bron gefungeerd voor deze cijfers. Dit was echter niet meer terug te vinden.</p>
	<p>Smartdoel 4: Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de locaties en trainingen om te willen leren is in 2021 t.o.v. 2020 toegenomen met 5%.</p> <p>Activiteit: Er worden i.s.m. met partners themamiddagen en cursussen georganiseerd om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en een goede doorverwijzing te realiseren (digitaalhuisplus).</p>		<p>Deze activiteiten zijn en worden structureel uitgevoerd. In april 2022 was de escape caravan in Dokkum. Ook is er een stroomschema opgesteld om inzichtelijk te maken waar iemand naar toe kan als ze laaggeletterd, nieuwkomer of inburgeraar zijn.</p> <p>Het is niet aan te geven of het percentage van 5% is behaald. Door de coronacrisis hebben activiteiten in 2020, 2021 en begin 2022 deels ook stilgelegen.</p> <p>Mede dankzij het versturen van de 'wat wil jij leren' flyers bij uitgaande correspondentie vanuit de Gebiedsteams, is er een toename geweest in deelname. De deelname is echter wisselend. Via e-mails, brieven en de flyer 'wat wil jij leren' worden inwoners doorlopend bewust gemaakt van de mogelijkheden hierin.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
303	Gunstiger opvoedklimaat.		
	<p>Smartdoel 1: Alle kinderen vóór de schoolgerechtigde leeftijd zijn in beeld t.b.v. een afgestemde aanpak</p> <p>Activiteit 1A: Zorgcoördinatoren/pedagogen worden ingezet om het kind in beeld te brengen en vroegtijdige achterstand te kunnen signaleren (0-4 jaar).</p>		<p>Het betreft hier een reguliere inzet vanuit de GGD en de peuteropvangorganisaties. Doelen, resultaten en voortgang worden geborgd in de frequente overleggen en reguliere samenwerking met de peuteropvangorganisaties. In ieder geval twee keer per jaar bezoeken de zorgcoördinatoren alle peuteropvanglocaties. Wanneer de Pedagogische medewerkers vragen en/of zorgen hebben, kunnen zij contact hierover opnemen met de zorgcoördinatoren. De opgenomen activiteiten zijn ingezet en uitgevoerd.</p>
	<p>Activiteit 1B: Inzet op onderwijszorgarrangementen met de scholen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit gemeente: Samenwerking met SBO De Twine en Dockinga • In ANNO verband: Zorg en Onderwijs • In provinciaal verband: Actieplan “Foar Fryske bern”. • In landelijk verband: ‘Met andere ogen’. 		<p>Onderwijs en zorg wordt opgepakt en ontwikkeld in de pilots met scholen die onder de vlag van Foar Fryske Bern, ANNO en NO als inspiratieregio worden opgezet en in 2021 van start zijn gegaan.</p> <p>Het college heeft het actieplan (vierjarenplan) vastgesteld. Alle uitgangspunten zijn vastgelegd. De eerste projecten zijn voorgelegd aan het college en worden uitgevoerd.</p> <p>We liggen goed op koers. Het project verloopt en vordert volgens planning. Er wordt ingezet op een versnelling om in verhoogd tempo scholen en initiatieven aan te laten haken in het project.</p>
	<p>Smartdoel 2: Samenwerking op basis van een convenant met alle huisartspraktijken.</p> <p>Activiteit: Verdere uitwerking en monitoring van het 2021 gestarte POH GGZ Jeugd.</p>		<p>Project POH GGZ Jeugd is in 2021 afgerond. Het heeft geleid tot de aanstelling van 5 POH-ers GGZ Jeugd bij 9 huisartsenpraktijken in Noardeast-Fryslân.</p> <p>De samenwerking wordt doorlopend gemonitord en periodiek geëvalueerd. De 1e evaluatie was in januari / februari 2022; een half jaar na de start van de POH-ers. Deze evaluatie kwam te vroeg om al iets te kunnen zeggen over het behalen van beoogde doelen. Toch was de evaluatie van waarde. Met name omdat tijdens de gevoerde gesprekken een aantal knelpunten en bijzonderheden op tafel kwamen die te maken hebben met een goede implementatie van de nieuwe functie. Deze zaken zijn / worden nu opgepakt. De volgende evaluatie staat gepland begin volgend jaar.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 3: De problematiek van kinderen die worden geconfronteerd met een echtscheidingssituatie wordt tot een minimum beperkt.</p> <p>Activiteit: Resultaten bereiken via een actieve deelname aan het provinciale programma:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kind in beeld bij echtscheiding, onderdeel van Foar Fryske Bêrn, en de methode van Sociale Innovatie. (Zie: www.foarfryskebern.nl). 		<p>Foar Fryske Bern en daarmee ook Kind in beeld bij echtscheiding zijn afgerond. We hebben actief deelgenomen aan Kind in beeld bij echtscheiding. Daardoor zijn wij beter in staat kinderen te ondersteunen in scheidingssituaties.</p>
304	Beter organiseren van zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam bereikbaar te houden.		
	<p>Smartdoel 1: Sturinginstrumentarium sociaal domein geïmplementeerd inclusief periodieke rapportagestructuur ter ombuiging van tekorten en ter vergroting van inzicht en sturingsmogelijkheden.</p> <p>Activiteit 1A: Vervolg kostenbeheersing uitvoeren monitoren: onderwijs en zorg (met scholen 3 sporen van samenwerking en casuïstiek), zorg en welzijn, sociale bouwmarkt en POH-GGZ jeugd.</p>		<p>De basis staat goed. Er is een periodieke rapportagestructuur en inzicht door data m.b.t. voorzieningenverbruik. Deze data en gegevens worden gerelateerd aan de P&C cyclus. Er wordt gewerkt aan doorontwikkeling en kennisvergroting m.b.t. data gedreven werken en sturen.</p> <p>Deze monitoring en rapportagestructuur maakt onderdeel uit van het totaal aan sturingsinformatie.</p> <p>Op 23 maart 2023 heeft hierover een informatieavond plaatsgevonden.</p>
	<p>Activiteit 1B: Evaluatie van project Wending voorjaar 2022.</p>		<p>Begin 2021 heeft er een herstart plaatsgevonden. Er is een nieuwe (interne) projectleider aangesteld. Het programma is opgenomen in de reguliere lijn en wordt intensiever gekoppeld aan de Verbeteragenda. Gebied – en integraal gericht werken zijn als prioritair aangemerkt binnen het verbeterprogramma.</p> <p>Met de vorming van het Cluster Gebiedsteams, is deze (doorlopende) opgave belegd bij het clusterhoofd.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 2: In 2022 wordt 50% van onze diensten voor enkelvoudige producten digitaal verleend.</p> <p>Activiteit: Afronden Digitaliseringsproject.</p>		<p>De activiteiten liggen nog altijd goed op koers. Het startproject (neerzetten basisstructuur) is afgerond en krijgt een impuls door een vervolgproject in te zetten voor de uitbreiding van digitale diensten voor inwoners.</p> <p>In november 2022 zijn wij in het Sociaal Domein 'live' gegaan met het zaakgericht werken in het zaakstelsel REX (van Roxit). Tegelijkertijd is de toegang op de gemeentelijke website ontsloten via Digi-D en kan men derhalve ook via de website aanvragen indienen via webformulieren. Alle analoog binnengekomen post wordt inmiddels bij binnenkomst gedigitaliseerd en verwerkt. Ondanks eerdere berichten wordt de PiP (persoonlijke internetpagina) binnen REX niet verder ontwikkeld. In 2023/2024 zal een pakket worden aangeschaft om dit wel te realiseren. Zo kan er op termijn ook gebruik worden gemaakt van zogenaamde 'slimme' webformulieren in een persoonlijke omgeving. In deze persoonlijke omgeving moet het mogelijk zijn om naast het doen van een aanvraag ook de status hiervan te checken. Tevens zijn er mogelijkheden om hier de beschikkingen/jaaropgaven/uitkeringsspecificaties te bekijken.</p>
	<p>Smartdoel 3: Gebiedsteams werken in het gebied met betrokken organisaties en inwoners (om zorg, welzijn en ondersteuning samen en zo dichtbij mogelijk te organiseren).</p> <p>Activiteit 3A: In samenwerking met bewoners opstellen gebiedsanalyses per gebied ter voorbereiding op gebiedsplannen. (één van de resultaten van project Wending).</p>		<p>De gebiedsanalyses zijn afgerond i.h.k.v. gebiedsgerichte huisvesting van de Gebiedsteams. Er is een huisvestingstraject gestart om de Gebiedsteams in de relevante gebieden te huisvesten. Het samenwerken met partijen en organisaties om de zorg en ondersteuning lokaal te organiseren is een doorlopend doel en dito activiteit.</p>
	<p>Activiteit 3B: Benutten laagdrempelige voorzieningen voor ontmoeting en dagbesteding.</p>		<p>Het team Kwaliteit dat toetst en stuurt op het gebruik van laagdrempelige voorzieningen is uitgebreid. Hiermee wordt er een impuls gegeven aan de inzet van – en het gebruik maken van dergelijke voorzieningen door de gebiedsteams. Daarnaast worden de voorzieningen, indien nodig, uitgebreid. Dit is doorlopend in ontwikkeling.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Activiteit 3C: Uitvoering activiteiten 2022 voortvloeiend uit nieuwe uitgangspunten voor het welzijnsbeleid (2022-2025).		De uitgangspunten zijn bepaald en gedeeld met het Bolwerk/Timpaan. Er is een kwartiermaker aangesteld om projectmatig deze uitgangspunten uit te werken tot een nieuw aanbod vanuit – en rol van deze welzijnspartij(en). De uitkomsten van deze verkenning/ dit onderzoek zijn opgeleverd. De aanbevelingen worden in 2023 projectmatig opgepakt en uitgevoerd in het vervolgtraject.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Langer leven in goede gezondheid</i>
Gezondheidsbeleid 2014-2017
In concept:
Gezondheidsbeleid/handhavingsbeleid
<i>Meer maatschappelijke participatie</i>
Kadernota "samen leven, sterk voor elkaar" (2013)
Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
Uitvoeringsplan WMO (2014)
Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)
"Het nieuwe jongerenwerken DDFK"
In Concept
Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)
Armoedebeleid (2018/2019)
Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
Herijking Participatiebeleid
Visiedocument wonen en zorg
Visiedocument gebiedsteam (toegang)
Notitie Harmonisatie Welzijnswerk; Welzijnsbeleid 2021-2024 (in ontwikkeling)
<i>Gunstiger opvoedklimaat</i>
Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Werk-en Leerbedrijf NEF	Uitvoering geven aan de Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Sociaal Domein Fryslân	Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van de wettelijke taken op deze terreinen doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren. Vanuit SDF participeren wij ook in 'Foar Fryske Bern'.
Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân	De gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer in de regio Noordoost Fryslân. Dit om de leefbaarheid te vergroten.
Stichting Versnellingsagenda Noordoost Fryslân	

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2021	2,30	2,70	27-02-2023
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2021	7,00	20,00	27-02-2023
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2021	1,60	1,90	27-02-2023
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	2021	609,50	805,50	27-02-2023
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2020	1,00	1,00	27-02-2023
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2021	4,00	6,00	27-02-2023
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2022	72,00	72,20	27-02-2023
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2021	2,00	2,00	27-02-2023
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2021	364,00	431,20	27-02-2023
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2020	157,10	202,00	27-02-2023
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	9,30	10,70	27-02-2023
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	1,40	1,10	27-02-2023
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2022	0,20	0,30	27-02-2023
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2022	700,00	640,00	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Absoluut verzuim	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.	DUO
Relatief verzuim	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2021" staat voor schooljaar "2020/2021".	Ingrado
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	CBS
Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar.	CBS
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.	CBS

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Jongeren met jeugdbescherming	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst.	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.	GMSD

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
301 WMO (maatschappelijke participatie)	646	2.914	2.627	-287
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)	0	0	4	4
303 Inkomensondersteuning	17.469	18.503	18.629	126
304 Participatie	1	948	1.250	302
305 Jeugdwet	1	1	117	116
306 Gezondheid	0	17	27	9
307 Welzijnswerk	0	0	0	0
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)	787	1.371	1.411	39
Totaal baten	18.905	23.754	24.064	311

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Lasten				
301 WMO (maatschappelijke participatie)	-16.426	-18.833	-16.444	2.389
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)	-405	-1.136	-278	858
303 Inkomensondersteuning	-20.782	-23.441	-22.413	1.028
304 Participatie	-14.467	-15.283	-15.938	-655
305 Jeugdwet	-14.161	-14.178	-15.955	-1.777
306 Gezondheid	-2.149	-2.421	-2.487	-66
307 Welzijnswerk	-827	-1.084	-909	174
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)	-3.071	-3.678	-3.526	152
Totaal lasten	-72.289	-80.053	-77.950	2.103
Saldo baten en lasten	-53.384	-56.299	-53.886	2.414
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	632	2.109	710	-1.399
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	632	2.109	710	-1.399
Resultaat	-52.752	-54.191	-53.176	1.015

Toelichting op de verschillen Programma 3: Soarch en Wolwêzen (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		311
301 WMO (maatschappelijke participatie)		-287
De uiteindelijke normvergoeding voor de opvang van ontheemde Oekraïners is lager dan mee is gerekend. Deze normvergoeding wordt bepaald op basis van de beschikbare opvangcapaciteit per een bepaalde datum, en een normvergoeding per dag. De normvergoeding is per 15 oktober 2022 door het Rijk naar beneden bijgesteld. De afrekening verloopt via een Sisa-regeling A16. Zie tevens toelichting bij de lasten.	I	-58
Een aantal te ontvangen vergoedingen/bijdragen ten aanzien WMO begeleiding zijn lager uitgevallen dan verwacht. Dit betreft de bijdrage van centrumgemeente Leeuwarden voor de ambulante Maatschappelijke Opvang en Vrouwen Opvang (MOVO). Al een aantal jaren is een dalende trend in cliëntenaantallen te zien binnen deze doelgroep voor bemoeizorg.	I	-176
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-53
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. gebiedsteam)		4
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	4

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
303 Inkomensondersteuning		126
De terugbetalingen op grond van Besluit Bijstandsverlening Besluit Zelfstandigen (BBZ) zijn lager dan verwacht. Sinds 2020 is de terugvordering van kapitaalverstrekkingen en levensonderhoud van ondernemers sterk afgenomen door de komst van de Tozo-regeling. Momenteel is geen toename in het aantal BBZ-uitkeringen te zien. We verwachten dat dit in de toekomst wel weer zal oplopen.	I	-124
Vanuit het Rijk is toegezegd dat de uitvoering van de energietoeslagregeling voor de gemeente kostendekkend zou zijn. De ontvangen vergoeding staat echter niet in verhouding tot de gemaakte kosten. Via het hier opgenomen bedrag brengen we een claim op het Rijk tot uitdrukking.	I	206
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	44
304 Participatie		302
Ten behoeve van het leerwerkloket NOF is een projectbijdrage beschikbaar gesteld. Dit meerjarige project had ook na 2021 moeten zijn geraamd.	I	216
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	86
305 Jeugdwet		116
Ten aanzien van de maatwerkvoorzieningen Jeugd zijn diverse bijdragen ontvangen. O.a. voor het project Horizon en POH GGZ Jeugd. Omdat POH GGZ Jeugd de status van project had, zijn deze gelden niet geraamd. Deze gelden moeten voortaan structureel worden opgenomen.	I	110
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	6
306 Gezondheid		9
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	9
307 Welzijnswerk		0
Geen afwijkingen.		
308 Onderwijs		39
Eerder ontvangen rijks geld van Onderwijs-achterstandenbeleid (OAB) is ingezet ter dekking van de hogere kosten. Het betreft geoormerkte middelen en deze zijn budgetneutraal verwerkt in de jaarrekening. Zie verklaring bij de lasten.	I	398
Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) betreft een meerjarig programma. Een deel van de ontvangen gelden zijn meerjarig beschikbaar. Het betreft geoormerkte middelen en deze zijn budgetneutraal verwerkt in de jaarrekening. Zie verklaring bij de lasten.	I	-380
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	21

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Lasten			2.103
301 WMO			2.389
De afwijkingen op de uitgaven ten behoeve van Vreemdelingen ontstaan voornamelijk op basis van de regeling opvang ontheemde Oekraïners. De kosten vallen lager uit dan verwacht. Het Rijk stelt op basis van een norm een vaste vergoeding beschikbaar (zie ook baten). Uitgangspunt is dat de regeling minimaal kostenneutraal wordt uitgevoerd. Op basis van dit uitgangspunt van het Rijk leidt bovenstaande per saldo tot een voordeel voor de gemeente.	I	327	
Naar aanleiding van het project kostenbeheersing neemt het kostenbewustzijn toe. Normgemiddelden worden meer toegepast en gemonitord vanuit het team Kwaliteit. Daarnaast zijn er Algemene Voorzieningen en buurtkamers gerealiseerd. Hierdoor neemt het aantal indicaties af of stabiliseert. Inschatting is dat het voordeel voor 50 % een structureel karakter heeft.	I/S	903	
Het aantal cliënten Beschermd Wonen daalt enorm vanwege een uitstroom naar de Wet Langdurige Zorg (Wlz). Deze trend zal zich nog enigszins doorzetten. De verwachting is dat het Rijk neerwaarts zal meebewegen via de Rijksbijdrage. Per 2024 wordt hierin een wijziging verwacht. Daardoor heeft dit voordeel een incidenteel karakter.	I	1.066	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	92	
302 Toegang zorg en ondersteuning			858
De raad heeft bij de resultaatbestemming 2021 een reserve Coalitieakkoord ingesteld waarbij voor 2022 € 725.000 beschikbaar is gesteld om de problemen in de zorg voortvarend op te pakken. De beschikbaar gestelde gelden uit het coalitieakkoord zijn beperkt ingezet maar blijven beschikbaar in 2023. De reden van beperkte uitgave is dat er geput is uit andere budgetten. Bijvoorbeeld de reserve Coronagelden, maar ook het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) dat is aangewend voor het project Zorg-Onderwijs. Daarmee worden beschikbare en geormerkte rijks gelden zoals NPO eerst in volle omvang ingezet in 2022 en de komende jaren.		724	
Er zijn minder kosten gemaakt voor de inzet van het gebiedsteam als het gaat om incidentele activiteiten. Dit betreft activiteiten zoals het organiseren van trainingen, bijeenkomsten en inzet van bepaalde handelingen (doen wat nodig is). De lagere kosten worden in belangrijke mate veroorzaakt door de Corona-periode en de naweën daarvan.	I	134	
303 Inkomensondersteuning			1.028
De afgelopen jaren is een dalende lijn zichtbaar in het aantal bijstandsgerechtigden. De economische omstandigheden blijven onzeker, we verwachten op korte termijn geen ommekeer maar wij blijven dit monitoren.	I	138	
Van de Energietoeslag regeling is bovengemiddeld gebruik gemaakt. Het Rijk was uitgegaan van ongeveer 70 % gebruik. Van het bruto uitgekeerd bedrag was een deel bedoeld voor uitvoeringskosten. Zie ook de toelichting bij de baten.	I	-206	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
De afgelopen jaren is een dalende lijn in het aantal IOAW-gerechtigden zichtbaar. De economische omstandigheden blijven onzeker. Op korte termijn wordt er geen ommekeer verwacht maar wij blijven dit monitoren.	I	387	
Het gebruik van de regelingen Bijzondere Bijstand is lager dan verwacht. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat in 2022 de TONK-regeling was opgenomen. Hiervoor zijn geen kosten gemaakt.	I	169	
De werkelijke kosten van het armoedebelief liggen structureel lager dan het beschikbaar gestelde budget. Het actieplan kende een vertraagde start als gevolg van de Corona-periode in het 1 ^e kwartaal. De inzet en bijbehorende uitgaven op de actielijnen nemen toe, maar zijn nog niet zichtbaar in 2022.	I	175	
De kosten van de geldterugregeling zijn verwerkt binnen het budget voor Bijzondere Bijstand, en zijn dit jaar niet apart verantwoord. Voorgaande jaren was op dit budget ook al een behoorlijk positief resultaat.	S	122	
Het aantal cliënten schuldhulpverlening neemt toe, maar de kosten landen ergens anders. Het voordeel op het beleidsproduct schuldhulpverlening ontstaat sinds 2019 omdat de gemeente werkzaamheden zoals budgetbegeleiding en schuldhulp zelf uitvoert. In de 1 ^e tussenrapportage zullen de structurele effecten voor 2023 en verder worden verwerkt.	S	183	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	60	
304 Participatie			-655
De projectbijdrage voor het leerwerkloket NOF is meerjarig, en had ook in 2022 moeten zijn meegenomen. Daarnaast zijn op verschillende onderdelen van re-integratie en participatievoorzieningen meer uitgaven gedaan voor o.a. beschut werken, re-integratie. Vooral Beschut Werken en de Baan Afspraak Banen (BAB) nemen structureel toe in aantallen de komende jaren, met ook de bijbehorende uitgaven. Voor Beschut Werken en de BAB wordt loonkostensubsidie (LKS) verstrekt vanuit de BUIG (budget uitkeringen). Daarnaast wordt gewerkt met een banenplan, waarbij ook LKS wordt verstrekt.	I	-539	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-116	
305 Jeugdwet			-1.777

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Het budget voor Jeugdzorg werd in 2021 al met €860.000 overschreden. Er heeft geen bijstelling van het begrote budget voor 2022 plaatsgevonden. De kostentoename en daarmee budgetoverschrijding in 2022 wordt veroorzaakt door een combinatie van de volgende factoren: <ul style="list-style-type: none"> - Toenemende diversiteit en daarmee complexiteit van de hulpvraag; - Wijziging van het woonplaatsbeginsel. - Indexatie van tarieven; - Gewijzigde financieringssystematiek rondom hoogspecialistische jeugdhulp; - Extra uitgaven voor preventieve zorg (POH-GGZ Jeugd en project Zorg en Onderwijs). <p>Ook zien we het aantal individuele maatwerkcontracten structureel toenemen. Dit zijn contracten die niet passen binnen de gezamenlijke inkoop en profielen van SDF.</p>	S	-1.721
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-56
306 Gezondheid	I	-66
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-66
307 Welzijnswerk	I	174
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	174
308 Onderwijs	I	152
Door een na-ijleffect van Corona vallen de kosten voor het leerlingenvervoer lager uit dan begroot.	I	105
Eerder ontvangen rijksgeuld van Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is ingezet ter dekking van de hogere kosten. Het betreft geormerkte middelen en deze zijn budgetneutraal verwerkt in de jaarrekening. Zie verklaring bij de baten.	I	-398
Het NPO betreft een meerjarig programma. Een deel van de uitgaven zijn voor de komende jaren gepland en beschikbaar. Het betreft geormerkte middelen en deze zijn budgetneutraal verwerkt in de jaarrekening. Zie verklaring bij de baten.	I	380
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	65
Saldo baten en lasten		2.103

Specificatie reserveringen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Reserves	Bedragen x € 1.000
Toevoegingen	0
Geen toevoegingen aan reserves.	0

Reserves	Bedragen x € 1.000
Onttrekkingen	-1.399
Algemene reserve	-218
De verwachte inzet ten behoeve van de BOA Jeugd heeft gedeeltelijk in 2022 plaats gevonden. Dat geldt ook voor de ervaringscoach minima. Een deel van de resterende inzet zal plaatsvinden in het eerste deel van 2023.	
Reserve Coronacompensatie	-490
Inzet is vooral geweest op het wegwerken van wachtlijsten, de integrale preventieaanpak jongeren, en beperkte kosten voor beleidsmedewerker gezondheid jeugd. De lagere onttrekking ontstaat doordat uitvoeringskosten TONK zich niet hebben voorgedaan, en inzet op beleidsmedewerker aanzienlijk lager is dan verwacht.	
Reserve Coalitieakkoord	-690
Vanuit de resultaatbestemming 2021 is er voor € 725.000 beschikbaar gesteld voor de zorg. In 2022 is er € 35.000 besteed. Het restant zal in 2023 tot uitvoering leiden.	
Totaal Reserveringen	-1.399

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Portefeuillehouder(s): Rebecca Slijver & Pieter Braaksma

Inleiding:

Noardeast-Fryslân staat als nieuwe gemeente voor een grote opgave. Een gerichte economische aanpak moet er toe bijdragen dat de gemeente zich in totaliteit sterk ontwikkelt. In Noardeast-Fryslân zijn van oudsher de sectoren landbouw (met name agrifood), maakindustrie (in het bijzonder de metaalindustrie) en bouwnijverheid sterk aanwezig. Dit zijn de meest stuwende en innovatieve sectoren in de regio. Deze sectoren herbergen vele toppers die wereldwijd koploper zijn maar die bij het grote publiek niet bekend zijn.

In dat licht bezien is het verstandig om extra aandacht voor deze sterke sectoren binnen de gemeente te genereren vanwege hun innovatieve kracht en/of vanwege hun duurzame ontwikkelingspotentie. Het is dan ook noodzakelijk om deze krachten verder te ontwikkelen in samenhang met het onderwijs en de ondernemers. Daarnaast moeten de krachten gebundeld worden om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter te laten aansluiten.

Het faciliteren van het bedrijfsleven in vestigingsmogelijkheden en bereikbaarheid in zijn totaliteit heeft daarbij grote aandacht. Want door de komst van de Centrale As en daarmee een veel betere bereikbaarheid is een duidelijk waarneembare belangstelling voor bedrijfsvestiging op gang gekomen.

Daarnaast dient ingezet te worden op verdere ontwikkelingsruimte voor de bovenregionale positie van Dokkum en de centrumpositie van Kollum voor de leefbaarheid in de gehele gemeente. Ook ontwikkelmogelijkheden voor Hallum zijn in dit kader van belang.

Mogelijk is een insteek op een aantal duidelijke prioritaire onderdelen waarbinnen een aantal thema's van belang zijn als stimulering bedrijvigheid, opwaardering infrastructuur duurzame energie en voorzieningenniveau een te verkiezen strategie.

De gemeente Noardeast-Fryslân kan zich gelukkig prijzen met het gegeven dat ze naast een nationaal park (Lauwersmeer) een werelderfgoed (Waddenzee) en een Nationaal landschap (Noardlike Fryske Wâlden) kent. Zeer waardevolle elementen die een cruciale rol vervullen in het recreatieve en toeristische beleid. In een nog nader uit te werken beleidsplan zal hier met name aandacht voor zijn, zeker in relatie tot het ontwikkelen van streekmerken en de reeds bestaande infrastructuur en voorzieningen.

Om de economische kracht en structuur van de gemeente Noardeast-Fryslân te versterken is het tevens van belang om ook regionaal de samenwerking te zoeken. Het gezamenlijk optrekken met andere gemeenten en de provincie, in de vorm van het werken aan de economische versnellingsagenda, kan daarbij een stevige impuls betekenen. Immers overheden, bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en andere actoren, werken aan de totstandkoming van een dergelijk instrument voor Noardeast-Fryslân, die in economische zin moet werken aan het versterken van de economische vitaliteit, het verdienend vermogen van de regio en de leefbaarheid in de kernen op peil te houden.

In dit verband is het mogelijk wenselijk om er naar te streven om ook een kernzone te worden waar rekening mee gehouden dient te worden in het provinciale beleid. Verstandiger is het om te stoppen met de focus op economische kernzones en meer aandacht te vragen voor de ontwikkeling van de rest van Fryslân.

Hoofddoelstelling:

Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Kerdoelen

Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Speerpunten:

- aanbod van bedrijventerreinen;
- provinciaal convenant bedrijventerreinen;
- dienstverlening aan en het faciliteren van de ondernemers;
- contacten met ondernemersverenigingen;
- ontsluiting en bereikbaarheid d.m.v. wegen en digitale mogelijkheden;
- op peil houden van werkgelegenheid;
- bedrijven zoveel mogelijk in de dorpen behouden met het oog op de leefbaarheid.

Meer instroom en toeleiding naar werk

Speerpunten:

- mismatch op de arbeidsmarkt;
- re-integratie;
- onderwijs;
- ondernemersbelangen.

Toelichting;

- Door aantrekkelijke economie is de vraag naar bedrijventerreinen op verschillende plaatsen groot. Om die reden zijn de voorbereidingen tot uitbreiding van bedrijventerreinen ter hand genomen. Dat moet worden doorgezet en dat zal er zeker toe bijdragen dat het overleg over het aantal m² bedrijventerreinen weer op scherp komt. Dat zal zeker de nodige spanning op gaan leveren in het overleg met de provincie.
- Daarnaast is door de genoemde economische ontwikkeling de vraag naar personeel sterk gestegen. De instroom vanuit de groep lager opgeleiden neemt gestaag toe, maar dat zou mogelijk nog beter kunnen. Daar zal door gerichte acties een antwoord op gevonden moeten worden.

Onderwerp: verbeteren detailhandel en structuur

Kerdoel

Verbeteren detailhandel structuur

Speerpunten:

- ondernemers;
- ondernemersverenigingen;
- overige maatschappelijke voorzieningen(en combi's);
- ANNO onderzoek;
- winkelvloeroppervlak;
- bereikbaarheid;
- compleetheid detailhandel in de grotere kernen.

Onderwerp: meer toekomstbestendige, Duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Kerdoel

Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Speerpunten:

- behoud bedrijvigheid;
- versterken sterke sectoren;
- inzet op innovatie als dragende en stuwende kracht.

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Onderwerp: een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Kerndoel

Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Speerpunten:

- ondernemersklimaat;
- marketing en promotie;
- verblijfsaccommodaties;
- recreatieve infrastructuur;
- toeristische voorzieningen.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
401.1	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven.		
	<p>Smartdoel 1: Het aantal verkochte bedrijfskavels moet in de periode 2019-2022 toenemen met 5%.</p> <p>Activiteit: Inzet van Bedrijvencontact-functionarissen en communicatie.</p>	✓	In 2022 hadden we 9 bedrijfskavels, hiervan zijn er 6 verkocht (resterende 3 zijn in optie).
	<p>Smartdoel 2: Het realiseren van toename bedrijfsterreinen van 3% in het convenant. Met name Betterwird in Dokkum en het bedrijventerrein in Hallum.</p> <p>Activiteit: In regionaal verband het convenant regelen om zodoende voldoende bedrijfsterreinen te ontwikkelen. Met name in Dokkum, Hallum en Kollumerzwaag dient uitbreiding gerealiseerd te worden.</p>	✓	3% gerealiseerd, convenant gesloten Uitbreiding bedrijventerrein Betterwird Dokkum met 10 ha is in 2022 in procedure gebracht (planning verkoop Q2-2023) Uitbreiding bedrijventerrein Hallum (4 ha) is projectmatig opgepakt en in onderzoek. Uitbreiding bedrijventerrein Kollumerzwaag (2 ha) is projectmatig opgepakt.
	<p>Smartdoel 3: Het aantal gecombineerde bedrijfsbezoeken (collegeleden en BCF) vastleggen in Plan van Aanpak (PvA).</p> <p>Activiteit 3A: Regelen van gecombineerde bezoeken door de contactfunctionaris, op basis van de afspraken in het plan van aanpak.</p>	✓	In 2022 is het plan van aanpak m.b.t. bedrijfsbezoeken vastgesteld en heeft het college meerdere bedrijven bezocht. Going concern.
	<p>Activiteit 3B: Het actief ondersteunen en beleggen van het economisch platform, waarin de bestaande ondernemersverenigingen zijn vertegenwoordigd (Voor de landbouw, vertegenwoordigd door o.a. LTO wordt een separaat overleg opgestart).</p>	✓	Het economisch platform, met vertegenwoordiging van de diverse ondernemersverenigingen, vindt 2x per jaar plaats. Going concern.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 4: Onderzoek naar nieuwe westelijke ontsluitingsweg Dokkum en oost- tangent Kollum in periode van 2020-2022.</p> <p>Activiteit: Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).</p>		<p>In de mobiliteitsvisie 2022 opgenomen. De nadere uitwerking van de visieopgaven loopt nog.</p>
401.2	Meer instroom en toeleiding naar werk.		
	<p>Smartdoel 1: De werkgelegenheid voor de laaggeschoolde arbeidskrachten en ouderen groeit met 2% per jaar in de periode van 2019 - 2022.</p> <p>Activiteit 1: NEF wordt ingezet om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt weer goed te kunnen laten functioneren als werknemer. De inzet is zowel gericht op mensen (werknemers) als bedrijven.</p>		<p>Dokwerk ontwikkelt zich verder als een sterk en innovatief sociaal ontwikkelbedrijf. Door de intensieve samenwerking met www.wurkstart.nl worden koppelkansen benut op het thema een Leven Lang Ontwikkelen (LLO). De nieuwe rol van Dokwerk m.b.t. de participatie van statushouders (nieuwe wet inburgering) wordt naar behoren opgepakt.</p>
	<p>Smartdoel 2: Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de Versnellingsagenda Noordoost Friesland.</p> <p>Activiteit 2A: In het kader van de Versnellingsagenda worden de volgende business-cases uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Mobiliteitscentrum; b. Wendbaar vakmanschap; c. Bouwen aan ambitie. <p>Door de coronacrisis heeft er een aanzienlijke verschuiving in de uitwerking van deze pakketten plaats gevonden. Nadere uitwerking toegesneden op de huidige situatie is vereist.</p>		<p>De projectaanvragen op het thema aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt lopen goed door. Binnen deze programmalijn vormt www.wurkstart.nl de kern, waarbij alle (toekomstige) projecten op aan gaan sluiten. Gemeente financieel betrokken. Uitvoering gebeurt door derden.</p>
	<p>Activiteit 2B: Inzet van de Kenniswerkplaats en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.</p>		<p>Raad wordt via nieuwsbrieven Versnellingsagenda geïnformeerd. De deelprojecten binnen Kennislab Projecten Kennislab Noordoost Fryslân (kennislabnof.frl) lopen goed. Van de projecten die bijdragen aan praktische beroepsvorming en loopbaanoriëntatie, zoals het nieuwe project https://qop.nl/mienser-challenge/, wordt gekeken hoe deze steviger aangehaakt kunnen worden bij Wurkstart..</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 3: Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren.</p> <p>Activiteit 3A: Ontwikkelen en implementeren van doorlopende ambitieroutes, ook experimenteel.</p>	✓	Vanuit Werkstart is LLO (Leven Lang Ontwikkelen) weer verder uitgerold met de komst van een verbindende jongerenadviseur en diverse campagnes en symposia.
	<p>Activiteit 3B: Werken aan challenges in de diverse themalabs (Techlab, Digilab, Fijldlab en Zorglab).</p>	✓	De challenges onder de diverse themalabs worden uitgevoerd door Kennislab onder de Versnellingsagenda.
	<p>Activiteit 3C: Blijvend inzetten op Bab-banen (Baan Afspraak Banen).</p>	✓	Bij Dokwurk is continue actie rondom de Banenafpraak.
402	Creëren en realiseren van de juiste randvoorwaarden voor detailhandelsbeleid.		
	<p>Smartdoel 1: Het in stand houden van het winkelaanbod voor de dagelijkse boodschappen in de kernen van Noardeast-Fryslân.</p> <p>Activiteit: Gelet op de enigszins zorgelijke situatie in de detailhandel zal in voorkomende gevallen actiever ingespeeld worden op mogelijk nieuwe ontwikkelingen als het gaat om de leegstand in één van de kernen.</p>	✓	<p>In Dokkum wordt als gemeente samen met belanghebbende partijen uit de binnenstad (winkeliers, horeca, vastgoed, bewoners, cultuur) in de Werkgroep Binnenstad Dokkum continue gewerkt aan het in stand houden van een zo compleet mogelijk winkelaanbod. Zo wordt onder meer gewerkt aan het concentreren van centrumfuncties in de binnenstad.</p> <p>In Kollum is in samenwerking met ondernemersvereniging HIM en Plaatselijk Belang gewerkt aan een detailhandelsvisie, met als doel het winkelaanbod zo compleet en aantrekkelijk mogelijk te maken.</p>
	<p>Smartdoel 2: Op basis van het in ANNO verband opgesteld onderzoeksrapport nagaan hoe in de grotere kernen het complete winkelaanbod te behouden is in het belang van de totale regio.</p> <p>Activiteit: De nadere bijstelling en uitwerking van het detailhandelsbeleid in regionaal verband zal gezien de huidige wijze van samenwerken en de huidige stand van de economie in eerste instantie meer gemeentelijk vorm en inhoud moeten krijgen.</p>	✓	Het ANNO rapport "Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland" is gereed. Het is niet gelukt om in regionaal verband afspraken te maken voor het voeren van regionaal detailhandelsbeleid. Detailhandelsbeleid blijft derhalve op gemeentelijk niveau plaatsvinden.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
403	Meer toekomstigbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid voortvloeiend uit de Versnellingsagenda.		
	<p>Smartdoel 1: Door een grote mate van samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid een hogere uitstroom vanuit het onderwijs naar bedrijven in drie stuwende bedrijfssectoren stimuleren.</p> <p>Activiteit 1A: Het vormen van samenwerkingsclusters van bedrijven en onderwijsinstellingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood in 2020 en 2021.</p>		<p>Onder de Versnellingsagenda worden diverse projecten uitgevoerd die de samenwerking tussen onderwijs en bedrijven in de stuwende sectoren bouw, metaal en agrifood bevorderen en waardoor de uitstroom van leerlingen naar deze sectoren wordt bevorderd.</p> <p>Weliswaar is de doelstelling niet gehaald maar vanuit het toekomstige project 'Klimaatplan/SDG's/Brede Welvaart (startdatum: 15 februari 2023) en verdere planvorming rondom het initiatief Stadsworkplaats, is het vormen van samenwerkingsclusters van bedrijven en onderwijsinstellingen mogelijk, maar het is nog niet erg stevig belegd.</p>
	<p>Activiteit 1B: Innovatieve samenwerking in de bouwcampus gericht op procestechnologie, ontwikkeling van circulaire producten en versnellen van marktintroductie.</p>		<p>Onder de naam Bowinn wordt in een netwerk van ondernemers en onderwijs gewerkt aan toekomstgerichte ontwikkelingen voor de bouw- en leefomgeving. De fysieke bouwcampus in Dokkum op bedrijventerrein Hogedijken is een broedplaats en onderzoekcentrum met een open karakter. Kennis en ervaring wordt er gebracht en gedeeld. De focus ligt op innovaties die alle (bouw)sectoren raken, in de volle breedte. Ondersteuning door de campus reikt verder dan de basislocatie. Bowinn faciliteert ook bij innovaties op locatie. Dat geeft ondernemers de mogelijkheid om in eigen huis te werken aan innovatieve projecten..</p>
	<p>Activiteit 1C: Binnen de metaalsector werken aan shared facility centre en het verder uitbouwen van samenwerkingsclusters.</p>		<p>Het ontwikkelen van een shared facility centre binnen de metaalsector is niet haalbaar gebleken. Er waren te weinig metaalbedrijven die wilden participeren in een locatie waarbij gezamenlijk nieuwe innovatieve machines worden aangeschaft en gezamenlijk gebruikt.</p>
	<p>Activiteit 1D: Stimuleren van meer kennisdeling in zogenaamde regionale kennisnetwerken.</p>		<p>Onder de Versnellingsagenda lopen meerdere projecten die gericht zijn op kennisdeling, zoals in de landbouwsector onder Fjildlab en de bouwsector onder Bowinn.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 2: Meer innovatieve ontwikkelingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood.</p> <p>Activiteit: Activiteiten vanuit de agenda van de Versnellingsagenda uitvoeren, gebruik makend van de reeds ontwikkelde initiatieven in de regio.</p>		<p>De gemeente staat in goed contact met de initiatiefnemers van de diverse projecten die draaien met behulp van de Versnellingsagenda. Wat betreft innovatieve projecten in de bouw, metaal en agrifood; het aantal aanvragen blijft beperkt. Er is afhankelijkheid van externe initiatieven die minder beïnvloedbaar zijn.</p>
	<p>Smartdoel 3: Meer duurzaamheid in de sectoren bouw, metaal en agrifood.</p> <p>Activiteit 3A: Bedrijven stimuleren meer duurzaamheidsmaatregelen te nemen en in samenwerkingsclusters te werken aan innovaties in de productie en de procestechnologie.</p>		<p>De projectaanvraag is goedgekeurd en de verkenning is gestart. De bevindingen vanuit deze verkenning worden verwacht.</p>
	<p>Activiteit 3B: Circulair/duurzaam inkopen.</p>		<p>Het is grotendeels gerealiseerd. Het kan nog beter, maar daarvoor wordt onvoldoende gefaciliteerd en geregistreerd.</p>
	<p>Activiteit 3C: Duurzame en circulaire initiatieven vanuit dorpen en ondernemers stimuleren en faciliteren.</p>		<p>Een cursus circulair inkopen van CIRCO track werd in 2022 aangeboden aan ondernemers binnen de voedselbranche. Hier heeft echter geen enkel bedrijf aan mee gedaan. In 2023 is het plan om een gemeentelijk circulair ambachtscentrum te realiseren waardoor het hergebruik van producten binnen de gemeente optimaal wordt gefaciliteerd.</p>
	<p>Activiteit 3D: Bedrijven stimuleren afval als grondstof te gebruiken.</p>		<p>Het project SIGN AGAIN is een initiatief van Probo, bouwbedrijf Postma en Dokwurk waarbij PVC-restafval beschikbaar wordt gemaakt als o.a. plaatmateriaal voor de bouwsector met inzet van Dokwurk.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
404	De aantrekkelijkheid en gastvrijheid van de gemeente om te recreëren en te verblijven verder vergroten en vermarkten.		
	<p>Smartdoel 1: Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer-gebied/Waddengebied realiseren in de periode 2020-2022.</p> <p>Activiteit 1A: Uitvoering/samenwerking rondje Lauwersmeer (o.a. Uitkijktoren, Kollumeroord, TOP Dokkumer Nieuwe Zijlen Tribune op de Waddendijk).Aansluiting zoeken bij het Wereld Erfgoed Centrum, Lauwersoog (WEC).</p>		<p>De uitvoering van het project rondje Lauwersmeer is met de realisering van het toeristisch overstappunt (TOP) bij Dokkumer Nieuwe Zijlen en de uitkijktoren de 'Reiddomp' bij Kollumeroord afgerond. Eerder is al de Waddentribune op de zeedijk bij Hoek van de Bant gerealiseerd. Hiermee zijn prachtige voorzieningen gereed gekomen voor inwoners en bezoekers. Project is daarmee fysiek afgerond. In 2023 vindt nog de financieel-administratieve afhandeling van het project plaats.</p>
	<p>Activiteit 1B: Ontwikkelen Hoek van de Bant tot recreatieve trekpleister aan het Lauwersmeer/Waddenzee.</p>		<p>Er is een concept ontwikkelingsvisie voor de locatie Hoek van de Bant gereed gekomen. Deze was bedoeld als kader en stimulans voor de ontwikkeling van dit gebied op de grens van het Lauwersmeer en de Waddenzee. In verband met prioritering en beperkte menskracht en middelen heeft dit voorlopig geen vervolg gekregen.</p>
	<p>Activiteit 1C: Faciliteren en ondersteunen van programma Friese Waddenkust (projecten o.m. Holwerd aan zee, Sense of Place. Bezoekerscentrum Hegebeintum, Op Paad Lâns it Waad)</p>		<p>De gemeente faciliteert en ondersteunt samen met andere partijen het project Holwerd aan zee. Initiatiefnemer is Stichting Holwerd aan Zee. Nog niet duidelijk is of, hoe en in welke vorm het project doorgang krijgt. In Blija is met steun van ons de Terp van de Toekomst gerealiseerd, een onderdeel van Sense of Place. Verder is het nieuwe Kennis- en Informatiecentrum in Hegebeintum gebouwd met subsidie en ondersteuning vanuit de gemeente. Het project Op Paad Lâns in Waad met o.a. fietspad langs de Waddenzee is in voorbereiding. Wij werken hierin samen met o.a. gemeente Waadhoeke, Harlingen en Wetterskip Fryslân. In onze gemeente vindt de uitvoering later plaats samen met de dijkversterking Koehool-Lauwersmeer plaats. De activiteiten zijn on going.</p>
	<p>Smartdoel 2: Dokkum en Kollum beter en meer ontwikkelen tot toeristische en recreatieve centra in de periode 2020-2022.</p>		

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Activiteit 2A: Nader uitwerken van mogelijke ontwikkeling Harddraverspark in Dokkum ter versterking van de binnenstad (zie programma 5 onder 503).</p>	 	<p>Bij de planuitwerking voor het Harddraverspark hebben de sportinvesteringen de eerste prioriteit gekregen. De investeringsopgave voor de verplaatsing van de sportkantine hebben de sportverenigingen in 2022 niet rond weten te krijgen met aanvullende subsidieverwerving i.r.t. een toegekende oorspronkelijke gemeentelijke bijdrage van € 141.000,- . De gemeenteraad heeft eerder de ontwikkelrichting bepaald met het hoog leggen van de lat voor ruimtelijke kwaliteit in dit gebied bij de binnenstad en ter versterking van de binnenstad. Dat heeft tot gevolg gehad dat welstand hoge eisen heeft gesteld aan het bouwplan voor de nieuwbouw van de sportkantine. De verplaatsing van de sportkantine is alleen al daardoor kostbaar geworden. Daar bovenop zijn in 2022 de forse kostenstijgingen in de bouw gekomen. De sportverenigingen zetten zich maximaal in voor het aangaan van o.a. een banklening binnen het dekkingsplan. Een hogere banklening is niet zonder garantstelling door de gemeente mogelijk.</p> <p>Om het dekkingsplan voor de nieuwbouw van VV Dokkum en KV Oostergo sluitend te krijgen is inmiddels ca. € 265.000,- als aanvullend subsidieverzoek bij de gemeente gevraagd.</p> <p>Verder lopen we er met de sportverenigingen bij de voorbereiding voor de aanleg (ook in het Tolhuispark) tegenaan dat zij niet de middelen hebben voor basisinvesteringen van opstellen als name hekwerken, ballenvangers en goals bij de nieuwe sportvelden en nieuwe kunstgrasvelden.</p> <p>Bij de planuitwerking is de toekomstbestendigheid van de nieuwe stadscamping en de recreatieve verblijfsaccommodaties nader bekeken met een onafhankelijk deskundige. Daarbij is de conclusie getrokken dat alleen de combinatie van stadscamping en recreatieve verblijfsaccommodaties voldoende aanknopingspunten zal bieden voor marktpartijen bij een in 2023 uit te voeren marktverkenning</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Activiteit 2B: Uitvoering Súd Ie 3^e fase (route Dokkum-Lauwersmeer/Oostmahorn).</p>		<p>De ophoging van de Saatsenbrêge naar een doorvaarthoogte van 2,40 meter stond gepland voor het winterseizoen van 2022/2023, maar de benodigde grond ten behoeve van het aan te leggen fietspad is helaas nog niet in bezit van de gemeente. Wanneer deze brug wordt opgehoogd is nog onbekend. Dit is afhankelijk van de te verwerven gronden. Voor het fietspad Súd Ie en deze brug voeren we grondonderhandelingen, die op minnelijke verwerving zijn gericht. Verder is tegen het door de gemeenteraad vastgestelde bestemmingsplan fietspad Súd Ie door partijen beroep aangetekend bij de Raad van State.</p> <p>De toekenning van het aanvullend subsidieverzoek van € 833.500,- i.r.t. coronacrisis heeft in oktober plaatsgevonden door het Waddenfonds. Deze toekenning is gekoppeld aan een aanvullend investeringsbedrag van € 2.050.000,- voor programma Súd Ie & Wetterfront Dokkum. In aansluiting op laatste tussenrapportage is hieraan verbonden een aanvullende gemeentelijke cofinanciering van € 564.500,-. Wij nemen dit bedrag mee in de eerstvolgende tussenrapportage van 2023. Voor het totale dekking zullen wij naast de subsidietoekenning Waddenfonds dan ook de volgende andere te ontvangen financiële bijdragen daarbij dan mee gaan nemen. Het gaat dan om het volgende. De provincie is binnen het kader van de betreffende bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst gevraagd een bedrag van € 608.250,- toe te kennen als hiermee verbonden aanvullende provinciale cofinanciering. Wetterskip Fryslân zal in 2023 nog € 37.500,- inclusief BTW aan als aanvullende bijdrage over moeten maken aan bijdrage voor enkele specifieke deelprojecten. Verder is voor vismigratie-onderzoek nog een beperkte aanvullende bijdrage van € 6.250,- door Van Hall Larenstein van toepassing.</p> <p>Het definitief ontwerp van de Aalsumerpoortbrêge is afgerond in 2022. Belangrijke kabels en leidingen zijn omgelegd om de integrale opwaardering van de brug mogelijk te maken.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		✓	<p>Het beleefpad naar het bastion is voor het grootste deel in 2022 afgerond. In de eerste ca. 4 maanden van 2023 is dit samenwerkingsproject met de wijkraad Fûgellân af te ronden, zodat er van deze nieuwe voorziening gebruik kan worden gemaakt. De wijkraad heeft de subsidietermijnen bij BLI Waddenfonds en Iepen Mienskipsfûns (provincie) laten verlengen tot 1 juni 2023 in verband met de afronding.</p>
	<p>Activiteit 2C: Uitvoering Kollum Watersportdorp fase 2 (o.a. blauwe TOP, sanitaire voorziening centrum en verhogen Molenkampbrug).</p>	✓	<p>Belangrijke onderdelen van de 2e fase van Kollum Watersportdorp met de naam 'Kollum, Gastvrije Wisselplaats' zijn gereed gekomen. Zo zijn eerder de Ooster- en Westerdiepswal heringericht en is de verhoging van de Molenkampbrug gerealiseerd. Dit betekent dat (kleine) boten weer door het centrum van Kollum kunnen varen. Voor veel kleinere onderdelen in dit programma ligt het initiatief bij andere partijen en participeert de gemeente waar nodig. Zo is bijvoorbeeld de muurschildering van Foekje Dillema gereed gekomen en het speelpark nabij het nieuw gerealiseerde kindcentrum.</p>
	<p>Smartdoel 3: Groei van vrijetijdsector: meer bezoekers, bestedingen en banen in balans met de leefomgeving 2020-2022.</p> <p>Activiteit 3A: Uitvoering geven aan de visie 'Land waar je landt; eropuit in de regio Noordoost-Fryslân' in samenhang met de uitvoering van de Versnellingsagenda, onderdeel regiomarketing en destinatiebranding.</p>	✓	<p>Op veel terreinen is uitvoering gegeven aan de toeristische visie. Zoals bijvoorbeeld het uitbreiden en verbeteren van beleefbaarheid van de streekmerken (7 Hotspots Dokkum, Sense of place, bezoekerscentrum Hegebeintum, uitkijktoren Kollumeroord etc.). Hiermee is doelstelling gehaald. Wel loopt de samenwerking met derden vertraging op (de andere gemeenten in Noordoost-Fryslân, Stichting RMT en NHL Stenden) in de vorm van het ingediende project bij de versnellingsagenda. Hoewel de subsidieaanvraag is gehonoreerd, wacht uitvoering op de aanwijzing van Stichting RMT als DAEB (Dienst van Algemeen Economisch Belang) en subsidieverlening aan Stichting RMT</p>
	<p>Activiteit 3B: Ondersteunen van recreatieve ontwikkelingen vanuit de dorpen en bedrijven in de gemeente.</p>	✓	<p>Dit is een doorlopend proces; er wordt ondersteuning gegeven aan diverse ontwikkelingen vanuit dorpen en bedrijven. Vanuit de gebiedsprocessen aan de kust zijn kansen de betreffende dorpen meer ondersteuning te bieden.</p>

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Masterplan Waterfront Dokkum (2011)</i>
Lauwersmeer presentatie 22-11-2012
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
Merk Fryslân: Strategisch Marketingplan 2015-2018
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
Op weg naar een versnellingsagenda; Versnellingsagenda Noordoost Fryslân
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven</i>
Zwerven door Fryslân: Plan van Aanpak Integrale Toeristische Basisinfrastructuur Fryslân (2015)
Land en water verbonden; Uitvoeren Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân II 2016-2020
Agenda Netwerk Noordoost II met bijlagen en opgaven
Meerjarenplan 2016-2019 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân
Beleidsbrief Economie van de gastvrijheid provincie Fryslân (2016)
Actieplan Noordoost aan het Wad 1 (2016)
Het Waddengebied een cultuurlandschap van wereldklasse
Investeringskader Waddengebied 2016-2026
Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland
Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2018 en verder
Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild
Toekomstplan 2020 De Marrekrite
Land en water verbonden; Toekomstbeeld en Strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven</i>
Het op peil houden en versterken van de recreatieve en toeristische infrastructuur (water en land)
Marketing en gastheerschap van de regio (via subsidie Stichting Regiomarketing en Toerisme)
Harmonisatie van regelgeving binnen de Noordoost-Friese gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme
Beoordelen, verlenen en vaststellen van subsidies op het gebied van recreatie en toerisme
Het houden van overleggen met stakeholders en het afleggen van bedrijfsbezoeken
Ondersteunen van recreatieve en toeristische ondernemers bij het realiseren van hun plannen
Advisering over recreatieve en toeristische vraagstukken

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijk belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap
Bedrijvencentrum Dokkum	Opgericht door de ondernemers van de Vereniging van Handel en Industrie Dokkum en Omgeving in samenwerking met de gemeente Noardeast-Fryslân.

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
	Doel is het aanbieden van betaalbare ruimten voor startende ondernemers
IJswegencentrale Oostergo	Opgericht met als doel het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Funcziemenging	%	2021	45,30	53,30	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Funcziemenging	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen.	LISA

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
401 Economie en werkgelegenheid	5	142	3.995	3.853
403 Recreatie en toerisme	742	742	1.032	290
Totaal baten	747	884	5.027	4.142
Lasten				
401 Economie en werkgelegenheid	-2.628	-3.210	-6.563	-3.353
403 Recreatie en toerisme	-600	-933	-717	216
Totaal lasten	-3.229	-4.143	-7.281	-3.138
Saldo baten en lasten	-2.481	-3.259	-2.254	1.005
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	583	1.124	726	-398
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	583	1.124	726	-398
Resultaat	-1.899	-2.135	-1.528	607

Toelichting op de verschillen Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		4.142

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
401 Economie en werkgelegenheid		3.853
Voor waterwegen is er een vergoeding vanuit het Wetterskip ontvangen voor baggerwerkzaamheden uit 2018 en 2020. In de begroting was geen rekening gehouden met deze extra inkomst.	I	80
Vanuit het rijk ontvangen wij voor de Regiodeal middelen tot en met 2024. Volgens de richtlijnen van de BBV lopen deze middelen via de exploitatie. Hierdoor zijn er hogere baten (inkomsten van de overige deelnemende gemeenten en provincie) dan begroot. Aan de lasten kant is er een even grote overschrijding in de kosten. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	3.676
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	97
403 Recreatie en toerisme		290
Voor de projectaanvraag bij de Versnellingsagenda ter bevordering van recreatie en toerisme in de regio is als voorwaarde bepaald dat de Stichting RMT door de gemeenten aangewezen moet worden als DAEB in verband met de regelgeving staatsteun. Hierdoor loopt het proces vertraging op. In 2022 heeft Noardeast Fryslân daarom tijdelijk de kosten voor regiomarketing voor haar rekening genomen en de facturen verrekend met de gemeenten Dantumadiel, Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel. Hier was nog geen rekening mee gehouden in de begroting. Aan de lasten kant is er een even grote overschrijding in de kosten. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	96
Door tariefverhoging en stijging van de WOZ-waarde is er meer forensenbelasting ontvangen dan begroot.	I	61
Na controle zijn er meer objecten geïdentificeerd waarvoor toeristenbelasting van toepassing was. Dit heeft geresulteerd in een grotere ontvangst toeristenbelasting dan begroot. In de 1e tussentijdse rapportage 2023 zullen wij de effecten structureel bijstellen.	S	99
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	34
Lasten		-3.138

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
401 Economie en werkgelegenheid		-3.353
In het kader van het Sud Ie project zijn er een aantal nieuwe objecten toegevoegd onder waterwegen. Hiervoor is zijn wel onderhoudsgelden opgenomen. Gezien de onderhoudsstaat zijn er nog geen kosten gemaakt. Onderzocht wordt om deze op te nemen in de meerjarenplanning van de voorziening kunstwerken.	I	146
Uit de jaarlijkse inspecties is gebleken dat er voor 2022 minder klein onderhoud en beheer nodig was werkzaamheden aan de walbeschoeiingen/kademuren/peilers en steigers. Dit betreffen incidentele lagere uitgaven die geen onderdeel uitmaken van de voorziening.	I	202
Vanuit het rijk ontvangen wij voor de Regiodeal middelen tot en met 2024. Volgens de richtlijnen van de BBV lopen deze middelen via de exploitatie. Hierdoor zijn er hogere baten (inkomsten van de overige deelnemende gemeenten en provincie) dan begroot. Aan de lasten kant is er een evengrote overschrijding in de kosten. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	-3.676
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-25
403 Recreatie en toerisme		216
De raad heeft bij de resultaatbestemming 2021 een reserve Coalitieakkoord ingesteld waarbij voor 2022 €100.000 beschikbaar is gesteld om de dienstverlening voor organisaties te verbeteren aangaande subsidie- en vergunningverlening. Er wordt in 2023 met de opdracht gestart. Geen lasten betekent geen onttrekking uit de reserve Coalitieakkoord. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	100
Voor de projectaanvraag bij de Versnellingsagenda ter bevordering van recreatie en toerisme in de regio is als voorwaarde bepaald dat de Stichting RMT door de gemeenten aangewezen moet worden als DAEB in verband met de regelgeving staatsteun. Hierdoor loopt het proces vertraging op. In 2022 heeft Noardeast Fryslân daarom tijdelijk de kosten voor regiomarketing voor haar rekening genomen en de facturen verrekend met de gemeenten Dantumadiel, Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel. Hier was nog geen rekening mee gehouden in de begroting. Bij de baten is er een evengroot voordeel. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	-96
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	212
Saldo baten en lasten		1.005

Specificatie reserveringen Programma 4: Werk, Bedrijf en Recreatie

Reserves	Bedragen x € 1.000
Toevoegingen	0
Geen toevoegingen aan reserves.	0

Reserves	Bedragen x € 1.000	
Onttrekkingen		-398
Algemene Reserve		-216
Er is minder uitgegeven aan diverse economische toeristische ontwikkelingen. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2023.	-149	
Verschillen kleiner dan €100.000	-67	
Reserve Coalitieakkoord		-132
De opdracht voor het verbeteren van de dienstverlening voor organisaties met betrekking tot het digitaal aanvragen van vergunningen en subsidies wordt in 2023 gestart. Hierdoor vindt er in 2022 geen onttrekking plaats. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2023.	-100	
Verschillen kleiner dan €100.000.	-32	
Overige reserves		
Verschillen kleiner dan €100.000.	-50	
Totaal Reserveringen		-398

Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Portefeuillehouder(s): Bert Koonstra & Rebecca Slijver

Inleiding:

In Noardeast-Fryslân is zich een demografische verandering aan het voltrekken. De bevolkingsomvang wordt kleiner en de bevolkingssamenstelling biedt geen zicht op een spoedige ombuiging naar groei. Dat vraagt aandacht van de gemeente op veel onderwerpen, waaronder de woningmarkt. Wonen is een eerste levensbehoefte en is erg bepalend voor de leefbaarheid. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door demografische veranderingen en veranderde woonbehoeften is de vraag ook veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. De komende jaren wordt het belangrijk om dat te verbeteren. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen dat samen met o.a. de woningcorporaties gaan realiseren.

In Noardeast-Fryslân is behoud en versterking van leefbaarheid van belang om ondanks de demografische ontwikkeling aantrekkelijk te blijven voor bewoners en bezoekers. De ruimtelijke kwaliteit van onze omgeving krijgt daarom hoge prioriteit. Bij het inrichten van de omgeving moeten gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde in goede balans worden gebracht. Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologische, economische en sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen en stad mede bepaalt, maar ook vervallen en beeldverstorende elementen zo veel mogelijk opruimen.

Noardeast-Fryslân is een gemeente met een schitterend landschap: de Waddenzee als mooiste natuurgebied van Nederland is onze "achtertuin", de Fryske Wâlden zijn nationaal landschap, en het grote open kleigebied dat met name in gebruik is door de landbouw is prachtig met al haar cultuurhistorische structuren en elementen. Duizenden jaren geschiedenis heeft ons gemaakt tot wat we nu zijn, een gebied met prachtige dorpen en boerderijen op terpen, openheid, maar ook het besloten landschap van de Wâlden (Klaaikluten en Waldpieken). Hoewel we 3 gemeentes waren met een eigen identiteit, hebben we toch veel in onze geschiedenis gemeen. Onze geschiedenis – het leven met de zee, de dijken, de terpen, de landbouwgronden, de recreatie, ... - geeft inzicht in onze identiteit, overeenkomsten én verschillen. Het geeft ook inzicht in hoe toekomstige ontwikkelingen "logisch" een plek kunnen krijgen in het bestaande landschap. Er zijn echter een flink aantal grootschalige ontwikkelingen, zoals grootschalige opwekking van duurzame energie, klimaatadaptatie en transitie van de landbouw die mogelijk een grote impact op het buitengebied hebben. Om bewust te kunnen omgaan met deze ontwikkelingen en ze een plek te geven is het van belang te weten welke kenmerken en kwaliteiten we hebben en welke we willen behouden. Een landschapsbiografie is een middel om ons dit inzicht te geven en een stukje bij te dragen aan de identiteit van de nieuwe gemeente.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van een aantrekkelijke, identiteitsbewuste en toekomstbestendige woon- en leefomgeving.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: wonen

Kerdoel

Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren

Speerpunten:

- match op de woningmarkt;
- vraaggerichtheid;
- bediening van doelgroepen;
- inspelen op demografische ontwikkelingen.

Onderwerp: duurzaamheid

Kerdoel

In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten

Speerpunten:

- voorbeeldgedrag;
- gedragsbeïnvloeding;
- verduurzaming energieproductie;
- duurzaamheid in de fysieke leefomgeving.

Onderwerp: ruimtelijke kwaliteit, RO, bouwen

Kerdoel

De fysieke leefomgeving wordt dusdanig functioneler en aantrekkelijker ingericht, dat de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden op een hoger niveau worden beschermd en de belevingswaarden en de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving worden versterkt

Speerpunten:

- focus op integrale benadering ruimtelijke kwaliteit;
- nadrukkelijker koppeling ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- wegnemen kwaliteitsverstoringen;
- behoud en versterking gebiedseigen kwaliteiten.

Onderwerp: afval

Kerdoel

Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie

Speerpunt:

- het sluiten van grondstofketens, door gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en door de grondstoffen, onderdelen en producten te hergebruiken.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
501	Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren.		
	<p>Smartdoel 1: De aansluiting van het woningaanbod op de kwalitatieve vraag is merkbaar verbeterd op de woningmarktmonitor.</p> <p>Activiteit 1A: De op de regionale agenda wonen (ANNO) opgenomen activiteiten worden tot uitvoering gebracht.</p>		De woningmarktmonitor is afgerond en opgeleverd.
	<p>Activiteit 1B: Er worden zes dorpen (kwetsbare dorpen en/of met krimp) aangewezen voor maatwerk in de dorpen als bedoeld in het woningmarktonderzoek van KAW, nl. Wierum, Ee, Engwierum, Nes, Blija en Paesens/Moddergat. Twee van de zes kernen worden geselecteerd voor een pilotproject Groei Krimp Kwaliteit (GKK).</p>		
	<p>Activiteit 1C: Het Woonprogramma wordt in 2021 bijgesteld op basis van ontwikkelingen op de woningmarkt. Het saneren van energetisch incurante woningen en deze vervangen door energieneutrale woningen maakt hiervan een actief onderdeel uit.</p>		De beleidskanteling is verwerkt in de lijst fase 1. De vervolgprioriteitenlijst is opgeleverd.
	<p>Activiteit 1D: De regionale woningbouwafspraken worden tot uitvoering gebracht en bijgesteld n.a.v. de Transitievisie Warmte.</p>		
	<p>Activiteit 1E: Toekomstbestendig wonen wordt gepromoot en gestimuleerd door het faciliteren en stimuleren van vernieuwende woonconcepten ter uitvoering van de Woonvisie.</p>		Het CPO-beleid is meegenomen in de uitvoering van fase 1-lijst en prioriteitenlijst woningbouw.
	<p>Smartdoel 2: De langdurige leegstand, gedefinieerd volgens de woningmarktmonitor, neemt niet verder toe.</p> <p>Activiteit 2A: De woningvoorraad wordt gemonitord, waarbij inzicht ontstaat in o.a. de mate van realisatie van plannen en leegstand.</p>		Er is feitelijk geen langdurige leegstand meer. De woningvoorraad wordt jaarlijks gemonitord. Zie smartdoel 1.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Activiteit 2B: De energetische kwaliteit van de woningen wordt gemonitord.		Via energetische maatregelen woningen door bewoners, bij de uitvoering van de woningbouwprogrammering en via herstructureringsprojecten van de woningbouwcorporaties wordt de energetische kwaliteit bij beoordeling van plannen meegewogen en geborgd. Op deze praktische wijze wordt invulling gegeven aan energetische monitoring. Een monitoringssysteem is er (nog) niet..
	Activiteit 2C: Vastgestelde herstructureringsprojecten worden tot uitvoering gebracht.		De cyclus voor de prestatieafspraken 2023 is opgestart.
	Activiteit 2D: Dom 2-projecten worden uitgerold ter verbetering particuliere woningvoorraad, waarbij in ieder geval een energiebesparingsslag wordt gedaan.		
	Smartdoel 3: In elk van de samenstellende NEF-gemeenten (3 gebieden) wordt een pilot vernieuwende woonconcepten gerealiseerd. Activiteit: Er worden drie pilots vernieuwend woonconcept opgezet en tot uitvoering gebracht ter uitvoering van de Woonvisie met strikte inachtneming van de doelen van de Transitievisie Warmte.		Het doel is minder actueel gelet op de actuele maatschappelijke situatie en navenant de woningmarkt. Via de woningbouwprogrammering wordt die koerswijziging gefaciliteerd.
502	In 2030 is Noardeast-Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten.		
	Smartdoel 1: De gemeente Noardeast-Fryslân wekt in 2030 70% van de benodigde elektriciteit op een duurzame wijze op. Activiteit 1A: Er wordt een bijdrage geleverd aan realisatie van de provinciale Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 langs de lijnen van de eigen vastgestelde ambitie.		Er zijn sinds de 2 ^e turap geen noemenswaardige ontwikkelingen geweest. Door de eerder gemelde ontwikkelingen komt het doel dichterbij.
	Activiteit 1B: In twee dorpen/wijken wordt gestart met de Wijkuitvoeringsplannen (WUP's): het proces om te komen tot een aardgasvrije wijk.		In Dokkum Fûgellân vindt eind februari een bewonersavond plaats. Dat is in voorbereiding genomen. Op deze avond wordt geïventariseerd of dit een geschikte wijk is om een Wijkuitvoeringsplan op te starten. Dit alles in samenwerking met Thús Wonen, die circa de helft van de woningen in de wijk bezit. Een concrete kans voor it Fûgellân is de beschikbare warmte uit het RZWI Dokkum.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Activiteit 1C: In 2022 wordt voor één wijk de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW) aangevraagd.		De informatieavond van 30 september in Anjum was een groot succes. De 175 aanwezige bezoekers waren erg positief. In 2023 komen we bij de gemeenteraad met een plan van aanpak.
	Activiteit 1D: Er wordt onderzoek gedaan naar toepassing van alternatieven voor aardgas, zoals aquathermie en hernieuwbare gassen (waterstof en groengas), waarbij specifiek aandacht is voor een gunstige verdeling van de lasten en de lusten in de omgeving.		Er is onderzoek gedaan naar warmte uit rioolwater (thermische energie uit afvalwater) voor de gehele gemeente. De grootste kansen liggen in de grotere kernen Dokkum en Kollum. Een concrete kans is de RWZI in Dokkum. Mede naar aanleiding van dit onderzoek wordt verkend of Fûgellân een geschikte startwijk is.
	Activiteit 1E: Bepaald wordt welke rol de gemeente neemt in de realisatie van zon-neparken, bv. als eigenaar, facilitator, investeerder of anders.		Dit is voorsnog niet op de gezamenlijke planning voor meerdere betrokken afdelingen opgenomen.
	Activiteit 1F: Er wordt uitvoering gegeven aan de doelen en acties uit de Energietransitie 2.0.		We onderzoeken de mogelijkheden van groen gas en houden de ontwikkeling van Waterstof in de gaten. Het kabinet wil met ingang van 2025 zonnepanelen op nieuwe gebouwen verplichten. Dit zorgt voor het plaatsen van meer zonnepanelen.
	Smartdoel 2: Energieconsumenten zijn zich bewuster van hun energieverbruik en de consequenties voor milieu en samenleving, en zijn gemotiveerd tot duurzaam energieverbruik en besparing. Activiteit 2A: Samen met bedrijfsleven en onderwijs worden inwoners benaderd, met behulp van ondermeer projectmatige voorlichting, om de isolatie van woningen te optimaliseren.		De stijging van de energieprijzen heeft ons enorm geholpen bij het bewust maken van de inwoners en bedrijven.
	Activiteit 2B: Het communicatieplan wordt uitgevoerd.		In juli is deze campagne gestart
	Activiteit 2C: Er worden voldoende elektrische laadpalen geplaatst om binnen de gemeente aan de behoefte te voldoen en voldoende om in 2025 het aantal van 244 stuks te kunnen halen.		Er zijn rond de 60 openbare laadpalen in onze gemeente. Inwoners vragen laadpalen aan waar nodig. Dit proces loopt goed.
	Activiteit 2D: Er wordt een snellaadpunt gerealiseerd.		In 2024 is het voor een bedrijf pas financieel mogelijk om een snellaadpunt in onze gemeente te realiseren. We houden contact met de bedrijven om dit eerder te kunnen realiseren.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Activiteit 2E: Er wordt uitvoering gegeven aan het leningstelsel Noardeast-Fryslan, waarbij inwoners en bedrijven kunnen lenen voor o.a. duurzaamheidsmaatregelen, levensloopbestendigheid en verbetering van panden.</p>		<p>In totaal zijn er in 2022 107 particuliere en 10 zakelijke aanvragen ingediend. In 2021 waren er 17 particuliere en 4 zakelijke aanvragen ingediend. De inwoner weet de leningen dus steeds beter te vinden.</p>
	<p>Activiteit 2F: Het project RREW wordt uitgevoerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.100 huishoudens krijgen een 'energiebespaarbox'. • energiecoaches en -adviseurs stimuleren energiebesparing. 		<p>De doelstellingen van het RREW project zijn ruimschoots gehaald, er zijn 3483 energiebespaarboxen uitgezet. Verder is er 1,6 fte aan betaalde energiecoaches actief in de gemeente Noardeast-Fryslan en zijn er via Elkenien Grien nog 5 vrijwillige energiecoaches actief voor zowel de gemeente Noardeast-Fryslan als Dantumadiel. Daarnaast is er in samenwerking met Thus Wonen 2 ljochtbussen ingezet welke bij huur- en koopwoningen kleine besparende maatregelen aanbrengen. De personeelskosten hiervan werden ook uit het RREW budget betaald.</p>
	<p>Activiteit 2G: Het Duurzaam Bouwloket wordt versterkt.</p>		<p>Via het duurzaam bouwloket kunnen inwoners een afspraak met een energiecoach /adviseur aanvragen en een afspraak maken met de ljochtbus . De energiecoaches registreren ook in de module van het duurzaambouwloket, zodat we inzichtelijk hebben welke inwoners worden geholpen.</p>
	<p>Activiteit 2H: Over de mogelijkheid van een fysiek energieloket wordt een voorstel voorgelegd.</p>		<p>Voor de inwoners van Anjum is een energieloket geopend. Hier kunnen ze terecht voor vragen over de Proeftuin. Er wordt goed gebruik gemaakt van deze voorziening.</p>
	<p>Activiteit 2I: Energiecoöperaties worden ondersteund en de oprichting van nieuwe energiecoöperaties wordt gestimuleerd.</p>		<p>Er zijn veel contacten bij de dorpen. We worden uitgenodigd voor informatiebijeenkomst e.d. en zijn hier dan ook altijd voor ondersteuning van de energiecoöperaties en werkgroepen.</p>
	<p>Smartdoel 3: Door voorbeeldgedrag van bestuur en apparaat over het volledige spectrum van duurzaamheid wordt de lokale samenleving tot duurzamer gedrag aangezet.</p> <p>Activiteit 3A: Er wordt aantoonbaar maatschappelijk verantwoord en circulair ingekocht conform het eigen inkoopbeleid, de duurzaamheidsvisie en het uitvoeringsprogramma circulair inkopen van de provincie.</p>		<p>Het meubilair voor de thuiswerkplekken van de ambtenaren is refurbished aanbesteed. Ambtenaren hadden dus de keus om voor 2de hands en daarna opgeknapt te kiezen. Hier werd veel gebruik van gemaakt.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Activiteit 3B: De relatie tussen gebruiksintensiteit en energieverbruik van gebouwen wordt onderzocht.		Een aantal musea worden gratis via het klimopprogramma van de provincie van een duurzaamheidsadvies voorzien. Mogelijk dat nog meer gebouwen hiervoor in aanmerking komen.
	Activiteit 3C: Er wordt een voorstel gedaan voor vergroting van het budget voor het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) voor het verduurzamen van gebouwen. Zie ook programma 2.		Loopt, zie ook programma 2
	Activiteit 3D: Er wordt een plan ter vaststelling voorgelegd voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.		Binnen de gemeente is er een subsidieregeling voor duurzame maatregelen vastgesteld op 20 december 2022 door het college met een subsidieplafond van €275.000 voor maatschappelijke organisaties met een eigen accommodatie. Voor de eigen gemeentelijke gebouwen kan mogelijk van de rijksregeling DUMAVA gebruik worden gemaakt, deze was opengesteld in oktober 2022 en direct overschreden, in 2023 wordt deze naar verwachting weer opengesteld.
	Activiteit 3E: De klimaatadaptatie wordt verbeterd op de wijze als vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).		Dit loopt goed.
	Smartdoel 4: De biodiversiteit wordt verbeterd. Activiteit 4A: Er wordt een biodiversiteitsplan (beleid) en een Biodiversiteitsagenda (weergave huidige en toekomstige wijze van uitvoering) op- en voorgesteld.		Het uitvoeringsplan is nog niet gereed, wegens capaciteitstekort. Hiervoor wordt een externe projectleider aangesteld. Voor de zomer is het uitvoeringsplan gereed.
	Activiteit 4B: Met de door de raad bij amendement daarvoor geormerkte middelen wordt de uitvoering van het Biodiversiteitsplan en de Biodiversiteitsagenda bevorderd.		In 2022 zijn al maatregelen uitgevoerd ter bevordering van de biodiversiteit, zoals vlinderidylle-actie, geveltuin-actie en inzaaien kruidenrijk mengsel.
	Activiteit 4C: Onderzocht wordt of ter bevordering van de uitvoering van het Biodiversiteitsplan en de Biodiversiteitsagenda ook crowdfunding mogelijk is.		Er zijn diverse subsidies aangevraagd en toegekend gekregen voor de uitvoering van het Biodiversiteitsplan.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
503	<p>De fysieke leefomgeving wordt dusdanig functioneler en aantrekkelijker ingericht, dat de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden worden beschermd en de belevingswaarden en de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving worden versterkt.</p>		
	<p>Smartdoel 1: In 2024 is een omgevingsvisie voor Noardeast-Fryslân opgesteld. Activiteit: Het project Omgevingsvisie wordt uitgevoerd i.h.k.v. het programma Implementatie Omgevingswet. De Duurzaamheidsvisie maakt hier als programma een integraal onderdeel vanuit.</p>		<p>De voorbereiding van de omgevingsvisie verloopt volgens planning.</p>
	<p>Smartdoel 2: Er wordt een integrale visie voor Dokkum opgesteld. Activiteit: De visie wordt opgesteld en aan de raad voorgelegd.</p>		<p>De voorbereiding van de integrale visie Dokkum is in voortgang.</p>
	<p>Smartdoel 3: Het project om te komen tot een passende stadsentree in Dokkum conform de Binnenstadvisie Dokkum is in de uitvoeringsfase gebracht. Activiteit: De met de projectpartner gemaakte afspraken worden uitgewerkt in een nieuw bestemmingsplan en aan de raad voorgelegd.</p>		<p>Er is verkend hoe het gebied binnen de gestelde mogelijkheden optimaal aangesloten kan worden op de binnenstad en de ontwikkelingen m.b.t. de algemene stijging van bouwkosten zijn en worden gevolgd. Tenslotte is de personele bezetting van het project herzien, op basis waarvan het project in het lopende jaar naar de start van de uitvoeringsfase kan worden geleid op de wijze als eerder aan de raad voorgelegd.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 4: Er is geborgd dat het verlies aan parkeerplaatsen op de Markt structureel wordt gecompenseerd, n.a.v. de unaniem in de gemeenteraad aangenomen motie dienaangaande.</p> <p>Activiteit: Creëren van een tijdelijk parkeerterrein, mogelijk op het zuidelijk deel van de gemeentewerf in Dokkum.</p>		<p>Het tijdelijk parkeerterrein op de gemeentewerf is in onderzoek en heeft een relatie met de centrale huisvesting van het gemeentepersoneel. Een nog te bepalen deel van de compensatie wordt permanent gerealiseerd op de Entreelocatie. Een breder onderzoek naar toekomstige parkeerbehoefte binnenstad is uitgevoerd.</p>
	<p>Smartdoel 5: De centralisatie van het gemeentelijk ambtenarenapparaat is zorgvuldig ruimtelijk ingepast in het historisch centrum van Dokkum.</p> <p>Activiteit: De keus voor een huisvestingsvariant wordt in nadere planvorming verder uitgewerkt.</p>		<p>De verbouwing van gebouwdeel C is in uitvoering. De uitwerking van de overige gebouwdelen (A1/A2 en B) wordt dit jaar opgepakt</p>
	<p>Smartdoel 6: Het Harddriverspark is ruimtelijk en functioneel beter ingericht en passender in het stedelijk functioneren van Dokkum opgenomen.</p> <p>Activiteit: Het met de gebruikers van het park opgestelde inrichtingsplan wordt vervat in een bestemmingsplan.</p>		<p>Zie programma 4</p>
	<p>Smartdoel 7: Woningen en gebouwen zonder cultuurhistorische waarde en met een beeldverstorende invloed op de omgeving, die langer leeg hebben gestaan dan 10 jaar, waarvoor geen zicht is op herinvulling, zijn gesloopt.</p> <p>Activiteit 7A: Leegstaande woningen en gebouwen worden geïnventariseerd, evenals de leegstandsduur, de energetische kwaliteit en ruimtelijke kwaliteitswaarde.</p>		<p>Een specifieke gedetailleerde inventarisatie van leegstaande woningen en gebouwen e.d. wordt niet meer voorzien. Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit en middelen komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor.</p>
	<p>Activiteit 7B: In de DOM-structuur wordt het doel integraal opgenomen.</p>		<p>In de loop van 2023 gaan we de goed werkende onderdelen van de DOM methodiek implementeren in de lijn.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Activiteit 7C: Er wordt een prioriteitenlijst opgesteld op basis van sloopurgentie.		Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit en middelen komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor.
	Activiteit 7D: Er wordt een sloopstimuleringsregeling opgesteld.		Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit en middelen komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor.
	Smartdoel 8: De ruimtelijke kwesties in Kollum zijn beleids- en procesmatig geïntegreerd. Activiteit: In 2022 wordt een document ter besluitvorming voorgelegd om de ruimtelijke opgaven van Kollum integraal en gecoördineerd aan te pakken.		De vastgoedopgaven voor Kollum worden, samen met de stakeholders, integraal benaderd. Het gaat om (invulling van) het Colle terrein, Maartensplein, visie Voorstraat, Lauwerscollege en Gemeentehuis. Woningbouwopgaven maken integraal onderdeel uit van de aanpak. Besluitvorming met betrekking tot de verschillende onderdelen vindt, indien van toepassing, via separate college- en raadsvoorstellen plaats. Werkwijze wordt zowel door alle stakeholders als positief (effectief en efficiënt) ervaren. Procesbegeleider zal management voorstellen deze aanpak breder (ook voor andere gebieden) in te zetten.
	Smartdoel 9: Beschermingswaardige landschapelijke en cultuurhistorische structuren, elementen en gebouwen blijven behouden. Activiteit 9A: Er wordt een plan van aanpak gemaakt voor het opstellen van dorpsbiografieën in Noardeast-Fryslân.		Er wordt een plan van aanpak voor dorpsbiografieën opgesteld.
	Activiteit 9B: De plannen voor DOM's worden uitgewerkt, waarin ook de uitkomsten van de Transitievisie Warmte (TWV) worden verwerkt.		In de loop van 2023 gaan we de goed werkende onderdelen van de DOM methodiek implementeren in de lijn.
	Activiteit 9C: In 2022 is er een Stadsontwikkelingsmaatschappij (SOM) voor Dokkum, die opgericht en ingericht wordt om de integrale ruimtelijke kwaliteit van de Binnenstad op een hoger waarderingniveau te brengen.		De SOM is opgericht, ingericht en in bedrijf.
	Activiteit 9D: In 2022 legt het college een voorstel voor een erfgoednota voor aan de raad.		Eerste concept van de erfgoednota is gereed.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
504	Meer toepassen van de circulaire economie.		
	<p>Smartdoel 1: Het te storten of te verbranden afval wordt tot een minimum beperkt op weg naar uiteindelijk nul.</p> <p>Activiteit: Inwoners worden actief gestimuleerd om zo weinig mogelijk afval te produceren.</p>		Inwoners stimuleren op gebied van afvalpreventie, hergebruik is een doorlopende activiteit met als doel inwoners te stimuleren om beter te afval te scheiden.
	<p>Smartdoel 2: De scheiding van afvalfracties wordt geoptimaliseerd met borging van kwaliteit.</p> <p>Activiteit 2A: Inwoners worden actief gestimuleerd om hun afval zo goed mogelijk te scheiden.</p>		Afvalscheiding en stimulering van preventie, hergebruik is een doorlopende activiteit, waarbij de scheiding en hergebruik van verschillende grondstoffen worden verbeterd.
	<p>Activiteit 2B: De bron- en nascheiding van de huishoudelijk afvalinzameling en -verwerking wordt verder ontwikkeld opdat zo veel als mogelijk van dit afval kan worden hergebruikt.</p>		Afvalscheiding en stimulering van preventie, hergebruik is een doorlopende activiteit, waarbij de scheiding en hergebruik van verschillende grondstoffen worden verbeterd. Omrin neemt stappen om de nascheiding te verbeteren met als doel om het hergebruik te verbeteren.
	<p>Smartdoel 3: De afvalinzameling in de hele gemeente is geharmoniseerd.</p> <p>Activiteit: De wijze van inzameling van afvalfracties wordt binnen de hele gemeente gelijkgeschakeld.</p>		Binnen de gemeente is de inzameling grotendeels geharmoniseerd. De inzameling van oud papier is nog niet in de gehele gemeente gelijkgetrokken. Alle inwoners hebben wel de mogelijkheid om hun papier gescheiden te kunnen inleveren.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Wonen</i>
Beleidsvisie wonen
Prestatieafspraken
<i>Duurzaamheid</i>
Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Structuurvisies binnen DDFK
Structuurvisie bundelingsgebied Regiostad Dokkum
Binnenstadsvisie Dokkum
Beeldkwaliteitsplannen
<i>Afval</i>

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Wonen</i>
Woningbouwprogrammering

Onderwerp reguliere activiteiten
Vorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
<i>Duurzaamheid</i>
Adviseren andere disciplines
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in vergunningprocedures
Opstellen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden ontheffings- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviesing als bedoeld in de Woningwet en adviesing over de toepassing van de Monumentenwet
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten. Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincie
Stichting monumentenbehoud	Het instandhouden en beschermen van de monumenten als bedoeld in de monumentenwet

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2021	157,90	165,10	27-02-2023
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2021	210,00	169,00	27-02-2023
Hernieuwbare elektriciteit	%	2020	30,70	26,80	27-02-2023
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2021	6,00	8,90	27-02-2023
Demografische druk	%	2022	81,00	70,30	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-65 jaar.	LISA
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	RWS
Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	Basisregistratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	CBS

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 5: Wenjen en Omjouwng

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	236	278	2.707	2.429
502 Wonen	1.383	1.599	1.194	-404
503 Milieu	177	1.721	313	-1.408
508 Afvalbeleid en afval inzameling	6.397	6.477	6.337	-140
Totaal baten	8.192	10.074	10.551	477
Lasten				
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	-639	-2.112	-3.321	-1.209
502 Wonen	-1.893	-2.943	-1.634	1.310
503 Milieu	-2.754	-4.603	-2.898	1.705
508 Afvalbeleid en afval inzameling	-4.920	-4.971	-4.892	79
Totaal lasten	-10.207	-14.629	-12.744	1.885
Saldo baten en lasten	-2.015	-4.555	-2.193	2.362
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	719	3.094	997	-2.096
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	719	3.094	997	-2.096
Resultaat	-1.296	-1.461	-1.196	265

Toelichting op de verschillen Programma 5: Wenjen en Omjouwing (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			477
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit		2.429	
Het verschil tussen baten en lasten in de grondexploitaties bedraagt € 370.000. De winstnemingen aanzien van de bouwgrondexploitatie vindt plaats op basis van de Percentage of Completion-methode (POC-methode). Dit betekent dat de baten en de lasten naar rato van de prestatie verwerkt worden. De winstnemingen voor de grondexploitaties in 2022 bedragen op rekeningbasis € 495.000. Het resterende saldo van baten en lasten heeft betrekking op verkopen, verkoopkosten en mutaties in de voorzieningen (-€ 125.000). Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de toelichting op de balans en de paragraaf Grondbeleid.	I	2.423	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	6	
502 Wonen		-404	
Dorpenontwikkelingsmaatschappij2 (DOM2) is voortgezet in 2022, echter zonder subsidie van de provincie. Het budget van DOM2 wordt gedekt uit de Algemene reserve. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	-216	
Het aantal bouwvergunningaanvragen is circa 10% lager dan verwacht vanwege de huidige economische omstandigheden in de bouwsector. Er zijn daarom minder legesinkomsten ontvangen dan begroot.	I	-127	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-61	
503 Milieu		-1.408	
Dit betreft het saldo voor de aanpak energiearmoede waarin huishoudens worden ondersteund bij het nemen van energiebesparende maatregelen. Hiervoor heeft de gemeente een subsidie ontvangen van het Rijk. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2023. Aan de lastenkant is hetzelfde bedrag opgenomen. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	-1.376	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-32	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
508 Afvalbeleid en afval inzameling		-140
De marktprijs van oud papier fluctueert de laatste jaren enorm. Ten opzichte van de gemiddelde marktprijs oud papier was prijs in 2022 hoog. Verenigingen zamelen een groot deel van de gemeente het oud papier in waarbij Omrin het materieel beschikbaar stelt en de (financiële) administratie en afwikkeling naar de verenigingen toe doet. Omrin trekt de betalingen aan de verenigingen af van de inkomst voor de gemeente. Hierdoor is de berekende inkomst in de begroting hoger dan het bedrag dat Omrin overmaakt aan de gemeente.	I	-113
Als gevolg van de strengere eisen die gesteld worden aan de nascheiding van kunststoffen is er minder volume dan voorgaande jaren. Wij ontvangen een vergoeding per ton nagescheiden kunststoffen. Hierdoor zijn de opbrengsten lager dan begroot.	I	-95
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	68
Lasten		1.885
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit		-1.209
Het verschil tussen baten (€ 2.423.000) en lasten (€ 2.052.000) in de grondexploitaties bedraagt € 370.000. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de toelichting op de balans en de paragraaf Grondbeleid.		-2.052
Voor aanpak van de projecten van de zogenaamde doorstroomlijst is in totaal € 518.500 aan voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld. De kosten worden gedekt uit de Algemene reserve. Minder kosten betekent een lagere onttrekking uit de reserve. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	294
De raad heeft bij de resultaatbestemming 2021 een reserve Coalitieakkoord ingesteld waarbij voor 2022 € 385.000 beschikbaar is gesteld voor aanpak van de zogenaamde doorstroomlijst. De voorbereidingskredieten zijn verdeeld en in 2023 zal hier mee worden gestart. Geen lasten betekent geen onttrekking uit de reserve Coalitieakkoord. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	385
De raad heeft bij de resultaatbestemming 2021 een reserve Coalitieakkoord ingesteld waarbij voor 2022 € 150.000 beschikbaar is gesteld voor uitbreiding van 20 hectare bedrijventerrein. De voorbereidingskredieten zijn verdeeld en er is inmiddels gestart. De lasten worden onttrokken uit de reserve Coalitieakkoord. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	118
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	46

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
502 Wonen		1.310
DOM2 is voortgezet in 2022, echter zonder subsidie van de provincie. Daarnaast waren er weinig activiteiten bij de DOM2 waardoor de kosten lager zijn uitgevallen dan begroot. DOM2 wordt in 2023 voortgezet, en dan ook zonder subsidie van de provincie. De kosten worden gedekt uit de Algemene reserve. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	211
De subsidiebedragen voor de Stadsontwikkelingsmaatschappij (SOM) zijn beschikbaar voor de duur van het project, een periode van 4 jaar (2021 t/m 2024). Er is nog geen aanvraag gedaan voor de subsidie openbare ruimte. Voor de verbetering van gevels van panden zijn wel aanvragen gedaan en subsidie verstrekt. De kosten worden gedekt uit de Reserve Stadsontwikkelingsmaatschappij. Minder kosten betekent een lagere onttrekking uit de reserve. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	1.014
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	85
503 Milieu		1.705
Dit betreft het saldo voor de aanpak energiearmoede waarin huishoudens worden ondersteund bij het nemen van energiebesparende maatregelen. Hiervoor heeft de gemeente een subsidie ontvangen van het Rijk. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2023. Aan de batenkant is hetzelfde bedrag opgenomen. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	1.376
In 2022 is in het kader van de transitievisie warmte begonnen met het voorbereiden van de wijkuitvoeringsplannen van het Fûgellân Dokkum en Eanjum. Verdere uitvoering zal plaatsvinden in de komende jaren. De kosten worden gedekt uit de Algemene reserve. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	223
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	106

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
508 Afvalbeleid en afval inzameling		79
In de coronaperiode is de hoeveelheid huishoudelijk (grof) restafval flink gegroeid. Bij het opstellen van de begroting is rekening gehouden met deze hoeveelheden afval. In 2022 zijn de coronamaatregelen afgebouwd en is eveneens gebleken dat de hoeveelheid (grof) restafval weer gestabiliseerd is naar hoeveelheden van voor Corona. Daarmee zijn de verwerkingskosten ook lager dan begroot.	I	312
In een groot deel van de gemeente wordt het oud papier ingezameld door verenigingen. Zij ontvangen hiervoor minimaal de garantieprijs. Wanneer de inkomsten na aftrek van de kosten onder dit bedrag komt, legt de gemeente tot de garantieprijs bij. Omdat Omrin de uitbetalingen aan verenigingen al verrekend met de inkomsten, vallen de uitgaven voor de gemeente lager uit dan begroot.	I	275
Als gevolg van de strengere eisen die gesteld worden aan de nascheiding van kunststoffen is er minder nascheiding dan voorgaande jaren. Omrin wordt betaald per ton nagescheiden kunststoffen. Hierdoor zijn de kosten lager dan begroot.	I	147
Zie toelichting huishoudelijk (grof) afval. Het saldo van baten en lasten wordt verrekend met de egalisatie voorziening afval.	I	-623
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-32
Saldo baten en lasten		2.362

Specificatie reserveringen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Reserves	Bedragen x € 1.000
Toevoegingen	0
Geen toevoegingen aan reserves.	0
Onttrekkingen	-2.096
Algemene Reserve	-579
De Budgetten Wijkuitvoeringsplannen, energietransitie en -loketten worden volgend jaar verder ingezet. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2023.	-223
De voorbereidingskredieten voor toekomstige woningbouwontwikkelingen uit de fase 1 lijst zijn beschikbaar gesteld voor een langere periode. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2023.	-294
Verschillen kleiner dan € 100.000	-62
Reserve Stadsontwikkelingsmaatschappij	-1.014
De subsidiebedragen voor de SOM zijn beschikbaar voor de duur van het project, een periode van 4 jaar (2021 t/m 2024). Het aantal aanvragen voor subsidies loopt evenredig op met de looptijd van het project, vandaar nog geen volledige onttrekking uit de Reserve Stadsontwikkelingsmaatschappij. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2023.	-1.014

Reserves	Bedragen x € 1.000
Reserve Coalitieakkoord	-503
De voorbereidingskredieten voor toekomstige woningbouw zijn beschikbaar gesteld voor een periode van drie jaar (2022 t/m 2024). Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2023.	-385
De voorbereidingskredieten voor toekomstige bedrijventerreinen zijn beschikbaar gesteld voor een periode van 2 jaar (2022 en 2023). Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2023.	-118
Totaal Reserveringen	-2.096

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Portefeuillehouder(s) : Pieter Braaksma & Aant Jelle Soepboer

Inleiding:

Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers, is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte.

Een onderdeel van de openbare ruimte betreft de riolering. Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering zijn in 2021 vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.

De kwaliteit van de openbare ruimte moet doelmatig worden beheerd. Er dient een goede balans te zijn tussen het beheerniveau en de beschikbare financiële middelen.

De afgelopen tijd is gewerkt aan het inzichtelijk maken van de huidige staat van het areaal, de beschikbare budgetten en de benodigde middelen. Bovendien is in 2020 en begin 2021 hard gewerkt aan het omvangrijke project om integraal kapitaalgoederenbeleid en programmatisch beheerbeleid op te stellen, dat in mei 2021 is vastgesteld. Hier dient een duidelijke koppeling te zijn tussen gemeentelijke (intergrale) doelen, beheerambities en de benodigde financiële middelen BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) proof uitgewerkt in dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingen). Dit krijgt zijn beslag dan vervolgens in de begroting van 2022 en verder.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting van de openbare ruimte een rol speelt. De gemeente is als opdrachtgever nadrukkelijk aan zet om de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente (programma 5) mee te nemen in de aanbesteding, uitvoering en beheer.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en over verkeersveiligheid.

Hoofddoelstelling:

Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: het realiseren van toekomstbestendige rioolsystemen

Kerdoel

Realiseren van toekomstbestendige rioolsystemen

Speerpunten:

- Bestaande en nieuwe openbare ruimte meer klimaat robuust inrichten;
- Inwoners meer waterbewust maken.

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Onderwerp: instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte

Kerdoel

Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- voor het beheer van kapitaalgoederen zijn separaat kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Onderwerp: realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte

Kerdoel

Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- in Noardeast-Fryslân is er sprake van een gezond, aantrekkelijk en duurzaam landschap.

Onderwerp: verkeer/mobiliteit

Kerdoel

Het verkeerssysteem is doelmatig, aantrekkelijk en veilig en voldoet aan de behoefte van verkeersdeelnemers.

Speerpunten:

- doorgaande verbetering van de verkeersveiligheid in afstemming met de bereikbaarheid;
- verknopen fiets, openbare vervoer- en autonetwerk (ketenmobiliteit);
- fiets als gezond en duurzaam alternatief;
- bewustwording d.m.v. verkeerseducatie.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
601	Het beheer functioneren van rioolsystemen.		
	<p>Smartdoel 1: Bestaande openbare ruimte meer klimaatrobuust inrichten.</p> <p>Activiteit: Opstellen van factsheets voor de grootste overlast locaties (regenwater). Daarmee leggen we vast om welke gebieden het gaat, welke oplossingsrichting kan worden gekozen en wat globaal de kosten zijn. Bij herstructurering en reconstructies o.i.d. kunnen deze factsheets gebruik worden om de overlast situatie op te lossen.</p>		<p>Eind 2022 is de opdracht gegeven tot het maken van factsheets voor de wateroverlastlocaties. Deze worden in 2023 opgeleverd.</p> <p>Bij reconstructies en herstructureringen, indien er sprake was van overlastlocaties, worden maatregelen getroffen om de overlastlocaties op te lossen.</p>
	<p>Smartdoel 2: Nieuwe openbare ruimte meer klimaatrobuust inrichten.</p> <p>Activiteit: In ruimtelijke plannen moet ruimte voor berging en afvoer van hemelwater worden gereserveerd. In nieuwe stedenbouwkundige ontwerpen moet klimaatontwikkeling worden meegenomen, zowel in gemeentelijke plannen als die van ontwikkelaars/woningcorporaties.</p>		<p>Het Rijk heeft Water en Bodem sturend verklaard voor ruimtelijke ontwikkelingen. Deze worden nadrukkelijk meegenomen in nieuwbouwplannen.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel: Inwoners meer waterbewust maken.</p> <p>Activiteit: Deelname actie 'Steenbreek'. Deze stichting kan gemeente ondersteunen met campagnes om de tuinen van onze inwoners te vergroenen.</p>		<p>De gemeente heeft zich in 2022 aangesloten bij Stichting Steenbreek. Samen met Stichting Steenbreek is een programma opgesteld met daarin welke acties worden opgezet. Daarbij is communicatie rondom waterbewustzijn meegenomen.</p> <p>Deze activiteit is in 2022 gestart. Dit is een doorlopend proces waar we de komende jaren aan deelnemen. Is daarmee going concern. Zie ook 603, activiteit 1A.</p>
602	<p>Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.</p>		
	<p>Smartdoel 1: Beter grip houden op kapitaalgoederen.</p> <p>Activiteit: Uitwerken van het Integraal beleidsplan kapitaalgoederenbeheer in beheerplannen, vast te stellen door het college.</p>		<p>Beheerplannen wegen, bewegwijzering en Openbare Verlichting wordt gekoppeld aan de planning Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma; start Q4-2022, opleveren 2023.</p> <p>Beheerplan baggeren: Op basis van peilingen is er een planning gemaakt en zijn er afspraken met Wetterskip gemaakt over de kostenverdeling. Uitvoering in 2023.</p>
	<p>Smartdoel 2: Inwoners meer bewust maken van en informeren over op welk niveau de gemeente haar kapitaalgoederen onderhoud.</p> <p>Activiteit: Communicatie over nieuwe integrale kapitaalgoederenbeleid: vaststellen van onderhoudsniveaus (beeldkwaliteit).</p>		<p>Bij de 4-jaarlijkse dorpenronde vindt er een schouw plaats en gaan we in gesprek over het onderhoud.</p>
603	<p>Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.</p>		
	<p>Smartdoel 1: Vergroten van de biodiversiteit</p> <p>Activiteit 1A: Initiatieven vanuit de mienskip actief ondersteunen in relatie tot onderhoud gemeentelijk groen.</p>		<p>In 2022 is er gestart met de uitvoering van een tweetal projecten: Steenbreek en Geveltuinactie. Insteek is om onze inwoners bewuster te maken van onze leefomgeving.</p> <p>Er zijn in totaal 25 aanvragen binnengekomen voor Geveltuin en Steenbreek. Voor Geveltuin 22 en voor Steenbreek 3. De aanvragen van Ferwert (5) zijn uitgesteld tot 2023 vanwege reconstructiewerkzaamheden.</p>

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Activiteit 1B: Uitvoering maatregelen vanuit het biodiversiteitsplan.		Er is gestart met het uitwerken van een maatregelenplan voor het Biodiversiteitsplan. In 2022 zijn o.a. de volgende maatregelen getroffen, in de geest van de nog op te stellen maatregelenplan; St Tulpenstad heeft bij het Zuidbolwerk in Dokkum wilde bloembollen geplant in samenwerking met school en De Klyster. Ook is er een bijenhotel geplaatst. Daarnaast zijn er in diverse dorpen vlinderidylles aangelegd, kruidenrijk mengsels gezaaid en vogelbosjes gecreëerd. Dit is tot stand gekomen met ideeën vanuit de mienskip en hulp van bewoners.
	Activiteit 1C: Boomziekten: vervanging bomen.		Vervanging van bomen vind plaats tijdens de reguliere kap- en/of vervangingswerkzaamheden. De ziekte lijkt af te nemen alhoewel dit seizoenafhankelijk is.
	Activiteit 1D: Exotenbestrijding in aansluiting bij de provinciebrede aanpak met de lepenwacht.		Gedurende de nazomer heeft een deskundige aannemer invasieve exoten bestreden. De locaties zijn digitaal navolgbaar vastgelegd. Er heeft een evaluatie plaatsgevonden zodat in 2023 nog effectiever bestrijding kan plaatsvinden.
	Smartdoel 2: Energiebesparing op Openbare Verlichting. Activiteit: Opstellen geharmoniseerd beleid- en beheersplan Openbare Verlichting. In deze plannen sturen op duurzaamheid en energiebesparing.		Planning koppelen aan Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma, start Q4-2022, opleveren 2023.
	Smartdoel 3: Bij nieuwe projecten (investeringen) aan de voorkant de financiering van het extra beheer en onderhoud regelen. Activiteit: In collegevoorstellen opnemen van een verplicht in te vullen paragraaf over financiering van beheer en onderhoud bij nieuwe projecten en investeringen.		In feite is de verplichte paragraaf al opgenomen onder de kop financiën. Inmiddels wordt er in steeds meer gevallen de structurele financiële gevolgen van het beheer en onderhoud in beeld gebracht.

Nr	Smartdoelen activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Smartdoel 4: Kapitaalgoederen duurzamer onderhouden. Activiteit: Plan maken voor levensduurverlengende maatregelen of omvorming van openbare ruimte waardoor duurzamer beheer mogelijk is (budgetverhoging voor eenmalige omvorming).</p>		<p>Een concreet plan omvorming is er niet. Maar kansen voor omvorming worden wel bekeken bij de uitwerking / uitvoering van onze onderhoudsplannen. Ook is er in 2022 gestart met het opstellen van een handboek openbare ruimte. Dit handboek zorgt voor uniformiteit en doordachte keuzes bij de materiaalkeuze in relatie tot duurzaamheid.</p>
	<p>Smartdoel 5: Integrale aanpak van de openbare ruimte (werk met werk maken). Activiteit: Opstellen van een meerjareninvesteringsplan op basis van combinatie van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapitaalgoederenbeheerplan • Groenstructuurplan • Herstructurering/herinrichting • Verkeersknelpunten • Klimaatadaptatie/wateroverlast. 		<p>Er zijn meerjaren-investeringsplannen voor alle kapitaalgoederen en met deze plannen kunnen we het onderhoud ook integraal aanpakken (werk met werk maken).</p>
604	Verkeer/mobiliteit		
	<p>Smartdoel 1: De gemeente draagt naar vermogen bij aan de ambitie van Fryslân zodat er in 2050 geen verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden zijn. Activiteit: Instellen Budget voor Verkeer & verkeersveiligheid: voor oplossen van verkeersonveilige situaties.</p>		<p>Er is voor 2022 incidenteel een bedrag van € 150.000,- beschikbaar gesteld.</p>
	<p>Smartdoel 2: Stimuleren fietsverkeer door optimaliseren van het fietsnetwerk en het fietsparkeren. Activiteit: Opstellen fietspadenplan en opwaarderen van fietsnetwerken. Leidraad hiervoor is de verdere uitwerking van de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).</p>		<p>Het onderwerp fietspaden wordt meegenomen in het Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma. Het opstellen van het mobiliteitsprogramma is gestart in 2022.</p>
	<p>Smartdoel 3: Verbetering van de ketenmobiliteit van alle vormen van vervoer zoals het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te verbeteren, zodanig dat wordt voldaan aan de verplaatsingsbehoefte van de verkeersdeelnemers. Activiteit: Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).</p>		<p>De uitwerking van de opgaven vindt plaats in de regio maar wordt ook meegenomen in het Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma. Het opstellen van het mobiliteitsprogramma is gestart in 2022.</p>

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Het beter functioneren van rioolsystemen</i>
Gemeentelijk rioleringsplan Noardeast-Fryslân 2022-2026 (2021)
<i>Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte</i>
Nota kapitaalgoederen Noardeast-Fryslân 2022-2026 (2021)
Groenstructuurplan Gemeente Noardeast-Fryslân (2021)
Beleid- en beheerplan Groen (in ontwikkeling)
Beleid- en beheerplan Wegen (in ontwikkeling)
Beleid- en beheerplan Openbare Verlichting (in ontwikkeling)
Beleid- en beheerplan Wateren (in ontwikkeling)
<i>Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte</i>
Intentieverklaring Dark Sky Waddengebied
Biodiversiteitsplan Gemeente Noardeast-Fryslân (2021)
<i>Verkeer/mobiliteit</i>
Mobiliteitsvisie (ANNO)
Manifest verkeersveiligheid (2015)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Leer-Werkbedrijf Noard East Fryslân	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
-----------------------------	---------	---------	----------------------------	-----------	-----------

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
-----------------------------	-------------	------

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 6: Iepenbiere Romte

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	398	380	362	-19
601 Beheer openbare ruimte	5.546	5.923	6.594	671
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	1.043	1.042	1.502	460
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen	434	434	525	91
Totaal baten	7.420	7.779	8.982	1.203
Lasten				
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	-730	-684	-424	260
601 Beheer openbare ruimte	-17.387	-17.032	-17.450	-418
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	-5.325	-6.189	-5.577	612
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen	-612	-614	-576	38
Totaal lasten	-24.053	-24.520	-24.027	493
Saldo baten en lasten	-16.633	-16.741	-15.045	1.695
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	-126	-570	-570	0
Onttrekkingen	325	2.466	1.252	-1.214
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	199	1.896	682	-1.214

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Resultaat	-16.434	-14.845	-14.363	481

Toelichting op de verschillen Programma 6: Iepenbiere Romte

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		1.203
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit		-19
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-19
601 Beheer openbare ruimte		671
Vanaf 2022 is er op basis van het nieuwe speelvoorzieningenbeleid gewerkt. Vervanging van speeltoestellen en realisatie van nieuwe speeltuinen is een taak van de plaatselijke belangen/wijkraden. In 2022 zijn er veel speeltuinen geheel gerenoveerd. De renovatie wordt mogelijk gemaakt door bijdragen van de plaatselijke belangen/wijkraden. Deze inkomsten waren niet geraamd. Per saldo heeft deze bijdrage geen invloed op het resultaat omdat hier niet geraamde uitgaven tegenover staan, zie ook de toelichting bij de lasten.	I	227
Voorziening kunstwerken: Door inspecties is gebleken dat een deel van het groot onderhoud met betrekking tot walbeschoeiingen en steigers dit jaar niet nodig was. In plaats van groot onderhoud worden deze walbeschoeiingen en steigers vervangen binnen de meerjarige vervangingsinvesteringen. Hierdoor komt dit deel van het budget, wat gedekt wordt uit de voorziening, vrij te vallen.	I	214
De meeropbrengst rioolheffing wordt veroorzaakt doordat er meer aanslagen zijn opgelegd dan er bij de begroting vanuit was gegaan. Het saldo van baten en lasten wordt verrekend met de egalisatie voorziening riolering. Zie ook de toelichting aan de lastenkant.	I	114
Het resultaat van de samenwerking tussen de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel bedraagt over 2022 € 858.000. Op basis van de verdeelsleutel bedraagt dit voor gemeente Noardeast-Fryslân € 630.000. Het effect van de samenwerking wordt over alle programma's verdeeld. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt het resultaat van de samenwerking verder toegelicht.	I	112
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	4

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen		460
De grondverkopen van het parkeerterrein Aldi Dokkum en aangrenzende grond woningen Skeperij Ee waren niet begroot.	I	219
De huuropbrengst van het gebouw Johannes Bogermanstraat 25 Kollum (voormalig schoolgebouw CGS) was niet in de begroting opgenomen.	I	72
Dit betreft een specifieke uitkering stimulering sport. Het zijn niet geraaamde uitbetalingen van de gerealiseerde bestedingen van voorgaande jaren in het kader van sport.	I	84
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	85
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen		91
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	91
Lasten		493
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit		260
De geplande verkeersmaatregelen van 2022 zijn nog niet tot uitvoering gekomen:		225
- Verkeersveilige schoolroutes: Verkeersmaatregel Kollumersweach wordt uitgevoerd in combinatie het wegenonderhoud in 2023;		
- Verkeersmaatregel Anjum wordt in de eerste helft van 2023 voorbereid en in de tweede helft van 2023 uitgevoerd;		
- Het project Mobiliteitsplan is in december 2022 opgestart en het planproces wordt in 2023 doorlopen met bestuurlijke besluitvorming eind 2023.		
Bij het vaststellen de jaarstukken wordt voorgesteld om deze middelen te reserveren voor het doel waarvoor deze beschikbaar zijn gesteld.		
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	35
601 Beheer openbare ruimte		-418
De inspecties, die eind 2021 zijn uitgevoerd, hebben er in geresulteerd dat de onderhoudsplanning voor 2022 is bijgesteld. Een aantal onderhoudswerkzaamheden (jaarlijks onderhoud) aan bruggen, die voor 2022 gepland stonden, waren onderhoudstechnisch gezien nog niet nodig om uitgevoerd te worden en zijn daarom verder in de tijd weggezet. Dit betreft een incidenteel voordeel.	I	112
In 2022 is gestart met het project om de essentakbomen te vervangen door inheemse bomen. De levering van de bomen gaat via de Iepenwacht die hiervoor subsidie ontvangt van het Waddenfonds. Door vertraging heeft de levering in 2022 niet plaatsgevonden. De levering en de plaatsing van de bomen gebeurt in 2023. De gemeente heeft hierdoor in 2022 geen kosten hoeven te maken voor het uitvoeren van plantgatverbetering en het planten van de bomen. Voor 2023 zullen deze werkzaamheden bekostigd worden uit het reguliere groenbudget.	I	75

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Een aantal aanpassingen in het openbaar groen zou meegenomen worden met onderhoudswerkzaamheden aan de wegen. Omdat de onderhoudswerkzaamheden aan de wegen later zijn uitgevoerd, is besloten om de seizoensafhankelijke groenaanpassingen door te schuiven naar 2023.	I	61
Er is meer groot onderhoud wegen uitgevoerd dan gepland. Om de voorziening groot onderhoud wegen op peil te houden heeft er een extra storting plaatsgevonden.	I	-269
Met het vaststellen van het GRP (eind 2021) is er een besluit genomen om extra formatie aan te stellen voor met name de ambities op het gebied van klimaatadaptatie. Echter, de invulling van deze extra formatie is, door krapte op de arbeidsmarkt, in 2022 nog niet volledig ingevuld. Hierdoor zijn niet alle werkzaamheden voor 2022 uitgevoerd. Het later uitvoeren van deze onderhoudswerkzaamheden zal (nog) niet resulteren in een achteruitgang van de kwaliteit. Het saldo, van uitgaven en inkomsten, is gestort in de egalisatie voorziening riolering en blijft hierdoor voor dit doel beschikbaar.	I	-221
Het resultaat van de samenwerking tussen de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel bedraagt over 2022 € 858.000. Op basis van de verdeelsleutel bedraagt dit voor gemeente Noardeast-Fryslân € 630.000. Het effect van de samenwerking wordt over alle programma's verdeeld. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt het resultaat van de samenwerking verder toegelicht.	I	-126
Vanaf 2022 is er op basis van het nieuwe speelvoorzieningenbeleid gewerkt. Vervanging van speeltoestellen en realisatie van nieuwe speeltuinen is een taak van de plaatselijke belangen/wijkraden. In 2022 zijn er veel speeltuinen geheel gerenoveerd. De aanschaf van deze speeltoestellen verloopt via de gemeente. Per saldo heeft deze uitgave geen invloed op het resultaat omdat hier niet geraamde inkomsten tegenover staan, zie ook de toelichting bij de baten.	I	-227
Door het nieuwe speelvoorzieningenbeleid zijn er veel speeltuinen gerenoveerd, zie toelichting hierboven, waardoor de gemeente aanzienlijk minder onderhoud hoefde uit te voeren. Dit levert een incidenteel voordeel op.	I	105
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	72

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen		612
De bijdrage aan het clubgebouw voor de tennis in het Tolhuispark wordt per deel verstrekt. Het eerste deel wordt in 2023 overgemaakt, de rest volgt gedurende verder verloop van proces op grond van afspraken in de overeenkomst met de tennisclub. De kosten worden gedekt uit de reserve Ontwikkelingsfonds. Geen kosten betekent geen onttrekking uit de reserve. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	505
In 2022 is er budget beschikbaar gesteld voor de sloop van vijf gebouwen. Het gaat om de volgende gebouwen: - Anjum, Holdingastraat 27-29 - Ferwert, Great Sminia 38 - Dokkum, Van kleffensstraat 3A - Dokkum, Van Kleffensstraat 1B - Blija, De Terp 22 Een deel van de sloop is uitgevoerd. De resterende werkzaamheden zullen in 2023 plaatsvinden. De kosten worden gedekt uit de Algemene reserve. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	268
De bijdrage aan de bouw van de kantine van V.V. Dokkum en KV Oostergo wordt per deel verstrekt als er wordt gestart met de werkzaamheden. De kosten worden gedekt uit de reserve Ontwikkelingsfonds. Geen kosten betekent geen onttrekking uit de reserve. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat.	I	143
De raad heeft bij de resultaatbestemming 2021 een reserve Coalitieakkoord ingesteld waarbij voor 2022 € 20.000 beschikbaar is gesteld voor de energievraagstukken bij het sportaccomodatiebeheer. De ambtelijke voorbereiding is in de 2 ^e halfjaar van 2022 gestart. Vanaf 2023 volgen de lasten. Geen lasten betekent geen onttrekking uit de reserve Coalitieakkoord.	I	20
Eind 2022 is van een aantal gronden de boekwaarde afgeboekt omdat gebleken is dat deze gronden niet meer in bezit zijn van de gemeente (afboeking van €81.000). Daarnaast is er grond aangekocht in het kader van het aanleggen van het fietspad Suder Ie.	I	-156
Er zijn extra kosten gemaakt voor het vooronderzoek naar milieutechnische maatregelen met betrekking tot de kunstgrasvelden welke niet in de begroting opgenomen waren.		-89
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-79
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen		38
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	38
Saldo baten en lasten		1.695

Specificatie reserveringen Programma 6: Iepenbiere Romte

Reserves	Bedragen x € 1.000	
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		-1.214
Reserve ontwikkelingsfonds	-671	
De bijdragen aan het harddraver- en tolhuispark zijn nog niet verstrekt. Deze worden verstrekt als de werkzaamheden worden gestart.	-652	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	-19	
Algemene reserve	-488	
Sloop diverse gemeentelijke gebouwen: uitvoering van de sloop van 5 gebouwen heeft niet plaatsgevonden en schuift door naar 2023.	-268	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	-220	
Reserve dekking afschrijvingen	-29	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	-29	
Reserve coalitieakkoord 2022	-20	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	-20	
Reserve openbare verlichting	-6	
Verschillen kleiner dan € 100.000.	-6	
Totaal Reserveringen		-1.214

Algemeene dekkingsmiddels

Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels' over?

Algemeene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- Uitkeringen van het Rijk
Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om gemeentelijke taken uit te voeren. Het merendeel van het geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusief de decentralisatie-uitkering "sociaal domein". Naast de algemene uitkeringen zijn er ook nog doeluitkeringen welke bestemd zijn voor het uitvoeren van een specifiek doel.
- Dividend
Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen.
- Overige algemene dekkingsmiddelen
Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma, zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2022	232,00	317,00	27-02-2023
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2021	759,00	733,00	27-02-2023
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2021	843,00	810,00	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen. In duizenden euro's	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO

Overzicht baten en lasten 2022 Algemeene Dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
90 Lokale heffingen	9.904	9.979	10.175	196
91 Algemene uitkering	97.426	106.930	107.365	435
92 Dividend	511	611	397	-213
93 Overige algemene dekkingsmiddelen	218	189	414	224
Totaal baten	108.059	117.709	118.351	643
Lasten				
90 Lokale heffingen	-328	-328	-872	-543
91 Algemene uitkering	-485	-1.594	-300	1.294
92 Dividend	-53	-51	-51	0
93 Overige algemene dekkingsmiddelen	-445	-3.589	-2.399	1.190
Totaal lasten	-1.311	-5.562	-3.621	1.941
Saldo baten en lasten	106.748	112.147	114.730	2.583
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-1.830	-6.064	-6.743	-678
Onttrekkingen aan reserves	323	7.622	8.300	678
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.507	1.558	1.558	0
Resultaat	105.242	113.705	116.288	2.583

Toelichting op de verschillen Algemeene Dekkingsmiddels

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		643
90 Lokale heffingen		196
De extra opbrengst lokale heffingen wordt verklaard doordat er 296 nieuwe objecten gereed zijn gekomen in 2022 en waarvoor een aanslag verstuurd is via een aanvullend kohier.	I	196
91 Algemene uitkeringen		435
Het resultaat van de decembercirculaire 2022 bedraagt exclusief de te oormerken gelden € 318.000.	I	318

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Door de definitieve vaststelling van maatstaven uit de jaren 2020 en 2021 zijn er nog extra middelen ontvangen vanuit de algemene uitkering.	I	58
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	59
92 Dividend		-213
Er is minder dividend van Stedin ontvangen dan geraamd. In de algemene vergadering van aandeelhouders, laatste kwartaal 2020 is de waarschuwing afgegeven dat het bedrijfsresultaat onder druk staat vanwege de hoge netverlieskosten en stijgende inflatie.	I	-213
93 Overige algemene dekkingsmiddelen		224
Het verschil wordt enerzijds verklaard door diverse afrekening BTW/BCF over voorgaande jaren en anderzijds een extra rente op de rekening courant Schatkistbankieren.	I	224
Lasten		1.941
90 Lokale heffingen		-543
Er lopen een aantal gerechtelijke procedures tussen de gemeente Noardeast-Fryslân en Liander over de Precariobelasting. Het procesrisico voor de beroepszaken 2016 en 2017 van oud Ferwerderadiel is meer dan normaal waardoor hiervoor een voorziening gevormd is.	I	-504
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	-39
91 Algemene uitkeringen		1.294
Er zijn een aantal bedragen gereserveerd vanuit de Algemene uitkering. Het gaat om:	I	1.294
- Invoeringskosten Omgevingswet € 700.000		
- Uitvoeringskosten Klimaatakkoord € 300.000		
- Wet kwaliteitsborging bouw € 140.000		
- Inburgering en maatschappelijke begeleiding statushouders €131.000		
- Overig € 23.000		
Deze incidenteel beschikbaar gestelde middelen vanuit de circulaire zijn niet gereserveerd voor het doel waarvoor deze beschikbaar zijn gesteld en vallen vrij in het rekeningsresultaat. In het raadsvoorstel bij de jaarstukken zal aan de raad voorgesteld worden om de middelen voor de Omgevingswet te reserveren voor het doel waarvoor deze beschikbaar zijn gesteld.		
92 Dividend		0
Geen verschillen.		0
93 Overige algemene dekkingsmiddelen		1.190
Het effect van de samenwerking wordt over alle programma's verdeeld. Bij de toerekening naar programma's was €1,1 miljoen niet meegenomen in de doorbelasting waardoor er teveel is toegerekend is aan de programma's. Administratief kon dit niet meer aangepast worden waardoor het voordeel bij de overige algemene dekkingsmiddelen geplaatst is. Dit voordeel had nog verdeeld moeten worden over de programma's. Per saldo heeft dit geen effect op het resultaat.		1.190
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	24

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Saldo baten en lasten		2.583

Specificatie reserveringen Algemeene Dekkingsmiddels

Reserves		Bedragen x € 1.000
Toevoegingen		-678
Algemene reserve		-678
De reserve Coronacompensatie is in 2022 opgeheven. Het saldo is in de Algemene reserve gestort.	-678	
Onttrekkingen		678
Reserve Coronacompensatie		678
De reserve Coronacompensatie is in 2022 opgeheven. Het saldo is in de Algemene reserve gestort.	678	
Totaal reserveringen		0

Overhead

Waar gaat Overhead over?

Overhead

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader geduid. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van "Vensters voor Bedrijfsvoering" gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. juridische zaken.
7. bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. facilitaire zaken en Huisvesting.
10. documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. managementondersteuning primair proces.

Onderdeel van Overhead is ook de samenwerking met Dantumadiel. Zowel aan de baten als aan de lastenkant is het bedrag voor de samenwerking even groot. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op het resultaat van de samenwerking.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Overhead	% van totale lasten	2022	20,51%	n.v.t.	31-12-2022

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Overhead	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.	Eigen begroting

Overzicht baten en lasten 2022 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
94 Overhead	14.977	15.606	17.017	1.411
Totaal baten	14.977	15.606	17.017	1.411
Lasten				
94 Overhead	-33.563	-35.332	-36.649	-1.317
Totaal lasten	-33.563	-35.332	-36.649	-1.317
Saldo baten en lasten	-18.586	-19.726	-19.632	94

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	216	0	-216
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	216	0	-216
Resultaat	-18.586	-19.510	-19.632	-122

Toelichting op de verschillen Overhead

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		1.411
94 Overhead		1.411
In de samenwerking tussen de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel zijn mee uitgaven Overhead verantwoord dan welke primitief geraamd waren. In de samenwerking zijn deze wijzigingen neutraal geraamd. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat. Zie ook de toelichting bij de lasten.		785
Het resultaat van de samenwerking tussen de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel bedraagt over 2022 € 858.000. Op basis van de verdeelsleutel bedraagt dit voor gemeente Noardeast-Fryslân € 630.000. Het effect van de samenwerking wordt over alle programma's verdeeld. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt het resultaat van de samenwerking verder toegelicht.		500
Verschillen kleiner dan € 100.000.		126
Lasten		-1.317
94 Overhead		-1.317
In de samenwerking tussen de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel zijn mee uitgaven Overhead verantwoord dan welke primitief geraamd waren. In de samenwerking zijn deze wijzigingen neutraal geraamd. Per saldo heeft deze afwijking geen invloed op het resultaat. Zie ook de toelichting bij de baten.		-785
Het resultaat van de samenwerking tussen de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel bedraagt over 2022 € 858.000. Op basis van de verdeelsleutel bedraagt dit voor gemeente Noardeast-Fryslân € 630.000. Het effect van de samenwerking wordt over alle programma's verdeeld. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt het resultaat van de samenwerking verder toegelicht.		-558
Verschillen kleiner dan € 100.000.		26
Totaal Resultaat		94

Specificatie reserveringen Overhead

Reserves	Bedragen x € 1.000	
Toevoegingen		0
Geen toevoegingen aan reserves.	0	
Onttrekkingen		-216
Algemene reserve	-216	
Voor ontwikkelingen ICT was incidenteel € 216.000 geraamd. Deze middelen zijn in 2022 niet uitgegeven.	0	
Totaal reserveringen		-216

Heffing Vennootschapsbelasting

Waar gaat Heffing Vennootschapsbelasting over?

Heffing Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting (VPB) is een belasting die wordt geheven over de winst van ondernemingen. Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Noardeast-Fryslân geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogensbeheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”.

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. Het grondbedrijf van de gemeente Noardeast-Fryslân is VPB-plichtig.

Overzicht baten en lasten 2022 Heffing Vennootschapsbelasting

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
95 Heffing VPB	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0
Lasten				
95 Heffing VPB	-5	-5	-5	1
Totaal lasten	-5	-5	-5	1
Resultaat	-5	-5	-5	1

Toelichting op de verschillen Heffing Vennootschapsbelasting

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		0
95 Heffing Vennootschapsbelasting		0
Geen verschillen.		0
Lasten		1
95 Heffing Vennootschapsbelasting		1
Verschillen kleiner dan € 100.000.	I	1
Saldo van baten en lasten		1

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?	
<p>Onvoorzien Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.</p>	

Overzicht baten en lasten 2022 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
96 Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0
Lasten				
96 Onvoorzien	-96	-96	-45	51
Totaal lasten	-96	-96	-45	51
Resultaat	-96	-96	-45	51

Toelichting op de verschillen Onvoorzien

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			0
96 Onvoorzien		0	
Geen verschillen.		0	
Lasten			51
96 Onvoorzien		51	
Voor onvoorzien is er een structureel budget geraamd van € 96.000. In 2022 is er een donatie van € 1 per inwoner gestort op giro 555 voor de slachtoffers in Oekraïne, waardoor er nog € 51.000 resteert.	I	51	
Saldo baten en lasten			51

Rekeningresultaat

Recapitulatie

Het rekeningresultaat bedraagt € 11.437.000.

Resultaatanalyse

Omschrijving	Begroting na wijziging (x € 1.000)	Werkelijk (x € 1.000)	Saldo (x € 1.000)
Programma's	-98.411	-89.590	8.821
Dekkingsmiddelen, onvoorzien	92.319	95.048	2.729
Resultaat voor bestemming	-6.092	5.458	11.550
Mutaties in reserves	12.496	5.979	-6.517
Resultaat jaarrekening 2022 (voordelig)	6.404	11.437	5.033

De belangrijkste afwijkingen tussen de bijgestelde begroting en de realisatie zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Omschrijving (op hoofdlijnen)	Bedrag (x € 1.000)
Programma 1	
Voorziening Wethouderspensioen	547
Programma 3	
Afrekening Beschermd Wonen	1.066
Stijging cliënten jeugdzorg	-1.721
Voordeel inkomensondersteuning (IOAE, BB, armoedebeleid)	1.028
Daling cliënten WMO	903
Oekraïne	334
Programma 4	
Voordeel klein onderhoud en beheer kunstwerken	348
Programma 6	
Voordeel groot onderhoud en beheer kunstwerken	214
Niet geraamde grondverkopen	219
Algemene Dekkingsmiddelen	
Voordeel op Algemene uitkering	1.800
Ophoging voorziening Precariobelasting	-504
Overhead	
Resultaat samenwerkingsbegroting 2022	630
Overig	
Overige afwijkingen	139
Saldo resultaat ten opzichte van de begroting na bestemming	5.033

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In artikel 5 van de op 17 januari 2019 vastgestelde verordening ex. art. 212 van de gemeentewet zijn onderstaande normen voor begrotingsrechtmatigheid vastgelegd:

De norm voor begrotingsrechtmatigheid ligt op het niveau van overschrijding van de lasten van de programma's. Indien er overschrijdingen zijn, moeten deze worden toegelicht door het college indien de overschrijding meer bedraagt dan € 250.000.

Norm voor begrotingsrechtmatigheid ten aanzien van de balansposten ligt op het niveau van de geautoriseerde bedragen. Voor het schuiven van budgetten tussen programma's is toestemming van de gemeenteraad vereist.

Het college mag binnen de programma's met budgetten schuiven, mits de lasten van producten niet dusdanig worden overschreden dat de realisatie van andere producten binnen hetzelfde programma onder druk komt te staan. Indien de lasten van een geautoriseerd budget of een investeringskrediet met meer dan € 250.000 is overschreden moet dit aan de raad zijn gerapporteerd. Aan de hand van voorgaande criteria kunnen de volgende conclusies op de begrotingsoverschrijdingen van de lasten uit de financiële analyse worden getrokken.

In onderstaande tabel zijn niet de verschillen in de uitvoeringsbegroting per programma opgenomen. Dit omdat deze verschillen per saldo budgettair neutraal zijn.

Begrotingsafwijkingen	Rechtmatig	Onrechtmatig	Motivering van de conclusie
1. Ynwenner en Bestjoer	x 1.000	x 1.000	
Bestuur	702		Budgetoverschrijding als gevolg van de storting in de voorziening wethouderspensionen, die geheel wordt gecompenseerd door de eveneens hogere baten. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel.
Dienstverlening	60		Budgetoverschrijdingen als gevolg van hoog aantal aanvragen voor reisdocumenten. De overschrijding wordt geheel gecompenseerd door de eveneens hogere baten. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel.
Veiligheid	13		Budgetoverschrijdingen die geheel worden gecompenseerd door de eveneens hogere baten. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel.
4. Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
Economie en Werkgelegenheid	3.353		Budgetoverschrijdingen die geheel worden gecompenseerd door de eveneens hogere baten. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel
Overhead			
Resultaat samenwerkingsbegroting	1.317		Budgetoverschrijdingen die geheel worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten.

Begrotingsafwijkingen	Rechtmatig	Onrechtmatig	Motivering van de conclusie
Investeringen			
Overschrijding diverse investering	-540		Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen of totaal geautoriseerd budget) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. Afschrijvings- en financieringslasten volgen in latere jaren, dus rechtmatig.

Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

Hieronder treft u een beknopte uiteenzetting aan van de omvang van het huidige pakket aan belastingen en van het beleid met betrekking tot de jaarlijks vast te stellen tarieven en de kwijtschelding van belastingen. Ook worden de effecten van dat beleid afgezet tegen de landelijke en provinciale woonlasten.

Overzicht belastingen en heffingen

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen zijn de belangrijkste gemeentelijke belastingen waarvan de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht kan worden besteed. De hoogte van de aanslagen is zowel afhankelijk van de waarde van een object, zoals die elk jaar wordt bepaald op basis van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ), als van de door de raad vastgestelde tarieven.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen tarieven voor eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen.

Roerende woon- en bedrijfsruimteheffingen

Deze qua omvang bescheiden heffingen, zijn een tegenhanger van de onroerendezaakbelastingen. Het kenmerkende verschil is, zoals de naam van deze belastingen al doet vermoeden, dat zij zich richten op roerende zaken die bestemd zijn om duurzaam ter plaatse te blijven, zoals bedrijfsvoertuigen en woonboten. De hoogte van de heffing is gekoppeld aan de WOZ-waarde van die objecten. Net als de onroerendezaakbelastingen kennen ook deze belastingen drie tarieven.

Forensenbelasting

De forensenbelasting wordt geheven van een natuurlijke persoon die voor hemzelf of zijn gezin (meer dan) negentig dagen een gemeubileerde woning binnen de gemeente beschikbaar houdt (veelal een tweede woning). Bijkomende eis is, dat diegene geen hoofdverblijf houdt binnen de gemeente waar de woning is gelegen. De belasting is gekoppeld aan de hoogte van de WOZ-waarde van de woning. Dat is dezelfde waarde als wordt gebruikt voor de onroerendezaakbelastingen.

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven voor het houden van nachtverblijf tegen vergoeding door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven. Het tarief is € 1,50 per persoon per overnachting. Er geldt een vrijstelling van belasting voor personen jonger dan 13 jaren. De aanslagen worden op naam gesteld van degene die verblijf biedt. Dat is de belastingplichtige. De aanslagen worden na afloop van een belastingjaar (belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar) vastgesteld op basis van daartoe aan de verblijfbieder gezonden belastingaangiften. Wel worden in de loop van een belastingjaar aan de grootste belastingplichtigen in de maanden juni/juli voorlopige aanslagen gezonden.

Reclamebelasting

Deze belasting wordt geheven voor het doen van openbare aankondigingen (reclame-uitingen). Het tarief is een vast bedrag per jaar per vestiging. In de praktijk betalen voornamelijk de eigenaar/gebruikers van winkelruimten in het centrum van Dokkum deze belasting.

Vanwege een overeenkomst met Stichting Ondernemersfonds Dokkum, wordt de jaarlijkse opbrengst onder aftrek van perceptiekosten (gemeentelijke kosten om deze belasting te heffen en te innen) uiteindelijk teruggegeven aan de Stichting. De gelden dienen dan te worden aangewend voor diverse promotionele activiteiten gericht op versteviging van de economische positie van de binnenstad van en haar winkelbestand.

Parkeerbelastingen

Deze belastingen worden geheven voor het parkeren van motorvoertuigen waar dat alleen tegen betaling is toegestaan. En voor de afgifte van een vergunning om op een betaalde plaats te mogen staan zonder de meter in werking te stellen. Het zogenoemde belanghebbende parkeren.

De gemeente is vrij om de hoogte van de tarieven te bepalen. Dat geldt niet voor het tarief als niet of niet tijdig voor het parkeren is betaald. In dat geval ontvangt de houder van het kenteken een naheffingsaanslag ("parkeerbon") waarvan de maximale hoogte wettelijk is vastgesteld. Voor het jaar 2022 bedroeg dat maximum € 66,50.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een zogenaamde bestemmingsheffing. De opbrengst vloeit niet naar de algemene middelen, maar dient ter dekking van de kosten van afvalinzameling en –verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. Het uitgangspunt is dat deze kosten inclusief de kosten van kwijschelding volledig worden gedekt uit de opbrengst van de afvalstoffenheffing (100% kostendekking). In de tariefstelling wordt onderscheid gemaakt tussen een- en meerpersoonshuishoudens. Hiermee wordt invulling gegeven aan het principe “de vervuiler betaalt”.

Rioolheffing

De kosten voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel worden door middel van de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen die op dat stelsel zijn aangesloten. De gemeente heeft naast de zorgplicht voor gemeentelijk afval- en hemelwater ook de zorgplicht voor grondwater. De opbrengst van de rioolheffing, met als uitgangspunt 100% kostendekking (inclusief kosten van kwijschelding) wordt gebruikt om de voorzieningen, die dienen voor de uitvoering van genoemde zorgplicht, te bekostigen.

Leges

Voor elk van de belastingverordeningen waarbij sprake is van kostenverhaal, zoals de hiervoor aangehaalde verordeningen afvalstoffen- en rioolheffing, moet inzichtelijk worden gemaakt, dat de totale geraamde baten van de verordening niet uitgaan boven de totale lasten van de verordening.

Deze opbrengstnorm ziet op de verordening in haar totaliteit, maar anders dan in bijvoorbeeld de Verordening rioolheffing of afvalstoffenheffing worden in de Legesverordening heel veel verschillende diensten van een tarief voorzien. Voorbeelden zijn paspoorten, rijbewijzen, huwelijksvoltrekkingen, omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen en drank- en horecaverunningen.

De diensten waarvoor leges worden geheven, zijn in de Legesverordening op samenhang geclusterd.

- Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening;
- Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet;
- Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2

Onder hoofdstuk 1 vallen met name de legestarieven voor diensten van Burgerzaken (paspoorten, rijbewijzen en huwelijksvoltrekkingen). Onder hoofdstuk 2 vallen de legestarieven voor diensten die verleend worden in het kader van de Omgevingswet. Onder hoofdstuk 3 vallen de legestarieven voor diensten die uitsluitend verleend worden aan ondernemers zoals de vergunningen in het kader van de Alcoholwet, de evenementenvergunning en de vergunning voor seksbedrijven.

Kruissubsidiëring

Binnen hoofdstuk 1 is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten. Ook binnen hoofdstuk 2 is kruissubsidiëring toegestaan en ook tussen hoofdstuk 1 en 2. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder hoofdstuk 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning uit hoofdstuk 2. Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen hoofdstuk 3 kruissubsidiëring niet toegestaan. Voor elk van de tarieven van die Titel geldt de norm van maximaal 100% kostendekking.

Kostendekking (ANG-model)

Met ingang van het jaar 2021 is besloten om voor hoofdstuk 1 tot en met 2 van de legesverordening de tarieven op een zodanig niveau vast te stellen dat (al dan niet met gebruikmaking van kruissubsidiëring) ernaar wordt gestreefd dat 100% van de lasten wordt verhaald. Dit wordt niet voor hoofdstuk 3 toegepast omdat de effecten daarvan te veel op maatschappelijke en economische weerstand stuiten.

Uitgangspunt voor de berekening van de lasten is het zogenoemde ANG-model. Ook voor het jaar 2022 is dat model leidend voor de in aanmerking te nemen geraamde lasten per hoofdstuk.

Liggelden woonschepen en bedrijfsvaartuigen

Ofschoon de groep van belastingplichtigen in belangrijke mate dezelfde is als die voor de roerende woon- en bedrijfsruimteheffing, dient deze heffing toch een ander doel. De roerende woon- en bedrijfsruimte is een echte belasting zoals de onroerendezaakbelastingen. Daarmee zijn de middelen van die belasting vrij aanwendbaar.

De heffing liggelden woonschepen en bedrijfsvaartuigen is daarentegen een retributie, die dient tot verhaal van gemeentelijke kosten voor de instandhouding van ligplaatsen. De houder van de ligplaatsvergunning is belastingplichtig en betaalt per jaar een in de belastingverordening opgenomen vast bedrag.

Bruggelden

Onder de naam “bruggelden” wordt een recht geheven voor het door de gemeente openen en geopend houden van een brug voor het doorlaten van een vaartuig. Het gaat daarbij om een drietal in de belastingverordening nader aangeduide bruggen over de Dokkumer Ee. Afhankelijk van welke brug men passeert, variëren de tarieven per passage.

Lig- en staangeld pleziervaartuigen/campers

Op grond van deze belastingverordening worden rechten geheven van houders van pleziervaartuigen en campers die gebruik maken van respectievelijk lig- en standplaatsen die bij de gemeente in beheer en onderhoud zijn. De heffing ziet hoofdzakelijk op passanten. Voor zover zij tevens nachtverblijf houden tegen vergoeding is ook toeristenbelasting verschuldigd.

De hoogte van de heffing voor liggelden is afhankelijk van de lengte van het schip en de duur van het verblijf. Voor campers wordt steeds een vast bedrag per dag per standplaats in rekening gebracht.

Rioolaansluitrecht

Nog slechts zelden worden op fiscale wijze de kosten verhaald voor het aansluiten van bestaande panden op het gemeentelijke rioolnet. In die sporadische gevallen voorziet de verordening rioolaansluitrecht in een eenmalige heffing. De belasting wordt geheven van de aanvrager van de dienst.

Lijkbezorgingsrechten

Op basis van deze belastingverordening worden rechten geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen en de daarmee samenhangende diensten. Zowel het gebruik als de aard van de af te nemen diensten kennen veel verschijningsvormen, die in de bij de verordening behorende tarieventabel met naam en toenaam limitatief zijn genoemd.

Tarieven- en kwijtscheldingsbeleid

Tarievenbeleid

- Voor zover geen ander beleid of andere overwegingen gelden, worden de tarieven van de belastingen, heffingen en rechten verhoogd met de stijging van het consumentenprijsindexcijfer. Voor het jaar 2022 is daarbij uitgegaan van een inflatiepercentage van 1,4 %, gebaseerd op de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP) van het Centraal Planbureau.
- Voor de afvalstoffen- en rioolheffing wordt een kostendekking aangehouden van 100%.
- Voor de toeristen- en parkeerbelastingen geldt, dat zij dienen als instrumentarium en daarmee als onderdeel van een veel meer omvattend beleid aangaande toerisme en de bereikbaarheid van winkerkernen. De tariefontwikkelingen van die belastingen zijn dan ook zelden autonoom, maar vaak gekoppeld aan de gewenste richting op genoemde beleidsterreinen. In onderhavig jaar is er geen tariefstijging aangehouden.
- Voor de leges is aansluiting gezocht bij het ANG-model.
- Voor de reclamebelasting is in overleg met de Stichting overeengekomen eenmalig het tarief te verlagen naar € 478,00 in plaats van € 492,00 als gevolg van compensatie voor de in 2022 doorgevoerde verhoging en als gevolg van uitblijven investeringen als gevolg van de coronacrisis.

Kwijtscheldingsbeleid

Met het hanteren van een kwijtscheldingsregeling geeft de gemeente een deel van zijn burgers de mogelijkheid om voor een lagere belastingaanslag in aanmerking te komen. De ruimte om een eigen gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid te voeren is beperkt. De criteria waaraan kwijtscheldingsverzoeken getoetst worden, zijn op rijksniveau vastgesteld. Wel mogen gemeenten zelf bepalen van welke belastingen zij kwijtschelding verlenen en welk deel van de belastingaanslag wordt kwijtgescholden.

De aanslagen onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing komen in principe voor kwijtschelding in aanmerking. De gemeente Noardeast-Fryslân maakt gebruik van de ruimst mogelijke normen voor kwijtschelding, te weten de 100% bijstandsnorm en 100% AOW-norm. Het kabinet heeft op 6 juli 2021 besloten om de normen voor kwijtschelding met ingang van 1 januari 2022 aan te passen. De zogenoemde "vermogensnorm", waaronder te verstaan het in acht te nemen vrij te stellen vermogen om voor kwijtschelding in aanmerking te komen, wordt voor volledig arbeidsongeschikten en AOW'ers verhoogd met € 2.000. De gemeente heeft het beleid hierop aangepast. Voor het belastingjaar 2022 is een bedrag van € 438.873 kwijtgescholden. Begroot was € 500.000.

Belastingopbrengsten 2022

In de begroting wordt jaarlijks een beeld geschetst van de te verwachten opbrengsten van de belastingen, rechten en heffingen en in de jaarrekening een beeld van de daadwerkelijk gerealiseerde bedragen. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van die begrote en gerealiseerde opbrengsten voor het jaar 2022.

Opbrengsten belastingen (bedragen x € 1.000)

Belasting soort	Begroot	Werkelijk	Verschil
OZB-eigenaar woningen	6.320	6.428	108
OZB-eigenaar niet-woning	2.171	2.211	40
OZB-gebruiker	1.318	1.362	44
RWBR	1	1	0
Forensenbelasting	164	225	61
Toeristenbelasting	559	658	99
Parkeerbelastingen	362	341	-21
Reclamebelasting	88	87	-1
Afvalstoffenheffing	5.345	5.365	20
Rioolheffing	5.043	5.121	78
Liggeld woonschepen en bedrijfsvaartuigen	3	3	0
Lig- en staangeld pleziervaartuigen/campers	3	8	5
Bruggelden	92	91	-1
Leges	1.930	1.868	-62
Lijkbezorgingsrechten	327	408	81
Totaal	23.726	24.177	451

Leges

(Bedragen x € 1.000)	Begroot	Werkelijk	Verschil
Titel 1 Algemene Dienstverlening	526	561	35
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	1.365	1.238	- 127
Totaal Titel 1 en 2	1.891	1.799	-92
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijnen	39	68	29
Totaal Legesverordening	1.930	1.868	-62

Kostendekking leges

De geraamde opbrengsten van de leges mogen niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake. Dit betekent dat de tarieven van de leges maximaal kostendekkend mogen zijn. De werkelijke dekkingspercentages voor het jaar 2022 staan in dit volgende overzicht.

(Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Toegerekende kosten ANG model	Kostendekking
Titel 1 Algemene Dienstverlening	561	568	99%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	1.238	1.572	79%
Totaal Titel 1 en 2	1.799	2.140	84%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijnen	68	148	
Totaal Legesverordening	1.868	2.288	82%

Kostendekking riool-en afvalstoffenheffing en lijkbezorgingsrechten

De geraamde opbrengsten van de afvalstoffenheffing, rioolheffing mogen niet uitgaan boven de geraamde lasten voor dat jaar. Voor het jaar 2022 gelden de volgende feitelijke dekkingspercentages:

- Afvalstoffenheffing 100%
- Rioolrechten 100%
- Lijkbezorgingsrechten 60%

Woonlasten 2022 Noardeast-Fryslân

Voor een beeld van de lokale lastendruk van Noardeast-Fryslân in vergelijking met andere gemeenten, gebruiken we de cijfers die zijn ontleend aan de "Coelo Atlas van de lokale lasten 2022". Daarbij maken we onderscheid tussen de ontwikkeling van de woonlasten voor de eigenaar-bewoner en de huurder. En daarbinnen weer tussen een- en meer-persoonshuishoudens.

Landelijk beeld

Voor het jaar 2022 is voor de berekening van de woonlasten een gemiddelde WOZ-waarde aangehouden van € 233.000. Een meerpersoonshuishouden met een eigen woning betaalde in 2022 gemiddeld € 867 aan de gemeente. Een stijging met 1,6 % ten opzichte van 2021. Er ging € 322 naar de onroerendezaakbelastingen, € 293 naar de afvalstoffenheffing en € 252 naar de rioolheffing.

Huurders betaalden gemiddeld € 545 aan de gemeente. Dat is 2,44% meer dan in 2021. Zij betalen gemiddeld € 293 aan afvalstoffenheffing en € 252 aan rioolheffing.

Lokaal beeld

In onderstaande tabellen zijn de gemiddelde woonlasten van Noardeast-Fryslân voor het jaar 2022 weergegeven en de plek van de gemeente binnen de provinciale rangorde. Ook is zowel in euro's als procentueel de afwijking ten opzichte van het Friese gemiddelde opgenomen.

Woonlasten 2022 eigenaar – bewoner

Gemeente	Eenpersoons	Meerpersoons	Rangorde provinciaal meer- persoons	Rangorde landelijk meer- persoons
Noardeast-Fryslân	780	867	10 ¹⁾	2)
Gemiddelde in Friesland	728	834		

¹⁾ Nummer 1 heeft de laagste woonlasten (Ameland), nummer 18 de hoogste (Achtkarspelen)

²⁾ De plek van de gemeente binnen de landelijke rangorde woonlasten eigenaar-bewoner kan niet ingevuld worden. De reden hiervan is dat de OZB tarieven in 2022 niet doorgegeven zijn aan het COELO. Het COELO heeft deze gegevens daarom niet op kunnen nemen in de Atlas van de lokale lasten.

Verhouding t.o.v. Fries gemiddelde	Eenpersoons	Meerpersoons
In procenten	107%	104%
In euro's	52	33

Woonlasten 2022 huurder

Gemeente	Eenpersoons	Meerpersoons	Rangorde provinciaal meer- persoons	Rangorde landelijk meer- persoons
Noardeast-Fryslân	458	545	16 ¹⁾	289 ²⁾
Gemiddelde in Friesland	336	447		

Verhouding t.o.v. Fries gemiddelde	Eenpersoons	Meerpersoons
In procenten	136%	121%
In euro's	122	98

³⁾ Nummer 1 heeft de laagste woonlasten, nummer 18 de hoogste

⁴⁾ Nummer 1 heeft de laagste woonlasten en nummer 372 de hoogste

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

De gemeente Noardeast-Fryslan acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente in kaart te brengen is een risico-inventarisatie uitgevoerd in samenwerking met de betrokken medewerkers uit de organisatie. Hierbij is gebruik gemaakt van het softwareprogramma NARIS waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn 48 risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht wordt de top 10 van deze risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage leveren aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Deze top 10 risico's bepalen gezamenlijk voor 79% het noodzakelijke weerstandsvermogen.

Met deze risico-inventarisatie hebben wij een eerste stap gezet in het beschrijven van risico's. Het geeft meer inzicht in de aanwezige risico's en stelt organisatie en bestuur in staat beter te sturen op de beheersing van risico's en te bepalen welk weerstandsvermogen nodig is om financiële schade voortkomend uit risico's te ondervangen. Wij zijn van plan de komende jaren het inzicht in risico's en de sturing en beheersing van de risico's verder te ontwikkelen.

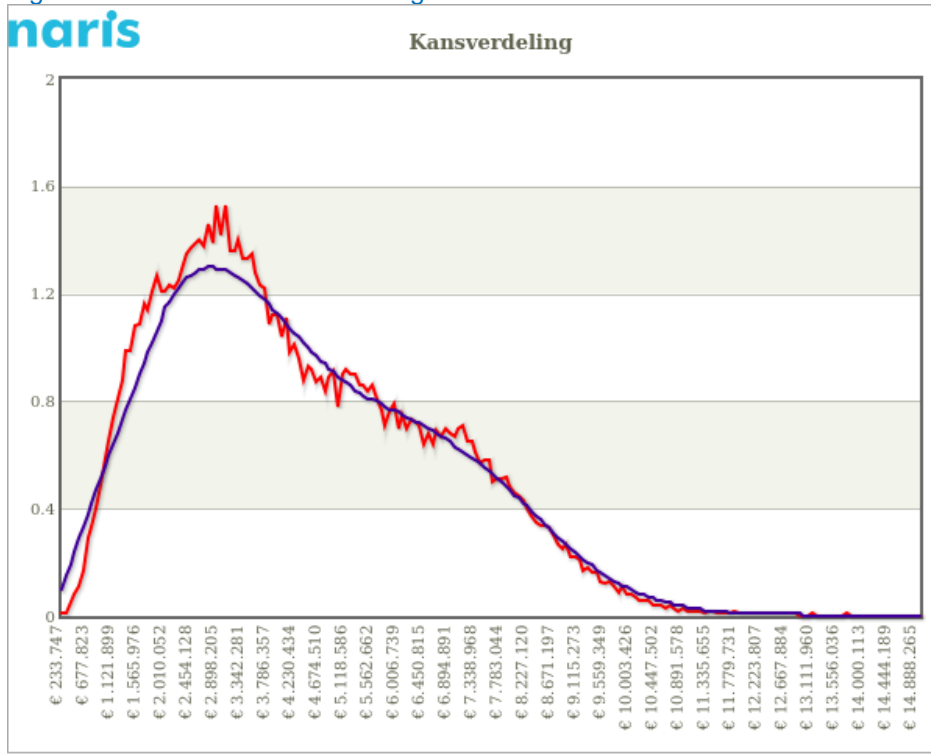
Onderstaand treft u een overzicht aan van de risico top-10 van de gemeente Noardeast-Fryslân.

Tabel 1: belangrijkste financiële risico's

Risico-nummer	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R300	Juridische procedures precariobelasting.	Financieel	30%	max.€ 3.900.000	27,24%
R173	Toename van het aantal jeugdvoorzieningen door meer aanvragen dan verwacht.	Financieel	35%	max.€ 1.750.000	14,37%
R62	Overschrijding budget programma Súd le.	Financieel	45%	max.€ 2.040.000	10,75%
R301	Gebruik energietoeslag regeling ligt hoger dan vergoeding van het Ministerie.	Financieel	50%	max.€ 1.500.000	9,37%
R32	Faillissement van MFC Burdaard - Het Spectrum.	Financieel	50%	max.€ 750.000	5,85%
R162	Prijsstijging van uit te besteden werk en inkoop materiaal en vertraging in levering.	Financieel	70%	max.€ 500.000	4,09%
R155	De munitiestortplaats op de Engelsmanplaat moet worden gesaneerd en het Rijk houdt de gemeente daarvoor verantwoordelijk.	Financieel	3%	max.€ 5.000.000	2,05%
R107	Hoog ziekteverzuim van het gemeentelijke personeel.	Financieel	50%	max.€ 251.600	1,92%
R229	Foutieve subsidietoekenning Versnellingsagenda..	Financieel	30%	max.€ 500.000	1,74%
R214	Het budgethouderschap en de bewaking van budgetten is niet optimaal.	Financieel	30%	max.€ 500.000	1,74%

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie in NARIS uitgevoerd. De risicosimulatie is toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag niet nodig is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Figuur 1 en Tabel 2 tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Figuur 1: Uitkomsten kansverdeling

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Percentage	Bedrag
5%	€ 1.223.468
10%	€ 1.585.312
15%	€ 1.882.012
20%	€ 2.170.645
25%	€ 2.447.698
30%	€ 2.720.763
35%	€ 2.981.939
40%	€ 3.246.383
45%	€ 3.517.064
50%	€ 3.812.270
55%	€ 4.164.695
60%	€ 4.561.610
65%	€ 4.991.055
70%	€ 5.431.146
75%	€ 5.896.455
80%	€ 6.404.149
85%	€ 6.947.247
90%	€ 7.565.539
95%	€ 8.400.362

Uit de grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van afgerond € 7.600.000 (benodigde weerstandscapaciteit).

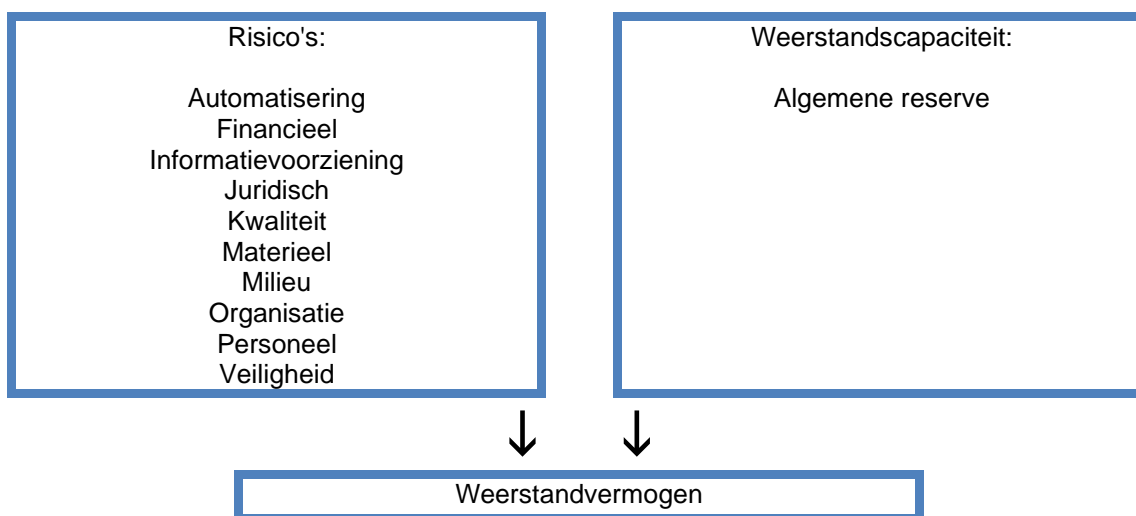
Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Noardeast-Fryslan bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. In het geval van de gemeente Noardeast-Fryslân is dat de Algemene reserve en de post onvoorzien.

Weerstand	Bedrag
Algemene reserve	€ 21.500.000
Algemene reserve ter dekking van risico's	€ 5.600.000
Post onvoorzien	€ 100.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 27.200.000

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 27.200.000}{€ 7.600.000} = 3,6$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het weerstandsvermogen valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen. Echter, het weerstandsvermogen alleen zegt niet zoveel over de financiële positie van de gemeente. Om een beter beeld te krijgen van de financiële positie moeten verschillende kengetallen, opgenomen onder het kopje 'Kengetallen' in samenhang beoordeeld worden. Alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding geeft dit een goed beeld van de actuele financiële positie.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van gemeenten. Om dit te bereiken is de BBV op dit onderdeel aangepast en wordt deze paragraaf uitgebreid met de volgende kengetallen voor:

- Netto schuldquote;
- Solvabiliteitsratio;
- Grondexploitatie;
- Structurele exploitatieruimte;
- Belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente. Per kengetal worden drie momenten vergeleken, namelijk:

Netto schuldquote/ Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote laat de verhouding zien tussen de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen van de gemeente en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- en exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote (excl. doorgeleende gelden)	28%	47%	20%	42%	46%	50%
Netto schuldquote	30%	43%	18%	40%	44%	47%

De signaalwaarde voor de netto schuldquote bedraagt 130%. Bij deze signaalwaarde is sprake van een relatief hoge schuldendruk. Voor Noardeast-Fryslân kan dus vastgesteld worden dat er geen sprake is van een hoge schuldendruk.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio (= Eigen Vermogen/ Totaal Vermogen) geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe weerbaarder de gemeente is.

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Solvabiliteit	29%	23%	30%	23%	22%	22%

Harde normen voor de waarde die de solvabiliteit zou moeten hebben, zijn er niet. De signaalwaarde voor de solvabiliteit bedraagt 5%, bij een lagere uitkomst heeft de gemeente een hoge schuldbelasting van het bezit. De Solvabiliteit van een gemeente is relatief laag doordat veel van de activa van de gemeente niet verhandelbaar is. Een solvabiliteit van rond de 20% is voor een gemeente goed te noemen. Om dit niveau vast te houden kan de Algemene reserve slechts beperkt aangewend worden, de raad heeft geen minimumniveau voor wat betreft de Solvabiliteit vastgesteld.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten uit de exploitatie. Omwille van de vergelijkbaarheid van jaar op jaar is voor alle jaren uitgegaan van grond waarden exclusief niet in exploitatie genomen gronden (zoals vanaf de jaarrekening 2016 voorgeschreven door het BBV).

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Grondexploitatie	0%	-2%	0%	-3%	-2%	0%

Het lage percentage (meerjarig 0%) geeft aan dat de grondposities van de gemeente zeer beperkt zijn.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar het saldo van de structurele baten en structurele lasten en dit saldo wordt afgezet tegen de totale baten.

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Structurele exploitatieruimte	13%	0%	-1%	5,6%	4,5%	4,9%

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale lasten woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar "t" te vergelijken met het landelijke gemiddelde in jaar "t-1" in en uit te drukken in een percentage.

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Belastingcapaciteit	107%	104%	104%	90%	90%	90%

Het betekent dat de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in Noardeast-Fryslân net boven het landelijk gemiddelde ligt.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Noardeast-Fryslân heeft 12.358.360 m2 openbare ruimte in beheer. Er vinden veel activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn veel gemeentelijke kapitaalgoederen nodig, zoals wegen, riolering, kunstwerken, (zoals bruggen, tunnels en kademuren) groen, verlichting en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op de manier waarop Noardeast-Fryslân omgaat met het onderhoud van deze kapitaalgoederen. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting en een integraal overzicht is belangrijk voor een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente.

De gemeente Noardeast-Fryslân heeft ruwweg de volgende arealen in onderhoud:

Gebouwen	Groen	Bomen	Speeltoestellen	Verharding	Kunstwerken	Lichtmasten
65 stuks	7.200.000 m2	38.400 st	600 st	4.908.000 m2	750 st	8.100 st

Stand van zaken onderhoudsplannen kapitaalgoederen

In de nota kapitaalgoederen staat het beleidskader beschreven voor het onderhouden van de kapitaalgoederen inclusief de financiële consequenties. Tevens zijn de vervangingsinvesteringen in beeld gebracht en zijn er voorzieningen ingesteld voor het groot onderhoud. De financiële consequenties zijn verwerkt in de begroting van 2022 e.v.

In de tabel hieronder een weergave van de stand van zaken aangaande de beleid / beheerplannen.

Onderdeel	Beheers en onderhoudsplan aanwezig	Datum vaststelling beheerplan gemeenteraad	Beheersplan actueel?	Toelichting
Wegen	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen
Onkruidbestrijding	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen
Openbare verlichting	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen
Kunstwerken	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen
Gebouwen	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen
Waterwegen	Ja	Juni 2021	Ja	Nota kapitaalgoederen

De raad heeft bij het vaststellen van de Nota kapitaalgoederen, middels een amendement, besloten het onderhoudsniveau voor de wegen en voor het groen vast te stellen op het niveau Basis, voor de gebouwen conditiescore 4, voor de kunstwerken, straatverlichting en baggeren een instandhoudingsniveau te hanteren met als toelichting;

Het voorgestelde onderhoudsniveau van bovengenoemde onderdelen minimaal op het huidige niveau instant te houden. Dit om kapitaalvernietiging tegen te gaan. Gedurende de volgende 4-5 jaar toewerken naar een basis-onderhoudsniveau om stapsgewijs het onderhoudsniveau laag te vervangen. Hiervoor middelen te reserveren die elders binnen de gemeentelijke financiën vrijkomen.

In de begroting 2022 zijn de financiële consequenties opgenomen voor onderhoudsniveau Basis voor wegen en voor onderhoudsniveau Laag voor Groen, voor de gebouwen het onderhoudsniveau conditiescore 4 en voor de kunstwerken en waterwegen een instandhoudingsniveau.

In 2022 is onderzocht waar nog bezuinigd kon worden door bijvoorbeeld (groen)areaal om te vormen of af te stoten. Deze bezuiniging is op andere plaatsen gebruikt om een hoger onderhoudsniveau te realiseren zodat uiteindelijk bij het groen toegewerkt kan worden naar onderhoudsniveau Basis. Dit wordt in 2023 voortgezet.

Dit is op de volgende wijze aangepakt: Bij de dorps- en wijkbezoeken de mogelijkheden in beeld gebracht waar bezuinigd kon worden door bijvoorbeeld omvorming. Bij het in beeld brengen van de mogelijkheden is er ook gekeken waar nog mogelijkheden waren om de biodiversiteit te vergroten. De besparing die ontstaat te gebruiken om op andere plaatsen de onderhoudskwaliteit te verhogen.

Verhardingen

Beleidskader verhardingen

De wegen worden op het onderhoudsniveau onderhouden zoals vastgesteld in de nota kapitaalgoederen. Dit is het onderhoudsniveau Basis. Tevens zijn de investeringen voor de komende jaren in beeld gebracht die onlosmakelijk verbonden zijn met het in het stand van het kapitaalgoed. Er is in de begroting van 2022 extra budget voor onkruidbestrijding meegenomen zodat de onkruidbestrijding op het niveau Basis is te onderhouden

Tevens zijn de volgende kosten meegenomen in het plan:

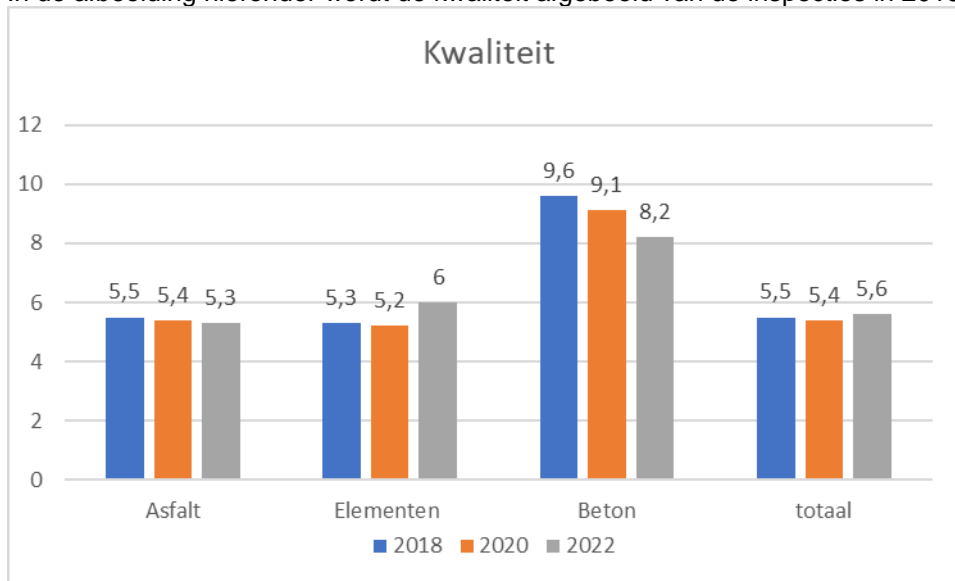
- “opfrissen” van wegmarkering
- onderhoud en vervanging van ANWB bewegwijzering
- de kosten voor de wegeninspecties

Onderhoud verhardingen

Een maal per 2 jaar wordt er een visuele weginspectie uitgevoerd ten behoeve van het vaststellen van het groot onderhoud. De inspectiegegevens worden ingebracht in een geautomatiseerd wegbeheersysteem. De onderhoudsstrategieën voor de wegverhardingen zijn gestoeld op de landelijk toegepaste methodiek (gedragsmodellen) van het CROW (kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur).

De raad heeft in januari 2021, met het vaststellen van het beleid / beheerplan Wegen, gekozen voor een kwaliteitsniveau Basis. Het niveau Basis vertegenwoordigt een cijfer van 5,5 – 7,4

In de afbeelding hieronder wordt de kwaliteit afgebeeld van de inspecties in 2018, 2020 en in 2022

Uit de afbeelding hierboven is op te maken dat de gemiddelde kwaliteit, gemeten in de zomer van 2022 Basis is (5,6). Dit is een lichte stijging ten opzichte van de inspecties in 2018 en in 2020.

Bij het bepalen van het totaalcijfer wordt er rekening gehouden met de hoeveelheid (m²) van de betreffende verhardingstype. Oftewel elementen weegt zwaarder dan beton.

De inspecties zijn een momentopname. De gemeente voert continu onderhoud uit. Met de uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden in de afgelopen periode kan het gemiddelde onderhoudsniveau iets verschuiven.

Binnen de uitvoering van het onderhoud is een tweedeling aangebracht tussen groot en klein onderhoud. Klein onderhoud wordt uitgevoerd door Cluster Gemeentewerk en groot onderhoud wordt uitbesteed aan aannemers. Het klein onderhoud aan verharding betreft het herstel van elementenverhardingen. Dit klein onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van eigen constatering, na meldingen van burgers / bedrijven of na opmerkingen die worden gemaakt tijdens het schouwen van de openbare ruimten.

Het groot onderhoud is via onderhoudsbestekken door aannemers uitgevoerd onder regie van Cluster Iepenbiere Romte.

Onkruidbestrijding op verhardingen

De onkruidbestrijding op verharding binnen de bebouwde kom is uitbesteed aan een aannemer. Cluster Gemeentewerk geeft uitvoering aan de onkruidbestrijding op verhardingen buiten de bebouwde kom, rondom gemeentehuizen en werven en op begraafplaatsen.

Openbare verlichting

Beleidskader openbare verlichting

De openbare verlichting wordt op het onderhoudsniveau onderhouden zoals vastgesteld in de nota kapitaalgoederen. Dit is een instandhoudingsniveau waarbij geen kapitaalvernietiging plaats vindt. Tevens zijn de investeringen voor de komende jaren in beeld gebracht die onlosmakelijk verbonden zijn met het in het stand van het kapitaalgoed. De besparing op energie en onderhoud door "verledden" is meegenomen. De kosten voor periodieke reiniging van armatuur is meegenomen. Kosten voor het reinigen van masten is niet meegenomen.

Het planmatig vervangen van armaturen door LED armaturen leidt tot een besparing op onderhoud en energie. Bij LED armaturen hoeven periodiek geen lampen vervangen te worden en is er ook geen uitval van lampen meer. LED armaturen hebben een lager vermogen dan conventionele armaturen, waardoor er minder energie verbruikt wordt. Dit sluit ook aan op duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente, zonder dat dit een extra investering vraagt.

Onderhoud openbare verlichting

Inspectie of schouw van de openbare verlichting vindt niet (meer) plaats. Storingen worden opgelost op basis van meldingen (piepsysteem). De vervangingen van masten en armaturen geschiedt op basis van leeftijd. Met de nota kapitaalgoederen is de vervangingsbehoefte in beeld gebracht.

Openbaar groen

Beleidskader openbaar groen

Het openbaar groen wordt onderhouden op het onderhoudsniveau zoals vastgesteld in de nota Kapitaalgoederen. Dit is het onderhoudsniveau Basis. Het oude onderhoudsniveau was Laag. De raad wil gedurende de volgende 4-5 jaar toewerken naar een basis-onderhoudsniveau om stapsgewijs het onderhoudsniveau laag te vervangen. Dit wordt gedaan door in beeld te brengen waar er middels afstoten en / of omvormen bezuinigd kan worden. Deze besparing wordt ingezet om op andere plaatsen een hoger niveau te realiseren. Met de periodieke beeldkwaliteit schouw zullen de effecten hiervan in beeld worden gebracht. Tevens zijn de investeringen voor de komende jaren in beeld gebracht die onlosmakelijk verbonden zijn met het in het stand van het kapitaalgoed.

Onderhoud openbaar groen

Het onderhoud van openbaar groen wordt voor het grootste deel uitgevoerd door het Cluster Gemeentewerk. Deze taken worden beleidsmatig ondersteund door het Cluster Iepenbiere Romte. Tevens verzorgt dit Cluster het maaien en hekkelen buiten de bebouwde kom en grootschalige groen vervangingen/investeringen. De onderhoudswerkzaamheden in plantsoenen bestaan in hoofdzaak uit schoffelen, spitten, snoeien, maaien, bemesten, inboet, onkruidbestrijding, mollenbestrijding, doorspuiten drains, onderhoud bestrating, onderhoud hekwerken/rasters, reconstructie en onderhoud (bos)plantsoen. Een groot deel van de eenvoudige repeterende groenonderhoudswerkzaamheden worden verricht door de bij het Cluster Gemeentewerk gedetacheerde medewerkers van NEF.

Technische Kwaliteit openbaar groen en hekwerken

In de 2de helft van 2022 is de technische staat van culturele beplanting, natuurlijke beplanting en hekwerken in de gemeente Noardeast-Fryslân beoordeeld.

De groenvakken zijn beoordeeld op basis van de CROW beeldkwaliteitsystematiek (KOR, 2018). CROW is een kennisinstituut voor infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer en werk en veiligheid.

Aanvullend zijn subjectieve factoren als levensverwachting meegenomen. In relatie tot het vastgestelde beleid is kwaliteitsniveau B (basis) aangehouden als ondergrens. Op de volgende onderdelen zijn de plantvakken en hekwerken beoordeeld:

Natuurlijke en cultuurlijke beplanting

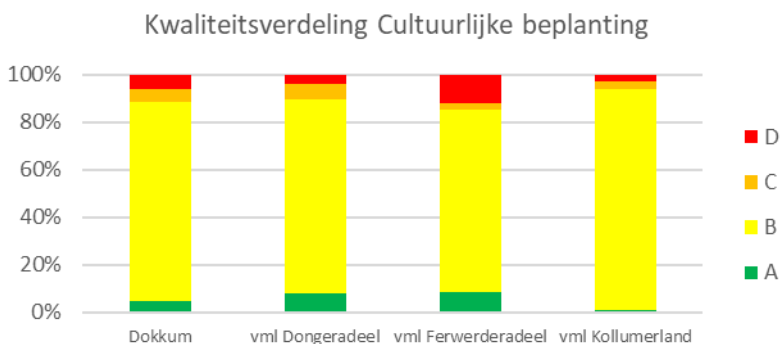
- Beschadigingen
- Kaal oppervlak
- Verdringing van ongewenste soorten
- Snoei/dunningsachterstanden
- Vitaliteit/levensverwachting

Hekwerken

- Scheefstand
- Kleurechtheid
- Volledigheid
- Deuken en gaten

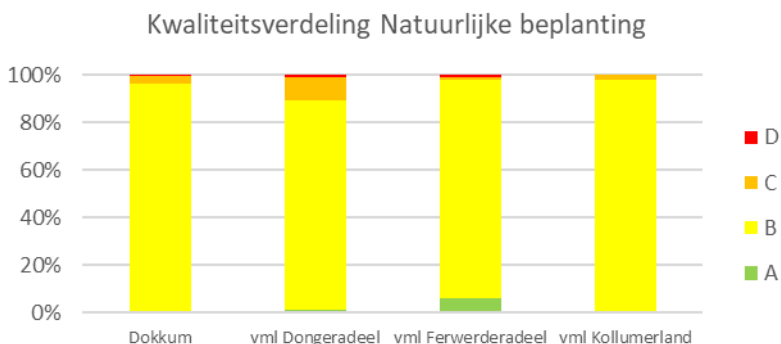
Cultuurlijke beplanting

In totaal zijn 3.216 vakken geïnspecteerd. Ongeveer 10% van de geïnspecteerde vakken behalen een kwaliteitsniveau C of lager. Tussen de verschillende gebieden zit redelijk veel verschil. Dit zijn met name kleine vakken. Oorzaken van de lage scores bestaan voornamelijk uit beschadigingen, kaal oppervlak en verdringing van ongewenste soorten.

Natuurlijke beplanting

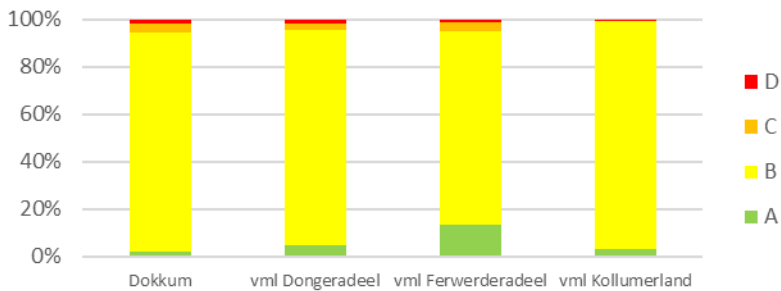
Er zijn 976 vakken natuurlijke beplanting geïnspecteerd. Het overgrote meerderheid van de vakken behaalt een kwaliteitsniveau B. Slechts een kleine 5% van het eindtotaal behaalt een score C of lager. De grootste oorzaak van achterstanden zijn te wijten aan snoei- en dunningsachterstanden.

Hekwerken

In totaal zijn 1.055 hekwerken geïnspecteerd. In totaal scoort 4% van de hekwerken lager dan een kwaliteitsniveau B. De meeste achterstanden komen doordat de hekwerken niet volledig zijn en doordat verf is aangetast of afgebladerd (kleurechtheid).

Kwaliteitsverdeling Hekwerken

Groen en speelvoorzieningen

Het dagelijks onderhoud van het openbaar groen wordt volgens onderhoudsschema's op het vastgestelde onderhoudsniveau onderhouden. Het onderhoudsniveau wordt geborgd middels een doorlopende kwaliteitsschouw van de openbare ruimte waardoor, waar nodig, tijdig kan worden bijgestuurd. Het groot onderhoud en de vervangingen worden uitgevoerd naar aanleiding van jaarlijkse inspecties. De speeltoestellen worden vier maal per jaar geïnspecteerd. Aan de hand van deze inspecties wordt onderhoud uitgevoerd en worden speeltoestellen en veiligheidsondergronden vervangen.

Kunstwerken (bruggen, tunnels en grondkeringen)

Beleidskader kunstwerken

De kunstwerken worden op het onderhoudsniveau onderhouden zoals vastgesteld in de nota kapitaalgoederen. Dit is een instandhoudingsniveau waarbij geen kapitaalvernietiging plaats vindt. Tevens zijn de investeringen voor de komende jaren in beeld gebracht die onlosmakelijk verbonden zijn met het in het stand van het kapitaalgoed.

Onderhoud kunstwerken

Voor de beweegbare bruggen, grote vaste bruggen en de kademuurs is er een vast onderhoudsschema voor schilderwerk en kleine reparaties. Jaarlijks worden alle beweegbare bruggen geïnspecteerd. Uit deze inspectie wordt een planning opgesteld voor het groot onderhoud en de vervanging.

Cluster Iepenbiere Romte verzorgt de beleidsmatige ondersteuning van het onderhoud van kunstwerken. Daarnaast verzorgt zij het groot onderhoud. Groot onderhoud is conform de besluitvorming over het kunstwerkbeheer opgenomen in de programmabegroting. Dagelijks onderhoud en kleine reparaties worden verzorgd door Cluster Gemeentewerk.

Riolering

Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering ligt vast in Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In december 2021 is er een nieuw vGRP vastgesteld. Wettelijke kaders voor het GRP worden gevormd door de Wet Milieubeheer en de Waterwet. De Gemeentewet doet (o.a.) uitspraken over de rioolheffing. In de Wet Milieubeheer is geregeld dat de gemeenteraad een GRP telkens voor een daarbij vast te stellen periode vaststelt. Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit. De zorg voor water en riolering is een voortdurend proces dat door ontwikkelingen in de tijd moet worden aangepast. Volgens de huidige wetgeving, vastgelegd in de Waterwet en de wet Milieubeheer, is er voor de gemeente sprake van drie zorgplichten:

- de zorgplicht voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater;
- de zorgplicht voor het afvloeiende hemelwater;
- de zorgplicht ter voorkoming van structureel nadelige gevolgen van het grondwater.

Uitvoering van de maatregelen uit het vGRP zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat er schade aan het milieu ontstaat, er overlast voor de

bewoners is en dat de volksgezondheid wordt gewaarborgd. Verder wordt ervoor gezorgd dat hemelwater, voor zover particulieren dat niet zelf kunnen, goed wordt ingezameld en verwerkt en dat inwoners weten waar ze met grondwatervragen terecht kunnen.

Onderhoud rioleringen

Alle beheer en strategische werkzaamheden t.b.v. rioleringen worden uitgevoerd door Cluster Iepenbiere Romte inclusief alle hydraulische en de milieutechnische aspecten van de riolering. Het dagelijks onderhoud wordt verzorgd door Cluster Gemeentewerk. Cluster Omgeving en Economy verzorgt de beleidsmatige aspecten van de gemeentelijke riolering.

Het dagelijks onderhoud bestaat uit een groot aantal werkzaamheden waaronder; ledigen van straat en trottoirkolken, reinigen en inspecteren van leidingen, vegen van goten, inspectie en onderhoud van pompen en gemalen, reparatie van kleinere lekkages, etc. Vrijkomend slib uit onderhoud werkzaamheden wordt vanaf de milieustraat afgevoerd naar de Ommring.

Groot onderhoud aan en vervangingen aan het rioleringsstelsel wordt uitgevoerd op basis van inspecties. Inspectie gegevens worden bijgehouden in een geautomatiseerd stelsel op basis waarvan jaarlijks het vervangingsprogramma wordt opgesteld. Inspectie van het vrijvalriool vinden plaats vanaf de 20 levensjaar en vanaf daar periodiek tussen de 10 en 15 jaar. Het functioneren van de rioolgemalen wordt om de 3 jaar gecontroleerd en de wettelijke veiligheidskeuring wordt om de 6 jaar uitgevoerd.

Naast vervangingen worden ook optimalisaties doorgevoerd. Hierbij valt te denken aan het ombouwen van verbeterd gescheiden stelsels, hydraulische of milieukundige aanpassingen van het stelsel en het afkoppelen van regenwater. Ook het bovengrondse afvoer van regenwater (inrichting van de infrastructuur) en het minimaliseren van verhardoppervlak heeft aandacht in verband met de klimaatadaptatie.

Bezetting riolering:

De afgelopen jaren heeft rioolbeheer met onderbezetting te kampen gehad. In het GRP is dit ook duidelijk aangegeven waardoor het moeilijk is om de toebedeelde taken uit te voeren.

Begin 2022 is gestart met formatie binnen rioolbeheer op orde te brengen. De vacature was zeer moeilijk in te vullen door de krapte op de arbeidsmarkt. Uiteindelijk is de formatie na de bouwvak uitgebreid met 1 fte en vanaf november met nog 1 fte.

Ook het opstarten van het nieuwe GRP is in het eerste jaar het uitlijnen/opstarten moeilijk.

Exploitatie:

- Er is 22 km riolering gereinigd en met een rijdende camera geïnspecteerd.
- Zinkers en een aantal randvoorzieningen gereinigd.
- De 26.100 stuks kolken gereinigd exclusief de handmatig te reinigen kolken. (hiervan zijn 10.000 stuk door derden gereinigd) De gebreken worden door wijkbeheer in 2023 hersteld. Dat is een verbetering door het in 2021 ingevoerde registratiesysteem.
- De rioolgemalen zijn gereinigd en visueel beoordeeld en kleine reparaties en herstelwerkzaamheden uitgevoerd.
- Voor de alarmering van de rioolgemalen is een nieuwe versie van het CARS-systeem geïnstalleerd. Het afgelopen half jaar was het alarmeringssysteem niet in bedrijf en zijn we een periode "blind" geweest. De oorzaak hiervan was het vervallen van het M2M netwerk van KPN. KPN heeft wel met de gemeenten gecommuniceerd maar is in een te laat tijdstip bij rioolbeheer terecht gekomen. Hierdoor zijn onder "stoom en kokend water" de rioolgemalen aangepast om het een en ander weer operatief te krijgen.
- De rioolgemalen zijn aangesloten op het 4G netwerk, zie ook vorig punt.
- De rioolgemalen zijn in het beheerssysteem SAM ingevoerd waardoor nu beter gestuurd kan worden op beheersmaatregelen.
- Uiteraard is doorlopend onderhoud door de rioolploeg uitgevoerd op installaties, storings, klachten, enz.
- Stankfilters vervangen, aanleg/reparatie huisaansluitingen en andere regulier onderhoud.
- Grondwatermonitoring lopende projecten, BRO-loket is bijgewerkt
- Ondersteuning om huisaansluiting te digitaliseren

Waterwegen

Beleidskader waterwegen

De waterwegen worden op het onderhoudsniveau onderhouden zoals vastgesteld in de nota kapitaalgoederen. Dit is een instandhoudingsniveau waarbij geen problemen ontstaan. De onderhoudsplanning voor het baggeren is voor een groot deel gebaseerd op een cyclische planning. In 2022 zijn de resterende peilingen uitgevoerd en is de planning bijgesteld.

Onderhoud van waterwegen is te verdelen in watervoerendheid en bevaarbaarheid. Ten aanzien van watervoerendheid moeten alle gemeentelijke watergangen voldoen aan de keur van het waterschap. Hiertoe worden de sloten uitgemaaid. Incidenteel moet er worden gebaggerd.

Bevaarbare waterwegen worden in beginsel vastgelegd in het Provinciaal Verkeer en Vervoersplan (PVVP).

Onderhoud waterwegen

Voor het hekkelen van waterwegen (betreft voornamelijk bermsloten) wordt getracht zo veel mogelijk afspraken te maken met eigenaren van aanliggende percelen waarbij de gemeente hekkelt en de eigenaren van de aanliggende percelen het hekkelmateriaal ontvangt. In een aantal gevallen zijn er hekkelcontracten met de aanliggende grondeigenaar afgesloten. In deze gevallen wordt de gehele sloot gehekkeld door de aanliggende eigenaar tegen een bepaalde vergoeding.

Overdracht stedelijk water

Wetterskip is waterbeheerder voor alle het stedelijk water (binnen de bebouwde kom). Gemeente voert wel dagelijks / jaarlijks onderhoud uit (hekkelen) aan hoofd- en secundaire watergangen voor het Wetterskip en krijgt de kostprijs hiervan vergoed. Baggeren van hoofd- en secundaire watergangen onder OSW is voor het Wetterskip. Voor vijvers binnen de bebouwde kommen ontvangt de gemeente jaarlijks een vast bedrag om jaarlijks te hekkelen / maaien (indien noodzakelijk) en om periodiek te baggeren.

Gebouwen

De gebouwen worden op het onderhoudsniveau onderhouden zoals vastgesteld in de nota kapitaalgoederen. Dit is het onderhoudsniveau conditiescore 4. Tevens zijn de investeringen voor de komende jaren in beeld gebracht die onlosmakelijk verbonden zijn met het in het stand van het kapitaalgoed. Het grootonderhoud en de vervangingen zijn niet meegenomen voor het gemeentehuis in Kollum en het gemeentehuis in Ferwert. Het klein onderhoud voor deze gebouwen is wel meegenomen. Gebouwen waarvan de toekomstige bestemming onzeker is, worden alleen wind en waterdicht gehouden. Bijvoorbeeld een aantal gebouwen op de gemeentelijke werf in Dokkum.

Alle gebouwen worden tweejaarlijks geïnspecteerd waarna de planningen worden geactualiseerd. Het zwembad wordt jaarlijks geïnspecteerd. Op basis van de conditiescore volgens NEN2767 zal het benodigde onderhoud worden uitgevoerd. In het kader van duurzaamheid is bij het beheer en onderhoud van de gebouwen het doel om het energieverbruik te verlagen. Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen wordt grotendeels in eigen beheer uitgevoerd. Voor grootschalig of specialistisch onderhoud worden derden ingeschakeld.

Onderhoud onderwijsgebouwen

Voor het onderhoud aan de schoolgebouwen is een meerjarig onderhoudsplan met de schoolbesturen opgesteld. Door een wetswijziging zijn de taken en budgetten voor het buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen per 2015 overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen. Door deze wijziging wordt de gemeente gekort op de algemene uitkering en komt de verplichting van het onderhoud voor de schoolgebouwen te vervallen.

Onderhoud sportaccommodaties

De gebouwen voor sportaccommodaties in de gemeente Noardeast-Fryslân, die in eigendom zijn van de gemeente, vallen onder het meerjarig planmatig onderhoudsprogramma.

Beeldkwaliteit

In 2022 is er periodiek (in totaal 4 x) een beeldkwaliteit schouw uitgevoerd volgens de CROW-publicatie 223. Deze beeldkwaliteitsschouw heeft betrekking op groen en wegen. Bij deze schouwrondes worden er op

willekeurig gekozen plaatsen geïnspecteerd waarbij wordt gekeken naar wat de beeldkwaliteit is. De vastgestelde kwaliteit is niveau C met in de komende jaren een dorgroei naar niveau Basis.

A+ (10)	Uitstekend onderhouden (als nieuw)
A (8)	Goed onderhouden, weinig op aan te merken
B (6)	Voldoende onderhouden, wel wat op te merken
C (4)	Sober tot onvoldoende onderhouden
D (2)	Onvoldoende onderhouden met flinke achterstanden

Gebied	Beoordeling (gemiddelde over het hele jaar)
Voormalig Ferwerderadiel	5,9
Buitengebied voormalig Dongeradeel	6,3
Dokkum stad	5,9
Voormalig Kollumerland West	6,3
Voormalig Kollumerland Oost	5,7

Het gemiddelde beeldkwaliteitsniveau ligt net op onderkant niveau B (6,0)

De belangrijkste plussen:

- Hoeveelheid zwerfafval
- Heesters; opschot en onkruid
- Openbare verlichting heel
- Gazon maaibeeld

De belangrijkste minnen:

- Bebording / terreinmeubilair vervuild
- Onkruid op verharding / goot
- Onvlakheid Trottoir
- Onvlakheid Gazon

Cluster Gemeentewerk voert een groot deel van de werkzaamheden uit die invloed hebben op de beeldkwaliteit. In 2018 is er begonnen met een inhaalslag met het planmatig groot snoei- en onderhoud bij bosplantsoenen en heesters. In 2023 zal met Cluster Gemeentewerk verder worden gekeken hoe uitvoeringsprocessen beter afgestemd kunnen worden op het vastgestelde integrale kwaliteitsbeeld.

Het uitgangspunt van het beheren van de kapitaalgoederen is een cyclische aanpak mede gebaseerd op het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV)

Majeure vervangingen / projecten 2022

Beschoeiingen / damwanden:

- Vervanging walbeschoeiing Halbertsmastrjitte te Kollum.
- Vervanging walbeschoeiing Steinfeksterwei te Ee.

Straatverlichting:

afronding SOX vervangingsbestek:

- 68 masten vervangen
- 308 armaturen vervangen

Wegen:

- Burdaard, Wanswerterdyk
- Ferwert, Gasthuisstraat
- Ferwert, Marrumerweg
- Ferwert, Koailoane

- Kollum, Julianastraat

Gebouwen:

- Renovatie sporthal De Heechfinne

Riolering:

Investeringen:

De geplande investeringen:

- Groot onderhoud 20 rioolgemalen; Bestek gemaakt en naar de pompenleveranciers gezonden, aanbesteding 2023.
- Ferwerd Gasthuisstraat vervangen riolering/afkoppelen afgerond
- Ferwerd DOM project Hoofdstraat Hellingawei aanbesteed in uitvoering loopt door in 2023
- Metslawier Julianastraat; Is aanbesteed uitvoering in 2023
- Ternaard Riedhusstrjitte/ Van Aylvastrjitte; Tijdens de voorbereidingen misten we een samenhang tussen de werken vandaar dat gekozen is om in Ternaard een visie document te maken waarin de ontwikkelingen die in het dorp spelen samen te brengen en daarin onze plannen beter af te stemmen op ander ontwikkelingen, zal in 2023 zijn beslag krijgen.
- Hantumhuizen Kamphuisstrjitte aanbesteed in 2023 in uitvoering
- Deelreparaties – relining; Start met bestek gemaakt maar wegens formatie gebrek niet afgerond.
- Dokkum Fugellan afkoppelplan te financieren uit afkoppel stelpost; Wegens ontwikkelingen en onderzoek m.b.t. warmtenet uitgesteld.
- Dokkum Walddyk; Wegens de problemen in de Hoedemakerspolder qua wateroverlast om extra hemelwater af te koppelen, hiervoor is een plan ontwikkeld in de directe omgeving, uitvoering zal 2023 worden.
- Klimaatadaptieve duurzame maatregelen en verdrogingsvraagstek; Zijn overzichten gemaakt van de locaties die gevoelig kunnen zijn voor wateroverlast. Start met bestek gemaakt maar wegens formatie gebrek uitgesteld, zal in 2023 opgepakt worden.
- Burdaard Wanswerderdyk;
-
- Werkzaamheden die niet gepland stonden:
- Dokkum 't Nauw; Onderzoek zuurstofgehalte in de stadgracht, i.v.m. stankoverlast en vissterfte in de zomer.
- Dokkum Betterwird; Rioleringsplan uitbreiding industriegebied
- Dokkum Klimaatadaptatie; Locatie in beeld gebracht waar we wateroverlast kunnen verwachten
- Beoordelen plannen projectontwikkelaar; Dokkum Mollema locatie, tussen de Vaarten, Prinslocatie,
- Burum Schipsloot, Westergeast, van Teijens rioolgemaal
- NuLelie Aliander; Voorverkenning toekomstig verzwaring trace 20 KV
- Dijkverzwaring Wetterskip; In kaart brengen rioolleidingen en doorlaten rekenen zettingen trace bij dijkverhoging.

Groen:

- Vervangen Essen.

In de tabel hieronder een weergave van de stand van zaken aangaande achterstallig onderhoud.

Onderdeel	Achterstallig Onderhoud	Hoogte achterstallig onderhoud	Naam ingestelde reserve of voorziening	Hoogte van de reserve of voorziening
Wegen	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kunstwerken	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Openbare verlichting	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gebouwen	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Waterwegen	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Riolering	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Paragraaf financiering

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden in de begroting in afzonderlijke paragrafen beleidsrichtlijnen vastgelegd over relevante beheersmatige aspecten. In de beheers verordening naar artikel 212 van de Gemeentewet geeft de raad het kader aan.

In het Treasurystatuut gemeente Noardeast-Fryslân, staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. De geplande uitvoering van het treasurybeleid is weergegeven in de paragraaf financiering.

Rente ontwikkeling

Een belangrijke factor bij het uitvoeren van het treasurybeleid is het verwachte verloop van de rente. Onze rentevisie wordt aan de hand van een aantal financiële instellingen opgesteld. De rentes liggen al een lange tijd op historisch lage waarden, de afgelopen periode lijkt dat een verandering in te komen waarbij de rentes ligt stijgen.

Kasbeheer

Het betalingsverkeer gaat de gemeente Noardeast-Fryslân hoofdzakelijk doen via de BNG Bank, daarnaast zal de Rabobank worden gebruikt voor het afstorten van contante gelden en als service naar de klanten. Het saldo op deze rekening wordt periodiek afgeroomd ten gunste van de BNG-rekening.

Met de BNG Bank is een financieringsovereenkomst afgesloten voor één jaar en wordt telkens per 1 januari stilzwijgend met één jaar verlengd.

Bij de Rabobank is geen kredietfaciliteit aanwezig. Uiteraard staat het de gemeente Noardeast-Fryslân vrij om tot de kasgeldlimiet (8,5% van het begrotingstotaal) voor een bepaalde periode kort geld aan te trekken.

Het banksaldo van Noardeast-Fryslân is gedurende 2022 altijd positief geweest.

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren voor decentrale overheden heeft een wettelijke basis in de wet FIDO en moet ervoor zorgen dat er een lagere EMU-schuld van de collectieve sector ontstaat.

Omdat het Schatkistbankieren verplicht is gesteld, moeten decentrale overheden alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist onderbrengen.

Wel is er sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van deze drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. Wel is er sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van deze drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. De drempel is per 1 juli 2021 verhoogd van 0,75% van het jaarlijks begrotingstotaal, naar 2% met een minimum van € 1.000.000.

Renterisicobeheer

De gemeente loopt renterisico op het moment dat nieuwe leningen moeten worden aangetrokken (herfinanciering) of als een renteherziening van toepassing is. Om dit renterisico te beheersen wordt er in de wet FIDO een renterisiconorm bepaald. Voor gemeenten bedraagt de renterisiconorm maximaal 20% van het begrotingsbedrag bij aanvang van het begrotingsjaar.

Berekening renterisiconorm 2022

	x € 1.000
Begrotingstotaal	147.350
Renterisico percentage	20%
Renterisiconorm	29.470

Toetsing renterisico aan norm

	x € 1.000
Renterisico (renteherziening en aflossing)	5.232
Renterisiconorm	29.470
Onderschrijding	24.238

Uit bovenstaande berekening blijkt dat de gemeente Noardeast-Fryslân binnen de grenzen van de renterisiconorm blijft. De totale schuld van de gemeente per 31 december 2022 bedraagt € 70.929.679 (excl. doorgeleende gelden).

De kasgeldlimiet (het bedrag waarvoor op basis van kortgeld financiering mag worden aangetrokken) bedraagt 8,5% van het gemeentelijke budget bij aanvang van het begrotingsjaar 2022. De kasgeldlimiet was over het jaar 2022 8,5% van € 147.350.000 is 12.524.750.

Het is toegestaan om tijdelijk, gedurende drie opeenvolgende kwartalen, de kasgeldlimiet te overschrijden. In 2022 is de kasgeldlimiet niet overschreden.

Lening positie

In onderstaande tabel wordt het verloop van de lening portefeuille weergegeven.

Lening portefeuille exclusief doorgeleende gelden

	x € 1.000
Schuld per 01-01	76.161
Aflossingen	-5.232
Nieuwe leningen	-
Schuld per 31-12	70.929

Kredietrisico op verstrekte geldleningen

De gemeente staat borg voor een aantal geldleningen. Gezien het feit dat voor de meeste van deze leningen het Waarborgfonds Sociale Woningbouw garant staat, kan het directe risico als minimaal worden beschouwd. Het indirecte risico is wel aanwezig. Dit risico ontstaat wanneer een willekeurige landelijke woningcorporatie niet meer aan haar betalingsverplichting kan voldoen (denk hierbij aan Woningcorporatie Vestia) en het WSW-garantievermogen daalt tot beneden 0,25%, van het totale geborgde vermogen. Mocht dit voorkomen dan zullen de gezamenlijke gemeenten voor 50% van deze schuld (na uitputting van het garantievermogen en betaling van de directe schadegemeentes) verplicht zijn deze overblijvende schuld, via een renteloze lening te verstrekken. Het risico is dan in beginsel de rentederving op deze verstrekte lening.

Wet HOF

In de wet Houdbare Overheids Financiën (wet HOF) worden de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland.

Elke gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde. Deze is afgeleid van het plafond voor het EMU-saldo van de gezamenlijke gemeenten. De VNG adviseert gemeenten om niet te sturen op deze EMU-referentiewaarde. Dat verhindert een uitruil van plussen en minnen tussen gemeenten ten opzichte van de individuele EMU-referentiewaarde en leidt mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen door gemeenten. In plaats daarvan kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld.

Als gemeente Noardeast-Fryslân hebben wij aandacht voor de schuldpositie van onze gemeente via de jaarstukken en begroting en de daarin verplicht opgenomen paragraaf Financiering. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de gemeente Noardeast-Fryslân geen specifiek schuldenbeleid heeft.

Renteverdeling

De rentekosten worden verdeeld aan de taakvelden op basis van een omslagrente. Hierbij worden de totale rentekosten eerst gecorrigeerd met de doorgeleende geldleningen en de toerekening aan de grondexploitaties.

Het totaal toe te rekenen rente aan de taakvelden bedraagt € 1.908.320. Aan de taakvelden wordt € 2.035.716 doorberekend. Zo ontstaat op het taakveld treasury een renteresultaat van € 127.395.

In de volgende tabel wordt de renteverdeling schematisch weergegeven:

	x € 1.000
externe rentelasten over de korte en de lange financiering	2.181
externe rentebaten:	
-rente verstrekte langlopende geldleningen	-107
-rente kort geld	-182
Totaal door te rekenen externe rente (1)	1.892
-aan grondexploitatie door te belasten rente	16
-rente van projectfinanciering door te belasten aan taakvelden	-
<i>Saldo door te rekenen rente (2)</i>	16
Rente over eigen vermogen (3)	
Rente over voorzieningen (4)	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (1+2+3+4)	1.908
<i>werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (=rente-omslag)</i>	<i>*2.0353</i>
Renteresultaat op het taakveld treasury	127

Het verschil tussen het totaal van de rente toegerekend aan de taakvelden (€ 2.035.000) en het werkelijke totaal rentebedrag (€ 1.908.000) is € 145.000. Dit is 7,6% van het totaal van de werkelijke rente. Dit valt binnen de maximale toegestane afwijking van 25% bij de jaarrekening.

EMU-saldo

In 2004 hebben Rijk en medeoverheden afgesproken dat het EMU-tekort van medeoverheden maximaal - 0,5% BBP mag bedragen. Deze beperking vloeit voort uit de Europese saldogrens van 0,3% BBP die geldt voor de volledige Nederlandse collectieve sector. Wanneer het saldo positief is, is er sprake van een vorderingenoverschot, als het saldo negatief is, spreekt men over een vorderingentekort. Er is voor 2022 sprake van een EMU-overschot.

	Omschrijving	x € 1.000
1	Exploitatiesaldo vóór mutaties reserves	5.300
2	Mutaties (im)materiële vaste activa	-2.600
3	Mutaties voorzieningen	6.400
4	Mutaties voorraden (inclusief bouwgrondexploitatie)	600
	Berekend EMU-saldo	9.700

Paragraaf bedrijfsvoering

Inleiding

De term 'bedrijfsvoering' verwijst naar de inzet van bedrijfsmiddelen om de bedrijfsdoelen te behalen. Die bedrijfsmiddelen zijn: personeel, informatie, organisatie, financiën, automatisering, communicatie, huisvesting ('PIOFACH'), aangevuld met juridisch en inkoop.

Deze paragraaf heeft betrekking op de gehele ambtelijke organisatie. Naast werk voor Noardeast-Fryslân (het overgrote deel) verrichten wij ook diensten voor de gemeenten Dantumadiel en Schiermonnikoog, hiervoor vindt verrekening van kosten plaats.

In deze paragraaf worden de volgende onderwerpen behandeld:

- Ontwikkeling personele bezetting
- Samenwerking Dantumadiel – Noardeast-Fryslân
- Verbeteragenda
- Van gedwongen thuiswerken naar hybride werken
- Huisvesting
- ICT-ondersteuning
- Ontwikkeling risicomangement en interne controle

Ontwikkeling personele bezetting

Het aantal FTE per 31 december 2022 bedraagt 598,64 FTE en wordt gelimiteerd door de begroting en het formatieplan.

Onze systemen zijn in ontwikkeling en laten op dit moment niet toe om te bepalen hoeveel FTE als externe capaciteit wordt ingehuurd dan wel hoeveel FTE wordt ingehuurd op projectbasis. In dat laatste geval gaat het vaak slechts om enkele maanden, dus een gedeelte van een FTE. Het relatieve aandeel van externen in het totaal wordt daarom ingeschat op basis van het aantal medewerkers op 31 december 2022 en bedraagt ongeveer 13% (vorig jaar 9 %). De toename is te verklaren door de krapte op de arbeidsmarkt (vacaturemarkt) en de wijzigingen in de interne organisatie.

Het ziekteverzuimpercentage heeft zich als volgt ontwikkeld

	Ziekteverzuim %
Januari 2019	7,36%
Gemiddeld 2019	6,92%
Gemiddeld 2020	5,76%
Gemiddeld 2021	5,09%
Gemiddeld 2022	6,37%

Doelstelling van het in 2019 geformuleerde ziekteverzuimbeleid was om jaarlijks een procentpunt te dalen tot in 2021 een verzuimcijfer van maximaal 5.36 was bereikt. Dat doel is in 2021 ruimschoots behaald. De afgelopen jaren is veel tijd geïnvesteerd in het zoeken van (definitieve) oplossingen voor langdurig zieken en in het naleven van de systematiek van de Wet Poortwachter.

De stijging van het verzuim in 2022 kan grotendeels verklaard worden door een algemene landelijke trend van verzuimstijging. De CBS cijfers BV Nederland laten ook een stijging zien van 4.9% in 2021 naar 5,6% in 2022.

Samenwerking Noardeast-Fryslân-Dantumadiel

Het resultaat van de samenwerking over 2022 bedraagt € 858.000. Het resultaat wordt in de tabel hieronder per onderdeel weergegeven. Daarbij wordt ook de procentuele afwijking weergegeven.

Resultaat per onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo	Procentuele afwijking
Loonkosten	44.461	43.812	649	1,50%
Personeel gerelateerde kosten	3.503	3.846	-343	-9,80%
Automatisering	4.064	3.907	156	3,90%
Tractie	2.294	2.350	-56	-2,40%
Huisvesting	339	310	29	8,60%
Facilitair	740	798	-58	-7,80%
Overige dienstverlening	109	90	18	17,40%
Projecten	2.061	1.599	462	22,40%
Totaal	57.570	56.712	858	1,50%

Bij de loonkosten is er sprake van een overschot. Oorzaak hiervan is met name het verloop van personeel en het niet meteen kunnen vervangen van personeel. De personeel gerelateerde kosten zijn hoger dan begroot vanwege de niet geraamde thuiswerkvergoeding, kosten voormalig personeel, en de voorziening verlofsparen. Ten slotte is een voordeel ontstaan bij de projecten wegens niet of deels uitgevoerde projecten.

Conform afspraak komt het resultaat van € 858.000 naar rato van inbreng ten gunste van de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel. Voor gemeente Noardeast-Fryslân bedraagt dit € 630.000. Aan de raad zal in het raadsvoorstel bij de jaarstukken 2022 voorgesteld worden om het totale resultaat te bestemmen voor onderstaande onderdelen:

Wmo wachtlijsten terugdringen

In het collegevoorstel 'flexibele schil integrale gebiedsteams' is besloten om een eventueel loonkosten overschot van de afdeling Meidwaan en Soarch mee te nemen naar het boekjaar 2023. Dit is besloten omdat de wachtlijsten bij de Wmo- en jeugdconsulenten, -regisseurs en hulpverleners oploopt. De oorzaak van de oplopende wachttijd heeft onder andere te maken met (langdurig) ziekteverzuim van medewerkers, maar ook door aangepaste wet- en regelgeving, waardoor de gemeente meer taken zelf uitvoert in plaats van aanbieders (bijvoorbeeld verzoeken om Huishoudelijke Hulp). En bij vertrek van personeel duurt het langer om een nieuwe medewerkers te vinden (krappe arbeidsmarkt). Voorgesteld wordt om het loonkosten overschot bij de afdeling Meidwaan en Soarch, ter hoogte van € 300.000, beschikbaar te stellen voor het boekjaar 2023.

Organisatorische knelpunten

Voorgesteld wordt om het restant van het positieve resultaat, ter hoogte van € 558.000, beschikbaar te stellen voor organisatorische knelpunten. Op dit moment loopt de organisatie tegen de volgende knelpunten aan:

Fors gestegen ziekteverzuim

Sinds het jaar 2022 wordt het ziektevervangingsbudget stapsgewijs verlaagd ten behoeve van het opleidingsbudget. Omdat het budget is verlaagd, en de organisatie te maken heeft met een hoog ziekteverzuim, ontstaan er knelpunten, zoals bijvoorbeeld bij de eenheid Feiligens.

Dekkingsmiddelen incidentele inzet kwaliteitsmanagement Sociaal Domein

Om de kwaliteit van de uitvoering in het sociaal domein te verhogen is in 2022 besloten om 4 fte aan kwaliteitsmedewerkers in te huren voor de duur van twee jaar. Hiervoor is slechts één jaar dekking geregeld.

Afronden projecten Sturingsinformatie Primaire Afdelingen (SPA) en capaciteitsmanagement

De projecten SPA en capaciteitsmanagement zijn nog niet afgerond. Om de organisatie in control te krijgen, mede voor de opbouw van Dantumadiel 2024, is het van belang dat deze projecten afgerond worden.

Bovenformativiteit leidinggevenden door Verbeteragenda

De Verbeteragenda heeft geleid tot meer bovenformativiteit dan vooraf begroot. Dit was in 2022 te zien bij het budget bovenformatief en zal ook in 2023 van toepassing zijn.

Verbeteragenda

De in 2020 opgestarte Verbeteragenda had tot doel om een aantal verbeterpunten die naar voren waren gekomen in een onderzoek van BMC uit 2019 aan te pakken. Om een betere dienstverlening aan onze inwoners en bestuurders te verlenen, gingen we aan het werk met verbeteringen op het gebied van bedrijfsvoering: betere stuur- en planningsinformatie en verbetering van processen. Daarvoor hebben we ook de organisatiestructuur aangepast. Met de clusterstructuur hebben we een platte organisatie met heldere verantwoordelijkheden, kortere lijnen, minder management en meer uitvoeringskracht. Daardoor kunnen we effectiever en prettiger met elkaar samenwerken.

Met alle wijzigingen zijn we klaar om de andere verbeteringen, zoals de integrale samenwerking, het bestuurlijk-ambtelijk samenspel, het planmatig en daarmee voorspelbaarder werken en de aantrekkelijkheid als werkgever, met goede energie en vaart op te kunnen pakken.

De Verbeteragenda zullen we nog formeel afsluiten, maar de staande organisatie pakt nu al de continue doorontwikkeling van de organisatie op. Medewerkers en clusterhoofden hebben met het verbeterinitiatief Kwaliteitsmanagement een stevige en stabiele basis voor het continu verbeteren gelegd.

De aanpak via “verbeterinitiatieven”, die vaak vanuit de uitvoering van het werk bedacht worden, zullen we structureel handhaven. Zodat we als ambtelijke organisatie kunnen vasthouden wat goed gaat, en verbeteren wat beter kan.

Ontvlechting en ombouw

Het jaar 2022 heeft voor een groot deel in het teken gestaan van de ontvlechting van de samenwerking via de centrumregeling met Dantumadiel. Die samenwerking vloeide voort uit de ambtelijke fusie, waarbij al het personeel van de gemeenten Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. per 2017 in dienst kwam van de DDFK-organisatie en de herindeling van de drie laatstgenoemde gemeenten per 1-1-2019. Per die datum gingen alle medewerkers van de DDFK-organisatie over naar de gemeente Noardeast-Fryslân en werden alle diensten voor Dantumadiel, via de centrumregeling samenwerking Dantumadiel Noardeast-Fryslân, door Noardeast-Fryslân uitgevoerd.

Bij de evaluatie van de centrumregeling in 2021 was al gebleken dat beide gemeenten onvoldoende meerwaarde in de samenwerking zagen. Voorjaar 2022 is in opdracht van de colleges van beide gemeenten een onderzoek uitgevoerd naar de impact van het opheffen van de centrumregeling. De uitkomsten van dat onderzoek zijn verwerkt in een rapport. Daarin is uitgewerkt wat op hoofdlijnen de consequenties van ontvlechting zijn voor organisatie, ICT, tractie, dienstverlening, en wat de juridische en de financiële impact is.

In juli 2022, na advies van de Ondernemingsraad over het voorgenomen besluit en na de raden gehoord te hebben, hebben beide colleges formeel besloten tot opheffing van de centrumregeling per 1-1-2024. Vanaf die datum gaan beide gemeenten zelfstandig verder. Dat is dan ook meteen het startpunt voor Noardeast-Fryslân om de voorbereidingen te treffen voor een organisatie voor de eigen gemeente. Eind september 2022 is opdracht gegeven aan een registeraccountant (Deloitte) tot het opstellen van een opheffingsplan. Dit plan was eind december 2022 gereed.

Uitgangspunt voor het opheffingsplan was volledige ontvlechting. Eind december 2022 is, na een bestuurlijk overleg, een verzoek van het college van Dantumadiel binnengekomen om op een beperkt aantal terreinen diensten aan Dantumadiel te verrichten. Het betreft gebieden waar de dienstverlening voor beide gemeenten voordeel biedt. Dit zal in 2023 onderzocht en uitgewerkt worden.

In de nieuwe, ontvlochten situatie kan met nieuwe energie invulling gegeven aan de missie en visie vanuit een krachtig samenspel tussen het eigen bestuur, de samenleving van Noardeast-Fryslân en de organisatie. Deze hernieuwde oriëntatie op de eigen gemeente versterkt de organisatie in haar streven om kwaliteit op maat te leveren aan bestuur, inwoners, partners en samenleving én om focus te hebben voor de belangen van de gemeentelijke stakeholders, nu en in de toekomst.

In 2023 zal uitvoering worden gegeven aan het opheffingsplan én aan de ombouw van de organisatie die is toegesneden op de eigen gemeente.

Hybride werken

In de afgelopen periode zijn er veel faciliteiten voor het zogenaamde thuiswerken uitgeleverd. De medewerkers hebben de keuze gekregen uit meubilair en/of ICT-middelen. Uit het meubilair kon gekozen worden voor een elektrisch verstelbaar sta-zit bureau en een arbo verantwoorde bureaustoel. Voor beide was de keuze tussen refurbished of nieuw. Voor de ICT-middelen is de keuze uit één of twee beeldschermen en/of een dockingstation en toetsenbord. In het proces is rekening gehouden met de instroom van nieuwe medewerkers. In de dagelijkse processen is de bestelling en uitlevering van deze middelen opgenomen.

Om het hybride werken binnen de organisatie te duiden zijn workshops gegeven over het hybride werken en wat hieronder verstaan wordt binnen de organisatie van gemeente Noardeast-Fryslân. Alle eenheden binnen de organisatie zijn in de gelegenheid gesteld om hieraan deel te nemen. Naast het geven van informatie over het hybride werken (en de hieruit voortvloeiende werkwijze) is ook veel informatie vanuit de eenheden opgehaald.

Huisvesting

Vanaf juli 2022 is gestart met het revitaliseren van bouwdeel C. Dit betekent dat dit gebouw van binnen volledig opnieuw is opgebouwd en ingericht. Hierbij is het gebouw volledig ingericht om het activiteit gerichte (hybride) werken optimaal te ondersteunen. Vanaf september 2022 zijn diverse aanbestedingen gericht op de inrichting van bouwdeel C afgerond. In eerste instantie zou het gebouw in maart 2023 opgeleverd worden. Deze datum is, vanwege leveringsproblemen, opgeschoven naar april 2023.

Het gemeentehuis in Kollum is verkocht en zal eind juni 2023 overgedragen worden aan de nieuwe eigenaar. Dit betekent dat de ambtenaren die nu gehuisvest zijn in Kollum hun intrek dienen te nemen in Dokkum in bouwdeel C. Dit wordt voorzien in mei 2023. Daarnaast dient de raadzaal ook verplaatst te worden. De nieuwe raadzaal is voorzien in het nog nieuw te bouwen bouwdeel B. Vandaar dat de vorige raadzaal in bouwdeel A tijdelijk in gebruik genomen wordt totdat bouwdeel B gereed is. De inrichting van de raadzaal zal plaatsvinden met de apparatuur en meubilair vanuit Kollum.

Met de voorbereidingen voor bouwdeel B en A zal vanaf juni 2023 worden begonnen.'

ICT-ondersteuning

In 2021 is het informatieplan 2021-2022 Samen Digitaal vastgesteld door het college met als belangrijkste uitgangspunten:

- Maximaal dienstverlenend (maximaal tevreden burger voor alle soorten van dienstverlening);
- Flexibel en schaalbaar (snel kunnen inspelen op nieuwe wetgeving, technologie of klantverwachtingen);
- Kostenbewust en sober (kosten afwegen tegen de baten en business case gedreven werken).

Omdat de organisatie ook in de tweede helft van 2022 nog flink in beweging was na de reorganisatie is het informatieplan nog niet geactualiseerd. Dit staat nu voor het tweede en derde kwartaal van 2023 op de planning.

Nieuwe ICT-ondersteuning

- De leverancier van ons zaakstelsel (REX) heeft ons laten weten REX nog maar beperkt verder te ontwikkelen. Op de korte termijn verandert hierdoor niets. Zaakgericht werken blijft ons uitgangspunt en we zetten maximaal in op het gebruik van REX. Onderhoud dat noodzakelijk is blijven we gewoon doen. Ondertussen gaan we ons langzaam oriënteren op een vervangend systeem.
- De ingangsdatum van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld naar 1 januari 2024. In 2022 is hard gewerkt aan de inrichting van de systemen. Dit vordert gestaag maar is nog niet afgerond.
- Het project voor de implementatie van de Wet open overheid (Woo) is gestart met een projectleider, opdrachtgever en projectteam. In 2022 is gewerkt aan de koppelingen, bewustwording en samenwerking met de regio. Het project zal de komende jaren invulling geven aan de eisen van de Woo en onze ambities hierin.
- De noodzakelijke vervanging van ons belastingstelsel is inmiddels aanbesteed en zal in 2023 worden geïmplementeerd.
- Het project invoering Fryske plaknamen (ICT) is inmiddels succesvol uitgevoerd met een positief financieel resultaat van 25K. Dit resultaat zal worden aangewend om de bebording versneld te vervangen.

- Het contract met onze leverancier voor het systeem Beheer Openbare Ruimte eindigde en is overgenomen door een andere partij. Omdat we nog erg tevreden waren hebben we gekozen voor verlenging van het contract in plaats van een langdurige aanbesteding.
- Daarnaast hebben we een deel van 2022 besteed aan de voorbereiding op de aankomende ontvlechting.

Samenwerking met SSC Leeuwarden en andere partners

Wij hebben onze harde automatisering (apparatuur, netwerk, backups, beveiliging) uitbesteed aan het Shared Service Centrum (SSC) Leeuwarden, net als de gemeenten Waadhoeke en Leeuwarden, Friese Waddeneilanden en de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

We werken intensief samen met deze andere klanten van het SSC, maar alleen daar waar dat meerwaarde biedt. Dit betekent dat we soms ook onze eigen weg kiezen.

Volgend op de regionale governance en de organisatie ontwikkeling hebben we lokaal ook de governance opnieuw vastgesteld.

Openbaarheidsparagraaf

Voor het eerst treft u de openbaarheidsparagraaf aan. Deze is voorgeschreven door de Wet open overheid (Woo) die op 1 mei 2022 is ingegaan. In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Woo wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting en jaarverslagen aandacht besteden aan de manier waarop wij als bestuursorgaan de Woo uitvoeren.

Deze Woo gaat over een transparante overheid die actief informatie openbaar maakt. Het doel van de wet is om als overheid opener en toegankelijker te worden. Dit doen we door meer overheidsinformatie openbaar te maken. Sneller dan voorheen en deze ook voor iedereen gemakkelijker toegankelijk te maken.

Per 1 mei 2022 zijn er Woo contactpersonen. Zij beantwoorden vragen van burgers over de beschikbaarheid van publieke informatie. De contactpersonen zijn onderdeel van het cluster Publyk.

In 2022 is de projectgroep Woo gestart voor de gefaseerde invoering wat betreft de actieve openbaarmaking van de Wet open overheid. De invoering moet binnen 5 jaar zijn afgerond. Randvoorwaardelijk is het op orde krijgen van de informatiehuishouding binnen 8 jaar. Dit zit niet in het project Woo, maar wordt apart in de organisatie opgepakt. De invoering Woo is een traject met een grote veranderopgave met de nadruk op bewustwording. Daarom heeft de projectleider Woo tevens de functie van verandermanager.

Er is een verplichting om elf informatiecategorieën actief openbaar te maken. De fasering en planning van de actief openbaar te maken informatiecategorieën zijn op dit moment nog niet bekend. Wel zijn we begonnen met de voorbereiding van documenten die in aanmerking komen voor actieve openbaarmaking.

Fase 1

We beginnen met categorieën die relatief eenvoudig te realiseren zijn of die al deels gerealiseerd zijn.

Fase 2

We voegen twee nieuwe categorieën toe en gaan verder met het uitwerken van categorieën uit fase 1.

Fase 3

Het openbaar maken van categorieën die veelal persoonsgegevens van derden bevatten. Deze laatste categorieën vragen een zorgvuldige voorbereiding. Denk hierbij aan anonimiseren.

Een belangrijke verplichting van deze wet is de publicatieplicht; het openbaar maken van onze documenten op het landelijk Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) dat wordt gemaakt door Kennis- en exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP). De verwachting was dat dit Platform in 2023 beschikbaar zou zijn. Maar omdat dit platform nog gebouwd moet worden is er nu nog geen sprake van publicatieplicht, wel van inspanningsplicht. Het platform PLOOI dat door KOOP wordt gemaakt heeft een andere richting gekozen. Een bruikbaar centraal platform voor de Woo zal daardoor naar verwachting niet op korte termijn beschikbaar zijn. Dit staat in de brief aan de Tweede Kamer van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 23 december 2022 (zie bijlage). Een gevolg hiervan is dat wij niet kunnen voldoen aan de publicatieverplichting op het platform PLOOI. Wel blijft de inspanningsverplichting bestaan. Dit betekent dat wij zelf onze documenten openbaar maken, als dit zonder al te grote inspanning of kosten mogelijk is. Pas na het Koninklijk besluit zijn we verplicht te publiceren. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd door het project.

Er is daarnaast een impactanalyse uitgevoerd. Onderdeel van de impactanalyse is het vaststellen van het ambitieniveau voor de gemeente Noardeast-Fryslân. Dit is vastgesteld op ambitieniveau 3 met een

doorgroei naar ambitieniveau 2. Ambitieniveau 3 is openbaar maken wat wettelijk verplicht is en datgene wat toegevoegde waarde biedt. Ambitieniveau 2 is alles actief openbaar maken, tenzij er wettelijke uitzonderingsgronden van toepassing zijn.

De wet vraagt een cultuurverandering van onze organisatie rondom de omgang met informatie. Daarom zetten we nu eerst in op het bewustwordingstraject. Er zijn informatiebijeenkomsten gehouden om medewerkers bewust te maken van de komst van de Wet open overheid. Hierin wordt ook het bestuur meegenomen.

Ontwikkeling risicomanagement en interne controle

Risicobeheersing verbonden partijen

Het afgelopen jaar heeft het provinciaal initiatief van concerncontrollers om een gezamenlijke risicoanalyse te maken van de verbonden partijen zich verder ontwikkeld. Er zijn rapportages beschikbaar van een aantal verbonden partijen. We verwachten dat hierdoor de paragraaf verbonden partijen in de begroting en de jaarrekening meer inhoud krijgt en dat de gemeentelijke sturing op de verbonden partijen zich verder gaat ontwikkelen.

Ontwikkelagenda control

Er zijn verdere stappen gezet in de beheersing van de financiële processen. Concerncontrol is ook dit jaar het gesprek aangegaan met de vakafdelingen over de met de processen samenhangende risico's met het doel beheersingsmaatregelen te treffen om te voorkomen dat de risico's leiden tot fouten of nadelen. Het gaat hier bijvoorbeeld om rechtmatigheidsrisico's, het niet volledig in rekening brengen van belastingen of leges, het risico op fraude etc. Deze gesprekken worden gevoerd met alle vakafdelingen die een verantwoordelijkheid hebben voor een financieel proces om te bekijken of de processen in opzet goed geregeld zijn. Om na te gaan of het in de praktijk ook zo werkt worden dossiercontroles uitgevoerd door collega's van medewerkers uit de teams die er uitvoering aan geven. Concerncontrol begeleidt dit, is verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging en rapporteert aan het management en de directie over de resultaten. De rapportages worden gebruikt door de accountant om het college te adviseren over de interne beheersing en een conclusie te trekken over de getrouwheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de beheershandelingen ten behoeve van de gemeenteraad.

In 2022 is de hierboven beschreven werkwijze voor het eerst toegepast in het Sociaal Domein. Dit heeft geleid en zal leiden tot versterking van de interne beheersing en een sterkere sturing op de processen in de keten.

Collegeverklaring financiële rechtmatigheid

De invoering van de collegeverklaring voor de financiële rechtmatigheid is uitgesteld naar 2023. Het college van BenW moet over 2023 voor het eerst zelf een verklaring voor de financiële rechtmatigheid af geven. De accountant geeft vanaf dat moment alleen een verklaring af voor de getrouwheid en onderzoekt daarbij ook de getrouwheid van de collegeverklaring. De collegeverklaring heeft in 2023 niet alleen betrekking op de financieel rechtmatige toepassing van de regels uit de verordeningen maar ook op de begrotingsrechtmatigheid en mogelijk Misbruik door derden van gemeentelijke voorzieningen. Met name als het gaat om onderzoek naar Misbruik wordt 2023 voor de gemeente een jaar om ervaring op te doen. Concerncontrol bereidt de collegeverklaring voor. Dit vraagt van Control een meer onafhankelijke positie. Daarop heeft de organisatie zich de afgelopen jaren voorbereid door het onder verantwoordelijkheid van de teamleider uitvoeren van de eerstelijnscontroles. Concerncontrol opereert hierdoor al een aantal jaren niet meer in de eerste lijn. Zij opereert in de tweede lijn door vast te stellen of de beheersmaatregelen nageleefd worden en voldoende zekerheid geven en in de derde lijn door te toetsen of de door de teamleider gekozen beheersmaatregelen op basis van opzet, bestaan en werking voldoende zijn. Ook doet zij aanbevelingen aan management en bestuur waar het gaat om de doelmatigheid en efficiency van de processen.

Fraude en integriteit

Fraude, Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de kadernota rechtmatigheid 2022 van de commissie BBV is het volgende opgenomen ten aanzien van het onderwerp fraude. "De accountant heeft een verantwoordelijkheid met betrekking tot fraude in het kader van de controle van de jaarrekening. Dit type fraudes omvat opzettelijke handelingen door één of meerdere personen binnen de gemeente, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of

onwettig voordeel te behalen. Een voorbeeld is het betalen van valse facturen waarbij één of meerdere personen binnen de gemeente betrokken zijn. Dit type fraudes is een onderdeel van de getrouwheidsverklaring van de accountant en wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Als de gemeente deze fraude op een juiste manier heeft verwerkt in de jaarrekening, dan kan deze toegelicht worden in de paragraaf bedrijfsvoering, maar er is geen verplichting”.

Naast fraude kan er sprake zijn van misbruik en oneigenlijk gebruik. In het dagelijks taalgebruik is het gebruikelijk misbruik en oneigenlijk gebruik ook als fraude te bestempelen, denk hierbij aan een term als ‘bijstandsfraude’ of aan ‘fraude’ met vergunningen. Dit type fraudes valt nadrukkelijk onder het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Het gaat hier om derden die misbruik maken van (gemeentelijke) regelingen. De verantwoording over misbruik en oneigenlijk gebruik moet vanaf het verslagjaar 2023 worden opgenomen in de collegeverklaring bij de jaarrekening.

Fraudebeheersing

Binnen de gemeente wordt voor de financiële processen gewerkt met controlplatforms waarin de processen worden besproken, de daarbij behorende risico's en te nemen beheersmaatregelen. Door middel van interne controles wordt de werking van de processen en de genomen beheersmaatregelen getoetst. De risicobeheersing richt zich met name om rechtmatigheidsaspecten en volledigheid van opbrengsten, maar ook andere risico's zoals frauderisico's kunnen aan de orde komen als zij worden geïdentificeerd. Er is dus geen specifieke aanpak gericht op frauderisico's en fraudebeheersing, maar frauderisico's en maatregelen om fraude te voorkomen kunnen wel aan de orde komen tijdens de controlplatforms.

Integriteit

In onze organisatie is de afgelopen jaren veel aandacht geweest voor het thema integriteit. In het afgelopen jaar hebben we voor bewustwording rondom het onderwerp integriteit met name ingespeeld op actualiteiten. Daarvoor hebben we op ons leerplatform Us Akademy een tweetal leerlijnen tijdelijk opengesteld om de aandacht op een thema te vestigen. Dit waren de leerlijnen:

Respectvol gedrag op de werkvloer (n.a.v. grensoverschrijdend gedrag the Voice)

Financieel Fit (om weerbaar te zijn nu kosten en inflatie stijgen)

Verder is er met name aandacht geweest voor het onderwerp rondom de indiensttreding van medewerkers. Er is de geheimhoudingsverklaring en VOG voor al het personeel en het afleggen van de eed of belofte voor de ambtenaren. In 2022 is daarvoor twee keer een sessie gehouden, in 2023 streven we ernaar dit weer vier keer te doen.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. De continuïteit van gemeenten is op grond van artikel 12 van de financiële verhoudingenwet wettelijk verankerd. Om die reden is de continuïteit van gemeente Noardeast-Fryslân in voldoende mate gewaarborgd. Tevens zijn in de begroting 2023 of andere besluiten geen stellige voornemens om majeure aanpassingen te doen in beleid, taken, activiteiten of locaties die mogelijk materiële effecten hebben op vermogen of resultaat.

Paragraaf verbonden partijen

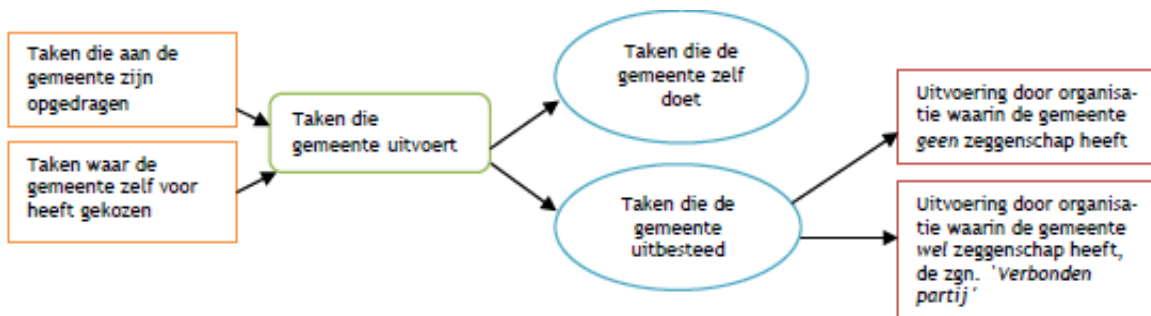
Inleiding

De meeste taken die worden uitgevoerd, zijn wettelijk opgedragen aan de uitvoerende gemeente. Dit betreft bijvoorbeeld de inzameling van huishoudelijk afval en de taken die de gemeente op zich neemt als gevolg van de decentralisatie. Daarnaast bestaan er taken die door de gemeente op eigen initiatief worden uitgevoerd, zoals sport en de exploitatie van gronden. Bij de uitvoering van de verschillende taken maakt de gemeente zelf de keuze om deze zelf te doen, of om de taken te laten uitvoeren door andere partijen. Bij het maken van de keuzes wordt onder andere gekeken naar de volgende aspecten:

- kunnen er (bedrijfseconomische) schaalvoordelen worden behaald?
- wordt bij de uitvoering/dienstverlening een betere kwaliteit/dienstverlening gerealiseerd?

Indien wordt gekozen voor de uitvoering van de taak door een verbonden partij, kunnen daarin twee keuzes worden gemaakt, namelijk:

- de activiteiten worden uitgevoerd door een partij waarin de gemeente *geen* zeggenschap heeft;
- de activiteiten worden uitgevoerd door een partij waarin de gemeente *wel* zeggenschap heeft.

Verbonden partij

Er is sprake van een verbonden partij als de gemeente in die organisatie een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Dit is vastgelegd in artikel 1 lid b van het Besluit begroting en verantwoording, waarin staat dat een verbonden partij een privaot- of publiekrechtelijke organisatie is waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Definitie bestuurlijk belang (artikel 1 lid d): zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Definitie financieel belang (artikel 1 lid c): een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Beleidskader

Uit de definitie van een verbonden partij in het Besluit begroting en verantwoording blijkt dat sprake móet zijn van een financieel belang én een bestuurlijk belang. Indien het alleen om een financieel belang of alleen om een bestuurlijk belang gaat, dan is er geen sprake van een verbonden partij.

Overige belangrijke bepalingen zijn:

- Artikel 5 BBV schrijft voor dat verbonden partijen niet geconsolideerd worden in de begroting en in de jaarstukken;
- Artikel 8 lid 3 BBV schrijft voor dat de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma, moet worden opgenomen in het betreffende programma;
- Artikel 9 lid 2 BBV meldt dat verbonden partijen verplicht moeten worden opgenomen in een aparte paragraaf verbonden partijen. Deze is daarmee onderdeel van de beleidsbegroting en het jaarverslag.

Soorten verbonden partijen

Er zijn twee soorten verbonden partijen, namelijk de publiekrechtelijke verbonden partij en de privaatrechtelijke verbonden partij.

- Publiekrechtelijke verbonden partij
Bij de publiekrechtelijke verbonden partij gaat het om een samenwerking tussen overheden. Een dergelijke partij is opgericht op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarin regelen de deelnemende overheden onderling de vertegenwoordiging en de financiële aansprakelijkheid van de deelnemers. In het geval een gemeenschappelijke regeling niet meer aan zijn verplichtingen voldoet, dan zijn deelnemende partijen gezamenlijk verantwoordelijk voor een negatief saldo dat ontstaat.
- Privaatrechtelijke verbonden partij
Van een privaatrechtelijke verbonden partij is sprake als er wordt samengewerkt tussen overheden onderling of tussen overheden en private partijen. De samenwerking is in dat geval geregeld op basis van het Burgerlijk Wetboek. Bij privaatrechtelijke verbonden partijen wordt onderscheid gemaakt in:
  - Verenigingen;
    - commanditaire vennootschappen en onderlinge waarborgmaatschappijen;
    - naamloze vennootschappen;
    - besloten vennootschappen of stichtingen.

Voorschriften conform BBV

In artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording staat welke informatie er bij de begroting en jaarrekening moet worden gepubliceerd. Het gaat dan om:

- de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen; zie programma's.
- de lijst van verbonden partijen die wordt onderverdeeld in:
  - gemeenschappelijke regelingen;
  - vennootschappen en coöperaties;
  - stichtingen en verenigingen;
  - overige verbonden partijen.

In de lijst zal per verbonden partij de volgende informatie worden opgenomen:

- de wijze waarop de gemeente een belang heeft;
- het verwachte belang van de gemeente aan het begin en het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen en vreemd vermogen aan het begin en het einde van het begrotingsjaar;
  - de verwachte omvang van het financieel resultaat;
  - de eventuele risico's.

Risico's

Bij elke verbonden partij is een kopje opgenomen betreffende het risico dat de verbonden partij vormt voor de gemeente. Doet zich een risico voor dan is dit bij de verbonden partij vermeld. Geen risico komt tot uitdrukking in een plat streepje - .

Verbonden partijen

Conform de regelgeving vanuit de commissie BBV artikel 15 BBV lid 1 b geven we de bovenstaande informatie schematisch weer, in een lijst van verbonden partijen.

De gemeente heeft de volgende verbonden partijen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
  - GR Samenwerking Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
  - GR Samenwerking Noardeast-Fryslân en Leeuwarden
  - GR Veiligheidsregio Fryslân
  - GR Sociaal Domein Fryslân
  - GR hûs en hiem, advisering omgevingskwaliteit
  - GR Fryske Utfieringstsjinst Milieu en Omjouwing (FUMO)
  - GR Dokwurk
  - GR Mobiliteitsburo Noardeast Fryslân
  - GR Recreatieschap de Marrekrite

- Vennootschappen en coöperaties;
  - NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland
  - Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog BV
  - NV Stedin groep
  - Afvalsturing Friesland NV(Omrin)(verwerken van afval)
  - Bank Nederlandse Gemeenten
  - Bedrijvencentrum in Dokkum
- Stichtingen en verenigingen;
  - Stichting Elan onderwijsgroep
  - Stichting monumentenbehoud
  - Stichting Roobol
  - Vereniging van Nederlandse Gemeenten
  - Vereniging van Friese Gemeenten
  - Stichting Dataland
  - Vereniging van Waddenzeegemeenten
  - IJswegencentrale Oostergo
  - Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân u.a.
- Overige verbonden partijen;
  - Geen

Gemeenschappelijke regelingen

Centrumregeling Samenwerking Noardeast-Fryslân en Dantumadiel			
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente			
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			
De regeling is getroffen ten behoeve van de dienstverlening van de gemeente Noardeast-Fryslân (centrum-gemeente) aan de gemeente Dantumadiel (gastgemeente) Staatscourant 63678 8-11-2018). Het college en de burgemeester van de gastgemeente laten door de centrumgemeente in beginsel alle gemeentelijke taken uitvoeren, voor zover deze niet aan anderen zijn opgedragen of overgedragen en als zodanig zijn beschreven in het dienstverleningshandvest zoals bedoeld in artikel 7 centrumregeling.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De gemeente Noardeast-Fryslân is centrumgemeente, als bedoeld in artikel 8 , vierde lid van de Wet gemeenschap-pelijke regelingen, (art 3 centrum-regeling). ◦ Het college en de burgemeester van de gastgemeente zullen bij afzonderlijk mandaatbesluit de bevoegdheden die samenhangen met de taken zoals vermeld in artikel 4 van de centrumregeling opdragen aan de overeenkomstige bestuursorganen (art 5 centrumregeling) . • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ In het dienstverleningshandvest wordt de centrumregeling nader uitgewerkt, (art 7 centrumregeling). ◦ In ieder geval wordt geregeld: <ul style="list-style-type: none"> • De uitvoeringskaders; • De kwaliteitseisen van de taakuitvoering • De verdeelsleutel en de bijdrage van de gastgemeente in de uitvoeringskosten van de centrumgemeente 			
<u>Financieel belang:</u>			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	2021	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	2021	n.v.t.	n.v.t.

Centrumregeling Samenwerking Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Voor het jaarrekeningsjaar 2021: Een centrumregeling heeft geen rechtspersoonlijkheid en dus geen baten, lasten of resultaat als zodanig.
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-
Ontwikkelingen: De raad heeft in de vergadering van 23 juni 2022 besloten toestemming te geven de centrumregeling op te heffen per 1-1-2024. Er zal een opheffingsplan worden opgesteld.

Centrumregeling samenwerking Noardeast-Fryslân en Leeuwarden (Shared Servicecentrum Leeuwarden)																
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente																
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer																
Openbaar en wijze van belang: <u>Openbaar belang:</u> De regeling wordt getroffen i.v.m. het tot stand brengen van goede facilitaire voorzieningen (ICT) ter ondersteuning van de uitvoering van de gemeentelijke taken van openbaar belang waarvoor goede ICT voorzieningen noodzakelijk zijn. Het gaat om bundeling van kennis, personeel en ervaring t.b.v. de openbare dienstverlening aan de burgers (art 2 centrumregeling).																
<u>Wijze van belang:</u>																
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De gemeente Leeuwarden is centrum-gemeente als bedoeld in artikel 8 lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (art 3 centrumregeling) ◦ Het college van B&W van Noardeast-Fryslân verleent bij separaat vast te stellen besluit mandaten, volmachten en machtigingen aan het college van B&W van de centrumgemeente, die nodig zijn om de i.h.k. van deze regeling te sluiten Service Level Agreement (SLA) en andere te sluiten overeenkomsten, uit te voeren middels het Shared Service Centrum. Het college van de centrumgemeente stemt in met de verleende mandaten etc. zoals bedoeld in dit artikel 4 centrumregeling. • Financieel belang (art 5 centrumregeling): <ul style="list-style-type: none"> ◦ In het SLA is nadere uitwerking gegeven aan de regeling. ◦ In het SLA en de Servicecatalogus zijn ondermeer geregeld : <ul style="list-style-type: none"> • De uitvoeringskaders; • De kwaliteitseisen van de taakuitoefening; • De verdeelsleutel en de wijze waarop Noardeast-Fryslan een financiële bijdrage levert in de kosten die de centrumgemeente maakt voor de uitvoering van de taken. 																
<u>Financieel belang:</u>																
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jaar</th> <th>Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)</th> <th>Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Financieel belang</td> <td>2021</td> <td>n.v.t.</td> <td>n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>2021</td> <td>n.v.t.</td> <td>n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>2021</td> <td>n.v.t.</td> <td>n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)	Financieel belang	2021	n.v.t.	n.v.t.	Eigen vermogen	2021	n.v.t.	n.v.t.	Vreemd vermogen	2021	n.v.t.	n.v.t.
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)													
Financieel belang	2021	n.v.t.	n.v.t.													
Eigen vermogen	2021	n.v.t.	n.v.t.													
Vreemd vermogen	2021	n.v.t.	n.v.t.													
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Voor het jaarrekeningsjaar 2021: Een centrumregeling heeft geen rechtspersoonlijkheid en dus geen baten, lasten of resultaat als zodanig.																
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -																

Veiligheidsregio Fryslân
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer en 3 Soarch en Wolwêzen
Openbaar en wijze van belang: <u>Openbaar belang:</u>

Veiligheidsregio Fryslân

De Veiligheidsregio Fryslân is een gemeenschappelijke regeling per 1-1-2014 van alle Friese gemeenten en verzorgt de wettelijke taken op het gebied van veiligheid en gezondheid voor de inwoners van de provincie Fryslân. Activiteiten betreffen o.a. publieke gezondheidszorg, brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en het beheer van een gemeenschappelijke meldkamer, het zijn van een platform voor samenwerking voor geallieerde diensten en partners etc.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - Het algemeen bestuur van de regio bestaat overeenkomstig art. 11, lid 1 van de wet, uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten;
  - Het dagelijks bestuur bestaat uit:
    - a. de voorzitter van het algemeen bestuur;
    - b. de voorzitter van de agendacommissie Gezondheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Gezondheid;
    - c. de voorzitter van de agendacommissie Veiligheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Veiligheid.De agendacommissie is een bestuurscommissie volgens art 25 Wgr.
- Financieel belang:
  - Voor de verdeling van de kosten wordt als verdeelsleutel gehanteerd het aantal inwoners van de gemeenten volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de regio te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	4.528	5.016
Eigen vermogen	2021	6.076	9.753
Vreemd vermogen	2021	72.001	87.724

Omvang financieel resultaat jaarrekening: 2.985

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-

Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente

Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Alle Friese gemeenten zijn een centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018 aangegaan met als centrumgemeente de gemeente Leeuwarden (Staatscourant 2017 nr 61128, dd 24 okt 2017). Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten. Bij raadsbesluit van 15 december 2021 is de centrumregeling opnieuw vastgesteld. De informatie hieronder is niet gewijzigd.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - De gemeente Leeuwarden is een centrumgemeente als bedoeld in art 8 lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen.
  - De centrumgemeente wordt mandaat, volmacht en machtiging verleend door de gastgemeenten om de taken op het terrein van het sociaal domein, waaronder o.a. WMO, Jeugdwet, Participatiewet, namens de gastgemeenten uit te voeren, conform de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling.

Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018

- Financieel belang:
  - De kosten voor de dienstverlening bestaan uit kosten voor instandhouding en kosten voor taakuitvoering. De kosten voor instandhouding worden onder gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal van elke gemeente met peildatum 1 januari van jaar t-1. De kosten voor uitvoering van taken worden verdeeld onder gemeenten op basis van het percentuele aandeel dat een gemeente toekomt in het totaal van aantallen cliënten op basis van de Jeugdwet, zoals meest recentelijk vastgesteld door het Centraal Bureau voor Statistiek, op peildatum 1 januari van jaar t-1. Dit geldt voor zowel de uitvoering van taken in het kader van de verplichte wettelijke samenwerking als voor de vrijwillige samenwerking voor de Jeugdwet. De totale kosten worden nagecalculeerd en volledig door-berekend aan de deelnemende gemeenten.
  - Met ingang van de jaarrekening 2021 heeft de gemeente Leeuwarden een paragraaf Sociaal Domein Fryslân in haar jaarstukken opgenomen. In deze paragraaf legt de gemeente Leeuwarden verantwoording af over de geldstromen in het Sociaal Domein.
  - In onderstaande tabel is het aandeel van de gemeente in de kosten van dienstverlening voor derden (bedrijfsvoering) door Leeuwarden vermeld.
  - Er is geen eigen vermogen en er is geen vreemd vermogen.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	p.m.	293.
Eigen vermogen	2021	0	0
Vreemd vermogen	2021	0	0

Omvang financieel resultaat jaarrekening: 192 positief

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

GR hûs en hiem, advisering omgevingskwaliteit

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam

Programma's: 5 Wenjen en omjouwring

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - Het Algemeen Bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemende colleges bedraagt.
  - De colleges wijzen uit hun midden elk één lid in het Algemeen bestuur aan.
  - Alle leden hebben één stem.
  - Op grond van artikel 13 van de gemeenschappelijke regeling wordt het dagelijks bestuur benoemd uit het algemeen bestuur.
- Financieel belang: (artikel 34 van de gemeenschappelijke regeling)
  - Elke gemeente draagt in de kosten van het lichaam bij naar rato van de dienstverlening op basis van tarieven, die door het Algemeen Bestuur worden vastgesteld en medegedeeld aan de gemeenten.
  - Het nadelig saldo van de vastgestelde rekening wordt, na in achtneming van het door het Algemeen Bestuur vastgestelde reserveringsbeleid, door de gemeenten gedragen in verhouding tot het aantal ingezetenen op 1 januari van het betreffende kalenderjaar.
  - Het batig saldo van de vastgestelde rekening, wordt, na in achtneming van het door het Algemeen Bestuur vastgestelde reserveringsbeleid, naar rato van de gemeentelijke bedragen op basis van de tarieven in het betreffende kalenderjaar, aan de gemeente uitbetaald.

Financieel belang:

GR hûs en hiem, advisering omgevingskwaliteit			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	124	129
Eigen vermogen	2021	350	455
Vreemd vermogen	2021	81	136

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021 x € 1000: 96

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)			
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam			
Programma's: 5 Wenjen en omjouwing			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			
De FUMO is bedoeld voor de uitvoering van taken en bevoegdheden ten behoeve van de deelnemers op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede taken en bevoegdheden op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.			
Het openbaar lichaam heeft de volgende taken:			
<ul style="list-style-type: none"> • basistakenpakket: het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van adviserende, voorbereidende en uitvoerende taken die behoren tot het zogenoemde basistakenpakket, zoals opgenomen in Bijlage 1 van de gemeenschappelijke regeling FUMO 2017. • aanvullend takenpakket (facultatief): het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van niet tot het basistakenpakket behorende adviserende, voorbereidende en uitvoerende taken op het terrein van het milieu- en omgevingsrecht, voor zover de betreffende deelnemer daartoe een besluit heeft genomen; • adviserende en voorbereidende taken tbv bezwaarprocedures, administratief beroepsprocedures en rechtsgedingen; • de advisering over en voorbereiding van besluiten op grond van de Wet openbaarheid van bestuur; • het adviseren over en ontwikkelen van strategische en operationele beleidskaders op het terrein van het milieu- en omgevingsrecht; • het in stand houden van een Milieualarm-nummer. 			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Gedeputeerde staten wijzen uit hun midden twee leden aan van het algemeen bestuur. ◦ De deelnemers (de colleges van burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân) wijzen elk uit hun midden één lid aan van het algemeen bestuur. ◦ Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, de voorzitter inbegrepen, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen, conform artikel 10 van de g.r. Fumo 2017. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De kosten van het basispakket wordt toegerekend op basis van het aantal inrichtingen maal een bedrag per type inrichting; ◦ De kosten van de overige taken worden toegerekend op basis van de totale inzet van personeel in uren maal een uurtarief. ◦ Conform artikel 30 g.r. Fumo 2017. 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	894	818
Eigen vermogen	2021	1.626	1.422
Vreemd vermogen	2021	5.572	5.280

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021, maal 1000:€ 121
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Leer- werkbedrijf NoardEast-Fryslân (Dokwurk)																
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam voor Dantumadiel en de gemeente Noardeast-Fryslân																
Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen en 6 Iepenbiere Romte																
Openbaar en wijze van belang: <u>Openbaar belang:</u> Het openbaar lichaam behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van gesubsidieerde arbeid en (arbeids)re-integratie van de doelgroepen die vallen onder de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (art 3 gem reg). De gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de gemeenten Dantumadiel en de voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. Deze vm gemeenten zijn opgegaan in de gemeente Noardeast-Fryslân.																
<u>Wijze van belang:</u>																
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente. De gemeenschappelijke regeling is door de colleges van burgemeester en wethouders aangegaan. ◦ Het dagelijks bestuur, door en uit het algemeen bestuur gekozen, is zodanig samengesteld dat elke deelnemende gemeente is vertegenwoordigd, waar-onder begrepen de voorzitter en een eventueel lid/eventuele leden buiten de kring van het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 14, tweede lid van de Wgr. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Iedere deelnemende gemeente verbindt zich in beginsel om de volledige rijksmiddelen (inclusief eventueel bijzondere subsidiecomponenten), voor zover deze zijn bedoeld voor de realisatie van de in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling aan het openbaar lichaam opgedragen taken en de gemeentelijke bijdrage op basis van de begroting, op tijd en onverkort te voldoen aan het openbaar lichaam. ◦ De deelnemende gemeenten zullen echter steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen. 																
<u>Financieel belang:</u>																
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jaar</th> <th>Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)</th> <th>Begroting 31-12 (x € 1.000)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Financieel belang</td> <td>2021</td> <td>1.020</td> <td>1.021</td> </tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>2021</td> <td>6.356</td> <td>7.865</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>2021</td> <td>14.531</td> <td>13.229</td> </tr> </tbody> </table>		Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Begroting 31-12 (x € 1.000)	Financieel belang	2021	1.020	1.021	Eigen vermogen	2021	6.356	7.865	Vreemd vermogen	2021	14.531	13.229
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Begroting 31-12 (x € 1.000)													
Financieel belang	2021	1.020	1.021													
Eigen vermogen	2021	6.356	7.865													
Vreemd vermogen	2021	14.531	13.229													
Omvang financieel resultaat: Jaarrekening 2021: 1.509																
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -																

Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met bedrijfs-voeringsorganisatie
Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen
Openbaar en wijze van belang: <u>Openbaar belang:</u> De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytstjerkeradiel en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken in de regio Noordoost Fryslân op het gebied van het

Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân

regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden. Daarvoor hebben zij besloten de gemeenschaps-pelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân te treffen (Staatscourant 2017 nr 16823 dd 22-3-2017).

Wijze van belang:

Bestuurlijk belang:

- De deelnemende gemeenten en provincie nemen het in de begroting van het mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân voor hen geraamde bedrag voor hun gemeente respectievelijk provincie op in hun begroting.
- Opheffing:
  - De regeling wordt opgeheven wanneer de colleges van twee derde van de deelnemers daartoe besluiten.
  - Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van het bestuur van de deelnemende gemeenten en provincie tot het bijdragen in de financiële gevolgen van de beëindiging.
- Financieel belang:
  - Artikel 19 GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsburo NOF stcrt 2017-16823;
  - Variabele vervoerskosten op basis van gebruik vertaald in gebruikseenheden;
  - Vaste kosten op basis van aantal leerlingen voor regiekosten op het routevervoer en aantal ritten voor de regiekosten van het vraagafhankelijke vervoer;
  - Vaste kosten van het mobiliteitsbureau voor de deelnemende gemeenten op basis van het aantal inwoners

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	1.741	1.981
Eigen vermogen	2021	0	0
Vreemd vermogen	2021	693	1.128

Omvang financieel resultaat: Jaarrekening 2021: 0

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-

Marrekrite

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam

Programma's: 4 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.

De Marrekrite heeft als taak ter behartiging van het openbaar belang:

- Het bevorderen van waterrecreatie
- Het bevorderen van landrecreatie
- Advisering en ontwikkeling (water- en landrecreatie)

Wijze van belang:

Bestuurlijk belang:

- Het colleges van Gedeputeerde staten en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten wijzen elk één lid en tenminste één plaats-vervangend lid aan van het algemeen bestuur. De aanwijzing vindt zo spoedig mogelijk plaats.
- Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en vijf andere leden, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen.

Marrekrite			
<ul style="list-style-type: none"> • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De geldmiddelen van De Marrekrite worden gevormd door de bijdragen van de colleges en subsidies, schenkingen en overige bijdragen en inkomsten. ◦ Voor zover de kosten van De Marrekrite niet worden gedekt door subsidies, schenkingen en overige bijdragen en inkomsten wordt hierin als volgt voorzien: gedeputeerde staten: 45%; colleges van burgemeester en wethouders gezamenlijk: 55%. ◦ Het algemeen bestuur stelt de verdeelsleutel vast, op grond waarvan de gezamenlijke bijdrage van de colleges over afzonderlijke gemeenten wordt omgeslagen. ◦ De nieuwe bijdrageregeling zal vanaf de begroting 2023 van toepassing zijn. De nieuwe parameters zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Domein water: Inwoners: 30%; Meters “steigers”: 40%; Meters “damwand”: 30% • Domein land: Inwoners: 30%; Kilometers fietsnetwerk: 40%; Kilometers Wandelnetwerk: 30% • Indexatie van 2%. 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	58	33
Eigen vermogen	2021	5.162	4.795
Vreemd vermogen	2021	886	1.996
Omvang financieel resultaat: Jaarrekening 2021: 131			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

- **Vennootschappen en coöperaties**

NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland			
Juridische status: Naamloze vennootschap			
Programma's: Algemeene dekkingsmiddelen, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			
De aanleg, het beheer, het onderhoud, de instandhouding en de exploitatie van centrale antenne inrichtingen met bijbehorende kabelnetten in de gemeente.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: Stemrecht op grond van aandelen. 			
<ul style="list-style-type: none"> • Financieel belang: De gemeente Noardeast- Fryslân bezit een groot deel van de aandelen in NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland, maar is niet aansprakelijk voor de ontstane tekorten. Het totaal voor Noardeast-Fryslân is 54,85 % (5.485 x € 50). Bij de jaarrekening 2016 is besloten geen dividend uit te keren. De gegevens over de aandelen is gebaseerd op de jaarrekening 2016 en zijn in 2021 (pagina 69 ev jaarrekening 2021) niet gewijzigd. 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	274	274
Eigen vermogen	2021	12.046	13.244
Vreemd vermogen	2021	80.330	113.362
Omvang financieel resultaat: Jaarrekening 2021 x € 1.000: 1.197			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog BV			
Juridische status: Besloten vennootschap			
Programma's: Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u> De regionale economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de haven.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: Bezit van aandelen, op grond waarvan de gemeente stemrecht heeft. 			
<ul style="list-style-type: none"> Financieel belang: De gemeente Noardeast-Fryslân bezit een groot deel van de aandelen (45%) in de Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog, maar is niet aansprakelijk voor de ontstane tekorten. De waarde van het totale aandelenkapitaal is € 18.151. 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	18	18
Eigen vermogen	2021	490	496
Vreemd vermogen	2021	1.342	1.053
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021, x € 1.000: 7			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

NV Stedin groep			
Juridische status: Naamloze vennootschap			
Programma's: Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u> Stedin is een netbeheerder die elektriciteits- en gasnetten aanlegt, beheert en toekomstbestendig maakt. Stedin faciliteert de energiemarkt.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: De gemeente bezit gewone aandelen, op grond waarvan ze stemrecht heeft. 			
<ul style="list-style-type: none"> Financieel belang: De gemeente heeft aandelen voor een waarde van € 26.870. Vanwege de gemeentelijke fusie zijn deze aandelen per 1-1-2019 overgenomen van de voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. 			
De waarde van het aandeel is € 100 conform de jaarrekening 2021 van de Stedin groep. Het totaal aantal geplaatste en volgestorte aandelen is 4.970.978 (pagina 183).			
In 2021 zijn 4.273 aandelen aangekocht.			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2022	27	2.081
Eigen vermogen	2022	3.270.000	3.342.000
Vreemd vermogen	2022	4.912.000	5.178.000

NV Stedin groep
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2022 x € 1.000.000: 82
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Afvalsturing Friesland (Omrin) (verwerken van afval)																
Juridische status: Naamloze vennootschap																
Programma's: Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien																
Openbaar en wijze van belang:																
<u>Openbaar belang:</u> Uitvoeren van de wettelijke taak huishoudelijk en bedrijfsafval te verwerken op basis van contractafspraken met de gemeente. Doelstelling is dit op een doelmatige, milieu hygiënisch verantwoorde manier te doen en preventie en hergebruik van afval actief te bevorderen.																
<u>Wijze van belang:</u>																
<ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijk belang: Stemrecht op basis van aandelen. De N.V. heeft 3.001 gewone aandelen A met een waarde van € 450 per stuk en 840 gewone aandelen B. Van de 3001 aandelen A zijn er 3.000 aandelen in bezit van de Friese gemeenten. Eén aandeel A is in handen van de GR OLAF en 840 aandelen B zijn in handen van gemeenten buiten Friesland. Financieel belang: De gemeente Noardeast-Fryslân is op twee manieren betrokken bij Omrin, als aandeelhouder en als klant/leverancier van afval. Het aandeel staat op de balans per 31-12-2021 met de historische aanschafwaarde van € 74.874. 																
Financieel belang:																
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jaar</th> <th>Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)</th> <th>Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Financieel belang</td> <td>2021</td> <td>75</td> <td>75</td> </tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>2021</td> <td>61.055</td> <td>64.757</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>2021</td> <td>132.770</td> <td>128.437</td> </tr> </tbody> </table>		Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)	Financieel belang	2021	75	75	Eigen vermogen	2021	61.055	64.757	Vreemd vermogen	2021	132.770	128.437
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)													
Financieel belang	2021	75	75													
Eigen vermogen	2021	61.055	64.757													
Vreemd vermogen	2021	132.770	128.437													
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021 x € 1000: 4.936																
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -																

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)								
Juridische status: Naamloze vennootschap								
Programma's: Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien								
Openbaar en wijze van belang:								
<u>Openbaar belang:</u> Efficiënt betalingsverkeer van gemeenten.								
<u>Wijze van belang:</u>								
<ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: Stemrecht op basis van aandelen. Financieel belang: De gemeente Noardeast-Fryslân bezit een groot aantal aandelen, met een totale waarde per 31-12-2021 van € 286.040. 								
Financieel belang:								
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jaar</th> <th>Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)</th> <th>Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Financieel belang</td> <td>2021</td> <td>286</td> <td>286</td> </tr> </tbody> </table>		Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)	Financieel belang	2021	286	286
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)					
Financieel belang	2021	286	286					

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Eigen vermogen	2021	5.097.000	5.062.000
Vreemd vermogen	2021	155.262.000	143.995.000

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021 x € 1.000.000: 236

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Bedrijvencentrum Dokkum BV			
Juridische status: Besloten vennootschap			
Programma's: 4 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			
In 1996 is het Bedrijvencentrum Dokkum BV opgericht door ondernemers van de Vereniging van Handel en Industrie Dokkum en Omgeving in samenwerking met de gemeente Dongeradeel. Sinds de oprichting is het uitgangspunt het aanbieden van betaalbare ruimten voor startende ondernemers om van hieruit de onderneming verder te kunnen opbouwen.			
<u>Wijze van belang:</u>			
• Bestuur belang:			
In 1996 is het Bedrijvencentrum Dokkum BV door de gemeente Dongeradeel geprivatiseerd. Een schuld aan de gemeente Dongeradeel is omgezet in een aandelenkapitaal van € 173.344. In 1996 is tevens een nieuwe besloten vennootschap opgericht: Bedrijvencentrum Dokkum Holding BV. De gemeente heeft stemrecht op basis van aandelen. Het Bedrijvencentrum Dokkum Holding BV is enige aandeelhouder van het Bedrijvencentrum Dokkum BV.			
• Financieel belang:			
De gemeente heeft 100 certificaten van aandelen à € 454 (is € 45.400) in het Bedrijvencentrum Dokkum Holding BV.			
<u>Financieel belang:</u>			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	45	45
Eigen vermogen	2021	388	383
Vreemd vermogen	2021	20	15

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021 x € 1.000: 5

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):

Ontwikkelingen:

Het college heeft in maart 2022 het besluit genomen akkoord te gaan met de voorgenomen omzetting van de vennootschap Bedrijvencentrum Dokkum in de Stichting Investeringsfonds Regio Noordoost-Fryslân met dezelfde doelstelling. Ook de gemeenten Dantumadiel, Achterkarspelen en Tytsjerksteradiel zullen deelnemen in deze stichting. De certificaten van aandelen van de gemeente Noardeast-Fryslân worden om niet ingebracht in de nieuwe stichting. Eén bestuurder van de stichting wordt benoemd op bindende voordracht van het college van B en W van de gemeente Noardeast-Fryslân. Een en ander moet voor 31 maart 2023 geregeld zijn. Uiterlijk 31 maart 2023 heeft de gemeente geen financieel belang meer in de stichting. Daarmee is het geen verbonden partij meer.

Bij het opmaken van de jaarrekening 2022 van Noardeast-Fryslân blijkt dat er sprake is van vertraging in dit proces. De organisatie is bezig de organisatievorm te wijzigen in een stichting en dit zal naar verwachting voor 31 december 2023 zijn beslag krijgen.

- Stichtingen en verenigingen

Elan onderwijsgroep			
Juridische status: Stichting			
Programma's: 2 Mienskip			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u> Verzorgen van het openbaar basisonderwijs zoals beschreven in artikel 46 van Wet op het Primair Onderwijs			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: Uit het convenant uitoefening toezicht Stichting voor het openbaar onderwijs van mei 2020 blijkt het volgende: de deelnemende gemeenten Leeuwarden, Noardeast-Fryslân en Waadhoeke hebben een toezichthoudende taak: goedkeuring begroting, jaarrekening en jaarverslag en van statutenwijzigingen, benoeming en ontslag leden van het bestuur en de raad van toezicht, ontbinding stichting bij ernstige taakverwaarlozing. Dit is gebaseerd op artikel 17 lid 5, 7 en 9 van de wet Primair Onderwijs. Financieel belang: De deelnemende gemeenten zijn verantwoordelijk voor het aanbieden van goed onderwijs ingeval van ernstige taakverwaarlozing door de Elan-onderwijsgroep. Hiervoor is in mei 2020 een convenant opgesteld, waarin het gezamenlijke beleid is geformuleerd. 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	p.m.	p.m.
Eigen vermogen	2021	1.700	2.055
Vreemd vermogen	2021	4.593	5.000
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021, € 1.000: -355.			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

Stichting monumentenbehoud			
Juridische status: Stichting			
Programma's: 5 Wenjen en omjouwing			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u> Het in stand houden en beschermen van de monumenten als bedoeld in de monumentenwet. Het werkgebied is de vm gemeente Dongeradeel.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: <ul style="list-style-type: none"> De voorzitter van het dagelijks bestuur wordt door de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân voorgedragen en vervult de functie van voorzitter. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân keuren de begroting en jaarrekening goed. Financieel belang: De vm gemeente Dongeradeel, nu gemeente Noardeast-Fryslân heeft bij de oprichting in 1993 een startkapitaal van € 454 (=1000 gulden) ingebracht. 			
Financieel belang:			

Stichting monumentenbehoud			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	0,4	0,4
Eigen vermogen	2021	474	498
Vreemd vermogen	2021	188	223

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021, x € 1.000: 24

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Stichting ROOBOL			
Juridische status: Stichting			
Programma's: 2 Mienskip			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			
Verzorgen van het openbaar basisonderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het Primair Onderwijs in de gemeenten Noardeast-Fryslân, Dantumdiel en Achtkarspelen. In 2019 zijn de statuten aangepast in verband met de wettelijke mogelijkheid tot het realiseren van een samenwerkingschool voor het openbaar en bijzonder onderwijs.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuur belang: Deelnemers in de stichting zijn o.a.: de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel en Noardeast-Fryslân zijn omschreven als gemeenteraad in de statuten. Deze gemeenten hebben een belangrijke toezichthoudende functie. <ul style="list-style-type: none"> ◦ Op grond van art 6 lid 8 van de statuten heeft het dagelijks bestuur de toestemming nodig van de gemeenteraden voor: het wijzigen van de statuten, het ontbinden van de stichting, het opheffen van de school. ◦ Daarnaast heeft de gemeenteraad de bevoegdheden: benoemen, schorsen en ontslaan van de leden van de raad van toezicht; de ontbinding van de stichting ingeval van handelen in strijd met de wet en/of ernstige taakverwaarlozing (artikel 24 statuten) • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Artikel 24 lid 3 statuten: Ingeval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of het functioneren van het bestuur in strijd met de Wpo is de gemeenteraad bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de openbare scholen en zonodig de stichting te ontbinden. ◦ In het reglement van de raad van toezicht wordt de relatie tussen raad en gemeenteraad uitgewerkt onder goedkeuring van de gemeenteraad. (art 24 lid 4 statuten) ◦ De raad van toezicht legt jaarlijks (binnen 6 mnd na het boekjaar) verantwoording af over de uitvoering van taken/ bevoegdheden in het jaarverslag van de stichting en stelt dit beschikbaar aan o.a.: de gemeenteraad. (art 12 lid 5 statuten) 			
<u>Financieel belang:</u>			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	p.m.	p.m.
Eigen vermogen	2021	5.726	5.962
Vreemd vermogen	2021	2.533	2.690

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021, x € 1.000: 235

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Stichting IJswegencentrale			
Juridische status: Stichting			
Programma's: 4 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			
De gemeente Dantumadiel, en de gemeente Noardeast-Fryslân en Leeuwarderadeel hebben een IJswegencentrale opgericht met als doel het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuur belang: Het bestuur bestaat uit 15 leden, 3 afgevaardigden uit elke deelnemende gemeente. Het college van b&w doet een bindende voordracht: één afgevaardigde is de burgemeester, één afgevaardigde is het hoofd gemeentewerken en een derde persoon. 			
<ul style="list-style-type: none"> • Financieel belang: De gemeenten Dantumadiel, de gemeente Noardeast-Fryslân en Leeuwarderadeel geven een bijdrage van 0,045 per inwoner. 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	2	2
Eigen vermogen	2021	71	73
Vreemd vermogen	2021	0	0
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021, x € 1.000: 3			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

Vereniging van Friese Gemeenten (VFG)			
Juridische status: Vereniging			
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			
De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 24.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuur belang: Lidmaatschap van de vereniging met stemrecht. 			
<ul style="list-style-type: none"> • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De leden betalen contributie. ◦ De gemeente Noardeast-Fryslân betaalt contributie, x € 1.000: 21 . Betreft contributie over 2021 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	21	21
Eigen vermogen	2021	p.m.	p.m.
Vreemd vermogen	2021	p.m.	p.m.
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021: geen gegevens			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)			
Juridische status: Vereniging			
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u> De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuur belang: Lidmaatschap van de vereniging met stemrecht, conform de statuten. 			
<ul style="list-style-type: none"> • Financieel belang: Conform de statuten betalen de leden contributie. De contributie voor 2021 betreft: 68K 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	68	68
Eigen vermogen	2021	62.379	63.912
Vreemd vermogen	2021	94.719	115.955
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021, x € 1.000: 1.124			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

Vereniging van Waddenzee Gemeenten			
Juridische status: Vereniging			
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u> Deze vereniging treedt op als belangenorganisatie voor alle Waddenzee gemeenten.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuur belang: De gemeente Noardeast-Fryslân is lid van deze vereniging en heeft stemrecht. 			
<ul style="list-style-type: none"> • Financieel belang: De gemeente betaalt contributie, x € 1.000 : 27 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	27	27
Eigen vermogen	2021	p.m.	p.m.
Vreemd vermogen	2021	p.m.	p.m.
Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021: geen gegevens			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.			
Juridische status: Vereniging			
Programma's: 6 Iepenbiere Romte			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.

Het inkopen van energie (Energie-Diensten) ten behoeve van de deelnemende gemeenten in Fryslân en datgene wat daarmee verband houdt. Het beheer en onderhoud van openbare verlichting (OVL-diensten) en van laadinfrastructuur voor elektrische vervoersmiddelen (Laadinfra-Diensten) ten behoeve van de deelnemende gemeenten in Fryslân. (Artikel 2 Statuten)

Wijze van belang:

- **Bestuur belang:**

De gemeente Noardeast-Fryslân is een gewoon lid van deze vereniging en heeft stemrecht. De gemeente heeft de plicht om de diensten van de coöperatie af te nemen. Hiervoor moet een overeenkomst worden afgesloten.

- **Financieel belang:**

De leden van de coöperatie delen in de winst en het verlies van de coöperatie naar rato van de door hen in het betreffende boekjaar afgenomen OVL-Diensten, Energie-Diensten en Laadinfra-Diensten. Deze toekenning heeft plaats bij op door de raad van commissarissen goedgekeurd voorstel van de directie genomen besluit van de algemene ledenvergadering. (Artikel 20 Statuten)

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	p.m.	p.m.
Eigen vermogen	2021	328	445
Vreemd vermogen	2021	46	53

Omvang financieel resultaat jaarrekening: x € 1000 : 118

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar: -

- **Overige verbonden partijen**
  - Geen

Paragraaf grondbeleid

In 2022 heeft de woningmarkt mede door de oplopende hypotheek(rente) en de economische onzekerheid een kantelpunt bereikt. De vraag naar nieuwbouwwoningen blijft echter hoog.

Nota Grondbeleid 2020-2023

In 2019 is de Nota Grondbeleid 2020-2023 door de raad vastgesteld. In de Nota Grondbeleid 2020-2023 zijn de hoofdlijnen van het te voeren grondbeleid vastgelegd. Tevens worden onderstaande doelen nagestreefd:

- Het te voeren grondbeleid aanpassen aan de actuele wet- en regelgeving.
- De raad kaders voor het te voeren grondbeleid vast laten stellen.
- De uitvoeringsplannen baseren op het vastgestelde grondbeleid.
- Het creëren van duidelijkheid over grondvererving en de uitgifte van gronden.
- Het bieden van inzicht in de wijze waarop grondprijzen tot stand komen.

Het grondbeleid heeft betrekking op de wijze waarop de gemeente haar instrumenten van grondbeleid zo optimaal mogelijk kan inzetten om de beleidsdoelstellingen binnen de gemeentelijke programma's te verwezenlijken.

Ten aanzien van het te voeren grondbeleid kiest de gemeente primair voor een actief grondbeleid. In gebieden waar de gemeente invloed wil uitoefen op de ontwikkeling c.q. het noodzakelijk is om een ontwikkeling conform de gemeentelijke randvoorwaarden te realiseren, is het mogelijk om actief grondbeleid te voeren. In dit geval is het van belang dat het financiële risico op zowel korte termijn als lange termijn aanvaardbaar is. In het geval van actief grondbeleid zal de raad ten alle tijden in kennis gesteld worden.

Grondexploitatiecomplexen

Aan het begin van het boekjaar waren er tien complexen in exploitatie. Gedurende het boekjaar is het complex De Dwarsikker, Westergeast in exploitatie genomen.

In onderstaande tabel is het verloop van de boekwaarde gedurende het boekjaar, de totale winstneming en de balanswaarde aan het einde van het boekjaar na actualisatie per grondexploitatiecomplex gespecificeerd. De boekwaarde van de grondexploitatiecomplexen betreft het saldo van de gerealiseerde kosten en de gerealiseerde opbrengsten. In het geval van een positieve boekwaarde zijn de gerealiseerde kosten hoger dan de gerealiseerde opbrengsten. In het geval van een negatieve boekwaarde zijn de gerealiseerde opbrengsten hoger dan de gerealiseerde kosten.

Het te verwachten resultaat van de grondexploitatiecomplexen tezamen bedraagt op basis van de eindwaarde na actualisatie € 3.925.359.

Tabel 1. Totaaloverzicht grondexploitatiecomplexen

Complex (bedragen x €)	Afsluiting	Boekwaarde 01-01-2022	Boekwaarde 31-12-2022	Totale winstneming	Balans- waarde
Betterwird fase 1A, Dokkum	31-12-2025	1.125.787	64.053	214.394	278.447
PDV fase 3, Dokkum	31-12-2023	581.618	598.358	0	598.358
Trije Terpen, Dokkum	31-12-2024	-2.943.914	-2.660.186	2.235.420	-424.766
Woudvaart II, Dokkum	31-12-2022	-44.402	-42.566	38.011	-4.555
Hoarnleger fase 2, Eanjum	31-12-2022	19.014	-26.892	16.891	0
Lou Sânen fase 2, Easternijtsjerk	31-12-2023	37.385	-60.085	n.v.t.	-60.085
De Kampen fase 2, Ingwierrum	31-12-2022	5.511	8.734	5.942	14.675
Julianastraat, Kollum	31-12-2022	-38.731	-27.567	1.298	-26.269
Harm Smidswei, Kollumersweach	31-12-2022	70.020	-35.180	15.179	0
Nieuweweg, Marrum	31-12-2023	-438.328	-623.386	593.385	0
De Dwarsickers, Westergeast	31-12-2025	n.v.t.	47.036	n.v.t.	47.036
Totaal		-1.626.041	-2.757.680	3.120.519	406.340

Aan het einde van het boekjaar zijn de complexen Hoarnleger fase 2 te Eanjum, Harm Smidswei te Kollumersweach en Nieuweweg te Marrum afgesloten. Voor het afronden van de werkzaamheden in het exploitatiegebied zijn onderstaande voorzieningen aangewend:

- Hoarnleger fase 2 te Eanjum: € 10.000

- Harm Smidswei te Kollumersweach: € 20.000
- Nieuweweg te Marrum: € 30.000

Verliesvoorziening

Aan het begin van het boekjaar bedroeg de stand van de verliesvoorziening met betrekking tot het complex Lou Sanen fase 2 te Easternijtsjerk € 172.994. Het negatieve resultaat is na actualisatie toegenomen. De verliesvoorziening neemt door het negatieve resultaat met € 12.961 toe. Aan het einde van het boekjaar bedraagt de stand van de verliesvoorziening € 185.955.

Winstneming grondexploitatiecomplexen

Op grond van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de gemeente bij grondexploitatiecomplexen tussentijds winst te nemen conform de Percentage of Completion-methode. Het uitgangspunt van de Percentage of Completion-methode is de tot en met het huidige boekjaar gerealiseerde kosten en opbrengsten, ten opzichte van de totale kosten en opbrengsten. In onderstaande tabel is de totale winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode na actualisatie per grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

Tabel 2. Winstneming

Complex (bedragen x €)	Eindresultaat	POC-percentage	Totale winstneming
Betterwird fase 1A, Dokkum	373.502	57%	214.394
PDV fase 3, Dokkum	25.225	0%	0
Trije Terpen, Dokkum	2.759.778	81%	2.235.420
Woudvaart II, Dokkum	75.419	50%	38.011
Hoarnleger fase 2, Eanjum	16.891	100%	16.891
Lou Sânen fase 2, Easternijtsjerk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De Kampen fase 2, Ingwierrum	51.227	12%	5.942
Julianastraat, Kollum	1.555	83%	1.298
Harm Smidswei, Kollumersweach	15.179	100%	15.179
Nieuweweg, Marrum	593.385	100%	593.385
De Dwarsikkers. Westergeast	14.667	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	3.926.828		3.120.519

Het te verwachten resultaat van het grondexploitatiecomplex Lou Sanen fase 2 te Easternijtsjerk is negatief. Om deze reden is winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode niet van toepassing.

In onderstaande tabel is de winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode na actualisatie per boekjaar en grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

Tabel 3 Specificatie winstneming

Complex (bedragen x €)	Totale winstneming	2017-2018	2019	2020	2021	2022
Betterwird fase 1A, Dokkum	214.394	32.716	48.866	11.172	29.079	92.561
PDV fase 3, Dokkum	0	0	0	0	0	0
Trije Terpen, Dokkum	2.235.420	1.317.374	534.424	34.895	137.953	210.773
Woudvaart !!, Dokkum	38.011	81.121	1.924	-43.224	-1.842	31
Hoarnleger fase 2, Eanjum	16.891	23.961	308	-6.153	-3.807	2.582
Lou Sânen fase 2, Easternijtsjerk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0
De Kampen fase 2, Ingwierrum	5.942	2.591	285	18	3.073	-27
Julianastraat, Kollum	1.298	0	13.434	5.861	-11.376	-6.621
Harm Smidswei, Kollumersweach	15.179	12.590	201	-4.814	1.835	5.366
Nieuweweg, Marrum	593.385	212.337	102.158	14.650	73.156	191.084
De Dwarsikkers, Westergeast	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	3.120.519	1.682.690	701.600	12.405	228.071	495.750

De totale winstneming van de grondexploitatiecomplexen tezamen bedraagt na actualisatie € 3.120.519. In de voorgaande boekjaren is een tussentijdse winst ten bedrage van € 2.624.766 genomen. Aan het einde van het boekjaar is een tussentijdse winst ten bedrage van € 495.750 genomen.

Nog te realiseren kosten en opbrengsten

In Tabel 4. Specificatie nog te realiseren kosten en opbrengsten. zijn de nog te realiseren kosten en opbrengsten per 31-12-2022 per grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

De boekwaarde van de grondexploitatiecomplexen betreft het saldo van de gerealiseerde kosten en de gerealiseerde opbrengsten tot en met 31-12-2022. De nog te realiseren kosten zorgen voor een verhoging van de boekwaarde en de nog te realiseren opbrengsten zorgen voor een verlaging van de boekwaarde. De boekwaarde per 31-12-2022 vermeerderd met de nog te realiseren kosten en verminderd met de nog te realiseren opbrengsten resulteert in het eindresultaat.

Tabel 4 Specificatie nog te realiseren kosten en opbrengsten

Complex (bedragen x €)	Boekwaarde 31-12-2022	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Eindresultaat
Betterwird fase 1A, Dokkum	64.053	972.746	1.410.300	373.501
PDV fase 3, Dokkum	598.358	542.218	1.165.801	25.225
Trije Terpen, Dokkum	-2.660.186	397.700	497.290	2.759.776
Woudvaart !!, Dokkum	-42.566	48.430	81.283	75.419
Hoarnleger fase 2, Eanjum	-26.892	n.v.t.	n.v.t.	16.891
Lou Sânen fase 2, Easternijtsjerk	-60.085	267.704	21.665	n.v.t.
De Kampen fase 2, Ingwierrum	8.734	52.575	112.535	51.226
Julianastraat, Kollum	-27.567	29.820	3.808	1.555
Harm Smidswei, Kollumersweach	-35.180	n.v.t.	n.v.t.	15.179
Nieuweweg, Marrum	-623.386	n.v.t.	n.v.t.	593.385
De Dwarsickers, Westergeast	47.036	293.795	355.498	14.667
Totaal	-2.575.681	2.604.987	3.648.180	3.926.824

Jaarrekening
Noardeast-Fryslân
2022

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Onderstaande samenvatting van de grondslagen, waarop de financiële verslaggeving is gebaseerd, is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. Bij het opstellen van de jaarrekening is rekening gehouden met de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, zijn de activa, passiva, baten en lasten opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar zijn in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend waren.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als bate genomen in het jaar waarop de dividenduitkering is vastgesteld.

Stelselwijziging

In de nota kapitaalgoederen staat het beleidskader beschreven voor het onderhouden van de kapitaalgoederen inclusief de financiële consequenties. De onderhoudsplannen voor de kapitaalgoederen zijn vastgesteld. In 2022 zijn de onderhoudsvoorzieningen ingesteld en zijn de aanwezige onderhoudsreserves opgeheven. De saldi van deze onderhoudsreserves ad. € 2.678.625 zijn toegevoegd aan de onderhoudsvoorzieningen.

BALANS

Activa

Vaste activa

Conform artikel 9 van de financiële verordening worden activa met een investeringsbedrag < € 10.000 niet geactiveerd, maar eenmalig ten laste van de exploitatie gebracht. Hierop uitgezonderd zijn gronden en terreinen en tractiemiddelen. Deze worden altijd geactiveerd. Behoudens voor het rollend materieel, waarbij rekening wordt gehouden met een restwaarde van 5% van de aanschafwaarde, wordt er niet gerekend met een restwaarde.

Immateriële vaste activa

Onder immateriële vaste activa wordt verstaan:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De waardering is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met:

- eventuele investeringsbijdragen;
- eventuele beschikkingen over reserves;
- lineaire- of annuïtaire afschrijvingen volgens een stelsel, dat is afgestemd op de te verwachten toekomstige gebruiksduur. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal vijf jaar afgeschreven. De afschrijvingstermijn van bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn maximaal gelijk aan de gebruiksduur van het actief waarvoor de bijdrage is verstrekt, waarbij de gebruiksduur maximaal maximaal gelijk is aan de afschrijvingstermijn voor een soortgelijk activum conform de bijlage behorende bij artikel 9 van de financiële verordening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden onderscheiden in activa met een maatschappelijk nut, economisch nut en economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Onder materiële vaste activa wordt verstaan:

- investeringen in gronden en terreinen;
- woonruimten;
- bedrijfsgebouwen;
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
- vervoermiddelen;
- machines, apparaten en installaties;
- overige materiële vaste activa.

De waardering is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met:

- eventuele investeringsbijdragen;
- eventuele beschikkingen over reserves (met uitzondering van activa met economisch nut);
- lineaire- of annuïtaire afschrijvingen volgens een stelsel, dat is afgestemd op de te verwachten gebruiksduur;
- een duurzame lagere waarde bij voornemen tot afstoten of bij leegstand.

Financiële vaste activa

Onder financiële vaste activa wordt verstaan:

- leningen aan woningbouwcorporaties;
- kapitaalversteking / leningen aan deelnemingen;
- overige langlopende leningen.

De waardering van de leningen is gebaseerd op de verstrekking prijs, verminderd met de contractuele aflossingen en een eventuele afwaardering wegens oninbaarheid. De waardering van de deelnemingen vindt volgens de geldende verslaggeving voorschriften plaats op basis van de verkrijgingsprijs verminderd met een eventuele afwaardering vanwege een lagere marktwaarde.

Afschrijvingsbeleid

Conform artikel 9 van de financiële verordening vindt er een lineaire afschrijving plaats vanaf het jaar volgend op het jaar waarin het actief in gebruik is genomen. Alleen goed gemotiveerd kan worden gekozen voor een annuïtaire afschrijvingsmethodiek. De afschrijvingstermijnen genoemd in de bijlage behorende bij de financiële verordening zijn:

Overzicht materiële vaste activa waarover lineair wordt afgeschreven:	Maximaal aantal jaren
Gebouwen (excl. onderwijs)	
Gronden en terreinen	0
Gebouwen	40
Gebouwen overig	
Verbouwing	25
Renovatie	Max. levensduur actief maar niet hoger dan 25
Houten tijdelijke gebouwen	15
Bliksemafleiders	10
Energiebesparende maatregelen	15
Installaties en dergelijke	
Lichtinstallaties	30
Lichtdrukmachines, archiefsystemen	10
Telefooninstallaties en bekabeling data en telecomnet	8
Inventaris en dergelijke	
Bureaustoelen	10
Bureau's, kasten, balie etc	15
Keuken- en kantoorapparatuur	15

Overzicht materiële vaste activa waarover lineair wordt afgeschreven:	Maximaal aantal jaren
Stemhokjes	5
Immateriële activa	
Kosten geldleningen en saldo (dis)agio	Max. looptijd lening
Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	5
Automatisering	
Systemen (software)	8
Apparatuur (hardware): servers, p.c.'s	7
Stemcomputers	10
Belastingen/ruimtelijke ordening	
Elektronische (basis)kaarten	10
Begraafplaatsen	
Aanleg/uitbreiding	30
Overige voorzieningen	25
Onderwijsvoorzieningen	
Bouw onderwijsgebouwen	40
Renovatie onderwijsgebouwen	Max. levensduur actief maar niet hoger dan 25
1 ^e inrichting	40
Noodlokalen	15
Materiële instandhouding	10
Sportvoorzieningen	
Aanleg sportvelden en overige accommodaties	25
Inrichting en apparatuur sportaccommodaties	20
Gymnastiekmaterialen	15
Speel terreinen	
Aanleg/inrichting	25
Toestellen	15
Markten	
Nutsvoorzieningen	15
Overige voorzieningen	10
Materieel en voertuigen infra en beheer	
Sneeuwploegen	15
Natzoutmenginstallatie	20
Overig materieel gladheidsbestrijding	10
Maaimachines / schaftwagens	10
Machines werkplaatsen	15
Veegauto	10
Huisvuilauto's / kolkenzuigers / vrachtauto's	15
Hoogwerker	15
Tractoren / aanhangwagens	10
Bestelauto's	10
Minicontainers	20
Ondergrondse opslagcontainers / afvalmaterialen	20
Wegen, straten en pleinen	
Aanleg / reconstructie / herinrichting	25
Straatverlichting – masten	40

Overzicht materiële vaste activa waarover lineair wordt afgeschreven:	Maximaal aantal jaren
Straaverlichting – armenturen	25
Straatverlichting – maste en armentuur een geheel	25
Kunstwerken (bruggen, viaducten en dergelijke)	25
Parkeerautomaten en -meters	10
Straatmeubilair	15
Verkeerslichten / belijningsmachines / geluidmeetapparatuur	10
Waterbeheer	
Aanleg vaarten / vijverpartijen	25
Haven- en sluiswerken	25
Beschoeiingen en overige voorzieningen	20
Parken, plantsoenen en tuinen	
Aanleg (inclusief beplanting)	25
Riolering	
Aanleg en vervanging riolering	40

Bovengenoemde opsomming is niet uitputtend. Voorts blijft het, conform de bijlage behorende bij artikel 9 van de financiële verordening, mogelijk om als de verwachte toekomstige gebruiksduur een andere levensduur noodzakelijk maakt, af te wijken van de genoemde afschrijvingstermijnen.

Flottende activa

Vorraden

Onder voorraden wordt verstaan:

- onderhanden werk (BIE);

Gronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, vermeerderd met de kosten van het bouwrijp maken en verminderd met de gerealiseerde verkoopopbrengsten. Winstneming vindt plaats conform de wettelijk voorgeschreven “Percentage of completion” methode. Verliesvoorzieningen worden in mindering gebracht op de balanswaarde per 31 december.

Vorderingen, overlopende activa en liquide middelen

Onder vorderingen wordt verstaan, vorderingen op:

- Rijks schatkist (schatkistbankieren);
- andere publiekrechtelijke lichamen;
- verstrekte kasgeldleningen;
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen;
- overige vorderingen.

De waardering is, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid, op de nominale waarde gebaseerd.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden kas- en banksaldi verstaan.

Overlopende activa

Onder overlopende activa vallen de vooruitbetaalde en de nog te ontvangen bedragen per balansdatum. Dit geldt ook voor de per de balansdatum nog te ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

BALANS

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt gevormd door het totaal van de algemene reserves, bestemmingsreserves en het resultaat na bestemming. Bestemmingsreserves zijn reserves, waaraan door de gemeenteraad een bepaalde bestemming is gegeven. De waardering daarvan geschiedt tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen, waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar wel redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- kosten, die in een volgend jaar zullen worden gemaakt, maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- teveel ontvangen bedragen van derden, welke in het betreffende boekjaar niet nodig waren ter dekking van de afval- en rioleringskosten, maar kunnen dienen om tegenvallers in de hiervoor genoemde kosten in de toekomst te kunnen opvangen;
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. De waardering geschiedt tegen nominale waarde, c.q. het voorzienbare verlies met uitzondering van de voorzieningen welke gewaardeerd zijn tegen contante waarde en bij welke rekening dient te worden gehouden met een jaarlijkse kostenstijging.

Langlopende schulden

Onder langlopende schulden wordt verstaan:

- schulden wegens obligatieleningen;
- schulden wegens onderhandse leningen;
- schulden wegens door derden belegde reserves en waarborgsommen;
- alles met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde.

Flottende passiva

Kortlopende schulden

Onder kortlopende schulden wordt verstaan:

- de schulden aan publiekrechtelijke lichamen;
- kasgeldleningen;
- banksaldi;
- overige rekening-courantsaldi;
- overige schulden;
- alles met een oorspronkelijke looptijd korter dan één jaar.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde.

Voor de uitkeringen van de sociale dienst zijn worden geen vakantiegeldverplichtingen opgenomen. De uitkeringen moeten aansluiten bij de SiSa-verklaringen en die zijn op basis van het kasstelsel.

Overlopende passiva

Onder overlopende passiva vallen vooruit ontvangen baten, nog te betalen kosten en/of kapitaalinkomsten, die in het rekeningjaar zijn ontvangen en door middel van de balans worden doorgeschoven naar het volgende rekeningjaar, waarin zij worden verantwoord. Met ingang van 2007 zijn onder de overlopende passiva ook opgenomen de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De waardering geschiedt tegen nominale waarde.

BEPALINGEN BATEN EN LASTEN

Stelsel van baten en lasten

Het gehanteerde stelsel van baten en lasten zorgt er mede voor dat die gelijknamige componenten ook in de jaarrekening worden opgenomen. Het maakt niet uit of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar leiden of hebben geleid. Zij worden verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen worden verantwoord op het moment dat deze voorzienbaar zijn en bij winsten gebeurt dat nadat deze daadwerkelijk zijn gerealiseerd.

Alle baten en lasten worden ingedeeld naar programma's, producten en categorieën.

- programma's zijn: door de gemeenteraad gekozen gegroepeerde indeling van gemeentelijke taken waarop door de gemeente wordt bestuurd en gestuurd. Daartoe zijn voor elk programma doelstellingen geformuleerd;
- producten zijn: zaken die de gemeente voortbrengt en die helpen de doelstellingen uit de programma's te verwezenlijken. Elk product valt onder één van de programma's;
- categorieën zijn: groepen, waarin de baten en de lasten naar soorten zijn ingedeeld.

De verdeling van de baten en lasten van kostenplaatsen geschiedt op basis van de bij de begroting vastgestelde verdeelsleutels. Werkelijke tijdverantwoording vindt alleen plaats daar, waar werkzaamheden worden verricht voor kapitaalwerken, grondexploitaties en werken voor derden. Voor het overige worden de uren verdeeld overeenkomstig de voor gecalculerde uren in de begroting van het betreffende dienstjaar.

Ten aanzien van schattingen wordt in deze jaarrekening per post een oordeel gevormd over de omvang van de schatting. Waar nodig zijn de grondslagen voor deze schattingen afzonderlijk opgenomen in de toelichting op de balans.

Sociaal domein

De lasten van de jeugdzorg worden mede bepaald aan de hand van opgaven van die worden ontvangen van externe partijen met betrekking tot de voortgang van behandeltrajecten. De wijze waarop deze opgaven tot stand komen zijn door de gemeente niet altijd controleerbaar. Bovendien is van de zijde van de aanbieder sprake van een inschatting en is sprake van een nieuwe financieringssysteem waarbij ervaringscijfers ontbreken. Inherent hieraan is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Algemene uitkeringen

In de algemene uitkeringen 2022 zijn meegenomen de nabetalingen en verrekeningen tot en met februari 2023.

Vennootschapsbelasting

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Noardeast-Fryslân geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een "collectief goed" (geen deelname economische verkeer), "normaal vermogensbeheer" of van "structureel verlieslatende activiteiten".

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. De afvalstromen met een opbrengst worden belast op basis van landelijke afspraken met een winstopslag van 1% van de omzet, waarbij er geen kosten kunnen worden toegerekend. Alleen de afvalstromen waarbij de gemeente risicodragend is voor de verkoop van grondstoffen worden belast.

Apparaatskosten en overhead

De apparaatskosten en overhead worden voor een vast percentage doorberekend aan de gemeente Dantumadiel, waarbij de kosten van leidinggevenden en enkel ondersteunende diensten, zoals financiën en personeelszaken volledig worden toegerekend aan overhead. De overige apparaatskosten worden, enkele vaste toerekeningen uitgezonderd, in verhouding tot de begroting toegerekend aan de overige taakvelden. Op de overhead drukken verder de huisvestingskosten en kosten als voorlichting en communicatie, bezwaar en beroep en rechtskundig en deskundig advies.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi)publieke sector. In de WNT worden bezoldigingen en ontslagvergoedingen van

topfunctionarissen bij instellingen waarop de wet van toepassing is genormeerd en openbaar gemaakt. Het voor de gemeente Noardeast-Fryslân toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000. De berekening van de bezoldiging is in overeenstemming met de wet en uitvoeringsregeling is opgenomen

Balans per 31 december

Activa	2022	2021
Vaste activa		
1 Immateriële vaste activa		
a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	1.104.346	1.183.228
b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief		
c. bijdrage aan activa eigendom van derden	<u>4.418.794</u>	<u>4.654.984</u>
	5.523.139	5.838.212
2 Materiële vaste activa		
a. investeringen met een economisch nut	59.586.699	58.074.774
b. als a, ter bestrijding van kosten kan heffing worden geheven	21.865.617	22.391.622
c. investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	<u>32.121.429</u>	<u>30.165.979</u>
	113.573.746	110.632.375
3 Financiële vaste activa		
a. kapitaalverstrekking aan:		
1. deelnemingen	1.363.712	1.365.011
2. gemeenschappelijke regelingen	-	-
3. overige verbonden partijen	2.053.988	2.053.988
b. leningen aan:		
1. openbare lichamen	-	-
2. woningbouwcorporaties	1.003.461	1.121.768
3. deelnemingen	-	4.500
4. overige verbonden partijen	1.814	2.722
c. overige langlopende geldleningen	5.512.834	4.496.296
d. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
e. uitzettingen in Rijk's schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
f. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	<u>-</u>	<u>-</u>
	9.935.810	9.044.286
Totaal vaste activa	129.032.696	125.514.872
Vlottende activa		
4 Voorraden		
a. grond- en hulpstoffen	-	-
b. onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	236.887	825.733
c. gereed product en handelsgoederen	-	-
d. vooruitbetalingen	<u>-</u>	<u>-</u>
	236.887	825.733

	2022	2021
5 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
a. vorderingen op openbare lichamen	11.952.332	7.897.011
b. verstrekte kasgeldleningen openbare lichamen	-	-
c. overige verstrekte kasgeldleningen	-	-
d. uitzettingen in Rijk's schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	42.113.214	40.004.032
e. rekening-courant verhouding met het Rijk	-	-
f. rekening-courant verhoudingen met niet financiële instellingen	5.218.648	6.481.734
g. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-
h. overige vorderingen	5.208.237	2.984.876
i. overige uitzettingen	-	-
	<u>64.492.431</u>	<u>57.367.652</u>
6 Liquide middelen		
a. kassaldi	4.938	5.797
b. bank- en girosaldi	467.070	459.218
	<u>472.007</u>	<u>465.015</u>
7 Overlopende activa		
a. nog te ontvangen bedragen Europese en Nederlandse overheidslichamen	6.921.431	5.986.003
b. overige nog te ontvangen bedragen	2.103.623	2.820.235
	<u>9.025.054</u>	<u>8.806.238</u>
Totaal vlottende activa	74.226.380	67.464.639
Totaal activa	203.259.076	192.979.511
Verrekenbare verliezen Vennootschapsbelasting	812.027	1.134.728

Passiva**2022****2021****Vaste passiva****8 Eigen vermogen****a. Reserves**

1. algemene reserve	27.153.743	25.956.794
2. tariefseglisatiereserves		
3. overige bestemmingsreserves	23.227.708	23.704.177

b. Rekeningresultaat 11.436.634 6.699.408

61.818.086

56.360.379

9 Voorzieningen

a. Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen 10.458.239 9.106.869

b. Voorziening voor risico's - -

c. Egalisatie- en onderhoudsvoorzieningen 13.475.492 8.065.047

d. Voorzieningen voor toekomstige
vervangingsinvesteringen - -

23.933.731

17.171.916

10 Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer**a. obligatieleningen****b. onderhandse leningen van:**

1. binnenlandse pensioenfondsen en
verzekeringsinstellingen - -

2. binnenlandse banken en overige
financiële instellingen 74.621.323 80.117.204

3. binnenlandse bedrijven - -

4. Openbare lichamen - -

5. overige binnenlandse sectoren - -

6. buitenlandse instellingen, fondsen,
banken, bedrijven en overige sectoren - -

c. door derden belegde gelden - -

d. waarborgsommen 1.938 1.825

74.623.260

80.119.029

Totaal vaste passiva**160.375.077****153.651.323****Vlottende passiva****11 Netto vlottende schulden**

a. kasgeldleningen aangegaan openbare lichamen - -

b. overige kasgeldleningen - -

c. bank- en girosaldi - -

d. overige schulden 7.855.767 6.845.098

7.855.767

6.845.098

	2022	2021
12 Overlopende passiva		
a. verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen	9.898.452	9.813.082
b. vooruit ontvangen bedragen EU, Rijk en Provincie ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	24.258.086	21.445.654
c. overige vooruit ontvangen bedragen	<u>871.694</u>	<u>1.224.354</u>
	35.028.232	32.483.090
Totaal vlottende passiva	42.883.999	39.328.188
Totaal passiva	203.259.076	192.979.511
Gegarandeerde geldleningen	55.747.358	56.588.378

Toelichting op de balans per 31 december 2022

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	1.183.228	-78.882	1.104.346
b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-
c. bijdragen aan activa in eigendom van derden	4.654.984	-236.190	4.418.794
	<u>5.838.212</u>	<u>-315.072</u>	<u>5.523.139</u>

Voor een verder specificatie van de immateriële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

2. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
a. investeringen met een economisch nut	58.074.774	1.511.926	59.586.699
b. investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	22.391.622	526.005-	21.865.617
c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.	30.165.979	1.955.450	32.121.429
	<u>110.632.375</u>	<u>2.941.371</u>	<u>113.573.746</u>

Voor een verder specificatie van de materiële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

2.a. Investeringen met een economisch nut

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
➤ Gronden en terreinen	7.056.156	-177.079	6.879.077
➤ Bedrijfsgebouwen	38.718.715	719.120	39.437.835
➤ Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.949.512	1.439.913	4.389.425
➤ Vervoermiddelen	2.619.598	-321.661	2.297.937
➤ Machines, apparaten en installaties	1.999.025	16.124	2.015.148
➤ Overige materiële vaste activa	4.731.768	-164.491	4.567.277
	<u>58.074.774</u>	<u>1.511.926</u>	<u>59.586.699</u>

Het verloop van de investeringen met een economisch nut is:

Gronden en terreinen

Boekwaarde per 1 januari 2022	7.056.156
Investering of desinvestering	3.847
Afschrijving	-180.926
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>6.879.077</u>

Bedrijfsgebouwen

Boekwaarde per 1 januari 2022	38.718.715
Investering of desinvestering	2.824.769
Afschrijving	-2.101.195
Bijdrage van derden	-4.453
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>39.437.835</u>

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Boekwaarde per 1 januari 2022	2.949.512
Investering of desinvestering	1.720.422
Afschrijving	-280.508
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>4.389.425</u>

Vervoermiddelen

Boekwaarde per 1 januari 2022	2.619.598
Investering of desinvestering	96.145
Afschrijving	-417.806
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>2.297.937</u>

Machines, apparaten en installaties

Boekwaarde per 1 januari 2022	1.999.025
Investering of desinvestering	258.901
Afschrijving	-242.778
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>2.015.148</u>

Overige materiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2022	4.731.768
Investing of desinvestering	156.217
Afschrijving	-320.708
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>4.567.277</u>

2.b. Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
➤ Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	22.316.719	-514.615	21.802.104
➤ Machines, apparaten en installaties	-	-	-
➤ Overige materiële vaste activa	74.904	-11.390	63.514
	<u>22.391.622</u>	<u>-526.005</u>	<u>21.865.617</u>

Het verloop van de investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven is:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Boekwaarde per 1 januari 2022	22.316.719
Investing of desinvestering	907.274
Afschrijving	-1.421.889
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>21.802.104</u>

Machines, apparaten en installaties

Boekwaarde per 1 januari 2022	-
Investing of desinvestering	-
Afschrijving	-
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>-</u>

Overige materiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2022	74.904
Investing of desinvestering	-
Afschrijving	-11.390
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>63.514</u>

2.c. Investerings met een maatschappelijk nut

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
➤ Gronden en terreinen	621.126	-48.766	572.360
➤ Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	29.427.973	2.021.513	31.449.486
➤ Machines, apparaten en installaties	43.485	-5.807	37.678
➤ Overige materiële vaste activa	73.395	-11.490	61.905
	<u>30.165.979</u>	<u>1.955.450</u>	<u>32.121.429</u>
➤ Van voor 2017	14.473.959	845.907-	13.628.052
➤ Vanaf 2017 (verplichte activering)	15.692.020	2.801.357	18.493.377
	<u>30.165.979</u>	<u>1.955.450</u>	<u>32.121.429</u>

Het verloop van de investeringen met een maatschappelijk nut is:

Gronden en terreinen

Boekwaarde per 1 januari 2022	621.126
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-48.766
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>572.360</u>

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Boekwaarde per 1 januari 2022	29.427.973
Investering of desinvestering	3.792.076
Afschrijving	-1.697.230
Bijdrage van derden	-73.333
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>31.449.486</u>

Machines, apparaten en installaties

Boekwaarde per 1 januari 2022	43.485
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-5.807
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>37.678</u>

Overige materiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2022	73.395
Investering of desinvestering	690
Afschrijving	-12.180
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>61.905</u>

3. Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
a. kapitaalverstrekkingen aan:			
1. deelnemingen	1.365.011	-1.299	1.363.712
3. overige verbonden partijen	2.053.988	-	2.053.988
b. leningen aan			
1. openbare lichamen	-		-
2. woningbouwcorporaties	1.121.768	-118.306	1.003.461
3. deelnemingen	4.500	-4.500	-
4. overige verbonden partijen	2.722	-908	1.814
c. overige langlopende leningen	4.496.296	1.016.538	5.512.834
d. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;	-		-
e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-		-
f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.	-	-	-
	<u>9.044.286</u>	<u>891.525</u>	<u>9.935.810</u>

Voor een verder specificatie van de immateriële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

VLOTTENDE ACTIVA

4. Voorraden

4.b. In exploitatie genomen bouwgronden

	Boek- waarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boek- waarde 31-12-2022	Verlies- voorziening 31-12-2022	Balans- waarde 31-12-2022
➤ Hoarnleger Anjum	33.323	-33.323	-	-	-
➤ De Kampen fase 2 Engwierum	11.479	3.196	14.675	-	14.675
➤ Lou Sanen fase 2 Oosternijkerk	37.385	-97.469	-60.085	-185.955	-246.039
➤ Trije Terpen Dokkum	-919.268	494.502	-424.766	-	-424.766
➤ Julianastraat Kollum	-30.812	4.543	-26.269	-	-26.269
➤ Dwarsikker Westergeast	-	47.036	47.036	-	47.036
➤ PDV fase 3 Dokkum	581.618	16.740	598.358	-	598.358
➤ Betterwird 3 fase 1a Dokkum	1.247.620	-969.173	278.447	-	278.447
➤ Woudvaart fase 2 Dokkum	-6.422	1.867	-4.555	-	-4.555
➤ Nieuweweg Marrum	-36.028	36.028	-	-	-
➤ Harm Smidswei Kollumerzwaag	79.832	-79.832	-	-	-
	<u>998.728</u>	<u>-575.885</u>	<u>422.842</u>	<u>-185.955</u>	<u>236.887</u>

De geraamde nog te maken kosten, de geraamde opbrengsten, alsmede de eventuele winst- of verliesnemingen zijn tot stand gekomen aan de hand van de percentage of completion-methode (POC).

Hoarnleger Anjum

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		33.323
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-45.906	
Vorming voorziening afronding in verband met afsluiting complex	10.000	
Winstneming 2022	<u>2.582</u>	
		<u>-33.323</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-
Winstneming t/m 2022		<u>-16.891</u>
Eindresultaat (winst)		<u>-16.891</u>
Winstneming 2022		2.582
Winstneming voorgaande jaren		<u>14.309</u>
Winstneming t/m 2022		<u>16.891</u>

De Kampen fase 2 Engwierum

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		11.479
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	3.223	
Winstneming 2022 (correctie winstneming voorgaande jaren)	<u>-27</u>	
		<u>3.196</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		14.675
Geraamde nog te maken kosten		52.574
Geraamde opbrengsten		-112.535
Winstneming t/m 2022		<u>-5.942</u>
Geraamd eindresultaat (winst)		<u><u>-51.227</u></u>
Winstneming 2022 (correctie winstneming voorgaande jaren)		-27
Winstneming voorgaande jaren		<u>5.968</u>
Winstneming t/m 2022		<u><u>5.942</u></u>

Lou Sanen fase 2 Oosternijkerk

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		37.385
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar		<u>-97.469</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-60.085
Geraamde nog te maken kosten		267.704
Geraamde opbrengsten		<u>-21.665</u>
Geraamd eindresultaat (verlies)		<u><u>185.955</u></u>
Verliesvoorziening 01-01-2022		172.994
Toevoeging verliesvoorziening 2022		<u>12.961</u>
Verliesvoorziening 31-12-2022		<u><u>185.955</u></u>

Trije Terpen Dokkum

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		-919.268
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	283.729	
Winstneming 2022	<u>210.773</u>	
		<u>494.502</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-424.766
Geraamde nog te maken kosten		397.700
Geraamde opbrengsten		-497.292
Winstneming t/m 2022		<u>-2.235.420</u>
Geraamd eindresultaat (winst)		<u><u>-2.759.778</u></u>
Winstneming 2022		210.773
Winstneming voorgaande jaren		<u>2.024.647</u>
Winstneming t/m 2022		<u><u>2.235.420</u></u>

Julianastraat Kollum

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		-30.812
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	11.164	
Winstneming 2022 (correctie winstneming voorgaande jaren)	<u>-6.621</u>	
		<u>4.543</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-26.269
Geraamde nog te maken kosten		29.820
Geraamde opbrengsten		-3.808
Winstneming t/m 2022		<u>-1.298</u>
Geraamd eindresultaat (winst)		<u><u>-1.555</u></u>
Winstneming 2022 (correctie winstneming voorgaande jaren)		-6.621
Winstneming voorgaande jaren		<u>7.918</u>
Winstneming t/m 2022		<u><u>1.298</u></u>

Dwarsikkers Westergeast

Ingebrachte boekwaarde 31-12-2022		<u><u>47.036</u></u>
-----------------------------------	--	----------------------

PDV fase 3 Dokkum

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		581.618
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar		16.740
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		598.358
Geraamde nog te maken kosten		542.218
Geraamde opbrengsten		<u>-1.165.801</u>
Geraamd eindresultaat (winst)		<u><u>-25.225</u></u>

Betterwird 3 fase 1a Dokkum

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		1.247.620
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-1.061.734	
Winstneming 2022	<u>92.561</u>	
		<u>-969.173</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		278.447
Geraamde nog te maken kosten		972.745
Geraamde opbrengsten		-1.410.300
Winstneming t/m 2022		<u>-214.394</u>
Geraamd eindresultaat (winst)		<u><u>-373.502</u></u>
Winstneming 2022		92.561
Winstneming voorgaande jaren		<u>121.833</u>
Winstneming t/m 2022		<u><u>214.394</u></u>

Woudvaart fase 2 Dokkum

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		-6.422
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	1.836	
Winstneming 2022	<u>31</u>	
		<u>1.867</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-4.555
Geraamde nog te maken kosten		48.430
Geraamde opbrengsten		-81.283
Winstneming t/m 2022		<u>-38.011</u>
Geraamd eindresultaat (winst)		<u><u>-75.419</u></u>
Winstneming 2022		31
Winstneming voorgaande jaren		<u>37.980</u>
Winstneming t/m 2022		<u><u>38.011</u></u>

Nieuweweg Marrum

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		-36.027,54
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-185.057	
Vorming voorziening afronding in verband met afsluiting complex	30.000	
Winstneming 2022	<u>191.084</u>	
		<u>36.028</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-
Winstneming t/m 2022		<u>-593.386</u>
Eindresultaat (winst)		<u><u>-593.386</u></u>
Winstneming 2022		191.084
Winstneming voorgaande jaren		<u>402.302</u>
Winstneming t/m 2022		<u><u>593.386</u></u>

Harm Smidswei Kollumerzwaag

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		79.832
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-105.199	
Vorming voorziening afronding in verband met afsluiting complex	20.000	
Winstneming 2022	<u>5.366</u>	
		<u>-79.832</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-
Winstneming t/m 2022		<u>15.179</u>
Eindresultaat (winst)		<u><u>15.179</u></u>
Winstneming 2022		5.366
Winstneming voorgaande jaren		<u>9.813</u>
Winstneming t/m 2022		<u><u>15.179</u></u>

Voor een verdere toelichting op de bouwgronden wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

5.a. Vorderingen op openbare lichamen

➤ Belastingdienst	6.737.600	
➤ Overige vorderingen op openbare lichamen	<u>5.214.732</u>	11.952.332

5.b. Uitzettingen in Rijk's schatkist

➤ Schatkistbankieren		42.113.214
----------------------	--	------------

5.f. Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

➤ Rekening courant SVN		5.218.648
------------------------	--	-----------

5.h. Overige vorderingen

➤ Debiteuren algemeen	4.343.836	
➤ Voorziening dubieuze debiteuren	-278.578	
➤ Debiteuren Sociale zaken	1.619.390	
➤ Voorziening dubieuze debiteuren soza	<u>-476.411</u>	
		<u>5.208.237</u>
		<u><u>64.492.431</u></u>

Ten laste van de voorzieningen dubieuze debiteuren moest een bedrag van ruim € 236.000 als oninbaar worden afgeboekt. Vrijgevallen is een bedrag van bijna € 2.300.

6. Liquide middelen

6.a. Kassaldi

➤ Kas publiekszaken		<u><u>4.938</u></u>
---------------------	--	---------------------

6.b. Banksaldi

➤ Bank Nederlandse Gemeenten		447.905
➤ Rabobank		5.515
➤ Simplified Card		<u>13.650</u>
		<u><u>467.070</u></u>

7. Overlopende activa

7.a. Nog te ontvangen bedragen Europese en Nederlandse overheidslichamen

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen 2022	Ontvangen 2022	Saldo 31-12-2022
➤ Gemeente Leeuwarden (TOZO)	1.166.493	143.892	-944.956	365.429
➤ Belastingdienst (BCF)	1.043.234	7.218.076	-7.588.499	672.811
➤ Provincie en gemeente Dantumadiel (DOM-project)	67.683	-	-67.683	-
➤ Diverse instanties (Súd Ie)	2.272.254	2.153.785	-	4.426.039
➤ Fumo (eindafrekening)	89.000	3.083	-89.000	3.083
➤ Gemeente Dantumadiel (digitalisering SD)	24.514	-	-24.514	-
➤ Gemeente Dantumadiel (gids gelden)	3.569	-	-3.569	-
➤ Gemeente Dantumadiel (sport)	11.543	-	-11.543	-
➤ Gemeente Schiermonnikoog (dienstverlening)	295.659	55.714	-295.659	55.714
➤ Provincie Fryslân (voorfinanciering wadopera)	100.000	-	-100.000	-
➤ Rijk (omgevingsspoor Ternaard)	11.277	-	-11.277	-
➤ Rijk (Toeslagenaffaire)	7.126	-	-	7.126
➤ Rijk (rente schatkistbankieren)	-	150.608	-	150.608
➤ Rijk (energietoeslag)	-	205.677	-	205.677
➤ Rijk (opvang Oekrainers)	-	218.776	-	218.776
➤ SDF, afrekening beschermd wonen	819.225	802.330	-819.225	802.330
➤ Veiligheidsregio (coronatoegangsbewijzen)	53.694	-	-53.694	-
➤ Gemeenten en Wetterskip (herstel bodemdaling)	20.733	13.838	-20.733	13.838
	<u>5.986.003</u>	<u>10.965.778</u>	<u>-10.030.351</u>	<u>6.921.431</u>

7.b. Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

➤ Toeristenbelasting 2022	475.000
➤ Afvalfonds	406.681
➤ Afrekening WMO vervoer 2022	209.222
➤ Productverantwoording Jeugd 2022	136.475
➤ Diverse overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen < € 100.000	876.245
	<u>2.103.623</u>

PASSIVA

VASTE PASSIVA

8. Eigen vermogen

8.a.1. Algemene reserves

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen en/of onttrekkingen	Bestemming rekening- resultaat 2021	Vermindering afschrijving activa	Saldo 31-12-2022
➤ Algemene reserve (vrij besteedbaar)	20.341.260	-102.458	1.299.408	-	21.538.209
➤ Algemene reserves ter dekking van risico's	5.615.534	-	-	-	5.615.534
	<u>25.956.794</u>	<u>-102.458</u>	<u>1.299.408</u>	<u>-</u>	<u>27.153.743</u>

Op deze algemene reserve rusten geen verplichtingen. De vrije ruimte binnen de algemene reserve kan bij de Perspectiefnota worden ingezet als eenmalige dekking voor nieuwe voorstellen met eenmalige kosten. Buiten de Perspectiefnota om kan tussentijds vrije ruimte worden ingezet als eenmalige dekking voor voorstellen die voldoen aan de criteria onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdbaar.

Algemene reserve (vrij besteedbaar)

Saldo per 1 januari 2022	20.341.260
Toevoegingen	
➤ Opheffen reserve coronacompensatie	2.516.754
➤ vaste toevoeging	150.000
➤ tijdelijke uitkering herindeling	<u>1.679.670</u>
	4.346.424
Onttrekkingen	
➤ tijdelijke huisvestingskosten school Oosternijkerk	-103.437
➤ huisvesting campus Kollum	-38.335
➤ organisatorische knelpunten	-588.000
➤ buitensportaccomodatiebeleid	-17.038
➤ aankoop grond	-27.000
➤ opstellen monumentenbeleidsplan/kerkenvisie	-6.898
➤ regiodeal	-347.700
➤ project meedoen	-140.000
➤ 5e wethouder voor collegeperiode	-227.908
➤ leefbaarheidsinitiatieven	-148.360
➤ Bruisend hart Holwert	-73.813
➤ economische- en toeristische ontwikkeling	-188.056
➤ sloop vm sporthal De Trimmer Dokkum	-167.084
➤ inhuur proces DOM	-32.113
➤ re-integratiemiddelen Dokwurk	-352.000
➤ kosten bovenformatief	-139.245

Onttrekkingen (vervolg)	
➤ overdracht tennisbanen Burdaard	-53.624
➤ Fryske plaknammen	-104.345
➤ begraafplaatsen	-4.896
➤ toekomstige ontwikkeling woningbouw	-193.330
➤ uitbreiding bedrijventerrein Betterwird	-134.210
➤ sloop gemeentelijke gebouwen	-41.828
➤ implementatie omgevingswet	-231.273
➤ Holwerd aan Zee	-150.065
➤ duurzaamheids projecten	-50.622
➤ extra inhuur ROMTE	-261.646
➤ centralisering huisvesting ambtelijk apparaat	-295.557
➤ project digitalisering sociaal domein	-5.565
➤ voorbereidingskosten scholenpark Dokkum	-11.818
➤ visie Dokkum	-32.530
➤ overheveling naar bestemmingsreserves	-271.969
➤ GSP en biodiversiteit	-8.619
	<hr/>
	-4.448.882
Vermeerdering wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021	1.299.408
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2022	<hr/> <hr/> <u>21.538.209</u>

Algemene reserves ter dekking van risico's

Deze reserve is bedoeld als buffer voor de risico's die zijn beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Saldo per 1 januari 2022	5.615.534
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2022	<hr/> <hr/> <u>5.615.534</u>

8.a.3. Bestemmingsreserves

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen en/of onttrekkingen	Bestemming rekening- resultaat 2021	Vermindering afschrijving activa	Saldo 31-12-2022
➤ Openbare verlichting	81.190	4.030	-	-	85.220
➤ Dekking afschrijvingen	3.791.512	2.164.250	-	-113.350	5.842.412
➤ Grootonderhoud gebouwen	489.005	-489.005	-	-	-
➤ Kapitaalgoederen	382.966	-382.966	-	-	-
➤ Wegen	1.348.770	-1.348.770	-	-	-
➤ Kunstwerken	297.147	-297.147	-	-	-
➤ Baggeren en schouwsloten	490.801	-490.801	-	-	-
➤ Onderhoud speeltuinen en speelplaatsen	52.903	-52.903	-	-	-
➤ Ontwikkelfonds	12.026.254	-1.963.456	-	-	10.062.798
➤ Coronacompensatie	2.781.038	-2.781.038	-	-	-
➤ Stadsontwikkelingsmaatschappij	1.328.250	-42.666	-	-	1.285.584
➤ duurzaamheidsleningen	234.343	-8.500	-	-	225.843
➤ Op paad lâns it Waad	400.000	-	-	-	400.000
➤ Coalitieakkoord	-	-74.149	1.900.000	-	1.825.851
➤ Ontvechting	-	-	3.500.000	-	3.500.000
	<u>23.704.177</u>	<u>-5.763.119</u>	<u>5.400.000</u>	<u>-113.350</u>	<u>23.227.708</u>

Reserve openbare verlichting

Deze reserve is ingesteld voor het dekken van de lasten van de vervanging en onderhoud van lichtmasten en armaturen. De werkelijke lasten worden jaarlijks aan de reserve onttrokken.

Saldo per 1 januari 2022	81.190
Toevoegingen	
➤ stortingen tlv exploitatie 2022	<u>126.044</u>
	126.044
Onttrekkingen	
➤ dekking afschrijvingen openbare verlichting	<u>-122.014</u>
	-122.014
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2022	<u>85.220</u>

Reserve dekking afschrijvingen

Uit deze reserve worden de afschrijvingslasten van investeringen (deels) gedekt gedurende de hele looptijd van de investeringen.

Saldo per 1 januari 2022		3.791.512
Toevoegingen		
➤ overheveling uit reserve ontwikkelfonds	2.134.250	
➤ overheveling uit de algemene reserve	<u>30.000</u>	
		2.164.250
Onttrekkingen		
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		<u>-113.350</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>5.842.412</u></u>

Reserve groot onderhoud gebouwen

Deze reserve heeft als doel grote onvoorziene uitgaven met betrekking tot het onderhoud van gebouwen af te dekken.

Saldo per 1 januari 2022		489.005
Toevoegingen		
➤ stortingen tlv exploitatie 2022	<u>-</u>	-
Onttrekkingen		
➤ opheffing reserve groot onderhoud gebouwen	<u>-489.005</u>	-489.005
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		<u>-</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>-</u></u>

Reserve kapitaalgoederen

Deze reserve is ingesteld om het eventueel toekomstig achterstallig onderhoud van onder andere de wegen gefaseerd uit te kunnen voeren.

Saldo per 1 januari 2022		382.966
Toevoegingen		-
Onttrekkingen		
➤ opheffing reserve kapitaalgoederen	<u>-382.966</u>	-382.966
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		<u>-</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>-</u></u>

Reserve wegen

Deze reserve is ingesteld om op basis van een meerjaren onderhoudsprogramma uitgaven voor de komende tien jaar te kunnen financieren en pieken in de uitgaven te kunnen opvangen. Doelstelling is het kwalitatief verantwoord niveau in stand houden van de wegen.

Saldo per 1 januari 2022		1.348.770
Toevoegingen		
➤ storting tlv exploitatie 2022	<u>-</u>	-
Onttrekkingen		
➤ opheffing reserve wegen	<u>-1.348.770</u>	-1.348.770
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		<u>-</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>-</u></u>

Reserve kunstwerken

Deze reserve is ingesteld om op basis van een meerjaren onderhoudsprogramma uitgaven voor de komende tien jaar te kunnen financieren en pieken in de uitgaven te kunnen opvangen. Doelstelling is het kwalitatief verantwoord niveau in stand houden van de kunstwerken.

Saldo per 1 januari 2022		297.147
Toevoegingen		
➤ stortingen tlv exploitatie 2022	<u>-</u>	-
Onttrekkingen		
➤ opheffing reserve kunstwerken	<u>-297.147</u>	-297.147
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		<u>-</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>-</u></u>

Reserve baggeren en schouwsloten

Van het Wetterskip wordt een jaarlijkse bijdrage ontvangen voor de overdracht van "stedelijk" vaarwater. Daartegenover staat een verplichting voor het onderhoud.

Saldo per 1 januari 2022		490.801
Toevoegingen		
➤ Storting tlv exploitatie 2022	<u>-</u>	-
Onttrekkingen		
➤ opheffing reserve baggeren en schouwsloten	<u>-490.801</u>	-490.801
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		<u>-</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>-</u></u>

Reserve onderhoud speeltuinen en speelplaatsen

Deze reserve is ingesteld om op basis van een meerjaren onderhoudsprogramma uitgaven voor de komende tien jaar te kunnen financieren en pieken in de uitgaven te kunnen opvangen. Doelstelling is het op kwalitatief verantwoord niveau in stand houden van de speeltuinen en –plaatsen.

Saldo per 1 januari 2022		52.903
Toevoegingen		
➤ Storting tlv exploitatie 2022	<u>-</u>	-
Onttrekkingen		
➤ opheffing reserve onderhoud speeltuinen en-plaatsen	<u>-52.903</u>	-52.903
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		<u><u>-</u></u>

Reserve ontwikkelfonds

Deze reserve is ingesteld tem behoeve van projecten, die langdurig en positief bijdragen aan de leefbaarheid van de gemeente.

Saldo per 1 januari 2022		12.026.254
Toevoegingen		
➤ storting tlv exploitatie	<u>362.250</u>	362.250
Onttrekkingen		
➤ overheveling naar bestemmingsreserves	-2.134.250	
➤ voorbereidingskosten Noordelijke stadsentree	-839	
➤ leefbaarheidsinitiatieven	<u>-190.617</u>	-2.325.706
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		<u><u>10.062.798</u></u>

Reserve Coronacompensatie

Deze bijdrage is gevormd uit de rijksbijdrage (septembercirculaire).

Saldo per 1 januari 2022		2.781.038
Toevoegingen		
➤ storting tlv exploitatie	314.000	314.000
Onttrekkingen		
➤ extra kosten tbv cultuur, jeugd en sport	-194.064	
➤ extra kosten tbv personeelskosten	-197.182	
➤ subsidiebijdrage Bruisend hart Hallum	-100.000	
➤ extra kosten verkiezingen	-80.423	
➤ diverse extra Coronakosten	-6.615	
➤ Opheffen reserve	-2.516.754	-3.095.038
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		-

Reserve stadsontwikkelingsmaatschappij

Reserve ter dekking voor de kosten t.a.v. versterkte leningen aan inwoners van de gemeente voor verduurzaming van panden, particulier woningonderhoud en het verbeteren van de leefomgeving.

Saldo per 1 januari 2022		1.328.250
Toevoegingen		
➤ Bijdrage tlv exploitatie 2022	-	-
Onttrekkingen		
➤ bijdragen SOM subsidies en projectkosten	-42.666	-42.666
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		1.285.584

Reserve duurzaamheidsleningen

Reserve ter dekking voor de kosten t.a.v. versterkte leningen voor het verbeteren van het gevelaanzicht van panden binnen het Beschermd Stadsgezicht Dokkum.

Saldo per 1 januari 2022		234.343
Toevoegingen		
➤ Bijdrage tlv exploitatie 2022	-	-
Onttrekkingen		
➤ bijdragen tgv de exploitatie	-8.500	-8.500
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		225.843

Reserve Op paad lâns it Waad

Reserve ingesteld voor het project "Op paad lâns it Waad"

Saldo per 1 januari 2022		400.000
Toevoegingen	<u>-</u>	-
Onttrekkingen	<u>-</u>	-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		<u>-</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>400.000</u></u>

Reserve coalitieakkoord

Reserve ingesteld om uitvoering te geven aan de onderwerpen uit het coalitieakkoord "Ferbûn mei de Mienskip".

Saldo per 1 januari 2022		-
Toevoegingen		
➤ Bijdrage tlv exploitatie 2022	<u>-</u>	-
Onttrekkingen		
➤ bijdragen tgv de exploitatie	<u>-74.149</u>	-74.149
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		1.900.000
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		<u>-</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>1.825.851</u></u>

Reserve ontvechting

Reserve ingesteld ter dekking van het financieel risico van de ontvechting.

Saldo per 1 januari 2022		-
Toevoegingen		
➤ Bijdrage tlv exploitatie 2022	<u>-</u>	-
Onttrekkingen		
➤ bijdragen tgv de exploitatie	<u>-</u>	-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		3.500.000
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		<u>-</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>3.500.000</u></u>

8.b. Rekeningresultaat

Het rekeningresultaat 2021 is toegevoegd aan:

➤ Algemene reserve	1.299.408
➤ Reserve coalitieakkoord	1.900.000
➤ Reserve ontvechting	<u>3.500.000</u>
	<u><u>6.699.408</u></u>

Rekeningresultaat 2022		<u><u>11.436.634</u></u>
------------------------	--	--------------------------

9. Voorzieningen

9.a. Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen	Vrijgevallen	Aanwending	Saldo 31-12-2022
➤ Pensioenverplichtingen wet- houders	5.782.483	702.314	544.120-	-181.434	5.759.243
➤ Wachtgeldverplichtingen wet- houders	328.486	1.004.677	-	-401.581	931.581
➤ Verlofsparen	-	136.408	-	-	136.408
➤ ASR-gronden	413.000	-	-	-	413.000
➤ Voormalig personeel	42.057	-	-	-	42.057
➤ Afronding Zuiderpoort PDV fase 2	129.500	-	-	-26.639	102.861
➤ Afronding Koarte Bun Ee	10.000	-	10.000-	-	-
➤ Afronding Hogedijken Dokkum	30.000	-	30.000-	-	-
➤ Afronding Nieuweweg Marrum	-	30.000	-	-	30.000
➤ Afronding H.Smidswai K'sweach	-	20.000	-	-	20.000
➤ Precairrechten Kollumerland	685.622	504.338	-	-	1.189.960
➤ Voorziening grafrechten	1.685.721	251.383	103.975-	-	1.833.129
	<u>9.106.869</u>	<u>2.649.120</u>	<u>-688.095</u>	<u>-609.654</u>	<u>10.458.239</u>

Voorziening Pensioenverplichtingen wethouders

De voorziening is bedoeld om de pensioenverplichtingen voor (oud)-wethouders uit te betalen.

Saldo per 1 januari 2022	5.782.483
Toevoegingen	702.314
Vrijgevallen	-544.120
Aanwendingen	-181.434
Saldo per 31 december 2022	<u>5.759.243</u>

Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders

Uit deze voorziening wordt het wettelijk verplichte wachtgeld van voormalige wethouders betaald.

Saldo per 1 januari 2022	328.486
Toevoegingen	1.004.677
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-401.581
Saldo per 31 december 2022	<u>931.581</u>

Voorziening verlofsparen

Uit deze voorziening wordt het toekomstige verlof betaald

Saldo per 1 januari 2022	-
Toevoegingen	136.408
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>136.408</u>

Voorziening ASR-gronden

Deze voorziening is ingesteld ter dekking voor de aankoopverplichting die de gemeente heeft voor gronden die op dit moment in erfpacht worden afgenomen van ASR. Deze aankoopverplichting moet uiterlijk in 2037 worden geëffectueerd. Een deel van de gronden zal niet in een grondexploitatie terechtkomen en zullen na aankoop moeten worden afgewaardeerd naar agrarische waarde.

Saldo per 1 januari 2022	413.000
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>413.000</u>

Voorziening voormalig personeel

Uit deze voorziening wordt het wettelijk verplichte wachtgeld van voormalig personeel betaald.

Saldo per 1 januari 2022	42.057
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>42.057</u>

Voorziening afronding Zuiderpoort PDV fase 2

Deze voorziening is bestemd voor de afronding van het afgesloten complex Zuiderpoort PDV, fase 2.

Saldo per 1 januari 2022	129.500
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-26.639
Saldo per 31 december 2022	<u>102.861</u>

Voorziening afronding Koarte Bun Ee

Deze voorziening is bestemd voor de afronding van het afgesloten complex Nieuweweg Marrum.

Saldo per 1 januari 2022	10.000
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-10.000
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>-</u>

Voorziening afronding Hogedijken Dokkum

Deze voorziening is bestemd voor de afronding van het afgesloten complex H.Smidswei Kollumersweach.

Saldo per 1 januari 2022	30.000
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-30.000
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>-</u>

Voorziening afronding Nieuweweg Marrum

Deze voorziening is bestemd voor de afronding van het afgesloten complex Nieuweweg Marrum.

Saldo per 1 januari 2022	-
Toevoegingen	30.000
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>30.000</u>

Voorziening afronding H.Smidswai K'sweach

Deze voorziening is bestemd voor de afronding van het afgesloten complex H.Smidswai Kollumersweach.

Saldo per 1 januari 2022	-
Toevoegingen	20.000
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>20.000</u>

Voorziening precariorechten Kollumerland

Deze voorziening is bestemd voor de afronding van het afgesloten complex bedrijventerrein Doniaweg.

Saldo per 1 januari 2022	685.622
Toevoegingen	504.338
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>1.189.960</u>

Voorziening grafrechten

Deze voorziening is bestemd voor toekomstige uitgaven voor onderhoud van graven.

Saldo per 1 januari 2022	1.685.721
Toevoegingen	251.383
Vrijgevallen	-103.975
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>1.833.129</u>

9.c. Egalisatie- en onderhoudsvoorzieningen

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen 2022	Vrijgevallen 2022	Aanwending 2022	Saldo 31-12-2022
➤ Egalisatie tarieven riolering	6.013.401	694.660	-	-335.522	6.372.539
➤ Egalisatie tarieven huishoudelijk afval	349.587	623.028	-	-77.000	895.616
➤ IJsfontein Markt Dokkum	101.860	-	-	-	101.860
➤ Groot onderhoud gebouwen	-	1.454.550	72.118-	-216.322	1.166.110
➤ Groot onderhoud kunstwerken	1.500.000	604.846	214.425-	-398.156	1.492.265
➤ Groot onderhoud speeltuinen	-	52.903	-	-	52.903
➤ Groot onderhoud waterwegen	-	718.075	-	-39.021	679.053
➤ Groot onderhoud wegen	-	4.164.328	-	-1.590.834	2.573.494
➤ Achterstallig onderhoud openbaar groen	100.199	-	-	-39.022	61.177
➤ Achterstallig onderhoud waterwegen	-	80.476	-	-	80.476
	<u>8.065.047</u>	<u>8.392.865</u>	<u>-286.543</u>	<u>-2.695.877</u>	<u>13.475.492</u>

Voorziening egalisatie tarieven riolering

De voorziening kan op begrotingsbasis worden ingezet ten behoeve van het reduceren van de stijging van de rioolrechten. Op rekeningsbasis wordt het saldo op de afvalinzameling toegevoegd of onttrokken aan de voorziening.

Saldo per 1 januari 2022	6.013.401
Toevoegingen	694.660
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	<u>-335.522</u>
Saldo per 31 december 2022	<u><u>6.372.539</u></u>

Voorziening egalisatie tarieven huishoudelijk afval

De voorziening kan op begrotingsbasis worden ingezet ten behoeve van het reduceren van de stijging van de afvalstoffenheffing. Op rekeningsbasis wordt het saldo op de afvalinzameling toegevoegd of onttrokken aan de voorziening.

Saldo per 1 januari 2022	349.587
Toevoegingen	623.028
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	<u>-77.000</u>
Saldo per 31 december 2022	<u><u>895.616</u></u>

Voorziening IJsfontein Markt Dokkum

In 2019 is er een bedrag ontvangen vanuit het project "11 fountains". Dit bedrag is bestemd voor het onderhoud van de fontein.

Saldo per 1 januari 2022	101.860
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>101.860</u>

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voorziening ingesteld conform het onderhoudsplan gebouwen.

Saldo per 1 januari 2022	-
Toevoegingen:	
➤ opheffing reserve groot onderhoud gebouwen	489.005
➤ storting vanuit de exploitatie 2022	<u>965.545</u>
	1.454.550
Vrijgevallen	-72.118
Aanwendungen	<u>-216.322</u>
Saldo per 31 december 2022	<u>1.166.110</u>

Voorziening groot onderhoud kunstwerken

Voorziening ingesteld conform het onderhoudsplan Kunstwerken.

Saldo per 1 januari 2022	1.500.000
Toevoegingen	
➤ opheffing reserve kunstwerken	297.147
➤ storting vanuit de exploitatie 2022	<u>307.699</u>
	604.846
Vrijgevallen	-214.425
Aanwendungen	<u>-398.156</u>
Saldo per 31 december 2022	<u>1.492.265</u>

Voorziening groot onderhoud speeltuinen

Voorziening ingesteld conform het onderhoudsplan speeltuinen/-plaatsen

Saldo per 1 januari 2022	-
Toevoegingen	
➤ opheffing reserve onderhoud speeltuinen en-plaatsen	52.903
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>52.903</u>

Voorziening groot onderhoud waterwegen

Voorziening ingesteld conform het onderhoudsplan waterwegen

Saldo per 1 januari 2022		-
Toevoegingen		
➤ opheffing reserve baggeren en schouwsloten	490.801	
➤ storting vanuit de exploitatie 2022	<u>227.274</u>	
		718.075
Vrijgevallen		-
Aanwendungen		<u>-39.021</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>679.053</u></u>

Voorziening groot onderhoud wegen

Voorziening ingesteld conform het onderhoudsplan wegen

Saldo per 1 januari 2022		-
Toevoegingen		
➤ opheffing reserve wegen	1.348.770	
➤ storting vanuit de exploitatie 2022	<u>2.815.558</u>	
		4.164.328
Vrijgevallen		-
Aanwendungen		<u>-1.590.834</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>2.573.494</u></u>

Voorziening achterstallig onderhoud openbaar groen

Voorziening is ingesteld voor het inhalen van het achterstallig onderhoud openbaar groen.

Saldo per 1 januari 2022		100.199
Toevoegingen		-
Vrijgevallen		-
Aanwendungen		<u>-39.022</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>61.177</u></u>

Voorziening achterstallig onderhoud waterwegen

Voorziening is ingesteld voor het inhalen van het achterstallig onderhoud waterwegen

Saldo per 1 januari 2022		-
Toevoegingen		80.476
Vrijgevallen		-
Aanwendungen		-
Saldo per 31 december 2022		<u><u>80.476</u></u>

10. Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

10.b.3. Leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Saldo per 1 januari 2022		80.117.204
Aangetrokken		-
Afgelost		<u>5.495.882</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>74.621.323</u></u>

Rente 2022	2.180.721	
Verschuldigde aflossing 2023	5.509.882	

10.d. Waarborgsommen

Saldo per 1 januari 2022		1.825
Aangetrokken		225
Afgelost		<u>113</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>1.938</u></u>

VLOTTENDE PASSIVA

11. Netto-vlottende schulden

11.d. Overige schulden

- Crediteuren

7.855.767

12. Overlopende passiva

12.a. Verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen

➤ Productverantwoording jeugd 2022	1.394.429
➤ Productverantwoording WMO 2022	954.702
➤ Transitorische rente	1.126.872
➤ Uitvoering klimaatakkoord	300.000
➤ Asfalteringswerkzaamheden	101.588
➤ CTB-gelden	144.208
➤ Salarissen, loonheffing en premies	3.780.091
➤ Af te dragen BTW	412.379
➤ Uitkeringen soza	1.139.370
➤ Diverse overige verplichtingen	544.813
	<u>9.898.452</u>

12.b. Vooruit ontvangen bedragen EU, rijk en provincie ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen	Aangewend	Saldo 31-12-2022
➤ Rijk (algemene uitkering Regiodeal)	17.142.467	-	-1.738.714	15.403.754
➤ Rijk (TOZO)	1.921.818	-	-878.168	1.043.650
➤ Rijk (Sport en sportakkoord)	794.953	677.301	-587.533	884.721
➤ Rijk (OAB)	427.928	-	-376.875	51.053
➤ Rijk (RREW)	205.348	-	-205.348	-
➤ Rijk (covid-19 onderwijsvertraing)	150.898	134.390	-	285.288
➤ Diverse instanties (DOM 2.0)	144.750	4.031	-86.933	61.847
➤ Provinsje Fryslân (inzake stimuleringsleningen)	75.000	-	-	75.000
➤ Rijk (GIDS-gelden)	55.314	97.468	-55.314	97.468
➤ Rijk (toeslagenproblematiek)	20.028	-	-	20.028
➤ Rijk (Proeftuin aardgasvrije wijk Eanjum)	-	3.498.876	-	3.498.876
➤ Rijk (Aanpak energiearmoede)	-	1.442.340	-	1.442.340
➤ Rijk (Verkeersveiligheidsmaatregelen)	-	480.992	-	480.992
➤ Rijk (Wet Inburgering Nieuwkomers)	-	285.664	-	285.664
➤ Rijk (onderwijsroute)	-	10.039	-	10.039
➤ Provinsje Fryslân (Anno)	62.346	-	-	62.346
➤ Provincie Fryslân (energiereductie woningen)	41.000	-	-41.000	-
➤ Provincie Fryslân (Verkeersveiligheid)	36.182	-	-9.046	27.137
➤ Provincie Fryslân (Fryske plaknammen)	35.000	-	-35.000	-
➤ Provincie Fryslân (Frysk taalbelied)	12.630	-	-12.630	-
➤ Provincie Fryslân (Biodiversiteit)	-	24.500	-	24.500

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen	Aangewend	Saldo 31-12-2022
➤ Provincie Fryslân (Activiteiten Fryske Taal)	-	10.000	-	10.000
➤ Diverse gemeenten (leerwerk loket NOF)	319.991	173.393		493.384
	<u>21.445.654</u>	<u>6.838.993</u>	<u>-4.026.561</u>	<u>24.258.086</u>

12.c. Overige vooruit ontvangen bedragen

➤ Restant budgetten diverse projecten				
- Project verhoging financieel inzicht			150.000	
- Project vervanging GBI			100.000	
- Overige projecten < € 100.000			<u>253.571</u>	503.571
➤ SDV soza				297.748
➤ Diverse overige vooruitontvangen bedragen				<u>70.375</u>
				<u>871.694</u>

FISCALE POSITIE

De fiscale positie van de Vennootschapsbelating is:

Jaar	Status	Verschuldigd per 31-12 (T-1)	Belasting boekjaar	Betaald of ontvangen	Jaar betaald of ontvangen	Verschuldigd per 31-12 (T)
➤ 2020	Definitief	-	-	-	-	-
➤ 2021	Voorlopig	-	-	-	-	-

De aangifte 2022 is nog niet berekend, maar de verwachting is dat ook hieruit geen verplichting of vordering zal ontstaan.

Schatkistbankieren

De Wet verplicht schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. Onder verwijzing naar de toelichting die hierover ook is opgenomen in de paragraaf Financiering geeft de hiernavolgende tabel een toelichting op de calculatie van het drempelbedrag schatkistbankieren dat voor Noardeast-Fryslân in acht moet worden genomen terwijl tevens de ontwikkeling per kwartaal van de benutting van het drempelbedrag wordt aangegeven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)						
		Verslagjaar				
-1	Drempelbedrag					
		Kwartaal				
		1	2	3	4	
-2	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen	24	22	16	18	
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.923	2.925	2.931	2.929	
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-	
(1) Berekening drempelbedrag						
		Verslagjaar				
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	147.350				
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	147.350				
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	2.947				
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen						
		Kwartaal				
		1	2	3	4	
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	2.157	1.984	1.509	1.646	
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92	
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen	24	22	16	18	

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De volgende categorieën kunnen worden onderscheiden:

1. Afspraken die zijn gemaakt in het kader van langlopende investeringsprojecten, zoals Súd Ie, Watersportdorp Kollum, Rioleringswerken, en afspraken in het kader van ANNO (Agenda Netwerk Noord Oost) en de Regiodeal. De jaarlijkse lasten van deze projecten zijn opgenomen in de meerjarenraming;
2. Meerjarige contracten met derden die vooral liggen op het gebied van de bedrijfsvoering (automatisering, kopieerapparatuur, schoonmaak etc.), onderhoud (voor zover hiervoor nog geen bestemmingsreserves zijn gevormd) en de afvalverwerking (Omrin). De kosten zijn opgenomen in de meerjarenraming.
3. Verplichtingen ten opzichte van onze gemeenschappelijke regelingen zoals Dokwurk en de Veiligheidsregio. De hieraan gerelateerde lasten zijn gedekt in de meerjarenraming.
4. Garantieverplichtingen aan onder andere woningbouwcorporaties waarvoor geen dekking is opgenomen in de begroting en waarvan het risico wordt opgevangen via het weerstandsvermogen.

Een uitputtende kwantificering van deze posten is niet voorhanden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die in de jaarstukken 2022 opgenomen moeten worden.

Overzicht van baten en lasten 2022

Omschrijving	Primitieve begroting 2022			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1: Ynwenner en Bestjoer	580.454	-7.128.850	-6.548.396	596.978	-8.494.140	-7.897.162	2.006.847	-9.469.690	-7.462.843
2: Mienskip	163.072	-8.001.811	-7.838.739	385.722	-10.046.483	-9.660.761	521.225	-9.270.871	-8.749.647
3: Soarch en Wolwêzen	18.905.095	-72.289.426	-53.384.331	23.753.708	-80.053.102	-56.299.394	24.064.384	-77.950.125	-53.885.742
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	747.385	-3.228.880	-2.481.495	884.346	-4.143.044	-3.258.698	5.026.621	-7.280.605	-2.253.984
5: Wenjen en Omjouwing	8.192.335	-10.206.842	-2.014.507	10.074.192	-14.629.005	-4.554.813	10.551.156	-12.744.299	-2.193.144
6: Iepenbiere Romte	7.420.146	-24.053.448	-16.633.302	7.779.362	-24.519.921	-16.740.559	8.981.898	-24.026.973	-15.045.075
Subtotaal programma's	36.008.487	-124.909.257	-88.900.770	43.474.308	-141.885.695	-98.411.387	51.152.129	-140.742.564	-89.590.435
Algemene Dekkingsmiddelen	108.059.196	-1.310.710	106.748.486	117.708.820	-5.562.074	112.146.746	118.351.368	-3.621.328	114.730.040
Overhead	14.977.100	-33.563.243	-18.586.143	15.606.219	-35.332.492	-19.726.273	17.017.307	-36.649.455	-19.632.147
Heffing VPB	0	-5.296	-5.296	0	-5.296	-5.296	0	-4.751	-4.751
Onvoorzien	0	-96.000	-96.000	0	-96.000	-96.000	0	-45.000	-45.000
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	123.036.296	-34.975.249	88.061.047	133.315.039	-40.995.862	92.319.177	135.368.676	-40.320.534	95.048.142
Totaal saldo baten en lasten	159.044.783	-159.884.506	-839.723	176.789.347	-182.881.557	-6.092.210	186.520.805	-181.063.098	5.457.707
Toevoeging/onttrekking aan reserves	3.024.418	-1.955.714	1.068.704	19.130.810	-6.634.612	12.496.198	13.291.895	-7.312.968	5.978.927
Resultaat	162.069.201	-161.840.220	228.981	195.920.157	-189.516.169	6.403.988	199.812.700	-188.376.066	11.436.634

WNT-verantwoording 2022 Gemeente Noardeast-Fryslân

De WNT is van toepassing op de gemeente Noardeast-Fryslân. Het voor de gemeente Noardeast-Fryslân toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000. Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	H.J.C.M. Verbunt	S.K. Dijkstra
Functiegegevens	Directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	132.555	108.442
Beloningen betaalbaar op termijn	19.005	16.268
<i>Subtotaal</i>	<i>151.560</i>	<i>124.710</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totale bezoldiging	151.560	124.710
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021		
bedragen x € 1	H.J.C.M. Verbunt	S.K. Dijkstra
Functiegegevens	Directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	126.870	103.197
Beloningen betaalbaar op termijn	21.969	19.301
<i>Subtotaal</i>	<i>148.840</i>	<i>122.498</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000
Totale bezoldiging	148.840	122.498

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er zijn in 2022 geen ontsluitkeringen aan functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Verantwoording ten aanzien van SiSa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekke	Uitkeringscode	Specifieke uitering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
JenV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) Aard controle R Indicator: A13/01	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02	Correcte besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden Aard controle R Indicator: A13/03	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 Aard controle R Indicator: A13/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05	
			€ 2.022	Ja	€ 0	€ 29.582	Ja	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022 Aard controle R Indicator: A16/01	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T) Aard controle R Indicator: A16/02	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle R Indicator: A16/03	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten Aard controle R Indicator: A16/04	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie Aard controle R Indicator: A16/05	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 1.325.000	€ 543.235	€ 0	€ 188.905	€ 0	€ 86.544
			Totaal bedrag vorderende uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO Aard controle R Indicator: A16/07	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) Aard controle R Indicator: A16/08	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11	
			€ 2.170	€ 86.520	€ 2.228.034	€ 1.874.283	Nee	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) Aard controle R Indicator: B2/01	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) Aard controle D2 Indicator: B2/03	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			0	47	2	2	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09			
			Nee					
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15
			€ 4.863	€ 4.863				€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21
			€ 0	€ 17.860	€ 6.936	€ 6.936	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		€ 29.659

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer / naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06	
			1 SUVIS21-00782876 (Burgerschool)	€ 0	€ 57.753	Ja		Ja	
			2 SUVIS21-01096804 (Dalton Dokkum)	€ 0	€ 12.377	Ja		Ja	
			3 SUVIS21-2-03065741 (De Eker)	€ 28.610	€ 28.610	Ja		Ja	
			4 SUVIS21-2-02401084 (De Wel)	€ 19.715	€ 19.715	Ja		Ja	
			5 SUVIS21-2-02401106 (De Wynroas)	€ 14.265	€ 14.265		dit is nog niet uitgevoerd. Het wordt uitgevoerd in de voorjaarsvakantie. Dit kan niet eerder, omdat er leverproblemen zijn met de daar toe te passen units.		
			SUVIS21-00783489 (Nynke van Hichtum)	€ 0	€ 30.800	Nee		Nee	
			SUVIS21-00794645 (Theun de Vries)	€ 0	€ 36.512	Ja		Ja	
			SUVIS21-2-02334265 (Twine)	€ 0	€ 4.258	Ja		Ja	
			SUVIS21-2-02340137 (Pr. Bernhard)	€ 0	€ 2.324	Ja		Ja	
			SUVIS21-2-02340144 (Springplanke)	€ 0	€ 2.342	Ja		Ja	
			Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09				
			1 SUVIS21-00782876 (Burgerschool)	Ja					
			2 SUVIS21-01096804 (Dalton Dokkum)	Ja					
			3 SUVIS21-2-03065741 (De Eker)	Ja					
			4 SUVIS21-2-02401084 (De Wel)	Ja					
			5 SUVIS21-2-02401106 (De Wynroas)				dit is nog niet uitgevoerd. Het wordt uitgevoerd in de voorjaarsvakantie. Dit kan niet eerder, omdat er leverproblemen zijn met de daar toe te passen units.		
			SUVIS21-00783489 (Nynke van Hichtum)	Nee					
			SUVIS21-00794645 (Theun de Vries)	Ja					
			SUVIS21-2-02334265 (Twine)	Ja					
			SUVIS21-2-02340137 (Pr. Bernhard)	Ja					
			SUVIS21-2-02340144 (Springplanke)	Ja					
BZK	C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen	
			SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/01	Aard controle R Indicator: C41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/03	Aard controle R Indicator: C41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/06
			1 01984127	€ 19.635	€ 19.635	€ 4.909	4	4	
			2 01962604	€ 18.720	€ 18.720	€ 0	1	1	
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/09				
			1 01984127	4	Nee				
			2 01962604	1	Nee				
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00449637	€ 227.608	€ 332.260	3.483	dit is ruim over de doelstelling van 3100.	Ja	
			Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?					
			Aard controle D1 Indicator: C43/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08					
			2.628	Ja					

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: C55/02	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/03	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/04	<i>Aard controle R</i> Indicator: C55/05	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/06
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/07	<i>Aard controle R</i> Indicator: C55/08	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/09			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, voerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energie rekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/10	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/11	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/12	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/13	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/14	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C55/15
			0	0	0	0	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toelagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R</i> Indicator: C62/03	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C62/04				
			€ 0	Nee				
BZK	C72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 3e ronde	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> Indicator: C72/01	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C72/02	<i>Aard controle D2</i> Indicator: C72/03	<i>Aard controle D2</i> Indicator: C72/04	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C72/05	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C72/06
			€ 950	€ 950	0	0	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C72/07				
			Nee					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> Indicator: D8/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: D8/02	<i>Aard controle R</i> Indicator: D8/03	<i>Aard controle R</i> Indicator: D8/04	<i>Aard controle R</i> Indicator: D8/05	
			€ 1.091.803	€ 0	€ 0	€ 0	€ 51.053	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende verjaarte periode Bedrag	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: D8/06	<i>Aard controle R</i> Indicator: D8/07	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: D8/08	<i>Aard controle R</i> Indicator: D8/09	<i>Aard controle R</i> Indicator: D8/10	

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	€ 231.453	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten l.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten l.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09			
			1						
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: D19/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03				
			€ 11.619	€ 11.619	Ja				
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SISA tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/01	Aard controle R Indicator: E27B/02	Aard controle R Indicator: E27B/03	Aard controle R Indicator: E27B/04	Aard controle R Indicator: E27B/05	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
			1 1327960	€ 198.398	€ 0	€ 99.040	€ 0		
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/10	Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			1 1327960	€ 297.438	€ 0	Nee	Nee		
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04			
			€ 0	€ 0	€ 480.992	Nee			
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08			
			1 318	Nee	0				
EZK	F13	Enmalige bijdrage voor het opleveren van een investeringsagenda	Besteding (jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen					
			Aard controle R Indicator: F13/01	Aard controle R Indicator: F13/02					
			€ 0	€ 0					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Vgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06	
			€ 12.295.960	€ 140.808	€ 924.030	€ 1.787	€ 118.995	€ 545	

			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 158.953	€ 59.227	€ 0	€ 1.365.587	€ 8.846	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2022</p> <p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004</p> <p>Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 36.500	€ 676	€ 26.337	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G4	<p>Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2022</p> <p>Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr</p>	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 59.386	€ 85.996	-€ 46
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 22.914	€ 753	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 48.827	€ 3.312	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 4.338	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 1.889	€ 0	€ 1.218	€ 486	€ 0
			6 Totaal	€ 1.889	€ 0	€ 136.683	€ 90.547	-€ 46
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/09	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Aard controle R Indicator: G4/10
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	Ja		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing Aard controle R Indicator: G4/12	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					

			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkings - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkings Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire			
				Gemeente	Gemeente	Gemeente			
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0	0		
SZW	G10	Wet inburgering 2021, gemeentedeel 2022	Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
				Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 0	€ 122.078	Ja				
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire, gemeentedeel	Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
				Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04			
			€ 0	€ 0	Ja				
SZW	G13	Onderwijsroute 2022, deel gemeente	Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
				Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 29.000	€ 39.039	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
				Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 371.312	€ 117.503					
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
				Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 1.2. Renovatie	€ 6.141	€ 6.141	€ 0	€ 0		
			2 1.3. Onderhoud	€ 74.553	€ 74.553	€ 0	€ 0		
			3 2.1. Aankoop	€ 7.312	€ 0	€ 7.312	€ 0		
			4 2.3. Beheer en exploitatie	€ 22.846	€ 0	€ 22.846	€ 0		
			5 3.1. Overig	€ 6.651	€ 0	€ 0	€ 6.651		
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022		Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
				Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle R Indicator: H8/03	Aard controle R Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
			1 1042546	€ 56.575	€ 0	€ 77.563	€ 10.951	€ 113.390	
				Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
			1 1042546	Nee					
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken		Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
				Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03			
			€ 20.000	Ja	Nee				

VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikingsnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) Automatisch berekend	Totale definitieve exploitatietekort Automatisch berekend	Totale cumulatieve besteding Automatisch berekend	Eindverantwoording	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05	
1			SPUKIJZ21-22212	-€ 29.133	€ 29.133	€ 29.133	Ja	
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06	Aard controle R Indicator: H25/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08	Aard controle R Indicator: H25/09	Aard controle R Indicator: H25/10	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11
1			Optisport Dongeradeel B.V.	Nov + dec 2021	€ 11.316	€ 11.316	€ 11.316	€ 11.316
2			Optisport Dongeradeel B.V.	44562	€ 17.817	€ 17.817	€ 17.817	€ 17.817

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Noardeast-Fryslân,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders inzake de aanbieding van de jaarstukken voor het dienstjaar 2022;

gelet op artikel 198 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De bijgevoegde jaarstukken 2022 en het bijlagenboek 2022 vast te stellen.
2. Vanuit de resultaatbestemming € 630.000 te reserveren voor organisatorische knelpunten.
3. Vanuit de resultaatbestemming € 547.000 te reserveren voor de renteschommelingen wethouderspensioen en hiervoor een bestemmingsreserve Wethouderspensioen aan te maken.
4. Vanuit de resultaatbestemming €840.000 te reserveren voor de Omgevingswet.
5. Vanuit de resultaatbestemming € 225.000 te reserveren voor Verkeersveiligheid.
6. Een bedrag van € 2 miljoen te storten in de Algemene reserve ter dekking van risico's.
7. Het saldo van de jaarrekening 2022 na bestemming van € 7,2 miljoen te storten in de Algemene reserve.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân, gehouden op 29 juni 2023.

Griffier:

voorzitter